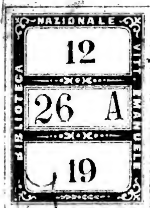
Gur

11

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
26 A
19

Dupplicate

TRACTATVS
DE CASIBVS
RESERVATIS

IVXTA REGVLAM
Decreti à Fœl.Record.Sanct.D.Papa
Clementis VIII Regularibus
præscriptam,

Omnibus non tantùm Regularium Superioribus, Confessariis, ac Pœnitentibus necessarius, verùm & quibuslibet aliis Ecclesiasticis personis apprimè vtilis:

Auctore R. P. Francisco à Coriolano Ordinis Min.S.Francisci Capuccinorum Romæ sacræ Theologiæ olim Prælectore.

LVGDVNI,
LVDOVICVM MVGVET.
M. DC. XVI.
CVM PRIVILEGIO REGIS.

ADMODVM

R. P. P. F. PAVLO à Cesena Religionis Fratrum Min. Sancti Francisci, Capuccinorum Vigilantissimo, ac meritissimo Generali, F. Franciscus à Coriolano S.

NTIQVA *ferè omnium populorum vsu, ac consensu recepta ea consuetudo fuit (Adm. R. P.) vt cùm primùm Rex, aut Princeps in aliquam Regni partem, vel Ditionis prouinciam aduentat; protinus, qui ad ipsius gubernacula sedet, in obedientiæ, ac subiectionis argumentum, eidem vrbium claues offerat: nec non in grati animi significationem, munus aliquod Regio conspe-*

ctu dignum paret. Id cùm non modò ipsum ius gentium, sed natura quoque ipsa dictare videatur, quæ vt sublimioribus potestatibus subiectos esse docet, ita & subiectionis signa exhiberi non renuit. Idipsum & mihi, non tam ex gentium iure, ac populorum vsu, quàm ex Sanctiorum Ecclesiasticarum Regularum, & Religiosarum Constitutionum præscripto præstandum fuit, cùm primùm ad nos, nostramque hanc Sancti Danielis Prouinciam visitandam, non quidem temporalis Regni Rex, aut Politicus Princeps; sed Sacri cœtus, ac Franciscanæ Capuccinorum familiæ Præsul, Pastor, ac Generalis Minister aduenisti. Cùm enim in hac Prouincia moderanda per annum, & amplius laborassem; in qua Prouincialis munere (licèt imparibus meritis) functus fueram. Tunc quidem in perfectæ, ac debitæ subiectionis, & Religiosæ

giosæ obedientiæ signum, pro vrbium clauibus Prouinciæ sigillum obtuli, id summopere à te efflagitãs, vt in exantlati laboris solatium illud mihi daretur, vt tandem à Marthæ sollicitudine absolutus, in humili Cœnobio, ac humiliori Cellula ad pedes Domini Iesu curis perfunctus vacarem.

Cæterùm cùm mecum ipse perpenderem, quo munere meam in te obseruantiam, ac grati animi significationem omnibus testatam redderem; etsi non ignorarem, pœnus mei egestatem eam esse, quæ nihil tuo conspectu dignum ex se proferre posset; illud tamen animo occurrit, me superioribus annis cùm Romæ in Conuentu nostro S. Bonauenturæ Theologicam facultatem profiterer, & post Theologorum ac Scholasticorum lectionem, ac præsertim Commentariorum Seraphici Doct. S. Bonauenturæ in Magistrum sententia-

rum, in quibus illustrandis, & ad proprios sensus euocandis multam me operam, atque in scribendo laborem consumpsisse fateor; quod reliquum tempus supererat, ad moralis, ac practicæ Theologiæ studium contulissem: inter cætera nonnulla circa Decretum illud fœl. record. Clementis VIII. pro casuum reseruatione, quod quotidie præ manibus versabatur, meo tantùm vsui apta parasse: quæ breuem quidem, sed dilucidam earum rerum, quæ ad Casus reseruatos spectant, doctrinam complecteretur. Hæc cùm nonnulli huiusce nostræ Congregat. graues, ac docti viri fortè perlegissent, plurimùm hortati sunt, immo & rogarunt, ac etiam compulerunt, vt ea ad commune omnium, (Regularium potissimùm) commodum extra domesticos parietes prodire, atque euulgari permitterem. Diu reluctatus sum. Sed cùm frequens, ac planè

improba

improba illorum postulatio esset: id tandem mihi ab iis persuasum fuit, ea tamen haud priùs in hominum manus versari passus sum, quàm tua non modò paterna benedictione firmentur, verùm etiam nomine ac tutela protegantur.

En igitur pauperis munusculum, quod pro tenui mea facultate tibi (Adm. R. P.) parandum curaui, quod etsi minùs tuis oculis dignum sit, multis tamen tibi nominibus debetur. Atque imprimis id ipsa huius libelli natura postulat, qui cùm ex quamplurimis Theologorum, & Canonistarum, & iuris vtriusque præceptis compactus sit, is certè non alteri præterquam tibi debebatur, qui cùm in vtroque iure Pontificio, & Cæsareo in sæculo non mediocriter versatus esses, vt pote vtriusque iuris Doctor insignis, ac laureatus; vnde & præclara Magistratus munera summa cum laude

iam obieras: Cùm primùm te ad nos contulisti, vtriusque iuris peritiam aßiduo labore, & incredibili ingenij magnitudine comparatam fœliciter cum Theologica facultate copulasti: quo fit, vt ad ea, quæ in hoc libello pertractantur, diiudicanda, præter eam auctoritatem, quam Deus opt. max. in hac nostra Religione tibi summam esse voluit, ipsa diuinarum ac humanarum legum peritia te omnibus præstantiorem reddat.

Altera quoque id ratio persuadet, quam ipse libelli Titulus administrat, qui de reseruatis conscientiæ casibus inscribitur. Nam cùm tui muneris sit, Religiosorum huiusce nostri Ordinis vitam optimis moribus instruere, ac salutiferis legibus eorum conscientias imbuere, hinc ad te iure optimo referri debet, quidquid de conscientiæ legibus, ac vinculis in Religione, aut scribitur, aut aliis sequendum proponitur: Et

quidem absque Apostoli iniuria ea Pauli verba tibi accomodari posse existimo, quæ is ad Romanos scribens, ita auspicatur. Paulus seruus Iesu Christi vocatus Apostolus, segregatus in Euangelium Dei. *Nam si Paulus ille, & tu quoque Paulus. Paulus ille Saulus aliquando fuit, atque Ecclesiæ hostis. At tu nunquam Saulus, sed semper Paulus Christianæ Ecclesiæ fidem, ac Religionem ab incunabulis haustam vbique professus es. Paulus ille seruus Iesu Christi idcirco appellatus fuit, quòd non hominum, sed Dei duntaxat placita sequens, vniuersa propter Christum stercora, ac detrimenta esse arbitraretur. Tu quoque Paulus seruus Iesu Christi tunc primùm euasisti, cùm mundum ac terrena omnia honores, gradus, opes, commoda, generis splendorem, quibus egregiè locuples eras, summa animi fortitudine calcans, ad* Rom. 1.

Crucis vexillum impiger euolasti, & cum Christo abiecto, ac paupere, pauper & abiectus potius humiles Capucinorum casas habitare elegisti, quàm commorari in tabernaculis peccatorum. Paulus ille Apostolus vocatus fuit, cùm Ecclesiæ cœlesti doctrina ædificandæ à Deo potestatem accepit. At verò te velut suum Apostolum tota Capuccinorum familia colit, ac veneratur, quem ad supremum huius Religionis optimis legibus, ac cœlestis doctrinæ præceptis instruendæ munus à Deo vocatum esse non ignorat. Postremò si Paulus ille Gentium Apostolus segregatus fuit in Euangelium Dei, vt vas electionis fieret, & Christi nomen ac fidem coram Regibus, ac Principibus deferret: An non tu quoque Paulus si non Gentium, saltem Cappucinorum familiæ Apostolus, ad disseminandum Dei Euangelium præclaro inter cæteros munere es segregatus? Quæ

enim ex Italiæ vrbibus insignis fuit, quæ se prædicantē non audierit? quis nobilissimarum Ecclesiarum suggestus est, cui ad disseminandum Dei vrbum summa cum nominis tui laude, atque audientium vtilitate non insederis? Testes sunt Roma, Neapolis, Venetiæ, Mediolanum, Ianua, Florentia, atque aliæ quamplurimæ Italiæ vrbes, quæ te & Paulum, & Chrysostomum, & nouum Latij Apostolum prædicarunt.

His tandem omnibus singularis quoque ratio accedat, quòd etsi communi cum cæteris huius nostræ Congregationis alumnis titulo tibi plurimùm debeam: attamen ob ingentia beneficia, quibus abundè à te cumulatus sum, hæc sanè ac multò maiora, atque ampliora à me tibi debentur. Et vt vno verbo absoluam, me meáque omnia tibi debeo. Quamobrem, vt aliqualem grati animi

ſignificationem, ac maximam meam erga te obſeruantiam aliquo teſtimonio declarem, hoc munuſculum offero, ampliora aliquando oblaturus, ſi animum auxeris, ac tenuem libellum humaniter exceperis. Vale adm. R. P. quem Deus benigniſſimus in annos Neſtoreos nobis incolumem ſeruet. Datum Coriolani decimoſeptimo Cal. Septembris 1615.

PRÆ

PRÆFATIO AD LECTOREM.

PERTRACTATVRVS, in hoc opuſculo de caſibus reſeruatis duo imprimis prælibánda volui, quæ Lectorem minimè ignorare decet. Primum, Quid Caſus vox, ac nomen præ ſe ferat. Secundum, Quid Reſeruatio indicet. Id enim ipſa operis ratio poſtulat, quò earum rerum, quæ in eo tractantur, tum planior, tum facilior cognitio haberi poſſint.

Caſus imprimis vox à cadendo dicta eſt, inde enim & Angelorum;& hominũ caſus nuncupatur, cùm primùm à Dei gratia in peccatum lapſi, veluti

ti

ti ſublimi gradu ad ima ceciderunt. De Angelorum caſu agit Iſaias, cap. 14. ſub Regis Aſſyriorum nomine, illis verbis: *Quomodo cecidiſti de cœlo Lucifer, qui manè oriebaris?* De hominum verò caſu apud eundem, cap. 64. legitur: *Cecidimus quaſi folium vniuerſi, & iniquitates noſtræ, quaſi ventus, abſtulerunt nos.* Hoc loco de Angelorum caſu non agimus, cùm iis poſt caſum nullus pœnitentiæ locus relictus fuerit. De hominum caſu hîc tantummodò pertractandum eſt, quibus poſt lapſum ex Dei benignitate adhuc reſurgendi ſpes effulget.

Iſaias 14.

Iſaias 64.

Nec tamen hîc communem omnium hominum lapſum, vel ſingulorum caſus, aut peccata, quæ primum illud ſequuta ſunt, diſcutienda amplectimur; ſed eorum duntaxat hominum

minum casus explicandos suscipimus,qui ab hominum vulgo diuina vocatione semoti, perfectius Religiosæ vitæ genus sub Regularis disciplinæ forma institutum profitentur. Quibus haud incōmodè aptari possunt priora illa Isaiæ verba, quibus Angelorū casū describit: *Quomodo cecidisti de cœlo Lucifer,qui manè oriebaris?* Siue enim Luciferū sydus illud diei nuncium accipiamus; siue supremum illum olim Angelum, nunc Cacodæmonem,qui Lucifer nuncupatur, interpretemur: vtrumque Religiosi hominis casum summis lacrymis deflendum animo contemplandum obiicit.

Quid enim Religiosi viri statum(si priorē sensum prosequi lubet)magis apud Scripturas commendat, quàm ipsum
ful

fulgentis ſyderis, ſeu lucis nomen? Equidem Apoſtolos Religioſam vitam profeſſos, ac Religioſorũ inſtitutores fuiſſe teſtis eſt Matthæus, cùm Petrum omnium Apoſtolorum nomine dixiſſe commemorat:
Matt. 19. *Ecce nos reliquimus omnia, & ſequuti ſumus te*; Hæc enim verba ſunt, vt ait D. Bernard. in declamat. quæ voluntariam perſuasêre hominibus paupertatem, ac Monachis clauſtra, & deſerta Anachoretis repleuêre: eos tamen Chriſtum preclaro illo titulo exornaſſe nemo ignorat, vt nõ tam ſydera, quàm orbis lucem apud Mat-
Matth. 5. thæum appellauerit: *Vos eſtis lux mundi*, atque ipſos vſque adeò ſyderum inſtar operum fulgore emicare voluit, vt præclara quoque virtutum exempla velut lucem in alios effunderent,

rent, *Sic luceat* inquit, *lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in cælis eſt.* Hoc planè ipſum & Regularis vitæ profeſſoribus à Chriſto demandatum opus incumbit; vt qui Apoſtolicam vitam, & inſtitutionem profitentur, ſydera, ac Luciferi lucem ferentes Orbem clariſſimis virtutum fulgoribus illuſtrent, ac cœleſtis gratiæ diem hominibus annuncient.

At ſi fortè accidit, vt qui ad ſublimem Religionis ſtatum euectus eſt, in aliquod graue crimen prolabatur, eidem non ſine luctu Iſaiticum illud dici poteſt: *Quomodo cecidiſti de cælo Lucifer, qui manè oriebaris.* Eo ſiquidem caſu orbis Chriſtiani Lucifer occidit, ſydus obtenebratur, ac cœleſtis Reli

Religionis professor velut Apocalipsea illa stella, quam è cœlo cadentem olim Ioannes conspexit, è Religiosæ perfectionis æthere delapsus in imum culpæ detruditur: ita vt qui manè per vigilantissima virtutum studia, ac Regularis obseruantiæ lucem sibi, & aliis oriebatur, post occasum extincto gratiæ lumine, in peccatorum cœno volutetur.

Si verò iuxta alterum sensum Luciferum præcellentem illum quondam Angelum exponamus, profectò haud dissentaneum erit, Angelicum Religiosorum statum eo significari; cùm Religiosum virum nihil minùs, quàm carneum Angelum esse deceat, quem Angelica mentis puritate, Angelicis studiis, Angelicis moribus, Angelica conuersatione

ne, Angelica denique vita ornatum esse oportet, vt Angelicum, & Euangelicum inter homines statum commendet. Is verò cùm primùm ab Angelica hac vitæ institutione excidit, protinus in Dæmonem degenerat, hoc ipso Saluatore de Iuda attestante, qui vix ab Apostolicæ vitæ fastigio lapsus est, statim à Christo audiuit: *Nonne ego vos duodecim elegi, & ex vobis vnus Diabolus est?* Quod etiam Augustinus confirmat contra Donatistas his verbis: *Sicut difficilè expertus sum meliores, quàm qui in Monasterio profecerunt: ita non sum deteriores expertus, quàm qui in Monasterio ciderunt.*

Ioan. 6.

August. cont. Donatist.

Neque tamen mirandum est, Regularis disciplinæ professores, interdum è sublimi Religionis statu corruere, &

in grauiora crimina nonnunquam prolabi. Id enim & humana fert imbecillitas, & non rarò hoc ipſum ex arcano Dei conſilio nonnullis contingit, ne plus æquo erigãtur;ſed cum timore & tremore, iuxta Apoſtoli conſilium, propriam ſalutẽ operentur. Qui enim nubes ſibi attingere videbantur, ac ſe in tuto poſitos exiſtimabant, mox in terram prolapſi, caſum timere diſcunt, nec non meritas ſuæ elationis pœnas luunt. Porrò ſi inter Angelos, qui præſtantiori natura præditi ſunt, Deus prauitatem reperit, cùm ex his non pauci è cœlo deciderint: atque in tam exiguo duodecim Apoſtolorum numero, vnus Diabolus inuentus eſt; quid de hominibus, qui velut vaſa vitrea, ac teſtea inuicem anguſtias patiuntur,

tiuntur, iudicandum erit? Aut cur in tanta perfectorum virorum, multitudine, vnum aut alterum à Regula excessisse admirabimur? Num immobilem ac perpetuam nobis solis in eodem semper gratiæ, ac diuinæ amicitiæ statu constantiam pollicebimur? Hinc sapienter D. Augustinus Donatistis respondet: *Quantumlibet vigilet disciplina domus meæ, homo tamen sum, & inter homines viuo: nec mihi arrogare audeo, vt domus mea melior sit, quàm Arca Noe, vbi tantùm inter octo homines vnus reprobus inuentus est. Aut melior sit, quàm domus Abrahæ: cui dictum est, Eiice Ancillam & filium eius. Aut melior sit quàm domus Isaac, cui de duobus geminis dictum est, Iacob dilexi, Esau autem odio habui. Aut melior sit quàm domus ipsius Iacob, vbi lectum Patris Filius incesta*

Aug. cōt. Donatist.

inceſtauit. Aut melior ſit, quàm domus ipſius Dauid, cuius filius cum ſorore occubuit. Aut melior quàm cohabitatio Pauli Apoſtoli, qui tamen ſi inter omnes bonos habitaret, non diceret, foris pugnæ, intus timores. Aut melior quàm cohabitatio ipſius Chriſti, in qua vndecim boni perfidum & furem Iudam tolerauerunt. Aut melior ſit postremò, quàm cælum, vnde Angeli ceciderunt.

Quòd ſi Auguſtinus id de ſui inſtituti viris iudicauit, quid miramur, quòd cæteris quoque aliarum familiarum alumnis id interdum accidat, quod & Angelis, & Apoſtolis olim accidiſſe exploratum eſt: atque ij nonnunquam in grauiora peccata ruant, quæ maiorem ſuperiorum diligentiam, ac prouidentiam exigunt, ne illorum familiaritas,

ac consuetudo grauem cæteris perniciem, ac damnum ferat.

Atque inde Casuum reseruatio ora est (quod postremò est explicandum:) Nam cùm quædam grauiora crimina reperiantur, quæ præclarum Religionis statum labefactant, & corrumpunt; nec non Regularis obseruantiæ professores ab instituto Euangelicæ perfectionis gradu reuocant: ij quibus cuiuslibet Religiosæ Reipublicæ curandæ prouincia demandata est, in eo maximè laborare debent, vt optimum Religionis statum sartatectum seruent, & pullulantia hæc criminum semina, (quoad rectè fieri potest) euellant: Eò fit, vt grauiora huiusmodi crimina sibi absoluenda reseruent; quò iis grauiores pœnas taxēt,

pecoris ſui vultum agnoſcant, opem & auxilium infirmis ouibus ferant, & tandem facilius perditos homines, ſi qui ſunt, horum reſeruatione quaſi fræno ab iis perpetrandis coërceant.

Quamquam enim quilibet ſacerdos ſimulatque ſacri ſacerdotij ordine inſignitus eſt, poteſtatẽ ad remittenda quælibet peccata accipiat, illius tamen vſum in vllum priùs exercere non poteſt, quàm iuriſdictionis poteſtatem à legitimo Superiori aſſequutus fuerit, qui eam poteſtatem (quandoquidem ad iuriſdictionem ſpectat) in cæteris quidem peccatis liberam extendere, in quibuſdam verò contrahere poteſt: niſi à Superiori poteſtate prohibeatur. Atque inde Caſuum ac peccatorum reſerua

seruatio ortum habet; quæ tamà diuino quàm à positiuo iure commendatur. A diuino quidem, vt perspicuum est Ioan. 20. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt:* ac præterea Luc. 10. *Qui vos audit, me audit.* A positiuo verò Ecclesiæ, quæ cùm totam iurisdictionis potestatem in Christi oues in Summo Pontifice acceperit, hanc Ordinum Rectoribus confert; quam fœl. mem. Clemens VIII. Pont. Max. non pridem Apostolico decreto communiuit, ac Regulis nonnullis conclusit, vt in tractatu explicabimus. Ioan. 20. Luc. 10.

De his ergo casibus, qui apud Regulares reseruantur, (Deo fauente) hic noster tractatus erit; eo planè consilio à nobis compactus, non vt

cum hæreticis, qui non tam casuum reseruationem, quàm ipsum pœnitentiæ sacramentum negant, manum conferrem; aut ex Catholicis vnum, aut alterum redarguerem, qui Casuum reseruationem potestatis abusum vocant, quos satis temeritatis arguit Concilium Trident. sess. 14. cap. 7. Can. 11. sed vt nonnihil commodi iis adferrem, qui cùm audiendarum confessionum oneri incumbunt, atque eis per otium non vacat, aut Canonica iura, aut grauiores Auctores, qui hoc argumentum multis pertractant, reuoluere, libellum præ manibus habere possint, quo familiariter vtatur.

Durandus in 4. dist. 17. q. 15.

Concil. Trident. sess. 14 c. 7. Can. 11.

Vniuersum porrò hunc tractatum, quò clariùs ab omnibus intelligatur, in duas partes diuidimus. Prima ea complectitur,

ctitur, quę ad personas pertinet, ad quas Casuum vel reseruatio, vel absolutio spectat: quapropter ea tres sectiones continet: in quarum prima de iis omnibus agitur, quæ circa Casuum reseruationem à Superioribus obseruari debent. In secunda de iis, quæ in Casuum reseruatorũ absolutione Confessarij præstare debent. In tertia de iis, quæ ad pœnitentes casu aliquo reseruato irretitos, instruendos spectant.

Altera verò pars Casuum reseruatorum, qui in Decreto Clementis VIII. præscribuntur, tantummodò declarationem continet. Omnia verò S.R.E. Iudicio submissa sunto.

INDEX ARTICVLORVM, ET DVBIORVM, QVÆ IN PRIMA PARTE tractantur.

SECTIO PRIMA.

Anterior numerus Articulos & Dubia, posterior paginas indicat.

VI.

An

SECTIO II.

SECTIO III.

An

INDEX

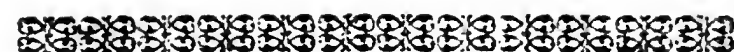
INDEX CASVVM, ATQVE DVBIORVM, QVÆ IN SECVNDA Parte tractantur.

Anterior numerus Casus, & Dubia, posterior paginas indicat.

quæ

Quid

INDEX

INDEX AVCTORVM IN toto hoc tractatu citatorum.

Ema

E

Emanuel Sa.

F

Felinus.

Franchus.

S. Franciſcus.

Franciſcus Pegna.

G

Gabriel.

Geminianus.

Gerſon.

Gloſſa Solemnis.

Graffius.

Gratianus.

S. Gregorius.

Gregorius IV.

Gutierrez.

H

Henriquez.

Hoſtienſis.

Hugo.

I

Iaſon.

Ignatius.

Imola.

Innocentius III.

Ioannes Andreas.

Ioannes Trullo.

Ioannes Fabianus.

Ioannes à Turrecremata.

Iulius Clarus.

L

Lapus.

Ledeſma.

Leo X.

Lopez.

M

Major.

Martinus.

Medina.

Menia.

Menochius.

N

Nauarrus.

Nicolaus III.

O

Oldradus.

P

Paludanus.

Panormitanus.

Paulus V.

Piſanus.

Pius IV.

Pius V.

Politius.

Pro

Procopius.

R

Riccardus.
Rodriquez.
Roffenfis.*
Rofella.
Ruardus.

S

Salzedo.
Sayrus.
Sixtus IV.
Sixtus V.
Sixtus Card.
Sotus.
Sorbus.
Stephanus Quaráta.
Suarez.
Syluester.

T

Textus.
S. Thomas.
Toletus.

V

Valentia.
Victoria.
Vitalis.

DECRE

DECRETVM SANCTISSIMI

Domini nostri Papæ Clem. VIII. super casuum reseruatione, ab omnibus Regularium Superioribus obseruandum.

1.

ANCTISSIMVS *Dominus noster, qui iam pridem accuratè perpendit, & re ipsa comperit, quòd reseruatio facultatis absoluendi Religiosos pœnitentes à peccatis quibusdam grauioribus, nisi Superiores admodum prudenter, ac moderatè illa vtantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori suo conscientiæ maculas detegere formidant, adducere posset in æternæ damnationis periculum, & spiritualis remedij desperationem.*

2. *Quo circa, vt huic malo Sanctitas sua opportunè prouideret, decreuit, vt nemo ex Regularium Superioribus*

bus

bus peccatorũ absolutiones sibi reseruet, exceptis iis, quæ sequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout subditorum vtilitati expedire, prudenter in Domino iudicauerint.

I. *Veneficia, incantationes, sortilegia.*

II. *Apostasia à Religione, siue habitu dimisso, siue retento, quando eò peruenerit, vt extra septa Monasterij, seu Conuentus fiat egreßio.*

III. *Nocturna, & furtiua è Monasterio, seu Conuentu egreßio, etiam non animo apostatandi facta.*

IV. *Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatũ mortale.*

V. *Iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo.*

VI. *Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non secuto.*

VII. *Falsificatio manus, aut sigilli officialium Monasterij, aut Conuentus.*

VIII.

VIII. *Furtum de rebus Monasterij, seu Conuentus, in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.*

IX. *Lapsus carnis voluntarius, opere consummatus.*

X. *Occisio, aut vulneratio, seu grauis percußio cuiuscunque personæ.*

XI. *Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientiæ puritate reseruandum videbitur; id non aliter fiat, quàm Generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in Prouincia matura discußione, & consensu.

3. *Non liceat Superioribus Regularium confeßiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reseruatum admiserint, aut ipsimet sponte, aut proprio motu id ab ipsis petierint.*

Supe

Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, aut plures confessarios pro subditorum numero maiori, vel minori: iique sint docti, prudentes, charitate præditi, qui à non reseruatis eos absoluant: & quibus etiam reseruatorum absolutio cõmittatur, quando casus occurrerit, in quo eam debere committi, ipse in primis confessarius iudicauerit. 4.

Tam Superiores pro tempore existentes, quàm confessarij, qui postea ad Superioritatis gradũ fuerint promoti, caueant diligenter, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur. 5.

Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibusdam peccatis, etiam non reseruatis à confessariis imponendas, quæ subditos ab huiusmodi perpetrandis cohibere possint. 6.

Atque ita per quoscunque Regularium

gularium Superiores, quicunque illi ſint, obſeruari mandauit. Non
7. *obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac cuiuſuis Concilij, etiam Generalis decretis: necnon conſuetudinibus ab immemorabili etiam tempore obſeruatis: aut regulis in Generalibus,*
8. *ſeu Prouincialibus Capitulis editis, ſtatutis, & constitutionibus, etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis: priuilegiis, indultis, & conceſſionibus quibuſcúnque, quorum tenores hîc pro expreſſis haberi voluit: caterîſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, die 26. Maij, 1593.*

Andreas Sorbolongus Secretarius Viſitationum.

PRIMÆ PARTIS SECTIO PRIMA,

In qua tractatur de pertinentibus ad Prælatos, continens articulos 25.

ARTICVLVS PRIMVS.

N Prælati possint sibi reseruare casus? Respondeo quòd sic: est enim definitum in Concilio Tridentino sess. 14. cap. 7. cuius hæc sunt verba: *Magnopere verò Sanctissimis Patribus nostris visum est, vt atrociora quædam, & grauiora crimina, non à quibusuis, sed à summis dumtaxat Sacerdotibus absoluerentur. Vnde meritò Pontifices maximi pro suprema potestate sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo poterunt peculiari iudicio reseruare.* Et in can. 11. sic habetur: *Si quis dixerit, Episcopos non habere ius reseruandi sibi ca-* *Concil. Trident.*

ſus, niſi quò ad externam politiam, atque ideo caſuum reſeruationem non prohibere, quò minus ſacerdos à reſeruatis verè abſoluat, anathema ſit. Ex quibus verbis ſequitur.

Pontifex ſummus poteſt ſibi reſeruare caſus reſpectu omnium.

PRIMO, quòd Pontifex ſummus poſſit ſibi reſeruare caſus reſpectu omnium, ſiue ſint Epiſcopi, ſiue alij quicunque Prælati: quod eſt certum de fide ex vſu Eccleſiæ, & ex ſuprema poteſtate Summi Pontificis. Et ratio eſt, quia omnis iuriſdictio, quæ eſt in Eccleſia, tam ordinaria, quàm delegata, manat à Summo Pontifice.

Epiſcopus poteſt reſeruare ſibi caſus circa ſuos ſubditos.

SECVNDO ſequitur, poſſe Epiſcopum reſpectu Parochorum ſibi ſubditorum reſeruare caſus: hoc conſtat ex vſu Eccleſiæ, & ex Concilio Tridentino vbi ſupra.

TERTIO ſequitur, alios, qui in Eccleſia habent iuriſdictionem ordinariam ſimilem, ſeu proportionatam Epiſcopali, poſſe etiam reſeruare ſibi caſus reſpectu ſuorum ſubditorum: hoc conſtat ex vſu Eccleſiæ, & vltimo ex Decreto Clem. 8. poſito in principio.

QVAR

QVARTO, ſequitur delegatos poſſe etiam id facere, ſed iuxta tenorem delegationis eis datæ, & non ad libitum: ratio eſt, quia iuriſdictio neceſſaria in Sacramento Pœnitentiæ manat à Superioribus Eccleſiæ Prælatis ad inferiores miniſtros, & ideo poteſt iuxta illorum arbitrium eſſe magis, & minus limitata. Vnde generaliter hæc poteſtas, delegandi ſc. eſt in his, qui habent ordinariã iuriſdictionem: & cùm delegatio ſit voluntaria, ſicut poteſt omninò non fieri; ita etiam poteſt tántùm ex parte fieri, id eſt circa quaſdam cauſas, & non circa alias, quæ proinde reſeruatæ manent: ille enim cui delegatur iuriſdictio, ex ſe non habet ius ad illas, & ab alio liberè datur, vnde fit, vt maior, & minor poſſit dari voluntariè.

Delegati poſſunt ſibi reſeruare caſus reſpectiuè.

ARTICVLVS II.

Quo iure Prælati Regulares poſſint ſibi reſeruare caſus reſpectu ſuorum ſubditorum? Reſpondeo, quòd eodem iure, quo Epiſcopi: nam habent circa ſubditos ſuos iuriſdictio-

Prælati Religionũ circa ſuos ſubditos habẽt iuriſdictionẽ quaſi Epiſcopalem.

nem quasi Episcopalem, iux. gloss. receptam, & à quibusdam reputatam singul. in Clem. 1. verbo proprij. de reb. Eccl. non alienan. quam Card. ibidem quæst. 34. commendat, dicens, eam seruari de consuetudine, & quòd ipse fecit eam frequenter obseruari: & per illam gloss. putata singul. dixit Abbas in cap. 1. de reb. Eccl. non alien. col. prima; quòd huiusmodi Prælati exempti, qui habent iurisdictionem quasi Episcopalem, possunt exercere in subditos suos ea, quæ Episcopi in suos: Vide Nauar. lib. 5. consil. 23. qui etiam ait, posse Prælatos Regularium excommunicare iure communi suos subditos. cap. transmissam. & cap. suffraganeis, de elect. & cap. cùm ab Ecclesiarum. de offic. ordin. Suarez quoque in 4. tom. disput. 30. sect. 2. num. 5. ait, de inferioribus autem Prælatis iurisdictionem Episcopalem habentibus, vt sunt Abbates exempti, & similes. Et in num. 6. refert verba Congregationis Cardinaliū: Sed in hoc decreto non comprehenduntur inferiores habentes

Cardin.

Nauar.

Pral. Reg. possūt excōmunicare suos subditos.

Suarez.

habentes iurisdictioné ordinariam, & quasi Episcopalem, sed tantùm Episcopi. Et num. 7. idem esse dicendum, de Prælatis Regularium respectu suorum subditorum, quia non sunt Episcopi, licèt in eos habeant iurisdictionem, quasi Episcopalem. Et in disput. 55. sect. 5. in principio, ait, quòd Generales, & Prouinciales videntur habere plenariam iurisdictionem Episcopalem in suos subditos. Id etiam fatetur Rodriquez in sua summa. tom. 1. cap. 29. num. 3. 5. quòd Generales, & Prouinciales, qui habent iurisdictionem Episcopalem, aut quasi Episcopalem, habent eandem potestatem in subditos, quam Episcopi in suos, cùm sint æquales in posse; & citat Panor. in cap. & si clerici. §. de adulteriis. num. 13. de iudiciis. Quod adeò verum existimat Rodriquez, vt in tom. 1. qq. regular. dicat, sicut hæreticantur dicentes, Episcopos non posse sibi reseruare casus in foro interiori; ita etiam hæreticare videntur negantes istam authoritatem Prælatis Regularium. Quæ omnia

Rodriquez.

Panorm.

congessimus propter eos, qui vel negant, vel dubitant de hac iurisdictione quasi Episcopali Prælatorum Regularium erga suos subditos.

ARTICVLVS III.

An iurisdictio prædicta competat Prælatis Regularibus iure diuino, vel humano? Respondeo cum Rodriquez in 1. tom. qq. reg. quæst. 17. art. 2. quòd iure humano Papali id eis conuenit: nam cùm ad solum Summum Pontificem spectet veram Religionem approbare, vt ostendunt doctissimi Theologi, & tradit maximè Bannes in 2. 2. quæst. 1. art. 1. dub. 8. concl. 2. inde sequitur, quod quando Summus Pontifex aliquam Religionem confirmat, eò ipso tribuat potestatem Prælatis illius Religionis ad eam gubernandam, vt iidem Theologi probant relati à Bannes vbi supra, concl. 6.

Rodriquez.

Ad Summum Pōtificē spectat Religionē approbare.

Bannes.

Alij verò peritissimi Theologi addunt, quod etiam iure diuino conueniat potestas iurisdictionis in foro exteriori Prælatis Religionum: hanc opinionem Medina in lib. de indulg. cap.

Iure diuino conuenit potestas Prælatis, vt sibi reseruent casus.

Medina.

cap. 24. ait, grauissimos authores docuisse, nullos tamen refert: sed possunt citari Sotus lib. 8. de iust. & iur. quæst. 5. art. 1. Rodriquez, Bannes, Suarez relati vbi supra, & alij. Sed probatur. *Sotus.* *Rodriquez.* *Suarez.*

PRIMO, quia potestas iurisdictionis, quæ data est Ecclesiæ in illis verbis Matth. 8. *Dic Ecclesiæ. Si Ecclesiam non audierit, &c.* Est potestas Prælatorum, nam per (*Ecclesiam*,) eo loco Prælati intelliguntur secundùm communem interpretationem, præcipuè verò Chrysostomi. At Præfecti Religionum sunt verè Prælati, vt visum est in præcedenti articulo: ergo iure diuino habent potestatem, & iurisdictionem. *Chrysost.*

SECVNDO, quando Christus dixit Matth. 18. *Quæcunque solueritis super terram, &c.* nō solùm locutus est cum Apostolis, sed etiam cum omnibus Prælatis, vt Doctissimus Roffensis ait in art. 9. contra Lutherum, tradens illis iurisdictionem in vtroque foro, vt insinuat Sotus in 4. dist. 22. quæst. 1. art. 1. & 2. vel in foro exteriori tantum, vt asserit Turre- *Roffensis.* *Sotus.* *Turrecr.*

cremata lib.2.cap.77.ergo cùm Præfecti Religionum sint Prælati, illis data est potestas iurisdictionis iure diuino.

TERTIO, Episcopi habent potestatē iurisdictionis extra Sacramentum immediatè à iure diuino, vt probant Victoria de potest. Eccl. quæst. 2. num. 28. Castro lib.2.de iusta hæret. punit. cap. 24. & contra hæret. verbo Episcopus, & Sotus lib. 10. de iust. & iur. quæst. 1. artic. 4. Sed Præfecti Religionum Generales, & Prouinciales sunt similes quò ad iurisdictionē ipsis Episcopis, vt in præcedenti articulo probatum est; ergo Prælati Religionum habent suam potestatem immediatè à Christo, sicut & illi.

Castro.

Sotus.

Hîc autem notandum est, quòd Prælati omnes in vniuersum tria possunt sibi reseruare.

Prælati tria possunt sibi reseruare, personas, tēpus, & crimina.

PRIMO, personas quasdam, puta camptores, & mercatores: quod etsi non videatur in vsu fieri, tamen potest, non tantùm respectu curatorum, cùm curati sint iudices ordinarij fori interioris suorum parochiano

chianorum: Et ratio eſt, quia ad effectum ligandi, atque ſoluendi requiritur tum poteſtas clauium, quæ datur in recipiendo ordinem, tum materia debita, ſcilicet ſubditus, qui habetur ex iuriſdictione. Hæc autem iuriſdictio vel eſt ordinaria, & eo ipſo, quo quis admiſſus eſt ad parochiale beneficium, effectus eſt cõfeſſor, vt habetur in Concilio Tridentino: vel eſt delegata, ſicut ille, cui committit Epiſcopus hanc poteſtatem: quare ſicut poteſt committere in totum, ita illam limitare, vt ſcilicet audiant omnes, excepto tali genere perſonarum.

SECVNDO, poſſunt reſeruare tempus, ſc. exceptuãdo aliquas feſtiuitates, vel dando eis delegationem ad tempus, ad annum, ad ſemeſtrem. Dixi (delegationem) nam hîc non eſt ſermo de Curatis, qui perpetuam habent authoritatem, ſed de delegatis, quibus poteſt limitari tempus.

TERTIO, poſſunt & debent Prælati reſeruare ſibi crimina quædam grauiora, & atrociora: & hoc tam reſpectu delegatorum, quam

etiam curatorum, vt tenet glos. in Clem. dudum, de sepult. & glos. in cap. 2. de pœnit. & remiss. vbi Francus num. 10. dixit, quòd ordinaria potestas sacerdotum curatorum concessa eis à iure communi, potest per Episcopum arctari, & restringi quò ad absolutionem: nam sicut secundùm ius naturæ, & diuinum, periculosiores infirmitates doctiori, & peritiori medico reseruandæ sunt ad curam; ita maiora, & atrociora crimina reseruanda sunt Episcopis.

ARTICVLVS IV.

Ante Decretũ omnes Prælati poterant sibi reseruare casus.

Post Decretum limitata est potestas.

AN omnes Prælati Religionum possint sibi reseruare casus? Respondeo, quòd ante Decretum Clem. 8. licebat omnibus Prælatis, etiam Guardianis, vt constat ex priuilegio Alex. 6. & pariter poterãt ad libitum reseruare sibi casus; nunc autem limitata est facultas, tum quò ad personas, tum etiam quò ad casus: nam quò ad personas, Guardiani simpliciter non possunt reseruare casus, quia ante Decretum de iure eis non competebat, & post Decretum apud

eos

eos remanet facultas reseruandi, apud quos ante Decretum de iure erat talis facultas: & quantum ad Prouinciales & Generales possunt, sed eo modo, quo ponit Decretum, nempè vt pro toto Ordine Generalis id faciat in Capitulo Generali, cum consensu vocalium ibi pro electione facienda congregatorum: & pro Prouincia Prouincialis in Capitulo Prouinciali, cum eiusmodi consensu vocalium: hæc sunt verba Decreti: *Si quod aliud prætereà peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientiæ puritate reseruandum videbitur, id non aliter fiat, quàm Generalis Capituli in toto ordine, aut Prouincialis in Prouincia matura discussione, & consensu.*

Quoad casus verò, etiam est limitata facultas: nã solùm illos possunt reseruare, quos ponit Decretum, vel omnes, vel aliquos, prout subditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

Ex quibus verbis colligitur, non relinqui potestatem Superioribus Religionis, vt pro aliquo particu-

lari Conuentu casum aliquem reseruent, sed tantùm pro tota Religione, & tunc (vt dictum est) potestas non conceditur Generali, aut Prouinciali de per se, sed cum consensu Capituli Generalis, aut Prouincialis; nihilominus existimo cum Suarez, si ad bonum regimen alicuius Monasterij, seu Conuentus expediret specialiter in eo aliquod casum reseruare; posse superiorem cum consensu Capituli Prouincialis huiusmodi casum, vel casus reseruare, quia Pontifex ibi non præscribit, vt peccatum necessariò reseruandum sit pro tota Religione, aut tota Prouincia: sed solùm ait, si peccatum aliquod graue pro Religionis conseruatione, aut conscientiæ puritate, reseruandum videbitur. Potest autem pertinere ad conscientiæ puritatem, vt in vno loco fiat reseruatio, quamuis non fiat in alio, vt v. g. si locus fuerit expositus maioribus periculis, & ideo necessarium sit aliquid in eo seueriùs præcipi, & obseruari: requiritur autem tunc consensus Capituli Prouincialis, quia

Summus

Summus Pontifex nec soli personæ alicuius Superioris, nec soli Capitulo vnius domus, seu conuentus hanc potestatem committit.

ARTICVLVS V.

AN talis reseruatio possit fieri indifferenter de omnibus peccatis? Respondeo quòd circa hoc, simpliciter responsio est negatiua: nam quantùm ad numerum casuum, seu quantùm ad casus ipsos, non possunt reseruari, nisi illi casus, qui in Decreto ponuntur, vel omnes, vel aliqui, prout magis expedire videbitur: & quantùm ad circunstantias casuum, qui reseruandi erunt, hæc sunt notanda. *Casuum reseruatio nō potest fieri indifferenter.*

PRIMO, quod reseruatio est medicina quædam, tum pro Religione, tum pro Religioso: & pro Religione est medicina præseruatiua: nam multi si non virtutis amore, saltem ex hoc retardantur, ne talia peccata cõmittant, quia scilicet sunt reseruata: vnde rectè possumus dicere, quòd casus reseruati sunt sepes Religionis: pro Religioso verò sunt medi- *Reseruatio casuũ est medicina præseruatiua & curatiua.*

medicina curatiua. Quando ergo reſeruatur caſus, hoc non ſolùm fit, vt ſuperior cognoſcat ſuas oues, ſed etiam quia in magnis morbis peritiores medici adhibentur: & quia ſuperiores præſumuntur eſſe peritiores, & prudentiores; propterea ad ipſos recurrendum eſt pro remedio, & medicina. Cuius optima figura

Exod. fuit id, quod conſuluit Iethro Moyſi, vt ſcilicet conſtitueret ſuper populum Tribunos, qui judicarent populum omni tempore, & ſubdit: *Quicquid autem maius fuerit, referant ad te, & ipſi minora tantummodò iudicent*, & infra: *Conſtituit eos Principes, qui iudicabant plebem omni tempore, quicquid autem grauius erat, referebant ad eum, faciliora tantummodò iudicantes.* Et ſic ad propoſitum, confeſſarij ordinarij, & deputati ordinarios caſus, & peccata diiudicant: maiores verò, & atrociores, qui reſeruati ſunt, ad ſuperiores referre neceſſe eſt.

Ex hoc infero, quòd in talibus ſic attendendum eſt ad remedium pro Religione, vt cùm hoc attendatur

datur etiam ad infirmitatem Religiosi, ne scilicet, ob difficultatem magnã, seu rigiditatem nimiam superioris desperet infirmus, iuxta illud Prouerb. *Qui vehementer emungit, elicit sanguinem.* *Prouerb.*

SECVNDO, est notandum, quòd casus reseruatus debet esse certus, non dubius, seu æquiuocus: vnde Emanuel Sa in suis aphorismis titulo, Casus, ait: *Casus in dubio non præsumetur reseruatus.* Cui addo, quòd casus non expressus in textu Decreti, habetur pro omisso, & casus omissus relinquitur dispositioni iuris communis. l. si cùm dotem. ff. solu. matr. in principio. Hinc est quòd si aliquis casus potest habere plures significationes, vnam propriam, & alteram impropriam, quòd debet assumi propria, & omitti impropria. *Casus reseruatus debet esse certus.*

Attamen verum est, quòd quando Cõfessarius dubitat, an id, quod proponitur, sit casus reseruatus, nõ priùs absoluere, & iudicare esse reseruatũ, debet & nõ absoluere, quã ipse resoluat se, vel legendo per se libros, qui

casus

casus conscientiæ tractant, vel doctiores consulendo, aliàs enim peccaret, vel exponendo se periculo absoluendi illum, quem non potest absoluere ex defectu iurisdictionis, quando iudicat non reseruatum, cùm sit reseruatum: vel exponens se periculo iniiciendi alteri scrupulum, & saltem opinionem, iudicando esse reseruatum, cùm non sit reseruatum, sicut in cap. si quis autem de pænit. dist. 7. num. 270. dixit in simili Nauarrus, peccare iudicem, qui in dubio fert sententiam, antequam animi dubietatem deponat.

Nauar.

In casibus reseruatis seruanda est proprietas vocabuli, non extensio.

TERTIO, notandum est, & sequitur iam ex dictis, scilicet quòd illi tantùm dicuntur casus reseruati, qui secundùm iuris dispositionem seruata proprietate vocabuli comprehenduntur in litera, & non per extensionem Doctorum, cùm reseruatio sit odiosa, & vt ita dicam, pænalis, ad instar statuti, & consequenter pœnæ sunt restringendæ, iuxta reg. iur. *Odia sunt restringenda, fauores sunt ampliandi.* de reg. iur. in 6. vt tantùm in eis habeat locum ius verborum.

QVAR

QVARTO, notandum quod reseruatio casuum debet fieri de actibus exterioribus cum effectu, & non de interioribus, sic Palud. vnde homicidium est casus Episcopo reseruatus, & tamẽ illud cordis nõ reseruatur Episcopo: cuius ea assignatur ratio, quia sicut Ecclesia non cognoscit de actionibus, quæ in solo intellectu sunt, aut voluntate, cùm solus Deus sit scrutator cordis; ita etiam non punit. Anton. Tabul. Sylu. *Casuum reseruatio debet fieri de actibus exterioribus.*

Hinc primò infertur, quòd non potest fieri reseruatio de peccatis merè interioribus, id est, de his, quæ in opus externum non exeunt per se, neque per accidens, vt dicunt Theologi: qualis est omnis consensus, & delectatio voluntatis de malo mortaliter, vt consensus in turpem fornicationem: quia in Doctrina morali Theologica, id dicitur posse, quod iure fieri potest, & è contrà, id non posse fieri, quod ritè, & legitimè non fit: & cùm reseruatio interiorum actuum nunquam cedat in commodum animarũ, & multoties in damnum, quia multa essent dubia, & dubia, *De peccatis merè interioribus nõ potest fieri reseruatio.*

bia inextricabilia: & quòd Ecclesia nõ fecit hucusque, etiam in grauissimo merè mentali, incongruum est, vt aliquis alius faciat. Vnde Sotus tractans de hoc, ait, respondeo duo. Primùm loquendo de absoluta potestate, reseruari quidem posse (scilicet peccata interiora mentis) quia illud non est iurisdictionem exercere in actus mentis, sed illam non alteri conferre: nihilominùs secundò dicimus, quod esset error illa reseruare, quia peccata cordis sunt tum frequentissima, tum etiam occultissima, vt vix homo secum discernere possit, consenserit nécne! Et ideo intolerabile est cũ huiusmodi scrupulis ad Papam, vel ad alios superiores recurrere: quãquàm opinio quorundam Canonistarum dicentium, hæresim mentalem esse reseruatam Papæ, & excommunicationi subiectam, falsissima est, & inopinabilis: sic Sotus, quem sequuntur omnes.

Sotus.

Hinc sub casu de homicidio Episcopo reseruato non comprehenditur mandans fieri homicidium, quia intelligitur casus de homicidio exteriori

riori cum effectu à se, & non ab alio. Hæc obstat textus in cap. mulieres in fine, de sent. excom. quia ille textus loquitur quò ad peccatum mortale,& sic quò ad finem conscientiæ, vbi magis cõsideratur animus; quàm factum; at in casu verè ille non facit; ergo non incidit in casum.

Infertur etiam, quòd nullus comprehendatur sub casu reseruato, attentans aliquem actum, nisi ad consummationem deueniat, iuxta doctrinam Ioan. Andreæ, qui voluit, quòd nemo incidit in pœnam, quæ ipso iure delinquenti pro delicto infligitur, si id delictum cogitauit, aut aliquid egit attentando, sed non consummauit, etiam si per ipsum non stetit. Quod intellige quantùm ad pœnam legis positiuæ, quia quò ad Deum, iã mortaliter peccauit:nã egit contra conscientiam. Et Geminianus in cap. vnico. §. fin. num. 3. quòd metus causa. in 6. cum glos. in verbo (extorsit) vbi habetur, quòd quando lex imponit pœnam actui perfecto, non incurritur talis pœna, licèt quis fecerit præambula actus, si ipsum

Attentãs, & nõ consummans actum, non cõprehenditur in casu reseruato.

Io. Andr.

Geminianus.

si ipsum actum non consummauit: pro hoc vide Baldum, qui consuluit, quod statutum puniens adulterium, non militat in eo, qui attentauit, & fecit quod potuit.

Circa mortalia tantũ. nõ venialia fit reseruatio.

Ad hæc addo, quod casus intelliguntur reseruati de peccatis mortalibus, seu in materia, quæ contrahit mortale peccatum, & non circa venialia: nam nullo modo venialia possunt esse materia reseruationis, cùm quis non cogatur ea confiteri.

De mortalibus grauioribus fit reseruatio. Concil. Trid.

Et nec de quibuscunque mortalibus debet fieri reseruatio, sed de grauioribus, & atrocioribus, prout præcipit, & ordinat sacrum Concilium Tridentinum. in sess. 14. cap. 7. vbi habetur (*atrociora quadam, & grauiora crimina*) ergo non debent quælibet mortalia reseruari: nam ex hoc venit postea contemptus, & præsentatio redditur, plus quàm est odiosa apud quosdam, Facit ad hoc id quod decreuit Sacra Congregatio. S.R.E. Cardinalium in die 9. mensis Ian. 1601. in hæc verba. *Et ne locorum Ordinarij, quibus ius reseruandorum casuum competit, plurium, quàm opus*

Sacra Cõgregatio Cardinaliũ.

sit,

sit, reseruatione, subditis, aut Confessariis in animarum salute procuranda cooperatoribus sint onerosi; monentur omnes, vt paucos, eósque tantùm, quos ad Christianam disciplinam retinendam, animarumque sibi creditarum salutem, pro cuiusuis diœcesis statu, & qualitate necessariò reseruandos esse iudicauerint, reseruent.

ARTICVLVS VI.

AN Superiores Religionum possint sibi reseruare absolutionem ab excommunicatione à se lata? Respondeo, quòd hæc difficultas rationabiliter sit propter Decretum Clem. 8. qui videtur id prohibere: Vnde pro parte negatiua videtur id non posse fieri sine consensu Capituli Prouincialis, quia omnis casuum reseruatio est Superioribus interdicta, nisi eo modo, quo in artic. 3. explicuimus: & hîc reseruatur absolutio ab excommunicatione, quod videtur esse contra Pontificis intentionem. Suarez verò licet dicat, quod positio ista supradicta sit virorum Doctorum, ipse nihilominus oppositum censet probabi

Suarez. Superior potest sibi reseruare absolutionē ab excommunicatione.

babilius, nimirum hanc poteſtatem non eſſe ablatam Prælatis Regularium, quia Decretum Clem. 8. expreſsè loquitur de reſeruatione culparum: verba Decreti ſunt: *Nemo ex Regularium Superioribus peccatorum abſolutionem ſibi reſeruet, exceptis iis, &c.* In caſu autem poſito non reſeruatur peccati abſolutio, ſed cenſuræ, quæ longè diuerſa eſt, & ad diuerſum forum, & iuriſdictionem ſpectat: nec ſatis eſt, quòd per ſe loquendo, non poteſt dari abſolutio à peccato non ablata cenſura; hoc enim accidentarium eſt: nam ſufficit, quòd non ſint idem, vt ab vna ad aliam non ſit prohibitio extendenda, præſertim cum reſpectu Superiorum ſit onerosa, & vſum iuriſdictionis reſtringens.

Hæc doctrina Suarez vera eſt, & benè fundata; nihilominus in quodam Capitulo Generali noſtræ Religionis Romæ celebrato, & in quo ipſemet ſui vocalis, fuit propoſitum tale dubium & reſolutum fuit à Diffinitorio, prout retulit & publicauit tunc admodum R. P. F. Anſelmus

Mon-

Monopolitanus Magister meus (postea Illustrissimus Cardinalis) quòd licèt Superior possit hoc facere, & sic præcipere, nihilominus Capitulum Generale id prohibet facere.

Ex qua determinatione remanet soluta quæstio proposita, scilicet, quòd licèt Superior possit sic præcipere, & præcipiendo tenet reseruatio: nihilominus non debet reseruare talem absolutionem. Vnde consulerem ego, vt in Capitulo vel Generali, vel Prouinciali determinaretur, vt Superiores possint in aliquibus casibus grauioribus liberè reseruare absolutionem ab excommunicatione à se lata.

ARTICVLVS VII.

Quæritur, apud quósnam resideat facultas absoluendi à casibus reseruatis? Respondeo, quòd circa hanc difficultatem non defuerunt, qui putauêre, absolutionem à casibus reseruatis ad Guardianos pertinere, eò quòd in Decreto dicitur (vt aiebant) *Superiores locorum*: tales enim sunt Priores, Rectores, Guardiani, & similes;

similes; sed falsa est hæc sententia: nam in primis in Decreto non reperiuntur talia verba (*Superiores locorum*) sed reperiuntur benè hæc (*Superiores Regularium.*) Deinde dicimus, ad eos pertinere absolutionem à casibus reseruatis, ad quos pertinet reseruare casus, eius enim est soluere, cuius est ligare: porrò si ligare non pertinet ad Guardianos, vt visum est supra: sed ad solos Prouinciales cum consensu Capituli Prouincialis, & ad Generales cum consensu Capituli Generalis; sequitur, quòd apud ipsos resideat facultas absoluendi à casibus reseruatis.

Reseruatio ad illos pertinet, ad quos ante Decretũ de iure pertinebat.

Sorbus.

Vnde Pater Sorbus in suis annotationibus ad Compendium Priuilegiorum, ait, sibi factam fuisse declarationem à Summo Pontifice, quòd absoluendi facultas à supradictis casibus, ad illos Prælatos pertinet, ad quos priùs ante Decreti Clem. 8. publicationem spectabat. Resolutiuè ergo ad hoc dicimus, quòd si ante præfatam publicationem absolutio à reseruatis spectabat ad Prouinciales, ad ipsos etiam spectat modò. Si verò

verò ad Abbates, vel ad Rectores, Priores, seu Superiores locorum; ad illos etiam modò spectat.

ARTICVLVS VIII.

Qvis modus seruandus in recursu ad Superiores pro absolutione à reseruatis? Respondeo, quòd circa hanc difficultatem ponam primo ea, quæ habet Nauarrus, deinde ea quæ obseruantur in nostra Religione. Nauarrus ergo in cap. 1. de pœnit. §. cautus sub num. 10. & deinceps ait: Quando pœnitens habet aliquod peccatum, à quo nequeat absoluere Parochus secundum sententias recepriores, & vsum ab Ecclesia receptum potest, & debet facere vnum de infrascriptis.

Nauar.

Habens casus reseruatos ad quid teneatur.

PRIMO, adeat Superiorem, Episcopum, vel Proepiscopum, vel alium, ad quem ea res pertineat, puta Pœnitentiarium Romanum, & confiteatur omnia peccata sua, à quo ab omnibus absoluetur.

SECVNDO, si ille Superior nolit audire omnia peccata, cõfiteri debet sola ei reseruata, & post ea, etiã om-

nia alia confiteatur proprio confessario, qui poterit eum absoluere ab omnibus, etiamsi Superior à reseruatis non absoluisset, secundum Palud. receptum,& qui testatur ita seruari in Ecclesia Romana.

TERTIO, si priùs adierit inferiorem, qui nequeat eum à reseruatis absoluere, omnia illi confiteatur, qui absoluet eum à quibus potest, si modò non est excommunicatus: & pro absolutione casus reseruati remittet ad Superiorem, cui confitebitur solum illum reseruatum, & ab eo solo absoluetur.

QVARTO, potest & ipse pœnitens per se, vel per alium, Superiorem adire, & ab eo impetrare commissionem secretam verbo, vel scripto, qua generatim ipsius pœnitentis confessario, quicunque ille fuerit, facultatem faciat, eum ab illo peccato absoluendi. Sed hic modus periculosus esse potest, quoniam peccatum extra confessionẽ detegitur.

QVINTO, potest pœnitens suo confessario confiteri omnia peccata sua, & absolui ab eo de iis, quæ suæ sub

ſubſunt poteſtati, & deinde confeſſarius per ſe, vel per alium, ſeu per epiſtolam petere à Superiore vt faciat ſibi facultatem ad abſoluendum quendam hominem in genere, nullo penitus expreſſo, qui confeſſus eſt tale peccatum, cuius abſolutio eſt illi reſeruata: quam facultatem qui noluerit facere Superior, rarus erit, & plus ſatis moroſus: ſi quis tamen adeò difficilis reperiatur, vtendum erit modo ſecundo. Hæc Nauarrus.

Eſt benè notandum circa hunc ſecundum modum prædictum, quòd tam Sotus, quàm Nauarrus ipſe docent, non eſſe grauamen pœnitenti, ſi de reſeruato cogatur bis confiteri. At ſecundum Medinam, non debet confiteri, niſi cætera, quæ non fuerunt confeſſa, non autem reſeruata, de quibus iam à Superiore eſt abſolutus: ſed vtraque ſententia eſt probabilis, & poteſt teneri. Nec obſtat quòd confeſſio ſemper eſt integrè facienda vni ſacerdoti, quia per pœnitentem non ſtetit, quin integrè confiteretur, ſed per Superiorem, qui cùm maioribus cauſis commu- *Sotus.* *Nauar.*

nitatis aliquando ſit impeditus, & longas ſubditorũ confeſſiones non valeat audire, poteſt tantùm reſeruata audire, & Sacramentaliter abſoluere: & ſemel legitimè abſoluta non ſunt neceſſariò iterum confitenda, & integritas confeſſionis non eſt de peccatis legitimè abſolutis, ſed eorum, quæ non fuerunt abſoluta.

Circa tertiũ verò modum ſciendum, quòd ſi prius pœnitens confeſſarium adierit, qui à reſeruatis facultatem non habet abſoluendi, integrè confiteri tenebitur, tam ſcilicet reſeruata, quàm non reſeruata, ne dimidiata ſit confeſſio. Confeſſarius autem abſoluet eũ à quibus poteſt, nõ autem à reſeruatis Superiori, cùm non habeat facultatem, alioquin abſolutio nulla eſſet. Ad Superiorem ergo mittat pœnitentẽ pro reſeruatis, de quo pœnitens firmum propoſitum debet habere: quòd ſi hoc facere nollet, nec à non reſeruatis poſſet abſolui, cùm non ſit paratus integrè confiteri. Qui pœnitens ſic abſolutus cum onere ſe præſen

ſentandi, non debet eſſe moroſus, ſed habita opportunitate, abſolutionis beneficium prædictum procurare debet: nam dum eſt in mora, vt puta habendo opportunitatem, & abſolutionem non procurat, ſemper manet in culpa. Superiorem autem quando adibit, non eſt neceſſe, vt ei confiteatur omnia peccata, quæ confeſſario confeſſus eſt, ſufficit enim, vt tantùm illi reſeruata confiteatur, vt ab illis abſoluatur: niſi fortaſſe vbi confeſſarius ſolùm audierit peccata, & non abſoluerit; tunc enim integrè tenetur Superiori confiteri, quia à confeſſario in nullo fuit abſolutus.

Si dicas cum Durand. in 4. diſt. 17. quæſt. 15. & cum Adriano quæſt. 4. de confeſſ. abſolutionem Sacramentalem de peccatis aliàs non abſolutis diuidi non poſſe, quia vnum peccatum ſine alio remitti non poteſt, ſecundùm fidem; ideò neceſſe eſt, vt Sacerdos abſoluat peccatorem aut ab omnibus peccatis, aut à nullo: quia gratia facit, vt anima ſit Dei amica: & ſimul & ſemel non poteſt *Obiectio. Durand. Adrian.*

anima esse amica, & inimica: vnde si nó absoluit ab omnibus; ergo nó facit, vt anima sit amica Dei. Non ergo potuit inferior confessarius absoluere à non reseruatis, & Superior à sibi reseruatis, sed alter eorum necesse est, vt ab omnibus absoluat, quia absolutio dimidiari non potest. Respondeo quòd contra prædictos est Henric. Thom. Bonau. Riccar. & multi alij in 4. dist. 17. qui asserunt absolutionem Sacramentalem posse in casu dimidiari, & per partes impendi: nam vt rectè ait Sotus in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 5. duplex est mediatio confessionis, per se, & per accidens. Per se est, quando quis malitiosè tacet aliquod peccatum, & non vult illud confiteri: Per accidens verò est, quando hoc simpliciter non intendit, sed quia aliter non potest fieri, euenit per accidens, vt dimidietur, puta quando quis non confitetur aliquod peccatum, vel aliquam circunstantiam propter aliquam iustam causam, qualis est, vt verbis Nauarri in Man. cap. 9. num. 15. vtar, verisimiliter credere quòd confes

Respondeo. *Henric.* *Thom.* *Bonau.* *Riccar.* *Sotus.* *Nauar.*

confeſſio peccati ipsũ confeſſarium ad peccandũ alliceret, vel induceret in notitiam alicuius peccati & peccantis, quorum notitiam ipſe habet per confeſſionem. Et Sotus vbi ſuprà ad quartum ait: Quando aliqua circunſtantia mortalis aggrauans vergit in infamiam alterius perſonæ, adhibenda eſt diligentia, ne fiat confeſſio illi Sacerdoti, qui illam nouit, petendo facultatem confitendi alteri.

Tacenda eſt circũſtãtia in confeſſione, quando ex illa confeſſarius venit in cognitionẽ cõplicis.

Si verò neceſſariò facienda erit confeſſio ei, qui perſonam agnoſcit; tunc ſi ex hoc, quòd pœnitens confiteatur circunſtantiam alterius perſonæ, aliquod periculum illi imminet, vel mortis, vel notabilis infamiæ; tunc tacenda eſt circunſtantia: vt ſi quis acceſſit ad vnicam ſororem, vel matrem, & confiteatur proprio fratri, qui id improperabit matri, vel ſorori, reuelando ſecretum, vel flagitium vlciſcetur in illis; tunc prætereunda eſt talis circunſtantia: Et vt exemplificem etiam de Religioſis, quando quis vnum peccatũ ſolum audit in confeſſione,

& de hoc Superior factus est certior; si postea talis confessarius petit facultatem à Prouinciali pro aliquo casu reseruato, statim veniet in cognitione de persona: vnde melius est tunc differre illam petitionem, seu repræsentationem ad aliud tempus magis opportunum.

Sotus. Subdit Sotus in loco citato: Sunt quidam, qui articulum mortis excipiunt, scilicet quòd tunc non obstante tali periculo infamiæ alienæ, debet moriturus circunstantiam illam complicis confiteri, nam tenetur ille criminis socius illud periculum famæ pati propter salutem morituri. Sed (inquit Sotus) rationem huius exceptionis non video: nam si ad salutem pœnitentis est necessaria illa explicatio circunstantiæ; fit, vt etiam extra articulum mortis sit necessariò explicanda. Si verò non est vsque adeò necessaria, in articulo mortis etiam est tacenda: imò tunc plus tenetur infirmus consulere famæ alterius. At si nullum timetur periculum huiusmodi, sed hoc tantùm, quòd confessarius sciet personam,

nam, quàm nouit, deliquiſſe, ſeruabit tamen ſecretum, tametſi deinceps non tanti æſtimabit perſonam illam; tunc hoc non obſtante, explicanda eſt circunſtantia: & hæc eſt ſententia S. Thomæ. in 4. diſt. 16. quæſt. 3. artic. 2. gloſ. 5. ad quintum, S. Bonau. diſt. 31. in 2. part. artic. 1. Durandi. diſt. 16. quæſt. 4. & recentiorum omnium.

D. Thom.

D. Bon.

Dur.

Ex dictis infertur primò quòd aliquando confeſſio non integra, vt eſt hæc, quæ fit Superiori de ſolis reſeruatis, ſancta eſt & ſacramentalis: nam licèt per ſe, & formaliter confeſſio integra eſſe debeat, alioquin nō eſſet confeſſio, ſed cōfeſſionis ſimulatio; per accidens tamen, & materialiter poterit partialis confeſſio eſſe ſalutifera, vt eſt in caſu noſtro, quādo ſcilicet Superior tantùm reſeruata, & non alia vult ſacramentaliter audire.

Confeſſio non integra aliquādo eſt ſancta.

Duplex integritas per ſe, & per accidens.

Infertur ſecundò, quòd aliquod peccatum aliquando bis ſit confitendum, vbi ſcilicet proprio confeſſario integrè confeſſum eſt, & ob defectum plenariæ autoritatis ſuper omnia peccata, iterum peccatum Su-

periori reseruatum, confiteari necesse est, si Confessario auctoritatem non conferat Superior.

In nostra verò Religione aliter seruatur circa præsentationem casuum reseruatorum: statutum est enim, vt quilibet Confessarius deputatus audiat omnia peccata sui pœnitentis, tam reseruata, quàm non reseruata: & ostenso ei onere, quod habet, de se præsentando Superiori, si illud acceptat, absoluat eum tam à reseruatis, quàm à non reseruatis.

Si obiicias, quòd huiusmodi modus presentationis improbatur à Soto vbi supra, in illis verbis: Secundus modus dicendi est, quòd inferior audit totam confessionem, & de omnibus absoluit: remittit tamen eum ad Superiorem, non quidem absoluendum à peccato, sed vt liberetur ab obligatione præcepti, quo tenetur se præsentare Superiori, cui reseruatur cognitio talium peccatorum: Hic verò modus longiùs, & peiùs distat à veritate: nam si inferior ab illis peccatis absolueret, non propriè dicerentur reseruata. Hæc ille.

Ad

Ad hoc dico,quòd non eſt ſimilis modus noſter cum modo à Soto relato : nam apud Sotum inferior non habet auctoritatem abſoluendi à reſeruatis : at in modo noſtro, inferior habet facultatem à Superiore ſibi delegatam, abſoluendi ſcilicet inferiorem à reſeruatis, cum onere ſe præſentandi Superiori ; ergo non eſt eadem ratio de vno, ac de alio. Videatur Suarez in to. 4. diſp. 31. ſect. 2. num. 4. & ſect. 3. num. 2. *Suarez.*

Et præterea cùm modus, qui in noſtra Religione ſeruatur, non ſit cõtra aliquod ius,imò conformis ſacris Canonibus,&Decreto Cl.8.ſanctiſſimè inſtitutus eſt à noſtris Patribus,tũ ne peccatores videantur ſæpè quærere Superiorem cum nota infamiæ ; tum etiam, vt quotidiè poſſint celebrare, vel ſæpiùs ſacram communionem ſumere, ſicut laudabiliter, & fructuosè ſimul fit. *Modus qui ſeruatur in Capuc. Religione,pro reſeruatis, eſt cõformis Decreto & ſacris Canonibus.*

Et quibus addo etiam, quòd talis modus tenendus, ordinatus eſt in Capitulo Generali, in quo omnes Primores Religionis conueniunt, & à quibus talis modus receptus eſt:&

Quilibet potest se obligare ad confitendum iterũ peccatũ suũ.

quia vnusquisque potest ex suo consensu obligari ad confitendum iterum peccatum semel legitimè confessum, vt Nauar. ait in cap.fratres, num.30. de pœnit.dist.5. & per text. satis apertum,in extrauag.inter cunctas, de priuileg. & cap. vlt. de pœnit. dist.6. num. 3. & idem Nauar. in Man. cap. 9. in principio: & constat, Religiosum, qui consentit seruare statuta suæ Religionis, in quibus id determinatur:consentire etiã obligationi, si quam illi imponunt, ad confitendum bis idem peccatum, vel ad se præsentandum Superiori post confessionem factam confessario deputato. Ideò talis modus laudabilis,& omninò amplectendus est. Vide Nauarr. lib. 3. confes. de stat. Monach. consilio primo. Sed de hoc fusè in sequenti articulo.

Nauar.

Nauar.

Concludo igitur hunc articulum, & dico, quòd pœnitentes Regulares hæc remedia habent, quando reseruatis casibus sunt grauati, primò, vt per se recurrant ad Superiorem, si præsens est, & hoc de iure. Secundò vt per se, vel per alium,seu etiam

per

per confessarium impetrent facultatem à Superiori. Sed quid faciendum, quando confess. promittens se præsentaturũ pro pœnitente moritur ante præsentationem factam, & hoc peruenit ad notitiam pœnitentis? Respondeo quòd tunc debet ipse pœnitens se præsentare, vel procurare hoc per aliam viam: est enim debitum contractum, & ideò semper petit solutionem. Vt autem omnibus sit manifestum, quòd modus, quem tenet nostra Religio circa recursum ad Superiores pro casibus reseruatis est conformis sacris Canonibus, & præcipuè Decreto fœlicis record. Clem. 8. placuit hîc inserere scripturam quandam ab admodum R. P. Clem. de Noto Procuratore Generali in curia Romana ad omnes Prouincias missam, quæ de hoc fidem facit plenissimam, & est talis.

Fidem facimus nos Frater Clemens à Noto Procurator Generalis Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Capuccinorum, quòd cùm per Reuerendiss. Commissarium sanctæ

Inquisi

Inquiſitionis in hac curia degentem, fuerit anno 1613. dum habebantur Romæ noſtræ Comitiæ Generales, Patribus Generali, & Diffinitoribus ſimul eo tempore conuenientibus impoſitum, vt ſtatuerent, ac decernerent modum in Religione ſeruandum, quo dirigerentur confeſſarij in abſoluendis caſibus, quorum abſolutio Generalibus,ſeu Prouincialibus reſeruatur, iam per dictos Patres fuit obeditum, determinantes illum modum, qui poſitus in ſcriptis, fuit tenoris ſequentis.

QVONIAM in noſtra Congregatione Fratrũ Minorum S. Franciſci Capuccinorum, iuxta Seraphici Patrís Regulam cap. 7. caſus, non Superioribus localibus, ſed Prouincialibus, aut Generalibus pro tempore exiſtentibus, reſeruantur, qui cùm abſentes vt plurimùm ſint, atque adeò occurrente caſu reſeruato, Pœnitentes pro abſolutione, aut confeſſarij pro abſoluendi licentia, recurrere ad eos non facilè poſſint; idcirco nos infrà ſcripti, Generalis & Diffinitores præſentis

Capi

Capituli Generalis ad Decretum Sanctissimi D. PP. Clemen. 8. super casuum reseruatione respicientes, ac simul bono communi Religionis, & quieti conscientiæ Fratrum consulentes, decernimus, vt iuxta antiquam nostrę Religionis consuetudinem, & probatorum Doctorum communem sententiam, confessarij à Superioribus deputati ad audiendas Fratrum confessiones, eos etiam à casibus reseruatis absoluere valeant, ea tamen lege, vt si confessarius iudicauerit, Pœnitentem debere Superiori præsentari, teneatur Pœnitens habita opportunitate, ad talem Superiorem recurrere, vel vt iterum Sacramentaliter absoluatur, vel vt remedium salutare recipiat.

Si verò id non expedire confessario visum fuerit, liber omninò à tali obligatione Pœnitens remaneat, ita tamen, vt confessarius ipse, tempore congruo, ad Superiorem recurrat, & saluo confessionis sigillo, ac sine aliqua Pœnitentis nota, se à reseruatis illum absoluisse manifestet: tum vt hinc Prælatus in com-

muni

muni ſtatum Religionis agnoſcat: tum vt de ſalutaribus remediis, ſi opus fuerit, confeſſarium inſtruat.

Illud etiam addimus, vt quotieſcunque Pænitens aliquem confeſſarium ex deputatis elegerit, iuxta noſtrarum conſtitutionum ordinationem, ſua ſponte illum mutare, ac alium ſibi eligere, abſque Superioris licentia minimè poſſit.

Fr. Paulus à Ceſena, Generalis.

Fr. Clemens à Noto, Diffinitor.

Fr. Michaël Angelus, Ariminenſis Diffinitor.

Fr. Hieronymus Narnienſis Diffinitor.

Fr. Laurentius à Brunduſio Diffinitor.

Fr. Sanctes Romanus Diffinitor.

Inſuper, cùm modum iſtum à Patribus præſcriptum, ſacræ Congregationi Cardinalium ſancti Officij iudicandum obtulerimus, eo fine, vt ſi ſit expediens, nec aliquid contineat iuribus, & Decretis Pontificum contrarium, comprobaretur: ſin minus, corrigeretur, & ad debitam formam ſacræ Congregationi benè

viſam

visam reduceretur; dicta Congregatio, post debitam discussionem, & maturam in his omnibus considerationem, censuit, modum istum, vt iacet, tanquam iustum comprobandum esse, & de facto comprobatum fuisse, Illustrissimus Bellarminus vnus ex Cardinalibus dictæ sacræ Congregationis à nobis requisitus disseruit, & certiores nos fecit.

Hinc notum facimus confessariis, ita se gesturos in futurum, cùm dicti casus occurrerint, sicut in præteritis est consuetum, cùm modus olim habitus, vt iustus, & rationabilis, & ad mentem sacræ Congregationis sit cómprobatus. Vnde in horum fidem præsentes fieri decreuimus manu nostra subscriptas, & sigillo Officij nostri munitas. Datum Romæ die 6. mensis Martij 1615.

Fr. Clemens à Noto Procurator, & Commissarius Generalis.

Locus sigilli.

ARTICVLVS IX.

AN sit licitum statutum, quo Religiosi pœnitentes obligantur iterum

rum confiteri Superiori peccatum reseruatum, aliàs ritè confessum? Respondeo quòd circa hoc multa disputant Theologi, An scilicet, possit Ecclesia hoc præceptum imponere: aliqui enim absolutè affirmant, vt Henric. quodlib. 10. quæst. 1. & Maior. dist. 17. quæst. 6. & Syluester verbo confessio. quæst. 9. Imò non defuerunt, qui dicerent, ex vi cap. *Omnis vtriusque sexus*, obligari de facto fideles ad hoc, si infrà annum aliqua peccata confessi sunt non propriis Sacerdotibus, sed aliis ex priuilegio: verùm talis sententia falsa est: alij ergo absolutè negant potestatem esse in Ecclesia ad imponendum hoc præceptum. Diuus Thom. quodlib. 1. art. 12. Dur. dist. 17. quæst. 15. Almain. quæst. 1. Palud. quæst. 5. Nauar. in Man. cap. 9. in principio, cuius hæc sunt verba: Præmittimus primò conclusionem esse ab omnibus Catholicis receptam in 4. dist. 17. peccatum semel ritè confessum non esse necessariò iterum confitendum sola lege diuina, & canonica: imò neque lex vlla humana sanciri potest, quæ ad

Henric. *Maior.* *Syluest.*

Ecclesia non potest præcipere, vt quis confiteatur bis peccatum suum.

D.Thom. *Durand.* *Almain.* *Palud.* *Nauar.*

id

id faciendum obliget absque proprio vniuscuiusque consensu, iuxta veriorem S. Thom. quodlib. 1. art. 11.&.12.sententiam,& aliorum quam plurium, scilicet, Gerson. in lect. 2. sup. Marc.Palud. in 4.dist. 17. quæst. 5. col.2. Almain. ibi col. 44. Dionis, quem Maior, & Almain.sequuntur, & Adr. in 4.de confess.quæst.5.col.3. quos in c. Fratres. num. 30. de pœnit. dist.5.&.in c.5.num.11.de pœnit. dist. 6. sequuti fuimus: sic Nauarr. D.Thom. Gerson. Palud. Almain. Dionis. Adrian.

Sed placet hîc transcribere de verbo ad verbum id quod dicit Suarez in 4. tom. disput. 22. sect. 8. vbi ait: Ego breuiter sentio duobus modis posse intelligi hanc obligationem, primò præcisè ob integritatem, & perfectionem Sacramenti; secundò ob aliquem vsum eius propter rationem aliquam religiosam, & honestam. Priori modo, sine dubio videtur dicendum, non posse eam obligationem imponi, vel quia materia non pertinens ad essentiam sacramenti ex Christi institutione non potest per alterius hominis voluntatem fieri de substantia, vel perfectione Suarez.

ne

ne Sacramentali: vel quia illa causa iam terminata est, & ideò non potest ad perfectionem iudicij iterum per se pertinere: vel denique quia aliàs posset semper peccatorum omnium iterũ confessio exigi, etsi millies fieret, quia non est maior ratio de secunda, quàm de tertia, vel qualibet alia repetitione: illud autem perabsurdum est.

De posteriori autem modo potest esse nonnulla dubitatio, & ideò iterum distinguendum est, quia duobus modis potest intelligi hæc obligatio, primò ex absoluta voluntate alterius præcipientis: secundò ex suppositione aliqua, quæ includat voluntatis consensum, & quasi pactum initum cum ipso pœnitente: de hoc modò posteriori non dubito, quin possit hæc obligatio suscipi à peccatore, primò per votum: potest enim aliquis voto se obligare v. g. ad generalem confessionem faciendam, vel totius vitæ, vel vnius anni, etiamsi sæpiùs ritè confessus sit, quia talis vsus Sacramenti bonus est, & potest esse in consilio: actus autem

Peccator potest se obligare, ad iterũ confitendum peccatũ semel ritè cõfessum.

tem

tem huiusmodi poteſt eſſe materia voti. Deinde ratione ſtatus voluntariè aſſumpti quaſi ſub hac obligatione poteſt eſſe eadem obligatio, vt ſi in aliqua Religione ſit ſtatutum generaliter confitendi ſemel in anno de rebus illius anni, vt referūt authores citati, eſſe in Religione Ciſtercienſi, etiam ſub obligatione ad mortale: in quo non video repugnantiam, quamuis non iudicem eſſe conſulendum, quia eſt plus periculoſum, quàm vtile: vnde ſatis eſt, ſi proponatur, vt regula conferens ad perfectionem. Præterea hoc modo eſt vſitatum in Eccleſia, vt in caſibus reſeruatis detur facultas pœnitenti, vt propter neceſſitatem aliquam poſſit confiteri Sacerdoti inferiori ſub conditione comparendi poſtea coràm Superiore, ad quem per ſe talis caſus pertinebat.

At verò priori modo dicendum eſt, ſecluſo conſenſu, & voluntate pœnitentis non poſſe hanc obligationem abſoluto præcepto imponi: ratio potiſſima eſt, quia hæc eſt propria materia conſilij, & ideò per ſe *Sine ſuo conſenſu non poteſt obligari pœnitens, ad bis cōfitendum idem peccatum.*

non

non cadit sub præceptum humanum. Item, quia est res valdè difficilis, & nullus potest esse finis, vel necessitas, propter quam expediat tale præceptum imponere. Hæc Suarez.

In quibusverbis ponderanda sunt primò verba illa (*sub conditione*)nam propriè nõ est conditio illa, quæ imponitur Pœnitenti, vt se præsentet, cùm in absolutione nulla conditio cadat, potiùs est onus, & debitum contractum, & ideò soluendum, & quò ad vsque non soluitur, semper remanet obligatio. Secundò ponderanda est in vniuersum talis doctrina, per quam fit satis illi dubitationi, quam multi faciunt de modo, quem seruamus nos Capuccini circa casus reseruatos, ac si non esset conformis iuri, & rationi; & nihilominus est ipsis conformissimus.

Consensus duplex, expressus, & tacitus.

Vltimò animaduertendum est, quòd consensus in prædictis potest esse vel expressus, vel tacitus: expressus, quando quis expresè vouet, vel se obligat ad seruandum tale statutum, obligans ad repetendam con

confeſſionem peccati, vel ad ſe præſentandum Superiori, etiam poſt abſolutionem culpæ habitam à confeſſario, cum onere ſe præſentandi. Tacitus verò conſenſus eſt, cùm quis ſæpè audit legere ſtatuta ſuæ Religionis, quę in tot Capitulis ſint confirmata, & non reclamat, vel ſi reclamat tanquã ſingularis, in cõmuni nihilominus acceptatur ſtatutum: tunc videtur quòd tacitè illud probet, & ſic illud, ſeu illa ſeruare tenetur. Sic ergo fit in noſtra Religione, vt quando quis habet caſus reſeruatos, abſoluatur à confeſſario deputato ab omnibus peccatis, etiam à reſeruatis, & ſolùm remanet ei obligatio ſe præſentandi ſuo Superiori, cui ſacramentaliter confitebitur ſuum peccatum, & ab eo recipiet abſolutionem.

Idem etiam dicimus de ſtatuto aliquarum Religionum, quo obligantur in fine anni, vel quando ex itinere reuertuntur, confiteri ſcilicet Prælato peccata aliàs ritè confeſſa: ſic Henriquez, & citat Nauar. ſic etiam Pater Politius in expoſitione

Henriquez. Nauar. Politius.

ne nostræ Regulæ, capit. 7.

Hoc benè est notandum, quòd qui ob impedimentum fuit indirectè absolutus à reseruato per inferiorem, tenetur quærere absolutionem cessante impedimento, & tunc directè absoluatur: at qui ex solo statuto, & voto implicito tenetur repetere eadem peccata, satis est, si ea dicat postea suo Prælato extra confessionem. Quemadmodum qui in mortis articulo directè absolutus est à reseruatis habentibus annexam excommunicationem, satis est, vt si conualescat, sine confessione se repræsentet, & peccata manifestet Prælato Superiori, quia cùm in mortis articulo sit directè absolutus à culpis, non tenetur iterum ea subiicere confessario, vt absoluatur. Verum est tamen quod Henriquez vbi suprà tenet, quòd de facto tale statutum non obligat ad mortale, vt scilicet repetantur peccata, quia apud Cistercienses, apud quos tale statutum est, iamdiu consuetudo confitendi [illegible] latis cessauit, prout fatentur [illegible]tres Cistercienses: immò Prælati

Ægrotus absolutus in mortis articulo ab excõmunicatione, & reconualescẽs, tenetur se præsentare Superiori, non autẽ pro casu reseruato.

Henriquez.

Prælati renuunt audire confessiones, nedum Religiosos reos puniunt.

Addo ego omnibus his, quod modò extat Decretum Clem. 8. quo præcipitur, vt nullus Superior possit obligare subditum, vt sibi confiteatur peccata sua; nisi ipse subditus spontè id velit facere, vel nisi habeat reseruata.

ARTICVLVS X.

AN *Superior teneatur audire peccata reseruata simul cum non reseruatis, vt subditum absoluere possit à reseruatis.* Respondeo ad hoc cum Caietano in summa. verb. confessio. Soto. dist. 18. art. 5. Nauarro in cap. Sacerdos. §. quantus, de pœnit. dist. 5. num. 12. quòd (vt etiam nos diximus supra in art. 7.) Superior potest audire peccata tantùm reseruata; & ab eis pœnitentem absoluere, & remittere ipsum ad confessarium inferiorem, siue ordinarium, siue alium, vt talis confessor auditis pec- *Caiet.* *Soto.* *Nau.*

catis pœnitentis non reſeruatis, ab eis Sacramentaliter eum abſoluat. *Rodriquez.* Rodriquez verò putat contrariam opinionem ſecundùm Theologiam eſſe veriorem, ſcilicet, dictum Superiorem eam diuiſionem facere minimè poſſe, & ſic neceſſariò debere audire peccata reſeruata, & non reſeruata, prout tenet Ledeſma. 2. part. 4. quæſt. 8. artic. 2. dub. 3. concl. 5. Durand. diſt. 17. quæſt. 15. Sylueſter verbo confeſſio. 1. quæſt. 19. Adr. quæſt. 4. de confeſſ. §. 7. ſed dubium, & Victoria de confeſſione num. 162. *Ledeſma.* *Durand.* *Sylueſter.* *Adrian.* *Victoria.* Et fundamentum huius opinionis eſt, quia integritas confeſſionis eſt de iure diuino, in quo dictus Superior minimè poteſt diſpenſare, nulla præſertim exiſtente neceſſitate, cùm ipſe Superior poſſit remittere ſuum ſubditum ad confeſſarium inferiorem cum authoritate, vt ipſum ab omnibus abſoluat.

Nihilominus prior ſententia omninò eſt amplectenda, & ratio oppoſitæ ſententiæ non cogit, cùm diuiſio confeſſionis non fiat per ſe, ſed per accidens, vt ſupra dictum eſt, & praxis

praxis id habet, nam vt plurimum Superiores ſunt aliis negotij Religionis impediti. Itaque Superiores poſſunt.

PRIMO audire, & quantum in eis eſt, debent procurare, vt integram confeſſionem faciant pœnitentes tunc, quando ad eos ſe præſentant: ipſóſque abſoluere integrè, abſque eo, quòd remittant ipſos ad confeſſarios inferiores.

SECVNDO, poſſunt audire in confeſſione ſolùm reſeruata, & de illis abſoluere, & pro non reſeruatis remittere ad inferiorem confeſſarium, qui reſeruata etiam debet audire, vt à culpis etiam aliis pœnitentem abſoluat ſimul cum culpis reſeruatis.

TERTIO, poſſunt audire reſeruata extra confeſſionem, remittendo abſolutionem ad inferiorem confeſſarium. Quòd ſi facit, tenetur nihilominus ſeruare ſigillum confeſſionis, cùm reuelatio peccati ipſi facta, ordinetur ad confeſſionem, prout ait Ledeſma vbi ſuprà, qui cùm Adriano, & Durando affirmat,

quòd Pœnitentiarij Papę quando sic faciunt, non diuidunt confessionem, sed tantùm absoluunt à censuris Papæ reseruatis, non potentes maximis negotiis implicati, integras pœnitentium confessiones audire: & sublatis censuris, iam peccata non remanent reseruata, Papa enim solùm peccata cum censuris reseruat.

Hîc verò sciendum, quòd confessio Religiosi, quæ fit iteratò Superiori, si fit Sacramentaliter, oportet vt ipse Superior absoluat pœnitentem Sacramentaliter, & per talem absolutionem confertur pœnitenti noua gratia Sacramentalis, vt tradit
Sotus. Sotus. dist. 18. quæst. 5. art. 5. quia
Nau. vt docet Nauar. lib. 3. consil. de regular. consil. 75. num. 60. potest dici nouum Sacramentum propter nouam confessionem peccatorum reseruatorum: cùm etiam peccata semel confessa, & legitimè, ac penitus absoluta, possint esse iusta materia Sacramenti Pœnitentiæ, sicuti & venialia secundùm omnes Doctores.

ARTI

ARTICVLVS XI.

QVæritur, quando ſubditus confitetur Superiori habenti poteſtatem ordinariam ad abſoluendum à caſibus reſeruatis, & ab illo ſimpliciter abſoluitur ab omnibus peccatis, ipſe tamen per obliuionem inculpabilem omiſit peccatum reſeruatum. *An ſubditus liber maneat à præſentatione, & reſeruatione, ita vt confiteri poſſit illud cuicunque confeſſario deputato?* Circa hoc dubium eſt ſententia valdè communis, affirmans tunc auferri reſeruationem peccati, ita tenet Gabr. diſt. 17. Adr. quæſt. 4. de confeſſ. Sylu. verbo, confeſſio. 1. quæſt. 4. Angel. confeſſio. 1. num. 22. Nau. in cap. conſideret. §. cautus. num. 32. & in Man. cap. 26. numero 13. Couar. in cap. Alma mater, part. 1. §. 11. num. 12. Ledeſma 2. part. 4. quæſt. 8. artic. 1. dubit. 8. Cano in relect. de pœnit. part. 5. & alij. Fundamentum ſolùm eſt, quia Superior abſoluens, tollit omnia peccata, etiam reſeruata, & hoc ipſum

Gabr. *Adr.* *Sylu.* *Angel.* *Nau.* *Couar.* *Ledeſma.* *Cano.*

ipsum intendit formaliter; vel virtualiter; ergo tollit reseruationem, etiam eorum, quæ oblita erant.

Peccata reseruata, vel habent annexam excõmunicationem, vel non.

Sed distinctione vtendum est, nam primò peccata reseruata, vel habent annexam excommunicationem, vel non. Secundò distinguendum est de modis confitendi Superiori; duobus enim modis id fieri potest, vnus est ordinarius, ad communem confessionem faciendam de peccatis communiter occurrentibus absque vlla mentione, vel intentione speciali casuum reseruatorum. Secundus modus est, quando confessio specialiter fit Superiori, vel habenti iurisdictionem eius ad hunc finem exonerandi omninò conscientiam, & consequendi absolutionem peccatorum reseruatorum, si quæ fortasse pœnitens habeat.

Quando ergo pœnitens posteriori modo confitetur, & suam intentionem manifestat Superiori, & bona fide dicit illi omnia, quæ memoriæ occurrunt, quamuis aliquis casus reseruatus quòd obliuionem taceatur, liber manet à reseruatione. Et

quò

quò ad absolutionem à censuris est etiam hoc certissimum, quòd præcipuè docuit Palud. dist. 18. quæst. 5. art. 3. con. 4. quia ad absoluendum à censura per se, & directè, non est necesse distinctè, & in particulari cognoscere causam censuræ, sed sufficit voluntas vniuersalis soluendi ab omnibus, etiã reseruatis, quam profectò habet Superior in illo casu.

In visitatione Superiorum qui habet intẽtionẽ, vt ab omnibus censuris absoluatur, etiam ab oblitis absolutus est.

Sic à simili in visitatione Superiorum, quando absoluunt ab omnibus pœnis, & censuris, sufficit tũc habere intentionẽ absolui de omnibus, nam si postea aliqua censura in memoriam venerit, iam est ablata, & absoluta. Sic quoque in tempore Iubilei plenissimi, quando datur facultas pro omnibus casibus reseruatis, & censuris: tunc enim si per obliuionem non recordatur quis de aliquo casu, vel censura; potest, & sufficit, quòd confiteatur peccatum Sacerdoti deputato, nam amplius non est in illo casu reseruatio, seu censura aliqua.

Si verò confessio fit Superiori, nulla facta mentione vel intentione

non cadit ſub præceptum humanum. Item, quia eſt res valdè difficilis, & nullus poteſt eſſe finis, vel neceſſitas, propter quam expediat tale præceptum imponere. Hæc Suarez.

In quibus verbis ponderanda ſunt primò verba illa (*ſub conditione*) nam propriè nō eſt conditio illa, quæ imponitur Pœnitenti, vt ſe præſentet, cùm in abſolutione nulla conditio cadat, potiùs eſt onus, & debitum contractum, & ideò ſoluendum, & quò ad vſque non ſoluitur, ſemper remanet obligatio. Secundò ponderanda eſt in vniuerſum talis doctrina, per quam fit ſatis illi dubitationi, quam multi faciunt de modo, quem ſeruamus nos Capuccini circa caſus reſeruatos, ac ſi non eſſet conformis iuri, & rationi; & nihilominus eſt ipſis conformiſſimus.

Conſenſus duplex, expreſſus, & tacitus.

Vltimò animaduertendum eſt, quòd conſenſus in prædictis poteſt eſſe vel expreſſus, vel tacitus: expreſſus, quando quis expreſsè vouet, vel ſe obligat ad ſeruandum tale ſtatutum; obligans ad repetendam con

confeſſionem peccati, vel ad ſe præſentandum Superiori, etiam poſt abſolutionem culpæ habitam à confeſſario, cum onere ſe præſentandi. Tacitus verò conſenſus eſt, cùm quis ſæpè audit legere ſtatuta ſuæ Religionis, quę in tot Capitulis ſint confirmata, & non reclamat, vel ſi reclamat tanquã ſingularis; in cõmuni nihilominus acceptatur ſtatutum: tunc videtur quòd tacitè illud probet, & ſic illud, ſeu illa ſeruare tenetur. Sic ergo fit in noſtra Religione, vt quando quis habet caſus reſeruatos, abſoluatur à confeſſario deputato ab omnibus peccatis, etiam à reſeruatis, & ſolùm remanet ei obligatio ſe præſentandi ſuo Superiori, cui ſacramentaliter confitebitur ſuum peccatum, & ab eo recipiet abſolutionem.

Idem etiam dicimus de ſtatuto aliquarum Religionum, quo obligantur in fine anni, vel quando ex itinere reuertuntur, confiteri ſcilicet Prælato peccata aliàs ritè confeſſa: ſic Henriquez, & citat Nauar. ſic etiam Pater Politius in expoſitione

Henriquez. Nauar. Politius.

ne nostræ Regulæ, capit. 7.

Hoc benè est notandum, quòd qui ob impedimentum fuit indirectè absolutus à reseruato per inferiorem, tenetur quærere absolutionem cessante impedimento, & tunc directè absoluatur: at qui ex solo statuto, & voto implicito tenetur repetere eadem peccata, satis est, si ea dicat postea suo Prælato extra confessionem. Quemadmodum qui in mortis articulo directè absolutus est à reseruatis habentibus annexam excommunicationem, satis est, vt si conualescat, sine confessione se repræsentet, & peccata manifestet Prælato Superiori, quia cùm in mortis articulo sit directè absolutus à culpis, non tenetur iterum ea subiicere confessario, vt absoluatur. Verum est tamen quod Henriquez vbi suprà tenet, quòd de facto tale statutum non obligat ad mortale, vt scilicet repetantur peccata, quia apud Cistercienses, apud quos tale statutum est, iamdiu consuetudo confitendi sic Prælatis cessauit, prout fatentur ipsimet Patres Cistercienses: immò Prælati

Ægrotus absolutus in mortis articulo ab excõmunicatione, & reconualescẽs, tenetur se præsentare Superiori, non autẽ pro casu reseruato.

Henriquez.

Prælati renuunt audire confessiones, nedum Religiosos reos puniunt.

Addo ego omnibus his, quod modò extat Decretum Clem. 8. quo præcipitur, vt nullus Superior possit obligare subditum, vt sibi confiteatur peccata sua; nisi ipse subditus spontè id velit facere, vel nisi habeat reseruata.

ARTICVLVS X.

AN *Superior teneatur audire peccata reseruata simul cum non reseruatis, vt subditum absoluere possit à reseruatis.* Respondeo ad hoc cum Caietano in summa. verb. confessio. *Caiet.* Soto. dist. 18. art. 5. Nauarro in cap. *Soto.* Sacerdos. §. quantus, de pœnit. dist. *Nau.* 5. num. 12. quòd (vt etiam nos diximus supra in art. 7.) Superior potest audire peccata tantùm reseruata, & ab eis pœnitentem absoluere, & remittere ipsum ad confessarium inferiorem, siue ordinarium, siue alium, vt talis confessor auditis pec-

catis pœnitentis non reseruatis, ab eis Sacramentaliter eum absoluat. Rodriquez verò putat contrariam opinionem secundùm Theologiam esse veriorem, scilicet, dictum Superiorem eam diuisionem facere minimè posse, & sic necessariò debere audire peccata reseruata, & non reseruata, prout tenet Ledesma. 2. part. 4. quæst. 8. artic. 2. dub. 3. concl. 5. Durand. dist. 17. quæst. 15. Syluester verbo confessio. 1. quæst. 19. Adr. quæst. 4. de confess. §. 7. sed dubium, & Victoria de confessione num. 162. Et fundamentum huius opinionis est, quia integritas confessionis est de iure diuino, in quo dictus Superior minimè potest dispensare, nulla præsertim existente necessitate, cùm ipse Superior possit remittere suum subditum ad confessarium inferiorem cum authoritate, vt ipsum ab omnibus absoluat.

Rodriquez. *Ledesma.* *Durand.* *Syluester.* *Adrian.* *Victoria.*

Nihilominus prior sententia omninò est amplectenda, & ratio oppositæ sententiæ non cogit, cùm diuisio confessionis non fiat per se, sed per accidens, vt supra dictum est, & praxis

praxis id habet, nam vt plurimum Superiores ſunt aliis negotij Religionis impediti. Itaque Superiores poſſunt.

PRIMO audire, & quantum in eis eſt, debent procurare, vt integram confeſſionem faciant pœnitentes tunc, quando ad eos ſe præſentant: ipſóſque abſoluere integrè, abſque eo, quòd remittant ipſos ad confeſſarios inferiores.

SECVNDO, poſſunt audire in confeſſione ſolùm reſeruata, & de illis abſoluere, & pro non reſeruatis remittere ad inferiorem confeſſarium, qui reſeruata etiam debet audire, vt à culpis etiam aliis pœnitentem abſoluat ſimul cum culpis reſeruatis.

TERTIO, poſſunt audire reſeruata extra confeſſionem, remittendo abſolutionem ad inferiorem confeſſarium. Quòd ſi facit, tenetur nihilominus ſeruare ſigillum confeſſionis, cùm reuelatio peccati ipſi facta, ordinetur ad confeſſionem, prout ait Ledeſma vbi ſuprà, qui cùm Adriano, & Durando affirmat,

quòd Pœnitentiarij Papę quando sic faciunt, non diuidunt confessionem, sed tantùm absoluunt à censuris Papæ reseruatis, non potentes maximis negotiis implicati, integras pœnitentium confessiones audire: & sublatis censuris, iam peccata non remanent reseruata, Papa enim solùm peccata cum censuris reseruat.

Hîc verò sciendum, quòd confessio Religiosi, quæ fit iteratò Superiori, si fit Sacramentaliter, oportet vt ipse Superior absoluat pœnitentem Sacramentaliter, & per talem absolutionem confertur pœnitenti noua gratia Sacramentalis, vt tradit *Sotus.* Sotus. dist. 18. quæst. 5. art. 5. quia *Nau.* vt docet Nauar. lib. 3. consil. de regular. consil. 75. num. 60. potest dici nouum Sacramentum propter nouam confessionem peccatorum reseruatorum: cùm etiam peccata semel confessa, & legitimè, ac penitus absoluta, possint esse iusta materia Sacramenti Pœnitentiæ, sicuti & venialia secundùm omnes Doctores.

ARTI

ARTICVLVS XI.

QVæritur, quando ſubditus confitetur Superiori habenti poteſtatem ordinariam ad abſoluendum à caſibus reſeruatis, & ab illo ſimpliciter abſoluitur ab omnibus peccatis, ipſe tamen per obliuionem inculpabilem omiſit peccatum reſeruatum. *An ſubditus liber maneat à præſentatione, & reſeruatione, ita vt confiteri poſſit illud cuicunque confeſſario deputato?* Circa hoc dubium eſt ſententia valdè communis, affirmans tunc auferri reſeruationem peccati, ita tenet Gabr. diſt. 17. Adr. quæſt. *Gabr.* 4. de confeſſ. Sylu. verbo, confeſſio. *Adr.* 1. quæſt. 4. Angel. confeſſio. 1. num. *Sylu.* 22. Nau. in cap. conſideret. §. cau- *Angel.* *Nau.* tus. num. 32. & in Man. cap. 26. numero 13. Couar. in cap. Alma ma- *Couar.* ter, part. 1. §. 11. num. 12. Ledeſma *Ledeſma.* 2. part. 4. quæſt. 8. artic. 1. dubit. 8. Cano in relect. de pœnit. part. 5. & *Cano.* alij. Fundamentum ſolùm eſt, quia Superior abſoluens, tollit omnia peccata, etiam reſeruata, & hoc

ipſum intendit formaliter, vel virtualiter; ergo tollit reſeruationem, etiam eorum, quæ oblita erant.

Peccata reſeruata, vel habent annexam excõmunicationem, vel non.

Sed diſtinctione vtendum eſt, nam primò peccata reſeruata, vel habent annexam excommunicationem, vel non. Secundò diſtinguendum eſt de modis confitendi Superiori; duobus enim modis id fieri poteſt, vnus eſt ordinarius, ad communem confeſſionem faciendam de peccatis communiter occurrentibus abſque vlla mentione, vel intentione ſpeciali caſuum reſeruatorum. Secundus modus eſt, quando confeſſio ſpecialiter fit Superiori, vel habenti iuriſdictionem eius ad hunc finem exonerandi omninò conſcientiam, & conſequendi abſolutionem peccatorum reſeruatorum, ſi quæ fortaſſe pœnitens habeat.

Quando ergo pœnitens poſteriori modo confitetur, & ſuam intentionem manifeſtat Superiori, & bona fide dicit illi omnia, quæ memoriæ occurrunt, quamuis aliquis caſus reſeruatus quòd obliuionem taceatur, liber manet à reſeruatione. Et quò

quò ad absolutionem à censuris est etiam hoc certissimum, quòd præcipuè docuit Palud. dist. 18. quæst. 5. art. 3. con. 4. quia ad absoluendum à censura per se, & directè, non est necesse distinctè, & in particulari cognoscere causam censuræ, sed sufficit voluntas vniuersalis soluendi ab omnibus, etiã reseruatis, quam profectò habet Superior in illo casu.

In visitatione Superiorum qui habet intetionẽ, vt ab omnibus censuris absoluatur, etiam ab oblitis absolutus est.

Sic à simili in visitatione Superiorum, quando absoluunt ab omnibus pœnis, & censuris, sufficit tũc habere intentionẽ absolui de omnibus, nam si postea aliqua censura in memoriam venerit, iam est ablata, & absoluta. Sic quoque in tempore Iubilei plenissimi, quando datur facultas pro omnibus casibus reseruatis, & censuris: tunc enim si per obliuionem non recordatur quis de aliquo casu, vel censura; potest, & sufficit, quòd confiteatur peccatum Sacerdoti deputato, nam amplius non est in illo casu reseruatio, seu censura aliqua.

Si verò confessio fit Superiori, nulla facta mentione vel intentione

casuum reseruatorum; tunc inquit Suarez tom. 4. disput. 31. sect. 4. asser. 2. ibi. Quartum punctum. non satis est, vt peccatum oblitum, quod antea erat reseruatum, postea maneat non reseruatum, & sine onere confitendi illud Superiori.

ARTICVLVS XII.

AN quando idem peccatum pluribus modis reseruatum est, ablata vna reseruatione auferantur & reliquæ? Respondeo, quòd in hoc dubio possumus agere de ablatione reseruationis per absolutionẽ directam ipsius culpæ reseruatæ, vel per alium modum. De priori modo nulla potest esse dubitatio, regula enim est semper vera, scilicet, peccatum per directam absolutionem validam semel remissum, simpliciter, & absolutè non manere amplius reseruatum, quia iam non est materia necessaria confessionis. Potiùs ergo oportet inquirere, quando peccatum habet plures reseruationes, quid necessarium

rium ſit ad tollendam reſeruationem, ita vt abſolutio valida ſit.

Pro quo aduertendum eſt, quòd reſeruatio vel ſit ſine cenſura, vel cum cenſura: ſi priori modo, exiſtimo in primis, ſi reſeruationes factæ ſint ab eodem Superiore, licèt videantur plures, in re tamen non eſſe, niſi vnam repetitam: ideóque per vnam facultatem abſoluendi à tali peccato tolli omnem reſeruationem huiuſmodi. Voco autem eundem Superiorem, non ſolùm per identitatem perſonæ, ſed etiam per identitatem poteſtatis, ſeu Prælationis, vt ſi vnus Prouincialis reſeruet vnum peccatum per vnum ſtatutum, & ſucceſſor eius per aliud ſtatutum, vel per declarationem ab homine. *Reſeruatio vel ſit cum cenſura, vel ſine cenſura.*

At verò ſi idem peccatum ſit reſeruatum à duobus Superioribus ſubordinatis, vt à Prouinciali, & à Generali, tunc clarum eſt, facultatem Prouincialis non ſufficere ad tollendam reſeruationem ſimpliciter reſpectu Generalis, quia non poteſt inferior reſtituere iuriſdictio-

nem, quam Superior abstulit, sibíque reseruauit.

Ablata reseruatione Papali aufertur, & Episcopalis.

E contrario autem Nauarrus in Man. cap. 27. num. 261. ait, quòd ablata reseruatione Papali, aufertur & Episcopalis: & ad propositum nostrum, ablata reseruatione Generalis aufertur & illa Prouincialis. Hoc autem non placet Suarez in 4. tom. disput. 31. sect. 4. in fine. Vterque tamen verùm dicit adhibita distinctione: nam vel Papa tunc vult auferre omnem reseruationem respectu illius casus, vel solũ suam: primo modo, verũ dicit Nauarrus. Secundo modo verùm dicit Suarez, & sic ad propositũ de Generali, & Prouinciali. Casus autem iste potiùs est excogitatus, quàm moraliter contingens.

Si verò circa vnum peccatum sunt plures reseruationes respectu censuræ, quia scilicet tam Superior, quàm inferior non solùm reseruarunt sibi casus, sed etiam cum censura, tunc ablata vna censura, non aufertur alia: & opus est, vt quilibet tollat suam censuram, vel per seipsum, vel per alterum delegatum.

ARTI

ARTICVLVS XIII.

AN *liceat aliquis vſus notitiæ acquiſitæ in confeſſione, & quomodo?* Reſpondeo, quòd circa hoc diſtinguendum eſt de vſu, nam aliquis vſus eſt ex quo ſequitur aliqua ſuſpicio, & eſt vſus ex quo nulla ſequi poteſt. De priori regula eſt certa, vſus huius notitiæ cum morali periculo reuelationis directæ, vel indirectæ, nunquam eſt licitus, v. g. eſt Superior, qui audit confeſſionem ſubditi, ex vi illius non poteſt illum ita gubernare, vt alij poſſint ſuſpicari de peccato illius neque in ſpecie, neque etiam in genere, vt auferendo illi miniſterium aliquod, vel mutando locum. Hîc verò occurrunt nonnulla dubia.

Pœnitentiam publicã pro peccatis commiſſis non licet imponere pœnitenti, niſi ex conſenſu ipſius.

Primum eſt, An liceat imponere pœnitenti pœnitentiam publicam in ſatisfactionem peccati commiſſi, etiamſi inde ſequatur reuelatio indirecta, id eſt ſuſpicio alicuius criminis grauis, vel in particulari, vel in generali talis pœnitentis. Ad quod

dicimus, id fieri non posse, nisi ex spontanea acceptatione pœnitentis, quia omnis reuelatio indirecta repugnat sigillo: quando verò pœnitens voluntariè acceptat, iam non est reuelatio confessionis, sed ipsemet pœnitens se prodit.

Sed difficultas maior est, quando confessor id iniungit non tantùm in punitionem peccati commissi, sed in remedium cauendi simili peccatum, aut tollendi scandalum, vel aliquid simile. In quo casu, si supponatur, medium illud esse necessarium, potest in primis confessarius illud præcipere pœnitenti, vt v. g. quòd dimittat officium, vel hanc domum, seu monasterium, aut aliquid simile, & ipse tenebitur obedire. Quòd si noluerit, dimitti potest sine absolutione, & ita nulla est fractio sigilli, vt inquit Suar. tom. 4. disput. 33. sect. 7. quia si aliud fit, totum est medio consensu, & voluntate pœnitentis: neque est grauamen, aut onus contra sigillum, quòd ille consensus per præceptum, aut per comminationem negandi absolutionem

Suarez.

extor

extorqueatur, quia ſuppoſita vera neceſſitate, illud præceptum non tam imponitur à Sacerdote confeſſario, quàm declaratur pœnitenti obligatio, quam in ſe ipſo habet: & ideo comminatio illa iuſta etiam eſt, imò & neceſſaria, quia non poteſt aliter confeſſarius debito modo fungi ſuo munere.

Sed vlterius reſtat dubitatio. Si ſit in poteſtate confeſſarij auferre talem occaſionem pœnitenti, An poſſit ipſo inuito illam auferre, non obſtante ſuſpicione, quæ moraliter inde timetur? Exemplum commune eſt, ſi confeſſarius ſit Superior Religionis, qui poteſt mutare officium, vel locum ſubdito, ex quo pendet talis occaſio: aliqui enim affirmarunt, & ſolet tribui hæc opinio Gabrieli, tribuitur etiã Henrico quodlib.8.quæſt. 29. qui ſolùm hoc ſignificat in eo caſu, in quo ſuſpicio ſolùm timetur apud aliquem, reſpectu alicuius, qui iam nouerat peccatum pœnitentis. VERA tamen ſententia eſt, cũ tali ſuſpicione hoc nunquam licere, quia eſſet indirecta reue *Gabr* *Henric.*

latio,

latio, quæ semper est illicita, etiam respectu vnius, cui sunt notæ res talis pœnitentis: nam ei saltem nota fit confessio: quod semper est prohibitum, etiam in peccatis publicis.

At verò si Superior id posset facere sine vlla suspicione respectu aliorum, & res sit talis, quæ pendeat ex arbitrio eius, multorum sententia fuit, posse Superiorem talem rem auferre, & mutare, vt occasionem peccandi auferat; non verò aliàs: sic

D.Thom. habet S. Thom. quodlib. 5. art. 13. & in 4. dist. 21. quæst. 3. art. 1. qui dicit, *posse Superiorem Religionis priuare subditum aliquo munere, hac de causa, quando talis mutatio fieri potest solò arbitrio Superioris: nam si officium habeat certum tempus designatum, & auferri non soleat extra illud, nisi propter aliquam causam; tunc non posset hoc fieri, quia esset reuelatio confessionis: & idem est quandocunque in particulari timeretur talis suspicio.*

D.Bon. Idem tenet S. Bonauentura in 4. dist. 21. in 2. part. art. 2. quæst. 1. ad vltimum, dicens: *Superior debet ei persuadere voluntariam cessionem, & quòd ipse*

ipse petat absolui ab onere officij. Quòd si non vult, non debet eum absoluere, sed debet eum sustinere, nisi sit talis Religio, in qua subditi possint transmutari, vel transferri sine diffamia nota.

Scotus idem confirmat in 4. d. 21. quæst. 2. ad penult. his verbis: *Si in Collegio est consuetudo communis, vt sine nota quilibet extra monasterium curam habens, vel sine cura moram trahens, reuocetur pro libito Præsidentis, vel etiam non passim pro libito, sed quandoque pro alia causa honesta, vt nunc iste quiescat in claustro, nunc laboret cum Martha in exteriori ministerio, & nunc ille, prout vtile visum fuerit Præsidenti; tunc dico, quòd monachum confessum de crimine commisso in aliquo loco extra monasterium, vbi moratur, potest Abbas ad monasterium reuocare, quia in hoc in nullo peccatum commissum prodit: licèt aliquis dixerit, quòd confessor nullo modo potest se habere aliter ad cõfessum ratione confessionis, quantum ad quemcunque actum extra forum illum, quàm si penitus nihil audisset. Si autem est consuetudo in Collegio, quòd non transferatur monachus sic de loco forinseco ad claustrum,* Scot.

strum, nisi ratione delicti, vel insufficientia illius loci; non videtur tunc licitum Abbati, confessum ad monasterium reuocare.

Si dicas: Non apponit remedium oui suæ ad salutem? Respondeo, consulat sibi in foro pœnitentiæ meliori, quo poterit, vt illum locum periculosum dimittat. Si noluerit, Non attentet esse Deus, *sed defectus occultos sibi secundùm iustitiam incorrigibiles, Dei correctioni dimittat.* Idem habet Sotus in 4. distin. 18, quæst. 4. art. 5.

Verba verè aurea Scoti.

PONAM hîc verba Decreti Cl. 8. de quo suprà, ait enim sic: *Tam Superiores pro tempore existentes, quàm confessarij, qui postea ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentissimè, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur: atque ita per quoscunque Regularium Superiores, quicunque illi sint, obseruari mandauit.*

ARTI

ARTICVLVS XIV.

QVæritur hic, quænam occasio peccati necessariò est euitanda? Respondeo cùm Nauarro in Man. cap. 3. num. 13. quòd vt aliqua occasio faciat peccare, & ideò necessariò vitanda sit, non satis est, vt pœnitens, & confessor credant, quòd nisi pœnitens se abstineat ab ea, nonnunquam ob eam peccaturus est, etiam mortiferè in suis officiis, neque oportet id credere, vt pœnitens absoluatur, iuxta Innocentium in cap. omnis, vers. sex. de pœnit. & remiss. quanquam teneatur proponere, se amplius ope diuina nunquam mortaliter peccaturum. Vnde sciendum quòd occasio propinqua huiusmodi, à qua pœnitens necessariò debet abstinere, atque statuere, se nunquam ea vsurum, vt à confessario absolui possit, est omnis illa, & ea sola, quæ est peccatum mortale: aut talis occasio peculiaris, qua credit, vel debet credere confessarius, vel pœnitens, nunquam, vel rarò se vsurum ea sine pecca

Nauarr.

Quænam sit occasio propinqua quæ pœnitens necessariò debet cauere.

peccato mortali, benè perpensis eius circunstantiis. Itaque quatuor debent concurrere, vt quis non cogatur relinquere occasionem peccandi. PRIMVM, vera pœnitudo præteritorum. SECVNDVM, verum propositum non peccandi, cùm se inuenerit in ea. TERTIVM, credulitas, quòd Deo iuuante non peccabit, cùm in ea se inuenerit. QVARTVM, quòd subsit aliqua rationabilis causa non se separandi ab ea. Sic Nau. vbi suprà, & infrà num. 17. ait: Rectè faciunt Confessarij absoluendo multos adolescentes, qui versantur inter mulieres emendo, vendendo, laborando, & conuersando, absque cohabitatione illarum in eadem domo, licèt non proponant perpetuò abstinere ab occasione peccandi, quam id illis præbet, quamuis sæpiùs peccent voluntate, verbis, aut tactibus impudicis, & etiam copula: quia occasio, quæ ex hoc præbetur ad peccandum, non est ex se peccatum mortiferum, neque huiusmodi, vt ferè semper faciat mortaliter peccare eos,

Quatuor requisita, vt quis nō teneatur relinquere occasionem peccandi.

Nauarr.

eos, qui ea vtuntur. Hæc & alia multa habet Nauarrus in prædicto loco, ex quibus confessarius Religiosorum potest elicere ea, quæ pro se faciunt pro fugienda occasione peccati.

ARTICVLVS XV.

QVid faciendum, quando ex vsu confessionis nulla sequitur reuelatio? Respondeo, quòd quando ex tali vsu neque indirectè, neque morale periculum eius non sequitur, non est per se malus talis vsus, imò poterit sæpè esse honestus, & licitus, nisi specialiter prohibeatur. Ita docent omnes Doctores citati in art. 13. quia illa actio non est contra sigillum, quandoquidem nullo modo est contra secretum: vnde potest ex confessione vnius in confessione alterius aliquam interrogationem facere necessariam, vel vtilem pœnitenti, tali modo, vt alius non intelligat, vnde confessarius moueatur ad interrogandum, vt notarunt Syluest. verb. *Syluest.*

Vsus scientia in cõfessione acquisita aliquando potest esse licitus.

con

Nauarr. confessor. 3. quæst. 26. & Nau. in Man. cap. 8. num. 17. Et potest ipse confessarius diligentius custodire rem propriam, vel aliquid simile, quia in his omnibus, nec pœnitenti, nec sacramento fit iniuria ex dicta hypothesi, quòd nulla timeatur indirecta reuelatio.

Dixi (*nisi specialiter prohibeatur*)
Clem. 8. propter verba Clem. 8. in suo Decreto, quæ posui supra in fine articuli 13. quæ prohibent talem vsum, saltem pro Regularibus, & eorum gubernatione, & ita obseruanda sunt: non tamen obstant in aliis casibus, & exemplis positis, vt patet ex tenore verborum ipsius Decreti.

ARTICVLVS XVI.

Propter scientiam in confessione habitã, potest negari suffragium alicui.

AN possit Superior, siue elector propter solam scientiam in confessione habitam negare suffragium ei, qui exterius reputatur dignus, ipse autem per confessionem scit esse indignum? Respondeo, quòd graues Doctores affirmant simpliciter, non posse solùm, sed

ſed etiam debere, quando nullum eſt periculum reuelationis: ita D. Thom. D. Bonau. Scot. Sylueſt. & Sotus vbi ſupra in art. 13. & Nau. in cap. Sacerdos num. 150. de pœnit. ait: Secundùm omnes, iuſte quis poteſt electoribus diſſuadere alicuius in Prælatum electionem ob ſolã malitiam de eo ſcitam per cõfeſſionem: dummodò ita rem gerat, vt nullo modo peccatum ipſius vlli prodat. Et ibidem num. 146. ait: Si ſint latæ aliquæ pœnæ, vel cenſuræ ipſo iure contra eligentem indignum eas incurrere electoré; qui eligit indignum in ſola confeſſione cognitum: & ibi citat cap. cùm in cunctis, de elect. & cap. perpetuo. eod. tit. in 6. ſed ibi nihil ſpeciale habetur pertinens ad ſigillum, ſed ſolùm generalis prohibitio, ne eligatur indignus.

D. Bon. D. Thom. Scot. Sylu. Sotus. Nau.

Eligens indignũ incurrit in pœnã, ſi qua eſt poſita, etiam ſi ſciat ex confeſſione illũ eſſe indignum ex Nauar.

Ratio verò huius ſententiæ eſt, quia eligere indignum eſt intrinſecum malum, & tunc poteſt vitari hoc malum ſine incommodo ſacramenti. Hæc ſententia limitanda eſt, vt ſcilicet non procedat, quando ſuffragia publicè feruntur, quia tunc pericu

periculum est alicuius manifestationis, vel suspicionis, cùm supponatur persona publicè digna. Secundò limito, vt etiam in occultis electionibus nulla incurratur pœna, vel censura eligendo indignum, quicquid sit de culpa, vt melius dicit Sotus in 4. dist. 21. quæst. 3. vbi citat Palud. nam leges imponentes has pœnas semper loquuntur, secundùm scientiam communem, & cognitionem humanam.

Sotus.

Palud.

Non incurrit in aliquam pœnã eligens talẽ, verior sẽtentia.

Denique addo, probabilius mihi videri, nullam committi culpam eligendo dignũ in publica fama, etiamsi per solam confessionem cognoscatur indignus, quia propter reuerentiam Sacramenti potest quis licitè non vti illa scientia, sed ita se gerere, ac si nihil nouisset, quia illa scientia non est per se regula talis actus. Quòd vero non teneatur quis vti illa scientia, affirmare non audeo propter dictorum auctorum auctoritatem, & sententiam, quia intelligenda est, vt sæpè dixi, vbi prohibitio humana non interuenerit.

Palud.

Circa hanc materiam annotat Paluda

Iudanus vbi ſuprà nempè illum, qui eligit indignum, quem ſola confeſſione talem eſſe nouerat, non incurrere pœnam ſuſpenſionis, de qua in cap. cùm in cunctis. §. fin. de elect. quòd tametſi probet Adrianus, mihi non videtur expeditum, nam §. ille pœnam illam eligenti ſcienter indignum imponit, at is ſciens elegit indignum, & tali ſcientia ſciens, quæ facit ipſum peccare, quare igitur pœnam illam non incurrat? Sic Nau. in cap. ſacerdos. de pœnit. diſt. 6. num. 146. & 147. *Nau.*

Neque obſtat, agi ibi de pœna, & pœnam in foro Dei non incurri, licèt in foro debeatur exteriori, quia gloſ. in cap. Fraternitas. 12. quæſt. 2. non habet locum in cenſuris, quæ nulla indigent executione alia, præter illam quam ſecum ferunt: & ille §. de ſuſpenſionis pœna agit, quę vna eſt de cenſuris. Quare veriùs erit reſoluere in his, quæ ad ſolum Deum pertinent colloquia, tantæ virtutis eſſe hanc, de qua loquimur, quòd confeſſionem acquiſitam ſcientiam, quantæ aliam ſecretam. Sic Nauarrus.

Palud. rus. Nihilominus amplector sen-
Adr. tentiam Paludani, quem etiam sequitur Adr. tum propter auctoritatem ipsorum, tum quia magis est
Clem. 8. consona Decreto Clem. 8. de quo suprà in principio huius tractatus.

ARTICVLVS XVII.

An debeat Superior facultatem concedere subdito petenti, vt possit ab alijs absolui à casibus reseruatis? Vel, An debeat dare talem facultatem confessario id petenti? Respondeo, quòd circa hoc duæ possunt esse extremæ sententiæ.

PRIMA, absolutè negans teneri vnquam pastorem ad hanc facultatem concedendam; quæ fundari potest in verbis Concil. Tridentini in sess. 14. cap. 7. dicentis: *Extra quem articulum, sacerdotes cùm nihil possint in casibus reseruatis, id vnum pœnitentibus persuadere nitantur, vt ad Superiores, & ligitimos iudices pro beneficio absolutionis accedant.* In quibus verbis expendo primò, illam particulam (*id vnum*:) nam certè si subditus

Concil. Trid.

habet

habet ius exigendi à Superiore prædictam facultatem, & ipse eam concedere tenetur; vix poterit confessor suadere pœnitenti, vt ad Superiorem accedat, sed potiùs ipse pœnitens potest persuadere confessario, vt suo nomine, quamuis in particulari tacito, facultatem exigat, quam Superior tenetur ei concedere. Deinde expendo illam particulam (*legitimos iudices*;) quia legitimus iudex alicuius causę nulli facit iniuriam, si per se velit eam iudicare; neque tenetur eam alteri committere, si ipse sit idoneus iudex, vt supponimus. Sed Superior in hac causa se habet vt legitimus iudex, vt Concilium; ergo, &c. Atque hæc opinio potest tribui Victoriæ in summa, cap. 4. num. 147. de confessione, quatenus ait, Quando non interuenit specialis causa rationabilis extrinseca, & quasi per accidens, sed solùm intrinseca difficultas, quam secum affert confessio, nimirum erubescentia confitendi cùm Superiore, aut timor amittẽdi apud illũ bonam opinionem; non teneri Superiorem

Victoria.

Superior non tenetur aliquando concedere facultatẽ absoluendi à casibus.

ad dandam hanc facultatem, quia aliàs homo nunquam teneretur confiteri suo Parocho. Et in eadem sen-
Nauarr. tentia potest citari Nauar. in Man. cap. 7. num. 8. & in cap. placuit. de pœnit. dist. 6. num. 149. & 150. qui idem dicit: nulla enim est lex, neque ratio, quæ conuincat excusari tunc pœnitentem ab obligatione confitendi suo Superiori: vnde dicimus nullam esse rationem, neque legem, quæ conuincat, teneri Superiorem ad dandam hanc facultatem.

Præsertim, quia aliàs reseruatio esset nullius momenti, si Superior teneretur hanc facultatem concedere, quia hoc ferè nullum onus est pœnitentium, præsertim, si per alium facultatem petat: & ita reseruatio nihil confert ad coërcenda, vel curanda peccata, qui est finis reseruatio-
Prou. 17. nis. Et confirmatur per illud Prou. 27. *Diligenter agnosce vultum pecoris tui.* vbi Glossa: Pastori Ecclesiæ dicitur, diligenter adhibe curam eis, quibus te præesse contigerit, agnosce earum actus, & vitia, quæ in eis inuenies, citiùs castigare memento.

to. Et hæc pro prima opinione.

SECVNDA sententia est, per se loquendo, & seclusis intrinsecis incommodis, teneri Superiorem ad hanc facultatem concedendam. Sic S. Thom. in Opusc. 19. contra impugnantes Religionem: & in 4. dist. 17. quæst. 3. artic. 3. ait, peccare Superiorem, qui difficilem se præbet in danda hac facultate. Et subdit rationem, *quia multi sunt adeò infirmi, quòd potiùs sine confessione morientur, quàm tale peccatum tali sacerdoti confiteantur. Vnde illi* (inquit) *qui sunt nimis solliciti, vt conscientiam subditorum per confessionem sciant, multis laqueum damnationis iniiciunt, & per consequens sibi ipsis*: *hoc dicit* S. Thom. in solutione ad sextum & in solut. ad quintum ait, *quòd tunc magis debet eligere confiteri Laico.* Quæ verba ponderare debent Superiores: nam Sanctus Doctor sciebat benè, confessionem laico factam non esse sacramentum; nihilominus prorupit in talia verba, vt ostendat Prælatis, & Superioribus, ne sint difficiles in concedenda hac facultate.

Aliquandò verò tenetur.

D. Thom.

Sæpè Superiores laqueum dãnationis multis iniiciunt.

D. Thom.

Mira verba tanti Doctoris.

Confessio facta laico non est Sacramẽtalis.

Addit quoque sanctus Doctor: *Nec fit iniuria sacerdoti, quia priuilegium meretur amittere, qui concessa sibi abutitur facultate.* Quam sententiam omnes sequuntur; & meritò: nam vt ibidem ait S. Thomas, *quamuis ex tali licentia nonnulla mali occasio nascatur, per eam tamen multis maioribus malis occurritur.* Sic Sotus dist. 18. quæst. 2. artic. 5. Ledesma 2. part. 4. quæst. 7. art. 5. Victoria vbi suprà num. 146. Sylu. verbo, confessor. 1. Angelica. confessio. 3. num. 31. Armilla confessio. num. 35. Nau. in cap. placuit. num. 119. & 151. Ratio autem fundamentalis huius sententiæ esse videtur, quia hæc iurisdictio non est data Superiori propter auctoritatem, vel vtilitatem eius, sed propter bonum ipsius pœnitentis: ergo quoties pœnitens omninò non vult confiteri Prælato (hoc enim supponendum est) quamuis ad hoc nullam habeat causam, sed solam voluntatem ortam ex intrinseca difficultate confessionis, & solùm ob eam rem facultatem petat: tenetur Superior illam concedere.

Superior facilè se prebēs in dãda sua facultate, multis malis, & grauibus occurrit.

Sotus. Ledesma. Victoria. Syluest. Angel. Armil. Nauarr.

Iurisdictio data est Superiori propter bonũ pœnitentis.

HÆC

HÆC SENTENTIA, quia omninò est amplectẽda, magis roboranda est. Vnde sciendum, quòd plures sunt casus, in quibus Superior ex iustitia tenetur hanc facultatem concedere pœnitenti, ita vt faciat illi iniuriam, negando illam simpliciter. Huiusmodi sunt omnes illi casus, in quibus pœnitens meritò timet aliquod graue damnum extrinsecum, inferendum ab ipsomet Superiore, vt si sit confessionem reuelaturus, vel scientia illius vsurus in graue illius nocumentum, vel graues inimicitias cum illo gerat. Tunc enim ait Toletus lib. 3. Summæ, cap. 13. pœnitens debet petere licentiam ab eo alteri confitendi, vel à Superiore; qua non obtenta, potest cuiuis idoneo confiteri, iuxta Sylu. confessor. 1. §. 6. Adr. de confess. quæst. 4. dub. 3. Palud. & Ricc. in 4. Nau. in cap. placuit. num. 144. & 146.

Plures casus, in quibus Superior tenetur concedere suam facultatem pœnitenti.

Tolet.

Sylu. Adr. Palud. Ricc. Nau.

Rodriquez ad hoc se conformans, ait: *Notetur quòd si Superior neget licentiam ad hoc, vt subditus absoluatur de aliquo casu reseruato, debet indicari, ac si obtineretur à Superiore illius Superioris;*

Rodriquez.

Si Superior negat suam facultatẽ, quid faciendum.

rioris; quia si hic Superior neget illam iniustè, cùm sit præsens, debet iudicari de illo, ac si esset absens, aut debet iudicari quòd Superior maior, qui est absens, concedit eam. Quod debet intelligi, nisi casus reseruatus habeat annexam excommunicationem, quia tunc maiori consideratione procedi debet, vt notat Henriquez, lib.3.de pœnit. cap. 15. num. 6. Hæc sententia scilicet, quod tunc debet iudicare pœnitens, ac si non haberet copiam sacerdotis, quam tenet Rodriquez, fuit etiam Soti in dist. 18. quæst.4.art.2. quam etiam antea docuerat S. Thom. in addit. ad 3. p. Nihilominus securior est altera sententia, nempè quòd tunc poterit alteri confiteri: hoc vno addito cum Toleto vbi suprà, vt non confiteatur cuiuis sacerdoti, sed habenti facultatem aliquam confitendi. De qua re vide etiam S.Bonauenturam in 4. dist.21. in 2. part. in fine septimi dubij literalis.

Henriquez. *Sot.* *D.Thom.* *Tolet.* *D. Bon.* *Nauar.*

ADDO ad hoc id, quod dicit Nauar. in cap. placuit num. 14. scilicet, Solam verecundiam nimiam pœnitentis

Verecundia sola aliquando est sufficiẽs causa vt facultas detur.

tentis aliquando esse sufficientem causam, vt hæc facultas danda sit. Quod intellige, quando illa erubescentia tanta est, vt pœnitens vereatur, ne se in periculo tacendi aliquod peccatum, vel aliquam eius circunstantiam necessariò confitendam constituat: nam tunc iusta causa est, scilicet non se confitendi proprio Sacerdoti, seu non se repræsentandi, sed petere debet licentiam pro mutatione Confessarij, & facultatem pro repræsentatione.

Suarez in 4. tom. disput. 27. sect. 4. dubit. 4. num. 12. ait: Tertium exemplum est, Si ex parte pœnitentis sit ingens verecundia, quæ interdum tantam inducit difficultatem, vt moralis impossibilitas existimetur: nam tunc iniustè negatur facultas: Non est autem cogendus pœnitens, aut rem moraliter impossibilem facere, aut hoc sacramento priuari: & infrà num. 22. ait, imò significat D.Thom. in 4. & in Opusc. 19. satis esse, vt pœnitens dicat, se habere rationabilem causam petendi illam facultatem, vt pastor debeat Suar. D.Thom.

illam concedere, ne illum exponat periculo maioris mali. Nec etiam debet eum cogere, vt causam illam explicet in particulari, quia vel potest ad ipsummet pastorem pertinere, vel potest esse ita coniuncta cum peccato, vt necesse sit illud explicare, ad quod non est cogendus pœnitens. Non tamen regulariter tenetur pastor hanc facultatem absolutam dare, sed potest aliquam, vel aliquas personas designare, prout prudenter expedire iudicauerit. Sic Suar. Graffius quoque ait in lib. de cas. reseru. c. 10. num. 29. quòd non solùm ob verecundiam, sed quia suspicatur deinceps nõ recto, sed toruo vultu à Superiore inspiciẽdũ: vel dubitat de mutatione (loci scilicet aut officij) ob hanc causam: vnde tunc confessario deputato, qui Superiori innotuit, reseruationem debet Superior committere, & potestatem ad id facere, scilicet, vt eum absoluat.

Superior non debet cogere subditũ, vt causam propalet, quare vult suã facultatem.

Graffius.

Rodriquez.

Rodriquez denique in summa, tom. 1. cap. 184. num. 16. ait, Et quidem ego fateor infirmitatem meam, & paucam meam humilitatem, quia pecca

peccata venialia, quæ communiter confiteor, pudore corripior confiteri ſemper eidem confeſſario, vnde aliquando muto eos.

PRO abſolutione huius Articuli, ponam hîc verba formalia cuiuſdam Bullæ factæ à Clem. 8. ad requiſitionem Procuratoris Generalis Carmelitarum. Ille enim fecerat inſtantiam apud Sanctitatem ſuam, vt remedium adhiberet Fratribus ſuæ Religionis, qui vt abſolui poſſent ab omnibus, accipiebant Bullam Cruciatæ: Pontifex autem reſpondit vt infrà, non ſolùm pro ipſis Carmelitis, verùm etiam pro omnibus Religioſis. *Clem. 8.*

BVLLA CLEM. VIII.

CLemens Papa octauus, Ad perpetuam rei memoriam. Romani Pontificis, &c. *Exponi nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de monte Carmelo; quòd cùm in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & aliis priuilegiis, quæ à Sede*

Apostolica concedi solent, detur facultas eligendi confessorem idoneum ab Ordinario approbatũ, qui possit Christi fideles absoluere à casibus Ordinario reseruatis, & à quibusdam etiam, quæ dicta Sedi reseruata sunt: Religiosi dicti Ordinis, seu eorum nonnulli, etiam iis facultatibus vti præsumunt, & illorum prætextu eligunt confessorem aliquando, præter eos, qui à suis Prælatis eorum confessionibus deputati sunt, quod aliquando in speciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Procurator Generalis humiliter nobis supplicari fecit, quatenus in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Clemens 8. prohibet ne Regulares vtantur Bulla cruciata pro casibus reseruatis.

NOS *igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, talem concessionem Sanctæ Cruciatæ, & aliorum Indultorũ particularium, ad prædictum articulum eligendi confessorẽ, & absoluendi à casibus reseruatis cũ Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorũ quorumcunque Ordinum, & Congregationum cuiusuis instituti, mendicantium, & non mendicantium, tã Prouinciæ Hyspaniæ, quàm extra eam vbilibet, locum minimè habere, neque censeri. Sed nostra intentia*

tentionis existere, quòd iidem Fratres, & Moniales, quantùm ad sacramentum Pœnitentiæ, seu Confessionis administrationem, dispositioni suorum Prælatorum subiecti sint, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò declaramus. Eisdem tamen Prælatis, vt in vsu huiusmodi potestatis, se cum subditis benignos, & faciles exhibeant Præcipimus, & Mandamus, *non obstan. quibuscunque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesima tertia. Nouembris,* 1599. *Pont. nostri anno* 8.

Præcipit etiā Prælatis, vt benigni, & faciles sint in cōcedenda facultate.

M. Vestrius Barbianus.

Et ante Clem. 8. idem decreuerat Pius V. in quadam Bulla edita die 21. Iulij 1571. Pont. sui anno 6. quæ incipit: *Romani Pontificis circunspecta benignitas.* In qua Bulla prohibens Fratribus Ordinis Prædicatorum, ne possint eligere confessorem, & absolui à reseruatis, virtute Bullæ Cruciatæ sine licentia suorum Superiorum, addit: *Eisdem tamen Prælatis in vsu huiusmodi potestatis cum subditis benignos, & faciles se exhibeant*, Præcipimus.

Et meritò hoc præcipit, ne iugum

Iugum confessionis de se suaue, aliquãdo euadit durum propter duritiã Prælatorum.

confessionis de se suaue, euadat graue propter duritiam Prælatorum in concedenda tali facultate. Et vlterius dico, quòd verbum (*Præcipimus*) importat præceptum, & cùm sit res grauis, videntur peccare mortaliter Prælati, dictam auctoritatem sine causa negantes, intelligentes quòd ex huiusmodi negatione suorum subditorum dispendium paterentur. Concludam omnia prædicta cũ Decreto *sanctissimi Domini N. Pauli Papæ Quinti* qui deinceps declarauit, & declarat, vt, si huiusmodi Regularium confessariis casus alicuius reseruati facultatem petentibus Superiores dare noluerint; possint nihilominus confessarij illa vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore facultate, absoluere. Transumptum huius Decreti extractum est ad verbum, ex Decretis Generalibus ad Regularium reformationem, ac Nouitiorum receptionem; professionem, & institutionem spectantibus aliàs factis, & publicatis, & sanctissimi *D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ Quinti iussu*, nuper editis.

Quando Superior negat suã facultatẽ, potest confessarius absoluere pœnitentem pro illa vice.

ARTICVLVS XVIII.

AN *si in conuentu sit Generalis, & Prouincialis, sufficiat se præsentare Prouinciali?* Respondeo quòd tunc pœnitens habet electionem, & optionem; nam vel potest recurrere ad Generalem, vel ad Prouincialem; vnusquisque enim eorum habet facultatem absoluendi, cùm vnusquisque eorum habeat facultatem ligandi, vt visum est suprà in artic. 2.

Liber est pœnitens vt se præsentet vel Generali, vel Prouinciali, quando vterque residēt in eodē Conuentu.

ARTICVLVS XIX.

AN *Superior dando facultatem absoluendi à reseruatis, possit taxare pœnitentiam à confessario imponendam pœnitenti?* Respondeo quòd quando confessarius deputatus petit à Superiore, vt sibi potestatem faciat ad absoluendum aliquem casum reseruatum, Superior potest liberè talem facultatem concedere, remittendo se conscientiæ ipsius confessarij: potest

Superior dans suā facultatē potest taxare pœnitētiam imponendam.

test etiam concedere talem facultatem cum limitatione, seu cum onere imponendi, seu acceptandi talem pœnitentiam pro tali, vel tali delicto: nam ad hoc ius habet Superior, cùm enim sit Iudex ordinarius in illa causa, potest eam non simpliciter committere, sed præscribendo modum, seu taxando pœnam ferendam. Hoc patet: nam olim erant in Ecclesia Canones pœnitentiales, in quibus taxabantur pœnitentiæ imponendæ pro grauioribus delictis, quorum nonnulla vestigia
Gratian. sunt apud Gratianum in fine Decreti, in cap. latorem. 33. quæst. 2. cum similibus; non ergo repugnat, pœnam in hoc foro imponendam esse taxatam per eum, qui in Ecclesia habet potestatem. Non est autem cur negemus hanc potestatem Superiori, qui vt potuit casus reseruare, potest etiam facultatem ad illorum absolutionem committere.

Clem. 8. ACCEDIT quòd Clem. 8. in Decreto de casuum reseruatione pro Regularibus suprà posito, quamuis prohibeat Superioribus Religionum

num vltra modum ibi præſcriptum, caſus reſeruare; ſubdit nihilominus in §.quinto. *Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis, etiam non reſeruatis, à confeſſariis imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi peccatis perpetrandis cohibere poſſint.* Ex quibus conſtat, à fortiori hoc licere in caſibus reſeruatis, vt probant illa verba, *etiam non reſeruatis*, & per ſe eſt euidens ex paritate rationis; ergo poſſent Superiores Religionum ſecundùm ſpecies peccatorum reſeruatorum taxare modum pœnæ imponendæ ab his, quibus facultas abſoluendi ab eis committitur; ergo etiam hoc poteſt facere Superior in particulari commiſſione, eam tali modo limitando.

Prudentia eſt neceſſaria Superiori in vſu huius poteſtatis.

IN VSV verò huius poteſtatis neceſſaria eſt prudentia, & moderatio: regulariter enim non videtur neceſſaria, niſi quando Superior non multùm conſideret de prudentia eius, cui talem cauſam committit.

Et quod dictum eſt de pœnitentia, intelligendum eſt etiam, de quacunque ſatisfactione condigna, aut

alia

alia conuenienti medicina, si iuxta exigentiam causæ moraliter necessaria, aut valdè conueniens iudicetur: Et propter hunc finem, potest aliquando Superior interrogare speciem culpæ, aut consuetudinem, vel alias circunstantias, quantùm sine manifestatione, vel suspicione personæ declarari pòssint: cum hoc enim periculo nec ipse interrogare debet, neque alter respondere tenetur. Aliquando etiam poterit Superior illam cautionem, seu limitationem adhibere, sine speciali notitia delicti, sub conditione: videlicet, si huiusmodi fuerit delictum, imponatur hæc satisfactio, &c. Quod quidem per modum consilij frequenter fit, & potest fieri per modum legis, seu præcepti, vt dixi, non est tamen in vsu vt fiat, & ideò sine magna, & extraordinaria causa faciendum non est.

Et multominus est committenda iurisdictio cum tanta dependentia ab hac conditione, vt nisi impleatur, v. g. nisi imponatur talis pœnitentia, & acceptetur, absolutio aliàs data

data sit nulla: nam hoc & nimis rigorosum est, & periculis expositum, & in rigore potest esse iniustum, quia nunquam pœna huius fori tanta necessitate præscribitur, quin committatur aliquod arbitrium iudici, vt si iuxta dispositionem, vel alias conditiones pœnitentis viderit, aut non esse debitorem tantæ pœnæ, aut illi non expedire, possit eam moderari: quia pœna huius fori medicinalis est magis, quàm iudicatiua: omninò ergo priuare iudicem hoc arbitrio, iniustum esset: relinquere autem illum cum periculo faciendi sacramentum irritum, seu conferendi absolutionem nullam, etiam esset imprudentissimum; & ideo nunquam est hæc conditio illo modo ponenda, sed ad summum per modum cuiusdam directionis, seu ordinationis. Hæc Suarez in 4. tomo. disput. *Suar.*
30. sect. 5. num. 3. & 4. à quo transcribere placuit omnia in hoc articulo contenta, quia sunt valde consona Decreto Clem. 8. & ad serenandas conscientias tum Superiorum, tum etiam subditorum valde apta.

ARTI

ARTICVLVS XX.

AN incidant in aliquam pœnam, qui absque facultate absoluunt?

Pœna ab soluentiū absq; facultate, quanam sit.

Respondeo quòd Alexander sextus in priuilegio dato in fauorem Prælatorum, vt possint sibi reseruare casus ait, quòd absoluentes à talibus casibus reseruatis post eorum reseruationem, nullam faciunt absolutionem, & incidunt in pœnam absoluentium à non concessis casibus: quæ pœna est, quòd tales ipso facto sunt excommunicati, vt videre est in cap. religiosi, de priuil. & excess. priuileg. in 6. Itaque Religiosus, qui non habens authoritatem absoluit à casibus reseruatis habentibus excommunicationem annexam, PRIMO absolutio data est nulla, & nullius roboris: quòd non solùm habetur ex Concil. Trid. in sess. 14. cap. 7. sed etiam ext. de pœnit. & remiss. in cap. omnis vtriusque sexus, & etiam in Concil. Floren. sub Eug. 4. ibi, De ministro Pœnitentiæ, & apud D. Thom. in 4. dist. 22. quæst. 1. art. 3. ad

Nulla est talis absolutio data.

Concil. Trid.

Concil. Flor.

D. Tho.

3. ad primum, & distin. 24. quæst. 3. art. 2. & communiter apud Theologos in 4. Et ratio eorum est, quia confessio non solùm est medicina, sed etiam est ad instar actus iudicialis: sententia autem (cuiusmodi est absolutio à peccatis) à iudice non suo lata, nulla est; & idcirco etiam absolutio tradita super peccatis, aut aliàs super reseruatis, à non habentibus iurisdictionem, est nulla.

Deinde præter nullitatem absolutionis, absoluens ab excommunicatione (præterquam in casibus à iure expressis, vel ex priuilegiis concessis) incurrit in pœnam excommunicationis, ipso facto, quæ absolutio reseruatur Papæ: vide Clem. primam de priuileg. & excess. priuileg. & solùm excipitur hîc articulus mortis, iuxta glos. ibi.

In excõmunicationẽ incidit qui absque facultate ab excõmunicatione absoluit.

Si verò pœnitens non habet nisi peccata non habentia excommunicationem inclusam, absoluens absque auctoritate, peccat mortaliter, & absolutio est nulla, propter dicta, sed non incurrit in excommunicationem.

ARTI

ARTICVLVS XXI.

AN Prælati exempti, vt sunt in nostro Ordine Guardiani, Prouinciales, & Generales, qui habent facultatem eligendi sibi Confessarium intra Ordinem, possint, cui voluerint, confiteri peccata sua, an verò teneantur eligere vnum de deputatis? Et idem quæritur de subditis, qui aliquando habent facultatem à Superiori eligendi sibi confessarium quemcunque. *An scilicet habeant liberam facultatem eligendi quem maluerint sacerdotem, an verò sint adstricti eligere vnũ de ordinariis, & deputatis?* Respondeo quod circa hoc dubium, non desunt, qui censeant huiusmodi priuilegiis fungentes non habere tam liberam facultatem, sed arctari, vt eligant illos, qui deputati sunt. Et ratio eorum esse potest, quia sic in diplomate habetur, vt scilicet possint sibi eligere confessarium: debent ergo esse confessores, antequàm eligantur.

Itẽ quia vt plurimũ adiicitur (*Confessores idoneos*) idonei autẽ non dicuntur,

tur,nisi qui iudicio publicæ auctoritatis sunt approbati,quales sũt Curati,& qui deputati sunt,& expositi:iudiciũ enim idoneitatis non est relinquendum priuatis personis, sed iis, qui publica funguntur auctoritate.

Quin quòd Angelica confessio.3.§. quinto, post Panorm. & Hostien.restringit de inferioribus Prælatis ad illos, qui non habent alium Superiorem, nisi Papam: Vnde Abbates, qui habent Superiorem Abbatem,& similiter Priores, & Guardiani, qui habent Prouincialem, & Generalem Superiorem, non habent auctoritatem de iure communi eligendi sibi confessarium. *Angel.* *Panorm.* *Hostiens.*

SED contra eos est Petrus de Palude, & S. Antoninus,dicentes,quòd non obstat dictum capitulum vltimum, quia æqualiter datur inferioribus Prælatis exemptis, & Episcopo: itaque quantùm ad hoc particulare,omnes Prælati nostri Ordinis videntur habere facultatem eligendi sibi confessarium, non solùm dum sunt in proprio Conuentu, vt putà Guardianus in sua Guardiania, & *Palud.* *D. Anto.*

Pro

Prouincialis in sua Prouincia; verùm & quando sunt extra illas.

Prelati maiores possunt sibi eligere confessariũ quem volunt. CIRCA cõfessores postea eligendos, etiam conclusio est affirmatiua, nempe quòd possunt sibi eligere quos volunt. Hæc est opinio communis Antonini 3. part. tit. 17. cap. 7. Gabr. distin. 17. quæst. 2. dub. 2. de Adr. confess. quæst. 3. dub. 1. Pal. distin. 17. quæst. 3. art. 2. Sylu. confessor. 1. §. quinto. Sotus in dist. 18. quæst. 4. artic. 5. & aliorum. *Anton. Gabr. Adr. Palud. Sylu. Sotus.* Et ratio est, quia ad absolutionem requiritur solùm potestas Ordinis, & iurisdictionis: potestatem autem Ordinis quicunque sacerdos habet: & iurisdictionem ille, qui priuilegium contulit per electionem pœnitentis, qui ei confert. Et ex verbis diplomatis id patet; nam dant, vt possint sibi eligere confessarium: hoc autem non est eligere eum, qui est confessarius, sed per electionem facere confessorem, sicut cùm eligitur Episcopus, non eligitur ille, qui erat Episcopus, sed ille qui non erat, eligitur in Episcopum.

Idoneitas confessarij sic electi, quanam sit. Et quamuis addatur (*idoneum*) adie

adiectio illa duo ſonat, primum, quòd non ſit excommunicatus nominatim, aut ſuſpenſus per cenſuram. Secundũ, admonetur pœnitens iuxta tenorem cap. quem pœnitet, vt eligat confeſſarium ſcientem ligare, & ſoluere: nihilominus optio ipſi relinquitur, quia priuilegia non ſunt coarctanda magis, quàm ſonant: Et proculdubio, ſi intentio Summi Pontificis eſſet, vt non eligerentur niſi ordinarij, nunquam illud ſilentio præteriuiſſet; cùm ergo id non expreſſerit, gratis fingitur illa reſtrictio: nam de poteſtate Papæ, quòd id potuerit facere, nemini licet dubitare: & in cap. citato Gregorius dum conceſſit Prælatis facultatem eligendi confeſſarium, nullam facit reſtrictionem, ſed ait, quòd præter ſui Superioris licentiam poſſit ſibi eligere prouidum confeſſorem; eodem ergo modo intelligitur conceſſio diplomatis, niſi quando ſpecialiter dicit, quòd confeſſarij ſint deputati ab Ordinario.

Prælati maiores quãdo tenẽtur eligere confeſſarium approbatum.

Hinc Epiſcopus, qui per Iubileum requirentem vt eligatur confeſſarius appro

approbatus, etiam confeſſarium approbatum, vt Iubileum conſequatur, eligere debet: eſto iure communi poſſet quemcunque prouidum, & diſcretum eligere. cap. fin. de pœnit.& remiſſ. cùm forma Iubilei ſeruari debeat. cap. cùm dilecta. de reſcriptis. Nauar. conſil. 12. de pœn. & remiſſ.

PRAXIS autē in noſtra Religione eſt, vt Generalis in toto Ordine, & Prouinciales in Prouincia ſua, poſſint eligere quemcunque ſacerdotem, & ſi non ſit deputatus ad confeſſiones audiendas: quia ipſi Prælati in illo actu poſſunt dare ſacerdotibus facultatem, & admittere ad confeſſionem: Idem etiam videtur dicendum de Commiſſariis Generalibus, & Prouincialibus. Guardiani verò qui ex priuilegio habent, vt poſſint ſibi eligere confeſſarium, cùm non habeant facultatem inſtituendi confeſſarios, debent eligere vnum de approbatis à Prouinciali, quicunque ille ſit.

ARTI

ARTICVLVS XXII.

AN Guardiani habentes facultatem eligendi sibi confessarium ad libitum, possint absolui per tales sic electos à casibus reseruatis? Respondeo quòd licèt Guardiani possint sibi eligere confessarium, non tamen ex hoc infertur, quòd possint confessarij per ipsos electi eos absoluere à casibus reseruatis, hoc enim minimè conceditur, neque per Decretalem, neque per priuilegium. Attamen non est dubium, quin tales confessarij sic electi per Bullam Cruciatæ, vel per Iubilæi facultatem, possint eos absoluere à reseruatis. Et si ipsi Guardiani habent potestatem absoluendi suos subditos à casibus reseruatis, possunt confessarij per ipsos electi eos ab eisdem absoluere, secundùm regulam, quam tradit Caietanus 2. 2. quæst. 96. artic. 5. & quam probat Rodriquez tom. p. qq. regul. quæst. 21. art. 8. scilicet, quòd ille, qui habet potestatem ad dispensandum cum suis subditis, habet

Guardiani licèt gaudeant priuilegio vt possint sibi eligere confessariũ, non tamẽ possũt ab eis absolui simpliciter à reseruatis.

Caiet.

Rodr.

etiam eandem ad dispensandum secum. Quod intellige verum, quando facultas data Guardiano non est restricta, & limitata ad subditos tantùm, quia tunc non posset vti pro se tali facultate: si verò facultas ei data est libera; tunc poterit etiam pro se vti ea.

ARTICVLVS XXIII.

Prouinciales nõ subiacent casibus reseruatis, quoad præsentationẽ, sed benè quo ad culpã.

AN respectu Prouincialium sint casus reseruati, adeò vt si ipsi in aliquem inciderint, teneantur se præsentare Generali? Respondeo quòd non, quia ipsi sunt Prælati maiores, & cùm aliis dent facultatem, multò magis eam pro se habent: vnde si in aliquod peccatum reseruatum inciderint, tenentur confiteri solùm de peccato, sed ad nullam præsentationem tenentur. Nisi fortasse casus habeat annexam excommunicationem à Generali latam cum reseruatione absolutionis: nam tunc teneretur ad Generalem, vel ad eius vices gerentem recurrere pro absolutione, vel

posset

posset vti eadem facultate, qua Episcopus, quando habet aliquam censuram Papalem occultam, de qua re vide Concilium Tridentinum.

ARTICVLVS XXIV.

An Vicarij domus, seu Conuentus habeant facultatem eligendi sibi confessarium? Respondeo quòd sic; nam licèt de iure id non habeant, cùm simpliciter non sint Prælati, ex consuetudine tamen, & ex praxi habent: sed aliter quàm Guardiani, & alij, qui verè sunt Prælati, qui vbi libet existentes, etiam in loco non suo, & sub alterius Guardiani iurisdictione se inuenientes; possunt nihilominùs sibi eligere confessarium. At Vicarij Conuentus duntaxat in domo, seu conuentu in quo curam habent, id possunt: & neque in tali loco habent facultatem liberam, sed in absentia suorum Guardianorum; nam quando Guardiani sunt præsentes, tales censentur subditi; sicut & reliqui Fratres de loco illo: nisi

Vicarij Conuentus gaudent facultate eligẽdi sibi confessarium ad libitũ, sed in domo vbi gubernant.

praxis, & consuetudo tolerata aliud seruet.

ARTICVLVS XXV.

AN simplices sacerdotes subditi habeant hanc facultatem, quam habent Prælati, scilicet, vt eligant sibi ad libitum, quem voluerint confessarium?

Sotus. Respondeo quòd Sotus in 4. dist.18. quæst. 4. art. 2. tenet partem affirmatiuam: ibi enim postquam disseruit, quòd omnes Prælati exempti ex concessione Gregorij 9. in cap. *ne pro dilatione.* de pœnit. & remiss. habent facultatem sibi eligendi confessarios ad libitum, subdit: Quin verò & vniuersi simplices sacerdotes eadem gaudent facultate, vt sibi promiscuè quemcunque eligant sacerdotem: quapropter & cuicunque de Religiosis confiteri potest alter Religiosus, quanquam huiusmodi Religiosus nec sit expositus ab Episcopo, nec à suo Prælato. Potest quidem punire eum suus Prælatus, si confessionẽ sacerdotis sæcularis audiat,

diat, ſed tamen Sacramentum tenebit, quia ille facultatem habebat eum eligendi. Quòd ſi quis nobis obiiciat (inquit Sotus) cap. *ſi Epiſcopus*, de pœnit. & remiſſ. in 6. vbi habetur, nulla conſuetudine induci poſſe, vt quiſque abſque licentia ſui Superioris confeſſarium ſibi eligat; Reſpondeo, nullam conſuetudinem contra illud ius præualere poſſe. At verò cùm pręfati Superiores videant ſubditos promiſcuè ſibi eligere confeſſarios, & ſileant, conniuere cenſentur, eandémque permittere facultatem.

SED RE VERA prædictum Capitulum, *Ne pro dilatione*, loquitur ſolùm de Prælatis, non de ſimplicibus ſacerdotibus: nec video qua ratione Sotus, alioqui oculatus, extęndat tale cap. etiam ad illos, niſi ex conſuetudine ſcita, & tolerata: itaque Sotus in hac aſſertione eſt ſingularis: & meritò noſter Pater Politius in cap. 7. expoſit. Regulæ *Politius.* negat, ſacerdotes ſimplices tali facultate gaudere, quod etiam probare nititur ex Concil. Trident. ſeſſ. 23. *Concil. Trident.*

Sacerdotes Religiosi subditi non possunt sibi eligere confessariũ ad libitum.

cap. 15. Quicquid autem sit de praxi sæcularium sacerdotum, siue etiam aliorum Religiosorum, in nostra Religione aliter videtur dicendum; nam quia Religiosi sunt subditi; & sub obedientia Prælatorum, non possunt ad libitum sibi quemlibet confessarium eligere; sed vel eum, quem ex deputatis elegerint, vel alium de licentia siue expressa, siue præsumpta, siue ex necessitate: videatur Rodriquez tom. 1. qq. regul. quæst. 62. art. 4.

Rodriq.

PRIMÆ

PRIMÆ PARTIS SECTIO SECVNDA,

In qua tractatur de pertinentibus ad confessarios, continens articulos 22.

ARTICVLVS PRIMVS.

N quilibet Sacerdos sit idoneus ad confessiones audiendas? Respondeo quòd circa idoneitatem confessariorum placet hîc apponere eam normam, quam de talibus tradit Concilium Coloniense: scilicet vt sit vir integer, studiosus, peritus, taciturnus, vt sit instructus bonis considerationibus ad instruendum pœnitentem, quem Deus illi obtulerit instruendum, vt sit compositus interiori, exteriorique modestia, & habitu, & egregia prudentia in-

Idoneitas confessariorum quæ.

Concil. Colon.

ſignitus ſit, oportet, vt nouerit peccata ordinaria, eorúmque applicare remedia, vt nouerit interrogare pœnitentem de his, quæ veriſimiliter omittit confiteri, vel quia ignorat, vel quia pudore corripitur. Ex quo infertur, quòd ad prudentiam ſpectat confeſſarij, quando pœnitentes, qui ei confitentur, ſunt docti, & de inhoneſta cogitatione confitentur, non ſunt interrogandi, an de coniugata, an de ſoluta, an verò de Virgine cogitauerint: quia ſi id opus eſſet exprimere, illud ipſi non tacuiſſent, & præſertim hoc intelligitur, quando talis eorum confeſſio eſt de peccatis venialibus.

Religioſis non ſunt imponenda peregrinationes, vel vt eleemoſinas faciant.

Ad prudentiam confeſſarij ſpectat in iniungendis pœnitentiis eum modum obſeruare, qui congruat & qualitatibus peccatorum, & perſonarum conditionibus; nam peccata carnalia maceratione carnis ſunt punienda, ieiuniis nempe, vigiliis, flagellis: & Religioſis non eſt imponendum, vt peregrinationes aſſumant, cùm non ſint ſui iuris: nec vt eleemoſinas elargiantur, cùm nihil habeant

habeant de proprio: itaque in iniungenda pœnitentia prudens confessarius animaduertat quantitatem peccati, & etiam qualitatem personæ, & tunc veluti medicus peritus medicinam tribuat. Et iuxta consilium D. Augustini, prudentia confessarij exigit, vt perditissimi, & magni peccatores in principio mitiùs, & blandius tractentur, quousque ad Deum pertrahantur, exhortando illos ad frequentationem confessionis, & recitationem Rosarij, Coronæ, vel huiusmodi, ad considerationem mortis, iudicij, & malitiæ peccati.

Prudentis confessarij officium est, non cauterizare conscientias pœnitentium infirmas, vel extinguere lignum fumigans, eligendo opiniones rigidiores, & magis austeras: quia satis est, vt dicemus, dummodò pœnitens licitè possit absolui, & confessarius opinionem probabilem Doctorum sequatur. Præterea ad eius prudentiam attinet, summam cautelam adhibere sigillo confessionis seruando, vt nihil mutire audeat, per quod vel pœnitens, vel tertia

persona ibi detecta peccans prodatur; vel aliquid, per quod confessio illa fiat odiosa, vel minus amabilis.

HIC VERÒ notandum, quòd *Medina.* Medina in sua Instruct. conf. ait, si tam imprudenter se gesserit confessor circa pœnitentem, quòd in confessione dixerit ei, vt sibi reuelet complicem, aliàs abiturũ inabsolutum, eo quòd non possit, nisi reuelet, absoluere eum; tunc talis confessor denunciandus est necessariò, quia hæresis est affirmare, quòd quis tenetur eam circunstantiam confiteri, ex qua talis persona venit infamia notanda. Quæ opinio nimis *Lopez.* dura videtur Fratri Ludouico Lopez in sua Instruct. consil. 1. cap. 30. & *Pet. Nau.* Petro Nauar. lib. 2. de restit. cap. 2. num. 283. nam licèt sit hæresis dicere, non esse illicitum infamare proximum; nihilominus controuertitur inter doctores, an hoc sit proximum infamare, quando scilicet diceretur confessario complex in aliquo peccato. Vnde licèt hanc opinionem, scilicet propalandi complicem

cem in confessione (loquendo speculatiuè) teneam pro falsa, & loquendo practicè quantùm ad vsum illius, teneam eam etiam pro scandalosa, & offensiua aurium piarum. Nihilominus non teneo eam pro hæretica: & ideo licèt toleretur, vt in scholis disputetur; non toleratur tamen, vt in confessionalibus de ea tractetur, cùm declarare complicem non sit medium efficax, vt peccator emendetur, vt benè docet Bannes 22. quæst. q. 33. art. 7. *Bannes.*

Quantùm verò ad sufficientiam confessarij, dico cùm Nauarro in cap. 4. suæ summæ; num. 2. quòd sufficiens confessarius scire debet peccata, quæ communiter perpetrant pœnitentes, ac circunstantias necessariò confitendas, & casus habentes annexam excommunicationem, & restitutionem famæ, vel bonum, & casus reseruatos: & si audiat clericum, oportet eum scire irregularitates, vel saltem de his dubitare sciat, vt quando casus occurrerit, peritiores consulere possit, & hæc sufficientia satis est. *Nauar.* *Sufficientia confessarij quanta.*

SCIENDVM verò hîc quòd D. Antonino tribuitur sententia quædam talis, nempè quòd inter confessarios distinguendum est, quando est sermo de eorum sufficientia: nam vel est iussus à suo Prælato, vt audiat confessiones; vel ex se ad id muneris spontaneè se offert: nam qui iussus est à Prælato, audiens confessiones satis est, si prædicto modo sciat dubitare; at si ex se ad id muneris se obtulit, tenetur de omnibus à pœnitente sibi propositis iudicare. Sed meritò refellitur à Nauarro vbi suprà hæc doctrina; nam siue in vno, siue in altero modo quis audiat confessiones, sufficit, vt sciat saltem dubitare: & eò magis hæc sententia Nauarri habet locum in Religiosis, qui semper iubentur à Superioribus, vt tale munus exerceant: & propterea non indiget tanta scientia ille, qui audit confessiones Regularium, & personarum Deo seruientium, qui vt plurimum veniales culpas confitentur: neque qui audiunt confessiones vbi sunt multi literati, quos possunt consulere.

D. Ant.

BENE

BENE VERVM EST, quòd non excuſantur à mortali confeſſarij expoſiti, neque qui eos exponunt, quando id ſciunt: ſi tales confeſſarij neſciant caſus, à quibus poſſunt, vel non poſſunt abſoluere: vel ſi neſciant differentiam excommunicationis maioris, & minoris, vel peccata mortalia communia, vel voluntatem deliberatam ad mortale, eſſe mortale: vel ſi quamcunque ſuperbiam, & inuidiam iudicent eſſe mortalem culpam, quia ſecundùm Nauar. vbi ſuprà numero 4. confeſſarij, qui hæc ignorant, neque communiter nota à confeſſariis, nouerunt.

Imperiti qui audiunt cõfeſſiones non excuſantur à mortali.

EXCVSANTVR verò à mortali imperiti confeſſarij in multis caſibus. PRIMO, quando audiunt peritos pœnitentes, eos de ſua ignorantia admonētes, ſcilicet vt confeſſarius manifeſtet pœnitenti perito ſuam ignorantiam, ad hoc, vt pœnitens explicet, quando peccatum eſt mortale, & quando non. SECVNDO, cùm audiunt regulariter pœnitentes, tantùm peccata venialia

Imperiti confeſſarij excuſantur à mortali, audiendo confeſſiones in tribus caſibus.

lia habentes. TERTIO, cùm audiunt in articulo mortis constitutum, neque suppetit alius, qui tunc possit moriturum audire. QVARTO, cùm audit Christianos inter Saracenos captiuos, vbi non est copia peritioris confessarij.

ARTICVLVS II.

Qvam opinionem sequi debeat confessarius, suamne? an pœnitentis: De hac materia videantur fusè quæ
Sayrus. habet Sayrus in sua Claui Regia, to.
Azorius. 1. lib. 1. cap. 7. 8. & 9. Azorius in
Corduba. 1. tomo, lib. 2. cap. 16. Corduba in suo quæstionario, lib. 2. quæst. 3. di-
Valentia. cto 4. Gregor. de Valent. in 3. tom.
Medina. disput. 5. quæst. 7. puncto 4. Medina in 1. 2. quæst. 19. art. 6. dub. an-
Nauar. tepenultimo. Nauar. in Manual. cap. 26. num. 4. & alij. In hac difficultate distinguendum est de pœnitente, & confessore; nam vel pœnitens est ignarus, & confessor doctus, vel è contrà, pœnitens est doctus, & confessor indoctus: vel tertiò æquè sunt docti.

docti. Si primo modo, nempè quòd confessarius est doctus, & pœnitens est ignarus, tunc regulariter tenetur pœnitens sequi opinionem confessarij: quòd si noluerit, dimittendus est sine absolutione: nisi pœnitens ignarus consuluerit antea peritiores, & tunc confessarius poterit sequi opinionem illorum peritorum, quos pœnitens consuluit. Si verò pœnitens est doctus, & confessarius indoctus: tunc potest sequi confessarius opinionem pœnitentis. Si verò æquè sunt docti; confessarius potest, & debet absoluere pœnitentem secundùm suam opinionem. Itaque resolutiuè dicimus, confessarium quemcunque absoluere posse pœnitentem sequentem opinionem probabilem, relicta sua opinione probabiliori: ratio est, quia confessarius denegare non potest absolutionem, nisi malè disposito: at pœnitens eo ipso quòd sequitur opinionem probabilem, non est malè dispositus; ergo confessarius absolutionem illi denegans, iure suo illum spoliat. Id quod tam de ordinario, quàm

Pœnitens ignarus debet sequi opinionem confessarij.

Confessarius ignarus debet sequi opinionẽ pœnitentis docti.

In plurimis confessarius debet sequi opinionẽ probabilem pœnitentis.

quàm de extraordinario Confessore procedit: cum hac tamen differentia; nam Ordinarius confessarius cum ratione sui officij subditis suis Sacramenta ministrare teneatur, nisi in eis aliquod impedimentum inueniat, & in hoc euentu nullum sit impedimentum ex parte pœnitentis; vt diximus; non solùm tenetur ipsius confessionem audire, sed etiam post auditam confessionem ipsum absoluere. Confessarius autem extraordinarius, seu ex commissione, quamuis non teneatur confessionem illius audire, & non audiendo, recusantem sequi suam opinionem, nullam illi iniuriam facit: si tamen conditionem acceptauit audiendi confessionem, ad absoluendum pœnitentem benè dispositum, obligatur, & negando ei absolutionem peccaret: non tamen existimarem eum semper peccare mortaliter non absoluendo, siquidem nonnunquam excusatur confessarius tam proprius, quàm alienus, si propter opinionem propriam pœnitentes absoluere noluerit, dummodo bona fide, & ex

ex causa iusta id faciat.

AN VERO confessarius sequi debeat suam opinionem probabilem, & innixam solido fundamento, vel graui Doctori, an verò sequi debeat opinionem Superioris aliter sentientis? Hanc difficultatem ponimus, quia aliquandò potest occurrere casus, quòd Superiores difficiles se exhibent in danda sua auctoritate pro reseruatis, & nihilominus confessarius iudicat sibi dandam esse facultatem, quid tenendum? Respondeo, quòd standum est opinioni confessarij, non solùm quia sic probabiliter iudicat, vel habet aliquem Doctorem ex sua parte: verùm etiam, quia sic habet Decretum Clem.8. ait enim in numero quinto: *Et quibus etiam reseruatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit, in quo eam sibi debere committi, ipse in primis confessarius iudicauerit.* Ergo si cõfessarius iudicat, Superiorem teneri ad dandam ei facultatem absoluendi ab aliquo casu reseruato; tunc Prælatus tenetur ei dare facultatem.

Superior debet se remittere confessario quãdo sufficiens, & prudens est.

ARTI

ARTICVLVS III.

AN confessarij deputati possint absoluere ad libitum à casibus reseruatis omnes suos pœnitentes? Respondeo quòd circa hoc non defuerunt, qui dicerent, facultatem absoluendi à reseruatis modò residere penes ipsos confessarios deputatos, adeò vt amplius non sit necesse recurrere ad Prouinciales. Quod conantur asserere ex verbis Decreti Clem. 8. num. 5. vbi dicitur sic; *Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, aut plures confessarios, pro subditorum numero maiori, vel minori: iique sint docti, prudentes, ac charitate præditi, qui à non reseruatis eos absoluant, & quibus etiam committatur absolutio reseruatorum, quando casus occurrerit, in quo eam debere committi, ipse in primis confessarius iudicauerit.* Ergo, inquiunt opinantes, cùm confessariis committatur facultas, ad Ministros non est ampliùs recurrendum.

Confessarij nō possunt absoluere à reseruatis simpliciter, sed iuxta formam Decreti Cl. 8.

SED PROFECTO hallucinantur; nam Decretum non dicit, vt simpli

simpliciter cõmittatur facultas talis ipsis deputatis; sed præcipit, vt committatur, *quando casus occurrerit, in quo ipse confessarius in primis iudicauerit*, non esse expediens, vt pœnitens ad Superiorem recurrat personaliter: ergo si tunc debet committi facultas, & vtique à Prouinciali, patet, quòd ex verbis Decreti non potest rectè elici, vt confessarij deputati talem facultatem simpliciter habeant. Quod etiam clarius patet, ex determinatione facta à *Sanctissimo D. N. Papa Paulo Quinto* qui hodie fœliciter viuit, & regnat, & de qua fecimus mentionem suprà in 1. sect. artic. 17. in fine: ponderentur, quæ ibi dicuntur à sua Sanctitate, & sic opinantes desistant amplius taliter opinari.

CIRCA deputationem Confessariorum, modò est animaduertendum, quòd talis deputatio multipliciter fit, iuxta diuersos ritus Religionum: nam apud aliquos deputantur non solùm confessarij pro communibus peccatis; verùm & aliqui particulares, quibus absolutè datur

Deputatio confessariorum, fit multipliciter.

datur facultas, vt à casibus reseruatis absoluant quoscunque ad ipsos accedentes: apud aliquos etiam deputantur confessarij, qui vtramque facultatem habent: aliqui verò etiam id faciunt, scilicet quòd deputati absoluunt à non reseruatis, & pro reseruatis recurrunt ad Superiorem, quod vtique facere possunt; nam Prælatus, qui habet facultatem, domi est: diximus enim in 1. sect. in art. 7. quòd si reseruare casus ante Decretum pertinebat ad Abbates, vel ad Priores, seu Rectores Domus, quòd apud ipsos modò residet facultas absoluendi. Ergo si Superior Domus habet hanc facultatem, ad illum debet recurrere confessarius, antequam absoluat, nisi aliter constitutum sit in sua Religione. Apud nos Capuccinos etiam varia est dispositio confessariorum deputatorum, iuxta diuersitatem Prouinciarum; nam in aliqua Prouincia deputantur à Capitulo, in aliqua verò ipse Prouincialis solus id facit, in aliqua vero ipsis Guardianis loci datur facultas, vt possint deputare: vnde seruan

ſeruandus eſt mos,& ritus cuiuſcunque Prouinciæ.

EX DICTIS patet, quòd cauere debent confeſſarij deputati ab abſolutione reſeruatorum, niſi ſpecialiter id eis committatur, vel niſi ipſi inprimis iudicauerint, ſibi debere committi, alioquin abſolutio data nihil valet. Videatur pro hoc Concilium Tridentinum in ſeſſ.14.cap.7. vbi ſtatim in ipſo principio Capituli declarat nullius momenti eſſe eam abſolutionem, quam ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſub delegatam non habet iuriſdictionem. Hæc ſunt verba Concilij, QVONIAM *igitur natura, & ratio iudicij illud expoſcit, vt ſententia in ſubditos dumtaxat feratur, perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſſimum eſſe Synodus hac confirmat, nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quam ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem.* Hucuſque Concilium. Quòd autem abſolutio data ſuper caſibus reſeruatis à non habentibus auctoritatem ſit nulla,& nullius

Abſolutio à reſeruatis data à nõ habentibus auctoritatẽ, nulla eſt.

nullius roboris, vel momenti, habetur, ne dum in præallegato Concilio Tridentino, sed etiam ext. de pœnit. & rem. cap. omnis vtr. sex. & etiam in Concilio Florentino, sub Eug. 4. ibi, de ministro pœnitentiæ, & in Catechismo Romano, ibi, de ministro sacramenti pœnitentiæ, & apud D. Thom. in 4. dist. 2. quæst. 1. art. 3. sub. art. 3. ad primum, & dist. 24. q. 3. art. 2. ad primum, & communiter apud Theologos in 4. Et ratio ipsorum est, quia confessio non solùm est medicina, sed etiam est, ad instar actus iudicialis, vt pariter dicit Concilium Tridentinum: sententia autem (cuiusmodi est absolutio à peccatis) à Iudice non suo lata, nulla est: & idcirco etiam absolutio tradita super peccatis, aut aliàs super reseruatis à non habentibus iurisdictionem est nulla, & cassa.

Conc. Tr.

Conc. Fl.

D. Thom.

ARTICVLVS IV.

CVm in nostra Religione confessarij deputati absoluãt etiam à reseruatis,

tis, licèt cum onere se præsentandi, vt dictum est in 1. sect. in artic. 8. quæritur hîc, An hoc intelligatur de delictis secretis, an verò quando delictum aliquod publicum occurrerit, poterit confessarius absoluere delinquentẽ in foro conscientiæ, & remittere postea ad Superiorẽ ea, quæ supersunt? Respondeo quòd quantum ad peccata reseruata secreta, potest & debet id facere: sed quantum ad delictum publicum, & notorium, non potest, antequam à Superiori absoluatur: ratio est, quia cùm peccatum sit publicum, iam amisit famam, imò scandalizarentur adstantes, si antequam absolueretur iuridicè à Prouinciali, viderent illum vel fungi sacerdotio, vel aliter communicare. Facit pro hoc doctrina Philippi Franchi in cap. solet. de sent. excom. dicentis, quòd cap. ex parte il 1. de verb. sign. vbi dicitur quòd pro manifesta iniuria nullus est absoluendus, nisi satisfactione læsæ partis præmissa, debet intelligi, quando quantitas satisfactionis est liquida: quòd si liquidanda est, tunc reus poterit absolui, datis fideiussoribus, vel

Confessarius nõ potest absoluere pœnitentem à reseruato, quãdo delictum est publicũ.

vel pignoribus. Secundo debet intelligi, quanto satisfactio est possibilis:nam quando non est talis, tunc absolutio potest dari: sic Francus.

Præterea in dist. cap. ex parte dicitur, quòd nullus est absoluendus ab excommunicatione, pro iniuria manifesta, nisi reali satisfactione præmissa. Per quem textum dixerunt Innocentius, & Io. Andreas in cap. solet. de sent. excom. in 6. quòd si petenti absolutionem opponatur de manifesta offensa, non absoluatur. Vltimò dico, quòd quando duo Religiosi se percutiunt publicè, tum Fiscus acquisiuit ius super eos: vnde oportet prius recurrere, & satisfacere Fisco, antequam sacramentaliter absoluatur. Benè verum est, quòd non est necesse, vt personaliter eant: nam sufficit quòd per epistolam Superior fiat certior, qui potest committere absolutionem cui magis ei libet. Carcerarius verò potest cum talibus sic excommunicatis conuersare ex necessitate, non autem alij Religiosi, cùm sint excommunicati.

Innoc. 3. *Io. Andr.*

Religiosi percutiẽtes quid facere debent.

Carcerarius potest cum excõmunicatis conuersare ex necessitate.

ARTI

ARTICVLVS V.

AN *Confessarij deputati, qui aliquando à Superioribus habent facultatem circa casuum reseruationem, possint illam aliis committere?* Respondeo quòd Nauarrus in Man. cap. 27. num. 45. ex cap. fin. de offic. ordin. tenet quòd sic: nam simplex ministerium absoluendi potest delegari, etiam à delegato Ordinarij, & à subdelegato delegati Papæ, quamuis non possint delegare suas iurisdictiones, quarum ratione id eis competit. Intellige autem quòd possit delegari simplex ministerium, non cuicunque Religioso, sed illi tantum, qui approbatus est ad audiendas confessiones. Vide Graffium in 1. parte decis. lib. 1. cap. 20. num. 15. Et addit Nauarrus, quòd hæc delegatio quotidiana est.

Simplex ministerium absoluendi potest delegari.

Graff.

Nauar.

In commentariis autem sup. cap. placuit. num. 72. idem tenet, sed sibi ipsi facit quasdam obiectiones, & soluit, quas de verbo ad verbum transcribere placuit. ait ergo sic:

F Con

Contra hanc conclusionem facit cap. 51. §. cæterum de officio delegati, vbi habet, pœnitentias iniungendi potestatem etiam à Papa concessam, subdelegari non posse. SECVNDO facit quòd delegatus ab Ordinario non subdelegat. l. à iudicide. C. de iudic. cap. cùm causam. de appell. TERTIO, quòd Syluester in verbo excommunicatio. 7. casu 14. dub. 11. tenet contrarium in eo quod dixi, de Vicario ad modicum tempus à rectore constituto. Facit & contra quòd Riccardus in quodlib. ait, sacerdotem habentem auctoritatem ordinariam, posse eam alteri delegare: posse quoque si habet commissam à Papa iurisdictionem: non autem si nudum officium, seu ministerium habet, velut audiendiendi confessiones. Posse item si habet commissionem ab inferiore, puta Episcopo, vel huiusmodi ad vniuersitatem causarum, vt officialis, vel vniuersalis Pœnitentiarius; potest pariter causam committere, nisi fuerit ei specialiter interdictum. Si verò habet particularem commissionem,

Sylu.

Riccar.

ſionem, non poteſt: ex quibus infert, ſacerdotem, qui conductus Eccleſiæ parochiali deſeruit, cùm non ſit ordinarius illius Eccleſiæ parochus, non poſſe delegare, & ita dicit cap. fin. de offic. deleg. in §. cæterum interpretandum eſſe.

Ad horum primum reſpondeo, §. cæterum, agere de ſubdeleganda poteſtate in iniungendis pœnitentiis, non verò de danda ſubdito licentia, vt cui voluerit confiteatur: in illo caſu aliqua ſubdelegatur poteſtas, in hoc verò nulla: nam facultas illa eligendi confeſſarium non eſt poteſtas, quæ reſidet in ipſo, qui eam facit, & quæ transferatur de illo in confeſſarium, ſed quædam declaratio, qua declarat, ſe nolle vti iure, quod ad ſe pertinebat. SECVNDO dico, §. illud procedere, quando tacitè negatur ſubdelegandi poteſtas, propterea quòd perſonæ induſtria videtur electi: in caſu autem noſtro agimus de illo, qui ea mente alij ſuas vices plenè committit, vt circa ſacramentorum adminiſtrationem omnia gerat, quæ ipſe poteſt.

AD SECVNDVM concedo, tam delegatum ab inferiore, quàm Principe subdelegare non posse: sed non sequitur ex hoc, vicarium hanc licentiam dare non posse, etiam si concederetur, illum Vicarium esse delegatum, quia dare hanc, de qua loquimur licentiam, & delegare, vel subdelegare, separata sunt, & ideo ab altero non infertur efficaciter. l. Papinianus. §. ff. de minor. cap. 2. de translat. Prælatorum.

AD TERTIVM respondeo, Syluestrũ tametsi mihi semper visus sit doctus, & resolutus auctor; tamen non esse apud me tanti, vt ipsius me contra rationes efficaces trahat auctoritas, præsertim cùm me Adriani viri vtique doctissimi iuuet determinatio. SECVNDO respondeo, Syluestri dictum procedere posse, quando quis ad modicum tempus Vicarium posuit, non erat ea mente, vt concederet suas vices, etiam cùm oporteret, ad delegandum, & vocandum alios coadiutores, non autem quando de huiusmodi mente, vel per coniecturas, vel suam in hoc,

hoc, vel aliorum priſtinam conſuetudinem ſatis apparet.

Ad ea Riccardi reſponderi poteſt, primò, omnia illa de ſubdelegatione procedere, noſtra verò de conceſſione licentiæ vel longè ab illa di, quemadmodum ſecundo modo fuit ad primum reſponſum. Ex quo infero, quòd ſi Rector accerſat aliquem ſacerdotem, vt ſe iuuet in audiendis confeſſionibus, is non poterit eiuſmodi licentiam tribuere, quia de prædicta mente non apparet: & per regulam iuris tacitè videtur agi contrariũ per illud §. ſic Nau.

Ex dictis concluditur, quòd ordinariè loquendo, in noſtra Religione confeſſarius deputatus ad audiendas confeſſiones, non poteſt alium delegare & ſubſtituere pro ſe ad audiendam confeſſionem alicuius, niſi ad hoc habeat ſpecialem conceſſionem à Prouinciali. Ratio eſt, quia per noſtra ſtatuta prohibetur, vt nemo mutet confeſſarium electum abſque licentia Superioris: & multò minus poterit hoc cum li-

centia deputati confeſſarij,qui quantùm ad hoc nullam habet à Superiore facultatem,imò per ſtatuta prohibetur , ſaltem indirectè. Secundò, quia neque Guardiani ipſi, qui ordinarij Parochi ſunt , poſſunt id facere quando delegant facultatem audiendi confeſſiones, illis delegant, qui aliàs ſunt admiſſi à Prouinciali ad audiendas confeſſiones : nam ſi non ſunt admiſſi, non poſſunt deputari à Guardianis, niſi hi ſpecialem ad id habeant facultatem. Tertiò neque Pœnitentiarij Sancti Petri talem facultatem habent, nam propterea ſemper recurrunt, vel ad Sanctiſſimum Dominum, vel ad Maiorem Pœnitentiarium, vel ad Regentem Pœnitentiariæ, pro concedenda facultate alicui abſenti , vt poſſit ſibi eligere confeſſarium, à quo poſſit liberè abſolui ab omnibus cenſuris , & reſeruationibus : nam ſi tali poteſtate gauderent, delegandi ſcilicet miniſterium cuicunque, ad Superiorem vtique non recurrerent, prout habui à Patre Benedicto Iuſtiniano

stiniano Rectore Collegij Pœnitentiariorum Iesuitarum, pro Ecclesia Sancti Petri Romæ.

ARTICVLVS VI.

Casus occurrere potest, qui proponitur, & resoluitur à Rodriquez in 1. tom. summæ. cap. 35. numero 15. Quidam confessarius cuiusdam Conuentus, qui audit confessiones Choristarum, seu clericorum petit à Prælato facultatem ad absoluendum quendam suum pœnitentem, qui Prælatus non vult illam concedere, quia sic ei videtur conuenire. Et vt veniret in cognitionem peccatoris, tempore, & hora, qua omnes Choristæ conuenerant ad communionem, dixit confessario prædicto: Concedo tibi facultatem, quam mihi hodie petisti. Quod fecit in illa occasione, quia præ breuitate temporis putauit, confessarium vocaturum illum Religiosum, ad absoluendum illum, & sic cognosceret illum. Confessarius verò sagax *Rodriq.*

& prudens, non debet in hoc casu vocare iuuenem pœnitentem sed sufficit, quòd quando dicitur confessio (s. Confiteor Deo omnipotenti) pro sacra communione sumenda ab omnibus simul, absoluat illum ab omnibus peccatis, quæ audiuit, licèt pœnitens nesciat hanc absolutionem. Sic Rodriquez.

Absolutio ab excōmunicatione potest dari absenti, nō autem absolutis à peccatis.

SED EGO consulerem, vt postea capta opportunitate temporis, seriò absoluat eum: nam licèt absolutio ab excommunicatione possit dari non solùm absenti, verùm & ignoranti; non tamen hoc fieri potest in absolutione à peccatis. Idcirco puto, quòd in similibus casibus melius esset ire ad communionem, ad euitandum scandalum, & notam, habita prius contritione, ac si ibi non esset copia confessarij, & postea cum opportunitate temporis facere ea, ad quæ tenetur. Et eò magis hoc dico, quia in illa absolutione, quæ fit ante sumptionem sacramenti Eucharistiæ, non datur, neque dicitur propria forma absolutionis, scilicet Ego te absoluo, sed ibi

ibi tantùm fit deprecatio, Misereatur tui. Indulgentiam, &c. & nihil aliud: ergo ille talis pœnitens non potest dici absolutus, neque à peccato, neque à præsentatione. Nisi dicatur, quòd antea iam absoluerat eum à peccato, & promisit confessarius se petiturum licentiam à Superiore pro præsentatione: & in hoc est etiam difficultas; ideo meliùs est, & cautiùs, vt post actionem illam seriò confiteatur, vt paulò ante dictum est.

ARTICVLVS VII.

Palud. Syluest. Nauar. Facultas eligendi confessorem, finitur per vnũ actũ completũ: quando facultas datur determinatè.

AN facultas eligendi Confessarium finiatur per vnum actum, id est per electionem vnius confessarij? Respondeo quòd hunc casum tractant Paludanus in 4. dist. 17. quæst. 3. Syluester. confessor. 1. quæst. 7. & Nauarrus in cap. placuit. num. 167. & hi omnes absolutè diffiniunt, non finiri. Aduertendum tamen est, hanc facultatem interdum expressè dari solùm ad semel faciendam confessionem

de peccatis, cuicumque pœnitens voluerit, & tunc clarum est, facultatem finiri per vnum actum: oportet tamen illum esse completum, quia nec priuilegium extenditur vltra id, quod in ipso exprimitur, neque etiam finitur ante completum vsum eius. Vnde si quis virtute Iubilæi eligit confessarium, cui confiteri cœpit, vel etiam integrè confessus est, non est tamen absolutionem consecutus, vel casu aliquo, vel quia confessarius ei absolutionem denegauit; nihilominus potest alium confessionem eligere, quia prior actus non fuit consummatus: & quia illa facultas ad hoc præcipuè conceditur, vt absolutio obtineatur; ideo prior electio, quæ ad absolutionem non peruenit, tanquam nulla reputatur, ac proinde potest alius confessarius eligi, dummodo id fiat intra tempus in priuilegio præscriptum, si fortasse in illo limitatur. Atque eadem proportione iudicandum est de hac facultate, quando expressè ad certum tempus, seu numerũ confessionum, aut personarum conceditur.

Quando

Quando verò datur indefinitè, & sine aliqua limitatione, clarum est, non finiri vnico actu, neque electio-ctionem factam de vno confessario esse immutabilem, sed posse fieri nunc vni, postea alteri, pro arbitrio eius cui facultas est data.

Non finitur verò quãdo datur sine limitatione.

ARTICVLVS VIII.

QVid si moriatur, vel amoueatur ab officio Prælatus, qui ad id fecit potestatem? Respondeo quòd vel dedit facultatem indefinitè, vel cum limitatione: si indefinitè, simpliciter expirat concessio & facultas à tali Superiore data. Si verò cum limitatione, non expirat simpliciter, sed si eam dedit pro vna vice, & antequam mortuus sit, iam qui incœpit confiteri, potest prosequi, & absolui pro illa vice: si verò non est incœpta, debet recurrere ad successorem.

ARTICVLVS IX.

An confessarij deputati, qui aliquando habent facultatem absoluendi à casibus reseruatis, etiam à repræsentatione, habeant quoque illam pro omnibus censuris? Respondeo hîc plura.

Superior dans facultatem pro reseruatis, non dat eam pro cēsuris.

PRIMO, quòd Prouincialis concedendo casus suos, siue sibi reseruatos, non videtur concedere absolutionem à censuris sibi reseruatis, quoniam à diuersis non fit illatio, vt dicitur in l. Papinianus.ff. de minor. & cap. ad audientiam, de decimis. Et aliud est peccatum reseruatum Prouinciali, aliud censura ei reseruata.

Nec concedit absolutionē, aut dispensationem votorū, aut irregularitatum.

SECVNDO, Nec concedendo absolutionem à suis casibus & censuris videtur concedere absolutionem, aut dispensationem votorum, aut irregularitatum, à quibus ipse potest, quia nec sunt casus, nec censuræ ipsi reseruatæ.

TERTIO, Prouincialis concedendo alicui omnem suam facultatem ad audiendam confessionem, & absol

abſoluendum aliquem, non videtur concedere caſus ſibi reſeruatos, ſic Nauarrus in Man. cap. 27. num.261. licèt ſubiungat, quanquam oppoſitum credo, quando concedit omnes ſuos caſus. *Nihilominus* in noſtra Religione praxis eſt in contrarium; nam quando Prouincialis dat vel pœnitenti, vel confeſſario omnem ſuam facultatem, & auctoritatem; tùnc intelligitur data poteſtas abſoluendi, vel abſolui ab omnibus ſibi reſeruatis: ſic communiter obſeruatur: vnde pro abſolutione caſuum reſeruatorum ſufficit, quòd vel pœnitens, vel confeſſarius dicat Prouinciali, Indigeo veſtrà auctoritate: quam poſtea ſi Prouincialis concedit, poteſt ille ab omnibus abſolui. *Nauar.*

QVARTO, Si verò Prouincialis dicat, Cócedo tibi omnem meam facultatem, excepto tali caſu reſeruato; tunc poteſtatem dat pro omnibus aliis reſeruatis, quia exceptio circa vnum poſita, firmat regulam in contrarium. c. dominus, 32. quæſt. 2. de quo Panorm. in cap. quartum, de coniu. lepro.

ARTI

ARTICVLVS X.

Ratihabitio est duplex.

AN sufficiat ratihabitio, vt absolutio sit valida? Respondeo ad hoc cum distinctione; nam ratihabitio potest esse duplex, vel de futuro, vel de præsenti.

Ratihabitio de futuro nō facit vt absolutio teneat.

Si ratihabitio est de futuro, vt si sacerdos absque iurisdictione absoluat alienum parochianum, credens quòd Plebanus, vel Episcopus eius cùm sciuerit, ratum habebit; tunc manifestum est, nullum esse sacramentum: quoniam cùm sacramentum tunc conferat gratiam, quando applicatur absolutio, nequit vllo pacto ex futuro pendere, sed tunc debent concurrere omnia, quæ sunt de essentia sacramenti, atque adeò iurisdictio sacerdotis; quare si tunc illam non habet, nec ratihabitio futura refert.

Ratihabitio de præsenti tenet.
Hostiens.
Syluest.
Nauar.

Si autem ratihabitio sit de præsenti, tenet, sic Hostiēsis in summa. de pœnit. & remiss. §. cui confitendum numero 14. Syluester. confessor. 1. c. §. 6. ver. 8. Nauar. in cap. placuit. dist. 6. num. 105. vbi ponit exemplum de duobus Parochis, seu Curatis, qui

adeò

adeò ſunt familiares, & amici, quòd vterque illorum tam vult, vt quis alteri confiteatur, ac ſibi: nam eo caſu confeſſio, & abſolutio impenſa parochianis vnius, qui alteri Parocho confitetur abſque licentia alia, validæ reputantur, non quidem vi ratificationis futuræ, ſed cuiuſdam præſentis ratificationis, & licentiæ tacitæ. Et Sotus ait in 4. diſtin. 18. *Sotus.* quæſt.4.art.3. quòd tunc non cenſetur ſolùm ratihabitio, ſed conſenſus interpretatiuus. Et Emanuel Sà in *Emanuel Sà.* in ſuis aphoriſmis tit. abſolutio. numero 6. ait: Abſoluere poteſt confeſſor alienum, ſi rationabiliter credit eius Superiori placere. Sciò Suarez *Suar.* non probare ratihabitionem nec de præſenti, ſic in tom. 4. diſput. 25. ſect. 1. ſub num. 13. nihilominùs idem infra in diſput. 27. ſect. 4. in 4. dubitatione, probat facultatem interpretatiuam, ſeu præſumptam, quæ eadem eſt cum ratihabitione de præſenti: concordat Med. Cod. de pœnit. & Riccar. diſtin. 18. artic. 2. quæſt. 3.

ARTI

ARTICVLVS XI.

AN quando confessarius recurrit ad Prouincialem pro præsentatione, seu ipsemet pœnitens, sufficiat dicere, Pater, indigeo vestra auctoritate? Respondeo quòd sufficit, ratio est, quia tunc confessarius iudicat, quòd Prælatus debet ei dare facultatem iuxta Decretum Clem. 8. Imò D. Thomas tam in opusc. 19. quàm in 4. vbi suprà ait, satis esse, vt pœnités dicat, se habere rationabilem causam petendi illam facultatem, vt pastor debeat illam dare, ne illum exponat periculo maioris mali. Nec etiam debet eum cogere, vt causam in particulari explicet, quia vel potest ad ipsummet pastorem pertinere, vel potest esse ita coniuncta cum peccato, vt necesse sit illud explicare, ad quod non est cogendus pœnitens. Sic Suarez tom. 4. disputat. 27. sect. 4. num. 22. Benè verum est, quòd Prælatus potest discurrere cum confessario circa qualitatem peccati, & assignare pœnitentiam, integro

Clem. 8.
D. Thom.
Superior non debet cogere cõfessariũ, vt explicet causã in particulari. Suar.
Superior potest discurrere cum confessario de qualitate peccati.

integro ſemper manente ſigillo:nam hoc eſt ſatis conforme Decreto Clem.8.vbi ſupra in Decreto num.7.

ARTICVLVS XII.

AN neceſſe ſit, vt confeſſarius diſertis verbis explicet pœnitenti onus de ſe præſentando Superiori? Reſpondeo ad hoc, quòd vt plurimum debet, maximè ſi pœnitens fuerit ſimplex, ſeu ignarus: at ſi tale onus non fuerit ei à confeſſario expreſſum, modò ipſe pœnitens abſolutioni conſenſerit, tenetur ſe præſentare: dum enim ipſe cognoſcit, confeſſarium non habere auctoritatem à reſeruatis abſoluendi, niſi ligando pœnitentem ad ſe præſentandum Superiori, dum abſolui petit,ſeu abſolutioni conſentit, tacitè ad reconfitendum Superiori voluntariè ſe obligat, erítque obligatus, ſicut qui expreſsè hoc promiſit, ſufficit enim tacitus conſenſus ad obligandum pœnitentem, vt annotauit Nauarrus in cap. placuit num. 118.

Confeſſarius debet explicare onus de ſe præſentando, quando pœnitens ignarus eſt.

ARTICVLVS XIII.

AN absolutio data à confessario cum tali onere de se præsentando, censeatur data cum conditione? Respondeo quòd triplex conditio potest apponi in absolutione, vna est de præterito, v. g. si ita fuit, Ego te absoluo. Altera est de præsenti, v. g. si ita est, Ego te absoluo. Tertia de futuro v. g. ego te absoluo si hoc feceris. Cùm verò dependens est absolutio à tertia persona, scilicet Ego te absoluo, si Episcopus postea consenserit, sic dicitur absolutio cum ratihabitione. Ad quæsitum ergo respondeo, quòd nulla conditio est apponenda in absolutione, Nauar. in Man. capit. 26. num. 12. nisi ratione alicuius dubij; vt cùm dubitat, An dederit absolutionem, nécne, poterit dicere ratione dubij, Si non es absolutus, ego te absoluo: aliæ tamen conditiones apponendæ non sunt: differenter tamen; nam si duæ priores apponantur, valet absolutio, stante conditione posita, sed malè facit confessarius:

Triplex conditio potest apponi in cõfessione.

Nulla conditio est ponenda in cõfessione.

ſarius : tamen ſi tertia ponatur, nihil valet; nam effectus deberet expectare impletionem cõditionis, quod eſſe non poteſt ; non enim ſacerdos poteſt differre effectum poſitæ abſolutionis. Concluditur ergo, quòd [illegible]rius non debet apponere talem conditionem, intendendo ſic conditionaliter abſoluere.

CVM TAMEN aliqua conditio eſt ponenda, non debet eſſe in forma ipſa, ſed debet pœnitenti iniungi, quam ſi acceptet, abſolutè eſt abſoluendus. *Si quà cõditio ponẽda eſt, nõ fiat in forma.* Imò cùm Prælatus Superior dat facultatem abſoluendi aliquem alicui confeſſario ea conditione, vt eum poſtea mittat ad ipsũ; tunc confeſſarius non debet apponere conditionem in forma, ſed obligare pœnitentem, vt eat ad Superiorem : quòd ſi acceptauerit, abſolutè eſt abſoluendus, vt rectè docet Toletus in ſua ſumma, lib. 3. capit. *Tolet.* 12. Si verò talem modum, ſeu obligationem ſe repræſentandi ad Superiorem non acceptauerit, non debet eum audire, ſi ante confeſſionem id ſciuerit, nec à reſeruatis

abſolue

abſoluere, ſi poſt confeſſionem ſciuit, ſic Nauar. vbi ſupra.

Reſolutio. Ad rem ergo dico, quòd dum confeſſor abſoluit pœnitentem habentem caſus reſeruatos, & ei oſtendit onus, ſeu obligationem, quam habet de ſe repræſentando; & pœnitens acceptat talem obligationem; tunc nullam imponit conditionem in abſolutione, ſed tantùm oſtendit debitum, quod contraxit pœnitens, quod ſi acceptat, abſoluit ſimpliciter.

Abſolutio nō eſt dādā, niſi poſt impoſitā, & acceptatam pœnitentiā. HIC VERÒ admonendum cenſeo confeſſarium, non eſſe dandam abſolutionem, niſi poſt impoſitam, & acceptatam pœnitentiam: ſic Toletus vbi ſupra. Nihilominus cùm probabiliter ſcit confeſſarius, pœnitentem acceptaturum, non eſt inconueniens, præcedere abſolutionem: ſemper tamen melius eſt, quòd pœnitentiæ impoſitio præcedat, niſi confeſſarij obliuio intercedat.

ARTI

ARTICVLVS XIV.

AN si confessarius det primò absolutionem, & postea manifestet pœnitenti onus se præsentandi, si pœnitens non acceptat tale onus, absolutio data valeat? Respondeo quod Suarez in tom. 4. disput. 30. sect. 5. numero 15. refert duas opiniones, vna est, illum subditum, seu pœnitentem non manere postea obligatum ad comparendum coram Superiore, etiamsi postea illi declaretur conditio, seu obligatio, quia potest non acceptare illam, & sine suo consensu non obligatur: & nihilominus manet absolutus, quia prior sententia valida fuit, nec reuocari potest. Altera sententia est aliorum, qui dicunt, in tali casu, scilicet si non vult acceptare onus, ad quod tenetur, illam absolutionem non fuisse validam, ideóque eadem obligatione teneri subditum confiteri Superiori, qua ante tenebatur. Ratio est, quia illi confessori non est data iurisdictio, nisi sub ea conditione; ergo illa non

Pœnitens absolutus, & nō acceptans onus de se præsentādo, an sit absolutus.

Suar.

non expleta, illi non datur iurisdictio quò ad talem actum. Et potest confirmari, quia delegatus non seruans formam sibi in commissione præscriptam, nihil operatur, vt dicitur in cap. venerabilis. de offic. deleg. quia non habet plus iurisdictionis, quàm illi commissum est: sed in præsenti commissa est iurisdictio sub tali forma, & modo; ergo non seruans illam, nihil facit. Et confirmatur secundò: nam si in eo casu confessor pronunciet conditionem subdito, & ipse nollet eam acceptare, & nihilominus absolueretur à sacerdote, confessio esset nulla, ex defectu iurisdictionis propter non impletam conditionem: & similiter si subditus deciperet confessarium, acceptando exteriùs conditionem sine proposito implendi, aut comparendi coram Superiore, absolutio data à sacerdote etiam bona fide ex parte illius esset nulla, propter eundem defectum; ergo à fortiori, absolutio data priusquam pœnitens acceptet conditionem, imò priusquam illi proponatur, siue hoc fuerit ex malitia,

tia, siue ex inaduertentia confessoris, inualida est, quia multò magis deficit ibi conditio necessaria ad vsum iurisdictionis.

Concludit postea Suarez infrà num. 20. quòd ille, qui sic absoluitur à casibus reseruatis, quamuis ante absolutionem ignoret pactum, seu conditionem facultatis, nihilominus in re ipsa manet obligatus ad comparendum, cùm intellexerit modum concessæ facultatis. Et infrà num. 27. ait, Hæc obligatio non oritur propriè ex pacto, sed ex ipsa natura rei, posita tali iurisdictione, seu materiæ applicatione: ideóque non pendet ex actuali consensu subditi, neque per eius ignorantiam impeditur. Quæ sententia vera est, & omnino amplectenda, cùm fundamenta ipsius sint solidiora, & validiora fundamentis prioris sententiæ.

Nauar. Confessarius prius absoluat à censuris, & postea à peccatis.

AD HÆC addo ex Nauarro in §. cautus de pœnit. dist. 5. num. 33. nempè confessarium, qui absoluit pœnitentem, debere priùs absoluere ipsum à censuris, quatenus opus esset, & ipse posset: quod ferè ab omni

omnibus passim sit cõfessariis. Quod intelligitur (inquit Nauarrus) de absolutione expressa, vel saltem tacita, quia vt docet Gerson in 2. part. relatus à Nau. vbi suprà, confessarius qui recta intentione super pœnitentem dixit, Absoluo te, in nomine Patris, &c. non solùm à peccatis, verùm etiam à censuris absoluit.

Rectam verò intentionem Nauarrus illam arbitratur esse, qua confessarius absoluere proponit à necessariis, qualem putat vel expressam, vel virtualem omnes confessarios habere: quam sententiam repetit, & probat idem Nauar. in cap. qui vult. de pœnit. distin. 6. sub num. 27. & in eodem loco sub num. 25. ait Nauar. quòd præmittere absolutionem à censuris, de quibus pœnitens est innodatus, ad absolutionem à peccatis, non est substantiale absolutioni peccatorum; est tamen necessarium necessitate præcepti, si confessarius videt illum esse tali excommunicatione innodatum. Quando verò nescit confessarius, an pœnitens vllis censuris sit implicitus: tunc non

præ

præceptum, sed consilium arbitratur esse, absoluere scilicet eum ad cautelam priùs à censuris: & non solùm prudens consilium fuerit absoluere ab excommunicatione maiori, vel minori, sed etiam ab omni censura, ad quam sua potestas se extendit.

Notanda est hæc doctrina pro confessionibus quotidianis.

TOTVM HOC intelligitur regulariter, & communiter pro omnibus pœnitentibus, alioquin si confessarius audit confessionem alicuius valde spiritualis, & qui, vt plurimùm, non habet nisi venialia, & qui sæpè in hebdomada confitetur; tunc non est necesse, vt in omni confessione absoluat talem prius ab excommunicatione, quã probabiliter pœnitens non incurrit; sed sufficit, vt in talibus quotidianis confessionibus eum absoluat à peccatis, & hoc etiã breuiter, imò aliquando expedit solũ dicere, *Ego te absoluo ab omnibus peccatis tuis, in nomine Patris & Filij, & Spiritus Sancti*: ne absolutio longiùs protrahatur, quàm fuerit tota confessio: Sæpè enim accidit, quòd confessio fit breuissimè, & pro vno

defectuculo veniali, nempe pro verbo otioso, pro aliqua distractione inuoluntaria, & huiusmodi: & tunc, vt quid consumere tempus, & dicere: *Misereatur tui. Indulg. Dominus noster Iesus Christus te absoluat: absoluo te à sententia excommunicationis maioris, minoris, & interdicti, in quantum possum, & indiges. Deinde ego te absoluo ab omnibus peccatis tuis, &c.* Hæc, inquam, absolutio bona, & optima, sed quæ nihilominus in talibus casibus potest, & debet dimitti, & solùm dicere, *Ego te absoluo ab omnibus peccatis tuis, in nomine Patris & Filiis, & Spiritus Sancti.* Amen.

ARTICVLVS XV.

AN *confessariò liceat loqui de rebus in confessione auditis de licentia pœnitentis?* Respondeo quòd circa hoc sunt duæ opiniones, Prima negat, licere ex facultate pœnitentis loqui. Sic Scot. in 4. dist. 12. quæst. 2. Durand. quæst. 4. Maior. quæst. 3. Gabriel art. 3. dub. 4. Alensis. 4. 1. quæst.

Scot. *Dur.* *Maior.* *Gabriel.* *Alensis.*

quæst. 19. memb. 2. artic. 2. §. 1. & Angelica confessio. 8. num. 5. & ratio est, quia confessarius ea, quæ nouit in confessione scit, vt Deus; ergo non potest illi pœnitens facere facultatem, vt loquatur vt homo: & etiam quia hoc sigillum est præceptum diuinum; ergo non potest pœnitens illud dispensare, & præterea, quia licèt pœnitens possit cedere iuri suo; non tamen iuri sacramenti. *Angel.*

NIHILOMINVS contraria sententia est, & communis, & verior, quam tenet S. Bonauentura in 4. dist. 21. in 2. part. art. 2. quæst. 2. D. Thom. dist. 21. quæst. 3. artic. 2. Ricc. artic. 4. quæst. 1. Palud. quæst. 3. num. 42. Adr. quæst. 4. de confess. Henric. quodlib. 7. quæst. 26. Sylu. confessor. 3. quæst. 3. & 5. Sotus dist. 18. quæst. 4. art. 6. Pet. de Soto. in relect. de pœnit. lect. 11. Med. quæst. de licentia pœnitentis ad reuel. confess. Antonin. 3. part. tit. 22. §. 1. Nauar. in Man. capit. 8. num. 2. & cap. 18. num. 12. & in capit. sacerdos. num. 127. & est communis, etiam Iuris Canonici peritorum sen-

De licentia pœnitentis potest confessarius loqui de rebus in cõfessione auditis. *D. Bon.* *D. Thom.* *Ricc.* *Palud.* *Adr.* *Henric.* *Syluest.* *Sotus.* *Petr. de Soto.* *Med.* *Anton.* *Nauarr.* *Archid.*

Alexan. tentia Archidiaconi, & Alexandri, *Cardin.* in cap. ipsi Apostoli.2. quæst. 2. Cardinalis in cap.sacerdos de pœnit. di- *Abbas.* stin. 6. Abb. in cap. significasti, de *Felin.* adult. Felin. in cap. testimonium, de testibus.

Ratio est,quia hoc sigillum quamuis sit sacrum, continetur tamen, sub genere secreti, & eius naturam, ac rationem participat. Est autem hæc natura secreti, vt eius vsus pendeat ex voluntate committentis, sicut depositum ex voluntate deponentis, vel sicut promissio ex voluntate eius, cui est facere; ergo sicut in aliis secretis, & in exemplis positis licet ex voluntate alterius talis vsus, ita & in præsenti. Et ratio id suadet, quia hoc cedit in fauorem pœnitentis, & consequenter sacramenti: sæpè enim est pœnitenti necessarium, vt confessor loquatur, vel consulat: esset autem maius dispendium, si propterea cogeretur semper extra confessionem dicere: Imò addit Nauar. in dist. cap. sacerdos, numero 151. etiam in externo foro posse valere testimonium confessoris,

ris, de licentia pœnitentis ad eius innocentiam comprobandam.

Fundamenta autem prioris sententiæ facilè diluuntur. Ad primum enim dicimus, confessarium non ita scire vt Deus, quin verè sciat vt homo, & ita loqui possit. Ad secundum dicimus, hanc non esse dispensationem in præcepto diuino, sed mutationem materiæ eius: nam sensus præcepti est, vt hoc secretum seruetur iuxta voluntatẽ committentis, & ita nulla interuenit dispensatio. Ad tertium respondetur, hoc præceptum sigilli præcipuè esse positum in fauorem pœnitentis; ideóque ipsum posse iuri suo renunciare.

Ille cui reuelatur peccatum de licentia pœnitentis, debet eum tenere sub sigillo.

Hoc benè animaduertendum est, vt ille, cui reuelat confessarius de licentia pœnitentis, sub sigillo teneat, atque in hoc sensu intelligunt omnes Doctores citati ita posse dari hanc facultatem, vt manente sigillo integro in omnibus aliis, sub eodẽ extendatur cognitio ad alium: manet ergo ille obligatus sigillo.

Dices, tertia illa persona, cui confessarius peccata pœnitentis re-

uelat de licentia eius, non tenetur tantam obligationem sigilli acceptare, cùm re vera in confessione non audiat? Respondeo posse quidem non audire rem illam, vt in confessione reuelatam, sicut posset etiam confessarius non audire confessionem, & tunc cogitur pœnitens, aut omnino non communicare cum illa tertia persona peccatum suum, aut alium modum manifestationis permittere; nihilominus si tertia illa persona acceptat, seu consentit audire illam rem ex notitia confessionis, facultate à pœnitente data; velit, nolit, obligabitur sigillo, quia hæc obligatio non oritur ex nouo pacto, sed ex ipsa confessione, nec licentia pœnitentis tollit hanc obligationem, sed solùm tollit iniuriam, seu offensionem ex parte sacerdotis reuelantis.

In articulo mortis nulla est reseruatio à peccatis.

ARTICVLVS XVI.

AN *in articulo mortis possit quilibet sacerdos absoluere à casibus reseruatis,*

seruatis, absque eo, quòd imponat pœnitenti onus, seu obligationem repræsentationis. Respondeo quòd si non est ibi copia sacerdotis proprij, quilibet sacerdos potest tunc absoluere, non solùm à peccatis, verùm, & à casibus reseruatis, & ab excommunicatione: & si ægrotus recuperat sanitatem, non tenetur pro illis casibus reseruatis confessis se præsentare, quia in tali articulo nulla est reseruatio: tenetur benè se præsentare, si habuerit aliquam excommunicationem. Sic communiter Doctores, & determinatum est in Concilio Tridentino sess. 14. cap. 7. in his verbis: *In Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis: atque ideò omnes sacerdotes quoslibet pœnitentes, à quibúsuis peccatis, & censuris absoluere possunt.* Sic Concilium. Quod etiam decreuerant iura cap. non dubium. de sent. excom. & extr. Sixti. 4. cap. & si dominici. de pœnit. & remiss. Et meritò quidem sic determinatur, quia dum agitur res perpetuæ saluationis, seu damnationis ab hac luce exeunti, non vult *Concil. Trident.*

pia mater Ecclesia, vt tam salubri absolutionis remedio quicunque pœnitens carere possit. Et ideo in mortis articulo nulla extat culpa reseruata, quæ absolui non possit, omnísque sacerdos, etiam excommunicatus, suspensus, degradatus, irregularis (modò hæreticus non sit) erit legitimus confessarius, vbi proprius haberi non possit.

Hîc verò animaduertendum, quòd circa hoc particulare coram Congregatione Illustrissimorum Cardinalium super Concilium fuit quæsitũ, An pœnitentes in articulo mortis constitutos, & casibus reseruatis illaqueatos, possit ab eis quilibet sacerdos, etiam excommunicatus, &
Nauar. denunciatus absoluere, vt tenet Nauar. in Man. cap. 27. num. 272. &
Congr. Concil. cap. 26. num. 26. & Congreg. Concilij censuit, *sacerdotem excommunicatum, & denunciatum non posse, quia communis opinio videtur illa, quòd tales excommunicati, & denunciati non possint absoluere, etiam in hoc casu necessitatis.*
Concil. Trid. *Nec obstat Concilium Tridentinum. sess. 14. cap. 7. de reseruatis, quia debet*

debet intelligi de omnibus sacerdotibus in vnitate Ecclesiæ viuentibus, referendúmque ad eos sacerdotes, de quibus loquitur idem Concilium in eod. cap. 7. in principio, qui habent in pœnitentes vel ordinariam, vel delegatam potestatem. Si hæc declaratio esset tenenda, vtique nec simplex sacerdos, alioqui in vnitate Ecclesiæ viuens, posset absoluere in tali articulo, cùm in illum non habeat neque ordinariariam, neque delegatam potestatem. Ideò videtur probabilissima opinio Nauarri in locis citatis, quam etiam sequitur Suarez in tom. 4. disput. 26. sect. 4. sub numer. 5.

CIRCA hunc articulum tria explicanda sunt. PRIMVM, quæ esse debeat necessitas pœnitentis, & præsertim quæri solet, an sufficiat periculũ mortis? Aliqui enim auctores distinguunt inter periculum, & articulum, quòd articulus sit quando mors proximè instat, & moraliter est certa, & ferè ineuitabilis: periculum verò sit, quando est probabile dubium, & frequenter solet in tali casu

Primum dubium. *Periculũ mortis & Articulus mortis distinguuntur.* *Articulus mortis quis.* *Periculũ mortis quid.*

casu mors accidere, vt est actuale bellum, longa nauigatio, partus mulierum, & similia. Dicunt ergo hi auctores, necessarium esse articulum, nec sufficere periculum mortis: ita Sotus dist. 18. quæst. 4. artic. 4. Canus relect. de pœnit. part. 5. & Couar. in cap. alma mater. part. 1. §. 11. num. 8.

Sotus. *Canus.*

Periculũ mortis sufficit. Resolutiuè tamen dico sufficere morale periculum mortis, ita sentit glos. in cap. pastoralis. §. præterea. de offic. ordin. & cap. quod in te. vers. pœnitentia. de pœnit. & remiss. & tenet Nauar. in summa. capit. 26. num. 31. & cap. 27. num. 271. Med. Cod. de pœnit. quæst. 16. & idem sentiunt Paludanus dist. 17. quæst. 5. art. 2. & distin. 20. quæst. 1. artic. 2. Adr. quæst. 3. de confess. Sylu. confessor. 1. quæst. 6. & cap. interdictum. 5. quæst. 7. & probatur optimè ex cap. si quis suadente. 17. quæst. 4. vbi posita reseruatione excipitur periculum mortis. Vnde intelligimus, hæc duo pro eodem reputari. Ratio autem moralis est optima, quia morale periculum perinde existimari

Nauar. *Med.* *Paludan.* *Adr.* *Sylu.*

ſtimari debet, & in malis ita caueri, ſicut euentus ipſe; nam propterea dictum eſt: Qui amat periculum peribit in illo: ergo neceſſitas periculi mortis exiſtimatur moraliter, tanquam extrema.

SECVNDO explicandum eſt, An hęc neceſſitas conſideranda ſit etiam ex parte ſacerdotis? Ad quod ab aliquibus reſpondetur affirmatiuè; nam neceſſitas ſacerdotis eſt, vt non ſit alius, ad quem ex officio, vel delegatione tale munus pertineat: quapropter ſi adſit Parochus v. g. vel alius, qui habet iuriſdictionem, non poteſt ſimplex ſacerdos abſoluere, quia iam non eſt articulus neceſſitatis comparatione illius, vt per ſe conſtat, & ſumitur à ſimili ex cap. preſbiter. 26. quæſt. 6. in illo verbo: *Niſi abſente Epiſcopo, extrema neceſſitas cogat*: & eadem ratione cenſeo nunc, ſacerdotem non expoſitum, non poſſe in eo caſu abſoluere, ſi adſit approbatus, qui poſſit, & velit id facere, etiam ſi alioquin iuriſdictionem non habeat, vt ſi eſſet v. g. parochus alienus, ſimili etiam ratione exiſtimo, ſi *Secūdum dubium.*

adſit ſacerdos excommunicatus vitandus, ſeu ſuſpenſus, aut præciſus, non poſſe abſoluere, ſi adſit ſimplex ſacerdos toleratus, etiamſi antea iuriſdictionem non habeat. Si verò abſit omnis alius ſacerdos; tunc omnes iſti ſacerdotes, non tolerati, etiam degradati, non hæretici, poſſunt in articulo mortis abſoluere. Circa quam ſententiam, quicquid ſit modò de excommunicatis, ſuſpenſis, aut præciſis, quantum ad reliquos ſacerdotes, ſcio ſic tenere Suarez, qui in tom. 4. diſput. 30. ſect. 3. ſub num. 1. ait quamuis Concilium Tridentinum dixerit, *In articulo mortis nullam eſſe reſeruationem*; id tamen intelligendum eſt, in abſentia reſeruantis, quia aliàs nulla eſt vera neceſſitas, ob quam alij cenſeantur iuriſdictionem accipere, quæ illis, per ſe loquendo, ſublata fuerat: neque oportuit Concilium hoc declarare, quia hoc tanquam notum præſupponit. Toletus etiam in 1. lib. ſuæ ſummæ cap. 15. §. quinto, vbi ait, Præſente eo, cui caſus ſeu excommunicatio reſeruata ſunt, ſeu abſente,

Opinio Suar.

Opinio Tolet.

ſente, ad eum tamen poteſt ſine periculo fieri recurſus, non debet abſoluere pœnitentem ſacerdos ſimplex, qui extra articulum mortis abſoluere non poterat: ita habet Innoc. cap. 1. & cap. nuper. de ſent. excom. & probari poteſt ex cap. eos, de ſent. excom. ſi enim tenetur pœnitens conualeſcens, cùm primùm poterit, adire ſuperiorem, aliàs incidit in excommunicationem; igitur multò magis tenebitur adire eum antè abſolutionem, quando ſine periculo id fieri poterit. Sic Toletus. Nauarrus quoque in Manuali in cap. 26. num. 26. dicit, quòd in articulo mortis quilibet ſacerdos Catholicus non præciſus ab Eccleſia abſoluere poteſt à quolibet etiam reſeruato, & à qualibet cenſura, ſi copia Superioris deſit. *Opinio Nauar.*

In articulo mortis etiam præſente proprio ſacerdote, & Superiore, poteſt quilibet ſacerdos abſoluere infirmũ.

NIHILOMINVS re altiùs inſpecta videtur aliter dicendum, nempè quòd in articulo mortis, ſeu in periculo morali mortis, non ſolùm in abſentia proprij ſacerdotis, ſeu Superioris, verùm & quando adeſt, poteſt quiuis ſacerdos talem infirmum

abſolue

Emanuel Sà. Nauar. absoluere. Sic Emanuel Sà in suis aphoris. tit. absolutio, & Nauar. in 2. part. consil. de pœnit. & remiss. consil. 15. num. 3. vbi ait, Nunc verò altiùs re inspecta videntur contra istam limitationem facere verba præfati Concilij Tridentini scilicet, *In articulo mortis nullam esse reseruationem:* & paulò inferius, ATQVE IDEO OMNES SACERDOTES, *quoslibet pœnitentes, à quibúsuis peccatis, & censuris absoluere possunt.* Per quæ verba patet, quòd omnes sacerdotes habent talem facultatem in periculo, seu in articulo mortis, & sequitur Nauarrus: MOVEOR etiam, quia nullus Classicus Doctor posuit hanc limitationem vsque ad Syluestrum, qui obscurè loquitur. Innocentius verò non loquitur de articulo mortis, sed de aliis impedimentis non tam priuilegiatis, & verba Concilij Tridentini non solùm sunt generalia, sed etiam vniuersalia, ibi: OMNES SACERDOTES, & ibi: QVOSCVNQVE POENITENTES, & ibi: QVIBVSVIS PECCATIS, & ita

genera-

generaliter, & vniuersaliter sunt intelligenda. Propter quæ puto, conclusionem prædictam tenendam esse, sine præfata limitatione post Concilium Tridentinum, quod determinat, quòd in articulo mortis nulla est reseruatio: quæ conclusio fauorabilis est animarum saluti: quamuis crederem, consultè facturum, qui præsente suo Parocho, vel Superiore faciat se potiùs ab eo absolui, quàm ab aliis. Sic Nauarrus. Itaque concludimus hanc dubitationem, & dicimus quòd excepto casu, cui annexa est excommunicatio, pro quo aliter est dicendum, & obseruandum postquam infirmus conualuit; nam debet se præsentare suo Superiori pro absolutione: pro reliquis casibus verò potest à quolibet sacerdote absolui in articulo, seu in periculo mortis, absque onere præsentationis, etiam quòd confiteatur proprio Parocho: itaque nulla est necessitas ex parte sacerdotis.

TERTIO explicandum est, vnde tunc habeat sacerdos iurisdictionem? Respondeo aliqui dicunt eos *Tertium dubium.*

tunc

tunc habere ex iure diuino, sic Dur. in 4. distin. 19. quæst. 2. ad 4. Palud. dist. 20. quæst. 1. artic. 2. Cano in relect. de pœnit. Riccardus in art. 3. & Armilla, verbo absolutio. Fundamentum esse potest, quia perpetua Ecclesiæ traditio, cuius initium ignoratur, est signum iuris diuini iuxta D. Augustinum lib. 4. de baptismo. cap. 24. Contrariam sententiam existimo veram, nempè hanc esse traditionem ortam ab ipsa Ecclesia, & ad summum esse Apostolicam: ita tenet D. Thom. distin. 19. quæst. 1. artic. 1. D. Bonauent. ibid. artic. 3. quæst. 1. Maior. quæst. 1. Soto distin. 18. quæst. 4. artic. 4. Ledesma 2. part. 4. quæst. 21. art. 6. Med. Cod. de pœnit. quæst. de confess. alieno sine licentia. Pet. de Soto sect. 5. de confess. Victoria in summa. num. 156. Couarruuias in cap. alma nostri. §. 6. num. 8. part. 1. & insinuatur à Concilio Tridentino vbi suprà, dicente, Ne aliquis periret, custoditum semper in Ecclesia fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis. Nam si nulla est reserua-

D. Thom. D. Bon. Maior. Soto. Ledesma. Med. Pet. de Soto. Victoria. Couarr. Conc. Trid.

tio,

tio, ergo manent illa peccata pro illo articulo ſub eodem foro, vt ſic dicam, ſub quo ſunt cætera: at in articulo mortis omnes ſacerdotes habent iuriſdictionem delegatam, ad abſoluendum directè à peccatis mortalibus;ergo talis iuriſdictio cadit etiam in hæc peccata, quæ extra illum articulum ſunt reſeruata.

INTERROGABIT verò aliquis, ſi in eo articulo, ſeu periculo mortis adſit ſacerdos, qui ex priuilegio habet iuriſdictionem ad abſoluendum à caſibus reſeruatis, an debeat ille præferri aliis tantùm habentibus communem iuriſdictionem, ſi enim in articulo mortis (vt diximus) peccata non ſunt reſeruata, non videtur hoc neceſſarium: Reſpondeo quòd ſimpliciter hoc non eſt neceſſarium, ſcilicet, vt qui habet talem facultatem præferatur non habenti; nam reſeruatio non obligat in illo articulo, vel potiùs non comprehendit illum: eſt tamen ad benè eſſe. *Dubitatio.* *Reſolut.*

ARTICVLVS XVII.

AN *extra articulum mortis* occurrentibus aliis necessariis casibus, in quibus necesse est, aut implere præceptum annuæ confessionis, vel (vt in nostra Religione, si non bis in hebdomada, saltem occurrente aliquo magno Festo) communicare, aut facere sacrum, ita vt non possit omitti sine graui scandalo, aut infamia, & pro tunc non patet aditus ad Superiorem, An scilicet, quis possit celebrare, vel Eucharistiam sumere absque confessione, cum animo faciendi quod tenetur tempore suo; vel debet confiteri deputato, & ab eo absolui cum obligatione? Respondeo quod circa hoc sunt tres opiniones.

Prima opinio. PRIMA simpliciter negat posse hominem in eo casu absolui ab inferiore, sic Ricc. dist. 17. art. 2. quæst. 8. Adr. quæst. 4. de confess. Dur. dist. 17. quæst. 15. Dicunt tamen isti auctores, in eo casu posse hominem accedere ad communionem, vel ad facien

Ricc. *Adr.* *Dur.*

faciendum sacrum, cum sola contritione, tanquam qui non haberet copiam confessarij.

Secunda opinio. SECVNDA opinio simpliciter affirmat, posse tunc absolui, sic *Alens.* Alens. 4. part. quæst. 77. membr. 5. artic. 2. ad vlt. *Palud.* Palud. dist. 17. quæst. 5. *Gerson.* Gerson alphab. 33. lit. E. *Syluest.* Sylu. confessio. 1. quæst. 19. *Angel.* Angelica confessio. 5. num. 9. *Med.* Med. Cod. de pœnit. quæst. 13. de integr. confess. & *Nauar.* Nauar. in cap. consideret. §. cautus. num. 10. qui tamen indifferenter loquuntur. Solus Angelica explicuit hoc fieri posse, etiamsi peccatum habet annexam excommunicationem.

Tertia opinio. TERTIA opinio distinguit sic, si peccatum reseruatum est sine censura, poterit absolui pœnitens, non tamen si excommunicatio adiuncta sit, quia hæc non potest tolli in eo casu: & quandiu non aufertur, homo est incapax absolutionis sacracramentalis: ita *Cano.* Cano relect. de pœnit. part. 5. *Sot.* Soto dist. 18. quæst. 2. art. 5. *Ledes.* Ledes. 2. part. 4. quæst. 8. art. 3. dub. 3. qui nihilominus admittunt, posse

posse hominem in huiusmodi casu, etiam si occultè excommunicatus sit, accedere ad communionem ad euitandum scandalum.

Resolut.

In casu necessitatis licet excommunicato ad altare accedere, vel Eucharistiã sumere absque confessione.

Mihi placet secunda opinio, scilicet, quòd in tali casu licitum est pœnitenti, non obstante excommunicatione recipere Eucharistiam, vel sacrum facere, & est illi licitum confiteri, quia excommunicatio non obstat, quominus à sacerdote absolui possit, quia si peccata illa reseruata non haberent excommunicationem annexam, non impedirent absolutionem. Et confirmatur, quia si ad euitandum scandalum, vel infamiam vitandam licet excommunicato se ingerere cõmunicationi diuinorum, & aliquando potest contingere, vt ad euitandam grauem infamiam, vel scandalum, necessarium sit confiteri; ergo tunc ex parte pœnitentis erit licita confessio, & ex parte absoluentis non deest potestas, quia excommunicatio pœnitentis non priuat sacerdotem iurisdictione in omnia peccata; ergo poterit illum absoluere, & validè, & licitè. Quod intellige,

intellige, à peccatis tantùm, & cum obligatione recurrendi ad Superiorem quò ad primum fieri poterit.

ARTICVLVS XVIII.

Casus talis potest occurrere. Religiosus quidam fuit deputatus à Prouinciali, seu à Guardiano ad audiendas confessiones: deinde iusta de causa motus Superior prohibuit tali Patri, ne audiret amplius confessionem, sub pœna arbitraria. Sed cum fuisset publicatum Iubileum à Sanctissimo Domino, in quo dabatur facultas eligendi confessarium, talis religiosus audiuit confessiones multorum; putans sic per talem facultatem Iubilæi potuisse eligi à pœnitente: Dubitatur ergo, an absolutio data teneat, cùm pœnitentes putauerint, illum habuisse facultatem? Et præterea, dato quòd absolutio facta non valuerit, & per consequens nec absolutio à casibus, & censuris: quæritur, an elapso tempore Iubilæi, comperto errore, possint

ſint ab alio à ſacerdote deputato abſolui, etiam à reſeruatis, & à cenſuris, cum ab omnibus abſoluti fuerint tempore Iubilæi ab illo, qui putabatur ſe habere facultatem, & non habebat. Reſpondeo quòd in hoc caſu duo caſus includuntur.

Primus caſus.

Tempore Iubilæi non habens auctoritatẽ non poteſt audire confeſſiones.

PRIMVS eſt, *vtrum tempore Iubilæi, qui non habet auctoritatem ab Ordinario ad audiendas confeſſiones, poſſit illas audire?* Cui reſpondetur negatiuè, & ratio eſt, quia Indulgentiæ tantùm valent, quantum ſonant: ſed in Iubilæo expreſsè dicitur, quòd poſſint eligere vnum ex confeſſariis ab Ordinario approbatis, & iſte electus confeſſarius non eſt talis; ergo non poteſt audire cõfeſſiones, etiam tempore Iubilæi. Secundò quia ad audiendas confeſſiones requiritur, quòd confeſſarius habeat iuriſdictionem: ſed qui eſt prohibitus ab Ordinario nullam habet iuriſdictionem; ergo non poteſt audire confeſſiones, & per conſequens omnes confeſſiones illi factæ poſt prohibitionem ſunt nullæ, & inualidæ, & propterea reiterandæ, ſi conſtet pœnitenti

nitentibus, se fuisse confessos sacerdoti prohibito, etiam si bona fide fuerint tali confessi, quia quamuis huiusmodi bona fides in hoc casu excusat à peccato; non tamen excusat ab obligatione reiterandi confessiones: & in hoc primo casu nullam puto esse controuersiam inter Theologos. Solùm teneret absolutio, quando pœnitens haberet facultatem liberam eligendi sibi confessarium quemcunque sine specificatione, quod sit, vel non sit approbatus ab Ordinario: sed si adsit specificatio, confessio ipso iure est nulla: & hæc de primo casu.

SECVNDVS casus est: *Vtrum possint isti pœnitentes absolui à casibus reseruatis, & à censuris ab aliquo alio sacerdote deputato, & auctoritatem habente ab Ordinario post elapsum tempus Iubilæi?* Cui respondetur etiam negatiuè. Primò, quia licentia, & facultas absoluendi à casibus reseruatis, & censuris est concessa à Summo Pontifice infra tempus Iubilæi; ergo elapso illo tempore nullus habet auctoritatem absoluendi à casibus *Secundus casus.*

reseruatis. Secundò quia illi casus reseruati nō sunt absoluti per primum confessarium; nam confessio illa fuit nulla, & secundus confessarius nullam habet auctoritatem ad casus, & censuras: ergo non potuit absolui per secundum confessarium, cùm iam sit elapsum tempus Iubilæi. Tertio quia facultas absoluendi à casibus reseruatis, & à censuris non est concessa sacerdotibus, nisi in confessione, vt constat ex ipsa forma Iubilæi in qua dicitur, quòd pœnitens possit sibi eligere confessarium, qui eum absoluat ab omnibus censuris, & casibus reseruatis; ergo nullo modo manet absolutus, nisi confiteatur confessario auctoritatem habenti, & intra tempus datum in Iubilæo. Quartò quia fictio, fraus, & dolus nemini debet patrocinari; ita nec deceptio confessarij: sed iste pœnitens fuit deceptus, putans se potuisse absolui à censuris, & à casibus reseruatis in prima, vel in secunda confessione: at in prima certum est, quòd non potuit absolui, cum nulla fuerit: neque in secūda, quia secunda confessio

confeſſio non plus habet auctoritatis, quam prima; ergo, &c.

ARTICVLVS XIX.

An confeſſarius malè abſoluens pœnitentem teneatur ad aliquid?

Reſpondeo quòd caſus iſte multipliciter euenire poteſt, vt ſi abſoluit ſine iuriſdictione ſufficiente, aut ſine intentione abſoluendi, aut quia abſoluit pœnitentem culpabiliter non ſatis diſpoſitum, vel non integrè confeſſum, quia propter verecundiam, aut timorem non eſt auſus illi negare abſolutionem. Vel poteſt defectus confeſſarij eſſe contra bonos mores pœnitentis, vt ſi abſoluit illum non obligando eum ad reſtituendum id quod verè tenebatur, vel ſe præſentare, vel tollere occaſionem moralem peccandi, vel quid ſimile.

Abſolutio inualida multipliciter euenire poteſt.

CIRCA priorem modum variè loquuntur Doctores: quidam dicunt, interdum poſſe confeſſarium ſupplere defectum per ſe ipſum, nihil

Primus modus.

H dicen

dicendo pœnitenti, sed tantùm supplendo id quod defuerat, v. g. intentionem, vel iurisdictionem petendo illam à Superiore, & cum his requisitis repetendo absolutionem, dirigendo illam ad pœnitentem, vbicunque fuerit: nam etiam illo inscio habebit in eo effectum, si sit dispositus: quod ex circunstantiis, vel aliis indiciis coniecturare priùs debet

Antonin. confessarius. Ita Antoninus in 3. part. tit. 17. cap. 12. refertque hunc modum absoluendi, & supplendi defectum placuisse multis Patribus

Conc. Basil. Nau. in Concilio Basileensi, & placet etiam Nauarro in Man. in capit. 26. num. 14. Putant enim hi auctores absolutionem sacramentalem posse fieri in absentem, de qua re in seq. art. cúmque præcesserit materia, nihil putant ibi esse, quod impediat talem absolutionem. Cùm ergo confessarius malè absoluendo læserit pœnitentem, & possit hoc modo damnum resarcire sine vllius incommodo, ad id faciendum tenebitur.

Refellitur. Verum supradicta doctrina potest habere

habere veritatem, quando pœnitens habet excommunicationem annexam; eius námque abſolutio poteſt dari abſenti, vel ignoranti, imò & inuito,& in mortali peccato exiſtenti. At quoad culpam, falſum eſt, abſolutionem ſacramentalem poſſe fieri in abſentem, ſeu in præſentem,ſed ignorantem omnino quid circa illum agatur, & nec formaliter, nec virtute conſentientem in præſenti abſolutione, quia valor ſacramenti non tantùm pendet ex intentione dantis, ſed etiam ex voluntate recipientis. In prædicto autem caſu voluntas hæc non intercedit:nam licèt pœnitens petierit, & voluerit priorem abſolutionem, non tamen petit hanc poſteriorem, cùm de ea nihil cogitauerit: imò cùm putet ſe iam ſufficienter abſolutum ab illis peccatis, nullam intentionem habet alterius abſolutionis.

Abſolutio ab excommunicatione poteſt dati abſenti non autē à culpa.

EST IGITVR ſecunda ſententia,quæ docet in caſu tali nihil aliud eſſe neceſſarium confeſſario, niſi ſui peccati pœnitentiam agere, & relinquere pœnitentem, vt per contritio-

Secunda ſententia.

nem, vel alias confessiones validas iustificetur, quia per hoc non fit graue nocumentum pœnitenti; nam omnia peccata, quæ per priorem absolutionem inualidam remissa non fuerunt, per subsequentem tollentur, saltem indirectè, quod satis est ad salutem pœnitentis. Hanc opinionem indicant Nauar. vbi suprà, & Syluester vbi suprà, saltem quando primum illud remedium, quod nos improbauimus, applicari non potest, & si pœnitens admoneatur, sequetur scandalum, vel infamia. Et Medina in quæst. 39. de alieno sine licentia proprij absoluente, refert hanc opinionem placuisse nonnullis Patribus in Concilio Basiliensi, licèt ipsi non placeat: affirmat enim in eo casu teneri confessarium ad admonendum postea pœnitentem, quod etiam tenuit Soto. dist. 18. quæst. 4. art. 6. Cord. in summa. quæst. 7. Nauar. in cap. 1. de pœnit. num. 6. dist. 6. Syluester. confessor. 3. in principio.

Nauar. *Syluest.* *Medina.* *Conc. Basil.* *Soto.* *Nauar.* *Syluest.*

Resolutio. Resoluendo igitur prædicta dicimus, quòd hæc vltima opinio vera est,

est, per se loquendo, id est, quando sine graui nocumento ipsius confessionis, & sine scandalo id fieri potest. Et quidem si defectus fuit tantùm ex parte confessoris, non displicet medium illud quod insinuat Syluester scilicet, vt procuret Confessarius, pœnitentem sibi iterum confiteri de peccatis post priorem confessionem commissis, & in ea confessione generaliter eum interroget, an de omnibus præcedentibus doleat, eáque si necesse sit, quantum potest confiteatur; nam hoc satis est, vt noua absolutio cadat in totam illam superiorem materiam, quæ in illo vno verbo sufficienter nunc explicatur huic personæ, supposita distincta confessione illi facta, quamuis inualida, iuxta doctrinam datam. Quòd si hoc non sufficit, vt maximè contingit, quando defectus fuit etiam commissus ex parte pœnitentis, vel quando non potest induci, vt eidem sacerdoti iterum confiteatur; tunc clariùs admonendus est de priori errore, vt emendetur. Hoc autem intelligen-

dum eſt, quando ſine ſcandalo, & graui incommodo fieri poteſt, quomodo etiam id fatetur Syluester, & Nauarrus: interueniente enim morali ſcandalo, aut graui nocumento, excuſandus eſt ſacerdos ab hoc onere.

Dubium. SED QVID teneatur facere confeſſarius, quando abſolutio non *Reſpon.* fuit nulla, licèt iniquè data? Ad quod breuiter reſpondeo, ſi inde non pendet damnum tertiæ perſonæ, regulariter ad nihil tenetur, niſi ad pœnitentiam agendam, quia pœnitens non tenetur illam confeſſionem iterare, vnde per attritionem poteſt ſupplere defectum, ſi aliquis fuerit, ex parte eius. Dico autem (regulariter) quia ſi confeſſarius decipit pœnitentem in re aliqua pertinente ad ſalutem animæ eius, ex qua pendet, vt maneat in occaſione peccandi; tenebitur illum monere, vel illuminare iuxta regulam charitatis, & prudentiæ, vitando ſcandalum, quoad fieri poſſit.

Dubium. Difficultas verò eſt, quando intercedit damnum tertij, quia v. g.

confeſſarius eſt in cauſa, vt pœnitens non reſtituat alienum: in qua re Syluester. confeſſor. 3. quæſt. 11. diſtinguit inter cõfeſſarium proprium ex officio, & delegatum, qui voluntariè id facit: & de priori aſſerit teneri ad reſtituendum illud damnum proximo, ſi ex graui, vel lata culpa id commiſit: de poſteriori verò ait, teneri etiam ex leuiſſima culpa, quia ipſe ſe immiſcuit. Sed eſt diſtinctio ſine fundamento. Alij Doctores abſolutè obligant confeſſarium ad hoc damnum reſtituendum, ſi vel malitia, vel grauis negligentia eius intercessit: ita Gabriel. diſt. 15. quæſt. 2. art. 3. dub. 5. Nauar. in man. cap. 17. num. 22. Angelica reſtitutio. vlt. num. 5.

Respon. Syluest. *Refellitur.* *Secunda responsio probatur.* *Gabr.* *Nau.* *Angel.*

Ego verò cenſeo hanc limitandam eſſe ſententiam, Primò vt ex parte confeſſarij intercedat grauiſſima culpa, aliàs non tenebitur, nec ratione rei acceptæ, nec iniuſtæ acceptionis: Deinde limito, tantùm teneri, quando confeſſarius poſitiuè conſuluit, vel induxit ad non reſtituendum, quia re vera tunc commit-

Vera responsio. 1. limitatio. *Postrema limitatio.*

tit iniustitiam contra alterum, siue id faciat ex malitia, quod est euidens; siue ex graui negligentia, quia ex iustitia tenetur non ita temerè vti suo munere cum detrimento alterius. At verò si confessarius sit tantùm negligens omittendo, quia videlicet non monuit pœnitentem; tunc respectu tertij non existimo teneri ex iustitia, quia illud peccatum non fuit contra iustitiam, respectu illius, sed contra religionem, sacrum ministerium negligenter exercendo; ergo non tenetur restituere, quia nec ratione acceptionis, nec ratione rei acceptæ tenetur.

Adde etiam, in priori casu non teneri simpliciter ad restituendum, sed ad monendum pœnitentem, & tollendam deceptionem, dummodò hoc fiat opportuno tempore, ita vt propter illius moram non sit pœnitens factus impotens ad restituendum, tunc enim illi imputabitur: at verò si opportunè moneat, iam tollit causam nocumenti, quam posuerat, & ideo effectus illi non imputatur.

ARTICVLVS XX.

AN *absolutio possit dari absenti?* Respondeo quòd circa hoc fuit hucusque dubia, & opinabilis quæstio ex vtraque parte; nam aliqui dicebant, in casu aliquo necessitatis posse confessionem fieri absenti sacerdoti, & ab eodem absente posse absolutionem dari. Sic Palud. in 4. dist. 17. quæst. 2. art. 1. Sanctus Antoninus tertia part. tit. 14. cap. 19. §. 9. qui refert, in Concilio Basiliensi tractatam esse quæstionem, quid faciat sacerdos, qui sine iurisdictione audiuit confessionem, & absoluit pœnitentem; multósque dixisse, posse postea petere iurisdictionem, & absoluere illum vbicunque sit, de quo in præcedenti articulo diximus. Eandem opin. tenet Syluester. confessor. quæst. 13. confessio. tertio, in principio confessor. quarto. §. 6. Armilla confessio. num. 23. Tabena confessio. 2. num. 4. & Petrus de Soto in Instit. sacerdotum, lect. 11. de confessione

Absolutio an, possit dari absenti. *Prima opinio.* *Palud.* *Anton.* *Concil. Basil.* *Syluest.* *Armil.* *Tab.* *Petr. de Soto.*

hâc ſententiam dicit poſſe ſecurè teneri, quam tenent, inquit, plures
Nauar. noſtrûm. Nauar. in ſumma. cap. 21. num. 36. & in cap. quem pœnitet.
Adrian. num. 4. Adr. in 4. materia de confeſſione. quæſt. 1. & alij.

Secunda opinio vera. Alij verò negant ſacramentum hoc conſummari inter abſentes, etiam ſi extrema neceſſitas interueniat, & conſequenter ſacerdotem non poſſe abſoluere, niſi quem præ-
Scot. ſentem habet, ita Scot. in 4. diſtin.
Caiet. 17. Caiet. in ſumma. verbo confeſ-
Sot. ſio. conditione 11. Soto in 4. diſt.
Ledeſma. 18. quæſt. 2. art. 6. Ledeſma ſecunda parte 4. quæſt. 9. art. 3. dub. 1.
Cano. Cano. relect. de pœnit. part. quinta.
Tolet. Tolet. in ſua ſumma. lib. 3. capit. 6.
Valentia. Valentia. 3. part. diſput. 7. quæſt. 11. puncto 1. circa fin. Et denique extat
Determinatio Clem. 8. determinatio *Clem.* 8. cûm cenſura appoſita, facta die 19. Iulij his verbis, RES MATVRE, *& diligenter conſiderata, hanc propoſitionem, ſcilicet, licere per literas, ſeu internuncium*
Qualificatio prioris ſententia. *confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere, ad minus vti falſam,*

item

temerariam, & ſcandaloſam damnauit, ac prohibuit, præcepitque ne deinceps iſta propoſitio publicis, priuatiſque lectionibus, concionibus, & congreſſibus doceatur, néue vnquam tanquam aliquo caſu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur. Et adiungit excommunicationem ipſo facto incurrendam, & ſibi reſeruatam contra violantes hoc decretum, præter alias pœnas à iudicibus iniungendas. *Pœna iniungitur.*

ARTICVLVS XXI.

AN inferior poſſit commutare pœnitentiam à Superiore taxatam in abſolutione caſus reſeruati? Reſpondeo quòd gloſ. ſolemnis in cap. tempora 26. quæſt. 7. ſuper verbo, iudicio, habet, Epiſcopum poſſe iuſta de cauſa mutare pœnitentiam à Papa impoſitam: quod probat illud capitulum, quatenus habet, poſſe Epiſcopum minuere pœnitentiam per legem Papæ impoſitam, arbitrando id conuenire pœnitenti. Contra quod facit dictum Cardinalis ſcilicet Sixti,

ti, in d. cap. tempora. num. 4. quatenus ait, inferiorem non posse minuere pœnitentiam à Superiore pro peccato sibi reseruato impositam, quia alioqui frustranea esset reseruatio, cùm absolutus post habitam absolutionem posset statim adire aliquem inferiorem, qui minueret pœnitentiam, confitendo ei iterum. Fatetur tamen Cardinalis, quòd ob necessitatem, vel vtilitatem posset id facere inferior, quia pium est credere, superiorem tacitè voluisse committere absolutionem inferiori, quando talis necessitas, vel vtilitas occurreret.

Inferior potest cõmutare pœnitentiã à Superiore taxatã pro culpis, nõ autẽ pro casu reseruat. Nauar.

Sed distinctione opus est; nam vel loquimur de absolutione à peccato, vel à pœnitentia taxata pro casu reseruato: & primum potest inferior, postremum verò nequaquam: vide Nauarrum. lib. 5. consil. de pœnit. & remiss. consil. 25. num. 1. & 2. Itaque quantum ad pœnitentiam taxatam pro peccatis simpliciter, confessarius sequens, siue ille sit inferior, siue æqualis iusta de causa potest mutare pœnitentiam à præceden

cedenti confessario impositam propter peccata, absque eo, quòd vltimo huic confessario confiteatur: nam satis est cognitio causæ, quæ ad pœnitentiam commutandam iusta videatur, nec requiritur probatio quò ad forum conscientiæ, licèt quò ad forum exterius. Vide Nauar. lib. 5. consil. 26. & Suar. tom. 4. disput. 38. sect. 10. per totum. *Nauarr.* *Suar.*

ARTICVLVS XXII.

AN confessarij sollicitantes pœnitentem ad peccatum carnis sint suspecti de hæresi? Respondeo, quòd sic, Ratio est, quia malè videntur sentire de sacramento Pœnitentiæ. Hinc Doctor Franciscus Pegna, qui fuit Decanus Rotæ Romanæ in suo commentario super Director. Inquitorum part. 2. quæst. 56. ait, quòd confessores, qui in sacris confessionibus confitentem ad libidinem prouocauerint, cùm malè de sanctissimo Pœnitentiæ sacramento sentire videantur, eo abutentes, vti de hæresi *Pegna.*

resi suspectos iure optimo hodie procedunt hæreticæ prauitatis Inquisitores: ac ita in Inquisitionis Tribunalibus obseruari attestatur Ignatius
Lopez. Lopez in addit. ad Diaz. in pract. crimin. can. cap. 2. quod & iustissimè ordinauit, ac decreuit Pius Quar-
Pius Quartus. tus Pont. Maximus quadam sua constitutione: cuius tenorem fideliter desumptum ex Archiuis sacræ Inquisitionis Generalis Olysippone, copiam libri, in quo continebatur sibi faciente Reuerendissimo Domino Antonio de Norenna Episcopo Eluenti, & Generali Inquisitore Sanctæ Inquisitionis Regnorum
Rodriq. Portugalliæ, refert Rodriquez tom. 1. suarum qq. regular. quæst. 59. art. 4. & est vt sequitur.

DECRETVM.

Venerabili Fratri Archiepiscopo Hispalensi, in Regno Hispaniæ hæreticæ prauitatis Inquisitori Generali Pius Papa IV. Venerabilis Frater, salutem, & apostolicam benedictionem.

Dum

Dum sicut nuper non sine animi nostri molestia accepimus, diuersos sacerdotes in Regnis Hispaniarum, atque etiam in ciuitatibus & diœcesibus curam animarum habentes, siue eam pro aliis exercentes, aut aliàs audiendis confessionibus pœnitentium deputati, in tantā prorupe-rint iniquitatem, vt sacramento Pœnitentiæ in actu audiendi confessiones abu-tantur, nec illi & qui id instituit Domino Deo, & Saluatori nostro Iesu Christo iniuriā facere vereantur, mulieres videlicèt pœnitentes, ad actus inhonestos, dum earum audiunt confessiones alliciendo, & prouocando, seu allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per sacramentum huiusmodi Creatori nostro reconciliationis, grauiorum peccatotorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Diuinæ Maiestatis offensam, & animarum perniciem, Christi Fidelium scandalum non modicum. Nos animum inducere nequeuntes, quòd qui de fide Catholica rectè sentiunt, sacramentis ab Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis iniuriam faciant; Fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atque doctrina

pluri

plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium, seu alios à te deputandum, seu deputandos, contra omnes, & singulos sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum ciuitatum, & diœcesum de præmissis quomodolibet diffamatos, tam sæculares, quàm quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediatè subiectorum Ordinum Regularium, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, tam super præmissis, quàm super fide Catholica, & quid de ea sentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæresi quouis modo suspectos à Sede Apostolica concessarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos, excessuum suorum qualitatem, prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione, sæcularis iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obstant. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 16. Aprilis, anno Domini 1561. Pontifi. nostri anno secundo.

Ampliatur constitutio.

Quæ constitutio ampliatur etiam contra

contra sollicitantes adolescentes; nam licèt ex contextu dictæ constitutiones ibi, Mulieres videlicet, &c. illa tantùm loquatur de sollicitatione ad actus impudicos circa mulieres: videtur tamen quòd de eius mente fuerit velle comprehendere etiam confessores allicientes adolescentes ad peccatū nefandum: Tum quia ratio in ipsa constitutione expressa conuenit etiam huic casui; imò fortiori, seu maiori ratione in hoc casu procedere debet, cùm multò grauius sit hoc crimen: Tum quia hæc constitutio loquitur de his, quæ communiter eueniunt, non excludens propter hoc alia, quæ rarò contingunt, sed sunt eiusdem generis, imò grauioris. Sic Rodriquez loco citato, & latius tom. 2. quæst. 36. artic. 3. *Rodriq.*

Et nos pro huius ampliationis corroboratione, tacitæ obiectioni respondendo addimus, quòd non suffragatur vulgaris regula illa, nempè in odiosis, & pœnalibus strictam esse interpretationem faciendam, quia negamus dicendum esse ex hoc casu *Vide in 1. sect. art. 5. ibi. 3. notandum.*

fieri

fieri extensionem, sed potius inclusionem, ex glos. notab. in verb. Italiæ de temp.ordin.in 6.sufficit etiam legislatori apponere casum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeò frequens, qui forsan tacitus fuit maioris honestatis causa, quia esset valdè molestum auribus piis audire, confessarium committere id quod omnes Christiani abhorrent. Accedit, quòd vbi agitur de salute animarum ad euitanda maiora peccata, tunc in pœnis facienda est extensio de casu ad casum ex communi Doctorum consensu, ex allegatis per Iason. in Auth. quas actiones. num. 15. capit. de sacros. Eccles.

PRI

PRIMÆ PARTIS SECTIO TERTIA,

In qua agitur de his, quæ pertinent ad pœnitentes, Complectens articulos 17.

ARTICVLVS PRIMVS.

VAS *conditiones debet habere confessio, vt sit valida?* Respondeo quòd hũc articulum ponimus in hoc primo loco pro sacerdotibus simplicibus, quibus non est tanta facultas legendi graues auctores. Dicimus ergo cum communi sententia, quòd sunt sexdecim conditiones confessionis, & comprehenduntur in his versibus:

Sit simplex, humilis confessio, pura, fidelis,

Atque

Atque frequens, nuda, discreta, libens, verecunda,
Integra, secreta, lacrymabilis, accelerata,
Fortis, accusans, quæ sit parere parata.

Simplex: sine admixtione historiarum, & impertinentium, vel absque artificio verborum, vel vt specificè proponãtur peccata.

PRIMA igitur conditio est, quòd sit SIMPLEX, id est, sine admixtione historiarum, & aliorum impertinentium, secundum Armillam. At secundum Caietanum, sit simplex, id est, nõ composita, nempè vt non artificiosè narrentur peccata, ita vt non ponderentur à confessario, vel ita vt delectent suauitate vanæ eloquentiæ. Secundum Nauarrum, sit simplex, id est, sine plica, ita vt sic specificè proponantur ibi peccata, vt quod mortale, quod veniale sit, possit intelligi à confessario.

Humilis: recognoscendo se miserum peccatorem.

Confessio debet fieri flexis genibus.

SECVNDA conditio, quòd sit HVMILIS, secundùm Caietanum, quatenus se recognoscat miserum peccatorem indignum venia, & quantùm ad subiectionem, & accusationem peccatorum coram sacerdote humiliter facienda flexis genibus, verbis humilibus, non se iactando:

ctando:nam ſecundum Sotũ, qui inter confitendũ ſic narraret peccatũ, Accuſo me occidiſſe(ſicut ingenuum decet,) meum inimicum; quia non potui,neque debui aliter facere,quia graui iniuria me affecerat, vel quia meum occiderat patrem, non eſt abſoluendus: talis enim confeſſio magis iactantia eſt, & peccati defenſio, quàm confeſſio; quæ eſt humilis accuſatio peccati. Dixi(facienda flexis genibus) quod regulariter ſemper obſeruari debet, præter neceſſitatis articulum: nam aliquando quis febre laborat, & tunc cubans poteſt confiteri: & aliquando etiam talis caſus occurrere poteſt, quòd etiam deambulando quis poterit confiteri, nempè quando quis ita confitetur, vt nihilominus circunſtantes id animaduertere non poſſint; nam alioqui ſuſpectus haberetur, ſcilicet quòd cùm tali confeſſus ſit peccata grauia, quod maximè habet locum, quando quis confitetur caſus reſeruatos, de quibus eſt ſuſpicio apud reliquos, & ſi viderint ipsũ flexis genibus dicentem peccata ſua alicui,

Aliquando cõfeſſio poteſt fieri non flexis genibus.

alicui; tunc confirmarentur in opinione, scilicet quòd talis habet casus reseruatos.

Pura: non mixta impertinentibus, vel bona intentione facta. TERTIA conditio est quòd sit PVRA, & secundùm Nauarrum, & Caietanum intelligitur, non mixta impertinentibus: & secundùm Sotum, & Armillam intelligitur, pura, id est, bona intentione ad Deum facta spe veniæ, vt Ecclesiæ pareat, vt Deum placare possit, non propter vitandam solam pœnam, aut infamiam.

Fidelis, aliena à mendacio: & vt verè proferat peccatum. QVARTA quòd sit FIDELIS secundùm Caietanum, id est, quòd sit verax, àliena à mendacio, ita Nauarrus: sed secundùm Sotum quòd sit fidelis intelligitur, vt verè proferat peccatum, vt est in corde, quod est de necessitate.

Frequēs. QVINTA FREQVENS, secundùm Caietanum, vt qui frequenter cadit, frequenter confiteatur, est enim medicina hæc valde conseruatiua hominis in timore Dei: quare licèt in iure Ecclesiastico non inueniatur præceptum de maiori frequentia, quàm de semel in anno; nihilo

nihilominus salubre consilium videtur illud, quod tradit Medina in sua summa, & sic videtur esse vsu receptum apud aliquos pios confessarios, nempè, quòd si confessarius viderit expedire pœnitenti: si magnus sit peccator, iniungat ei pœnitentiam, vt confiteatur quatuor festis præcipuis Dominæ nostræ, Conceptionis, Natiuitatis, Annunciationis, & Assumptionis. Quòd si quis obiecerit, quî fieri possit, vt ipsum pœnitentiæ sacramentum iniungatur in satisfactionem? Respondendum est illi, inquit Medina, quòd hîc non indicitur in pœnitentiam tale sacramentum, eo quòd minùs, aut magis principale sit, sed quatenus medicina potissima est, conducens valdè ad remedium perditissimarum animarum. Hinc laudabilis est mos Religiosorum, qui hoc frequentant semel in mense, & à fortiori laudabiliores sunt illi, qui semel in hebdomada hoc faciunt, quia sic non solùm curant infirmitates, & plagas, verùm & medicinam salutarem habent pro conseruatione in sanitate

Optimũ cõsilium, vt confessarius aliquando imponat pœnitẽti, vt sæpè confiteatur.

Religiosi laudabiliter frequentant confessionem.

tate spirituali animarum suarum.

Nuda, absque colore.

SEXTA NVDA, secundùm Caietanum, id est non vestita coloribus, aut locis cooperientibus grauitatem peccati, & multò minus obscurantibus peccatum, ita Nauarrus: itaque fiat sine inuolucris verborum, vt explicentur circunstantiæ necessariæ, secundum omnes. In qua quidem circunstantia multi errant, taliter confitentes peccata sua, & cum talibus inuolucris, vt confessarius percipere non valeat grauitatem peccati.

Discreta quantum ad honestatẽ verborũ, & vt discernat peccata.

SEPTIMA DISCRETA, scilicet secundum Caietanum, quòd quantum ad honestatem verborum, quibus sunt explicanda peccata sit prudens, & quantum ad solas necessarias circunstantias in peccatis carnis explicandas, & quantùm ad modum narrandi: vt quæ simul exprimi possunt, non diuisim dicantur, aut è contra: sed secundum Sotum si per (discretam) intelligatur, quòd talis confessio sit actus humanus discernentis, sic est ista conditio de essentia confessionis: & si intelligatur, quòd

quòd sit sciens discernere inter peccata, non est de essentia ex parte pœnitentis.

OCTAVA LIBENS, & secundum Caietanum, & Nauarrum, quòd sit voluntaria, hoc est, non ex metu principali pœnæ, sed ex amore sanitatis animæ: sed secundùm Sotum, si (libens) id sonat, quòd eligens, est de necessitate confessionis: sed si per (libens) intelligatur promptitudo ad confitendum, sic solùm ad ornatum confessionis pertinet.

Libens, nō ex metu, & eligens, & prompta ad confitendum.

NONA quòd sit VERECVNDA, id est, secundum Caietanum, vt pœnitens erubescat de fœditate peccati, tum apud seipsum, tum apud confessarium: pudor enim magna pars est pœnitentiæ. Secundùm Sotum verò, intelligitur primò quòd sit verecunda, id est, non per modum iactantiæ, quia sic nulla esset: si autem intelligatur, quòd sit comitata pudore; tunc ad ornatum pertinet.

Verecunda, vt erubescat de fœditate peccati, & non per modum iactantiæ.

DECIMA, INTEGRA, scilicet quantum ad peccata mortalia,

Integra, aliàs quin non valet confessio, quando dimidatio fit per se, nō autem quādo fit per accidens.

aliàs confeſſio non integra non eſt confeſſio. Hoc autem intelligitur, quando dimidiatio confeſſionis per ſe fit, non autem quando fit per accidens, quemadmodum dictum eſt in prima ſectione artic. 8. nunc autem breuiter ſic. Dimidiatio per ſe fit, quando pœnitens ſciens, & volens, non vult confiteri peccatum aliquod mortale: per accidens verò, cùm quis habens caſus reſeruatos, ſeu cum excommunicatione adiunctos, abſoluitur à ſuo confeſſario à quibus poteſt, deinde pro aliis mittitur ad Superiorem: prima dimidiatio annihilat confeſſionem, ſecunda verò minimè.

Hinc ſequitur, quòd ſi confeſſio ſit mutila ratione negligentiæ craſſæ in examinando conſcientiam, quòd inualida redditur confeſſio: vnde benè animaduertit Medina in ſua ſumma, quòd ſi negotiator accedens ad confeſſionem, ad recordationem ſuorum peccatorum nihil plus diligentiæ adhibuiſſet, quàm ex ſua domo eundo ad Eccleſiam memorare, & recogitare peccata, non

eſt

est audiendus à confessario, sed charitatiuè est admonendus de diligentiori examine conscientiæ faciendo. Et idem quoque dicendum est de quolibet alio, quando diu non est confessus; cuius rationem assignat, quia aliàs, moraliter loquendo, talis integrè confiteri non potest, quoniam in tam breui morula assumpta ad memoranda peccata diligentia insufficiens est, vt omnia ad memoriam reducantur.

Qui frequentant confessionẽ & qui vt plurimum non habẽt nisi venialia, non indigẽt tãto examine.

Excipiuntur ab his, qui frequentissimè confitentur, & vt plurimum non nisi venialia; nã tales non indigent tã diuturno examine: & etiam excipiuntur illi, qui in extremo vitæ periculo sunt: nam tunc adiuuandi sunt eo meliori modo, quo possunt. Imò si infirmus, qui confessus est aliqua peccata dixerit confessario, Pater, ego nunc sum valde lassus, relinquamus confessionem in posterum, quia adhuc mihi restant alia explicanda peccata; tunc absoluendus est: & hoc statim fieri multum refert, ne morte interceptus, sine absolutione moriatur, sicut ac-

cidit cuidam infirmo sic dicenti, cui confessarius aliàs inexpertus absolutionem distulit. Absoluatur ergo in tali casu, dum præmiserit dicens, Accuso me de his peccatis confessis, & de aliis multis, quæ quia non suppetit tempus, nec vires adsunt, dicere non valeo, peto à Deo veniam. Imò si tam in vltimis sit infirmus, vt imperceptibiliter inter manus statim animam exhalaturus esse credatur; non retinendus est interrogationibus, sed statim, vt aliqua peccata explicuerit, absoluendus est modo prædicto.

Habere duos confessarios, an sit dimidiare confessionem. Dubium.

Dvbivm breue, sed practicum hîc occurrere solet, si quis habeat vnum ordinarium confessarium, cui communia leuia peccata confiteatur, quoties verò aliquod graue occurrerit, alteri confitetur, vt ordinario confessario id occultet, quia pudore corripitur; An hoc sit contra integritatem confessionis?

Prima sententia. Syluest.

Syluester. confessio. 1. quæst. 6. dicit, quamuis hoc immediatè, & directè non sit contra integritatem, esse tamen peccatum mortale ob hypocrisim,

pocrisim, & virtuale mendacium: decipit enim ordinarium confessarium: atque ita fit, vt dum hoc ipsum peccatum tacet, etiam in integritate deficiat: quam opinionem admittit Victoria in summa, in num. 196. de pœnitentia, cum hac limitatione, scilicet si quis hoc facit animo perseuerandi in tali consuetudine: nam si semel, aut iterum hoc fiat ex quadam imbecillitate humana, credit non esse peccatum mortale. Nihilominus asserendum est cum Modernis, quocunque modo fiat, neque esse directè contra integritatem, nec per se loquendo, esse peccatum mortale: quod sentit Nauarrus in summa cap. 21. n. 42. & prior pars euidens est, quia huiusmodi pœnitens quando confitetur semper profert, quæ non est confessus: ea verò, quæ semel confessus est, non tenetur, iterum confiteri: neque etiam tenetur huic potius, quàm illi confiteri (supponimus enim omnes esse legitimos confessarios) & hinc facilè probatur posterior pars, quia in tali actu nulla grauis deformitas inuenitur con-

Victoria. *Vera sententia.* *Nauar.*

tra charitatem Dei, aut proximi: neque etiam est aliquod præceptum graue, contra quod fiat: nam quod de mendacio dicebatur, non est ita, ille enim nihil falsum dixit, licèt fortasse permittat alium decipi, præter quàm quòd non omne mendacium in confessione est peccatum mortale. Dixi autem (per se loquendo:) nam si ob hanc causam talis persona maneret in aliqua occasione morali peccandi mortaliter, quam occultaret ordinario confessario; ex eo capite posset esse peccatum mortale, & defectus integritatis, vt per se satis clarum est.

Secreta, ad excludendũ internuncios, & epistolas.

VNDECIMA est, quòd sit SECRETA: secundùm Caietanum secreta intelligitur per exclusionem internuncij, epistolæ, testis, quia his nemo tenetur confiteri de necessitate: & licèt ista conditio secundùm Sotum non sit de essentia confessionis; est tamen de essentia ad sustentandã confessionem in Ecclesia Catholica, & ne peccata secreta, quæ de se sunt scandalosa, publicè confessa, scandalum possint generare

rare: sed de confessione per literas, seu per internuncium extat nunc Decretum Clement. 8. de quo supra in artic. 20. sect. 2.

DVODECIMA, LACHRIMABILIS, id est contrita secundùm Caietanum, cum displicentia omnium peccatorum mortalium, & cum proposito ea euitandi. At secundùm Sotum, si per (lachrimabilem) intelligatur detestatio mentis, sic de necessitate est talis conditio; si verò per (lachrimabilem) intelligatur quòd sit comitata lachrimis sensibiliter: sic non est de necessitate, sed de benè esse, & de ornatu.

Lachrimabilis, contrita: & cũ detestatione.

DECIMA-TERTIA, ACCELERATA, hoc est secundùm Caietanum, post commissum peccatum mortale non dilata, si commoditas confessarij adest: & sic intellecta hæc conditio, quantum ad exequutionem confessionis, consilij est, non præcepti; sufficit enim de necessitate, vt proponat, tempore determinato ab Ecclesia confiteri.

Accelerata, post patratũ peccatũ mortale non dilata.

DECIMA-QVARTA, FORTIS, id est secundùm Caietanum, supe

Fortis superans timorem.

ſuperans timorem retrahentem à confitendo, & explicando peccata: ſed ſecundùm Sotum, ſi per (fortem) intelligatur quòd propter timorem prædictum non deſiſtat à confitendo, de eſſentia eſt: ſi verò per (fortem) intelligatur, ſtrenua, & virili animo facta, de ornatu confeſſionis eſt. Hinc fortitudo noſcitur, ſi pœnitens antequàm interrogetur à confeſſario, per ſe dicit peccata ſua, & à confeſſario poſtea adiuuetur in eo, quod deficit, quia conducit ad humiliationem confitentis, quòd priùs ipſe enarret iniuſtitias ſuas, ne ſit veluti Nabuchonoſor, qui Satrapis dicebat, Indicate ſomnium meum.

Accusãs ſibi ſcilicet imputãs peccata.

DECIMA-QVINTA, ACCVSANS, id eſt ſibi imputans peccata, non cœlo, non mundo, non Diabolo, non carni. Vel accuſans, id eſt, non excuſans, quia circunſtantias aggrauantes debet explicare, excuſantes verò debet tacere. Scio Sotum aliter ſentire, nempè quòd circunſtantiæ attenuantes, & excuſantes peccatum in confeſſione decla

Sotus. Circunſtantiæ minuentes an ſint declarandæ.

declarandæ ſunt, vt ſic peccans conſulat honori ſuo: nihilominus Paludanus ait melius eſſe eas in confeſſione ſilere, quia earum declaratio in fauorem pœnitentis eſt, & ſic eas tacere poteſt cedendo iuri ſuo, vt peccata ſua maiori pudore, & confuſione in confeſſione exponantur, ſic Paludanus. *Palud.*

Verum de circunſtantiis minuentibus cum diſtinctione loquendum eſt; nam vel minuunt variando ſpeciem, vel intra eandem: de prioribus, certa res eſt eſſe declarandas, vt docet ſanctus Bonauent. in 4. diſt. 17. art. 5. quæſt. vlt. Gabr. quæſt. 1. art. 2. Victoria num. 102. Sotus, Cano, & alij, & patet ex Concilio Tridentino ſeſſ. 14. cap. 5. generatim dicente, omnes circunſtantias mutantes ſpeciem eſſe confitendas. At verò de circunſtantiis minuentibus intra eandem ſpeciem, Bonauentura, & alij, præſertim Nauarrus in manuali, c. 6. n. 6. non ſolùm negant eſſe neceſſarium, verum etiam (per ſe loquendo) non eſſe expediens illas declarare, quia non deſeruiunt ad *D. Bon.* *Gabriel.* *Victoria.* *Conc. Trid.* *Nauarr.*

accusationem, sed ad excusationem, quæ non incumbit ipsi reo: & quamuis iudex fortè maiorem aliquam grauitatem concipiat, nullum graue incommodum sequitur in hoc iudicio: & si quod est, totum cedit in grauamen ipsius pœnitentis, ipse autem potest cedere iuri suo, & erit vtile ad maiorem satisfactionem.

Scot. Cano. Scotus autem, Cano, & alij putant hoc esse necessarium, quando circunstantia notabiliter minuit, quia aliàs putant iudicem decipi in re graui, scilicet quòd tunc pœnitens debet explicare ipsam circunstantiam diminuentem notabiliter. Vtraque sententia probabiliter loquitur.

Parere parata ad pœnitentiam acceptandam. DECIMA-SEXTA, sit PARERE PARATA, quoad acceptandam à confessario satisfactionem pro peccatis suis debitam: sed an absoluendus sit, qui paratus non non est acceptare pœnitentiam? De hoc, ne nimis protrahatur articulus iste, dicemus in articulo quinto huius sectionis.

ARTI

ARTICVLVS II.

AN possint cogi Regulares, vt non solùm semel in anno, sicut cæteri Christiani, verùm, & quolibet mense, imò & pluries in hebdomada confiteantur peccata sua? Respondeo quòd dubium hoc mouetur propter Clementinam primam de statu monachorũ, vbi præcipitur Religiosis Sancti Benedicti, vt singulis mensibus confiteantur. De quo iure, primùm incertum est, an obliget tantùm eos, qui habent conscientiam peccati mortalis, vel etiamsi non habeant nisi venialia, Glossa enim ibi priorem sententiam significat; dum ait, ibi fieri determinationem menstruam pro illis religiosis, sicut facta est annua pro omnibus fidelibus & hoc sequitur Sotus dist. 18. quæst. 1. art. 3. & indicat Paludanus dist. 17. quæst. 2. art. 4. Alij verò existimant secundum cum Caietano tomo 1. opuscul. tit. 5. quæst. 1. Cano. relect. de pœnit. part. 5. & Nauarro in cap. placuit. num. 122. & certè

Sotus. *Palud.* *Caiet.* *Cano.* *Nauar.*

videtur magis consonum intentioni Summi Pontificis, tum quia non est verisimile, præsumpsisse Summum Pontificem, religiosos peccaturos mortaliter singulis mensibus; tum etiam quia præceptis, seu regulis ibi positis, intendit Summus Pontifex reformare Religionem illam: non esset autem reformatio, sed potiùs relaxatio Religionis, si tantùm post commissum peccatum mortale, & singulis mensibus ad confessionem obligarentur.

Deinde incertum est, an illud ius sub mortali obliget Religiosos ad menstruam confessionem: Sotus vbi suprà videtur consequenter affirmare, quòd etiam sentit Maior dist. 17. quæst. 2. Nauarrus autem vbi suprà dicit, solùm eos teneri de honestate: at Caietanus sentit, non obligare illam legem ad peccatum mortale: quod sequitur Cano vbi suprà, quia nec verba legis, nec pœna imposita tantam obligationem indicant. Quæ ratio non multum cogit, quia verbum TENEANTVR, vel aliud simile, quo ibi Pontifex vtitur,

Sotus. *Maior.* *Nauar.* *Caiet.*

vtitur, de se sufficiens est: grauitas autem obligationis non est colligenda ex pœna, sed ex materia legis: hîc verò materia grauis est, scilicet vsus sacramenti ad vitam religiosam magis necessarij, sicut etiam ibi præcipitur communio singulis mensibus, quæ etiam videtur materia grauis.

VNDE existimo hoc pendere ex instituto, & consuetudine talis Religionis: arbitror enim hanc constitutionem non magis eos obligare, quàm alias eiusdem Religionis constitutiones, quia in toto illo capitulo nullum verbum est, quod aliud indicet. Vnde si vsus, & declaratio talis Religionis est, vt constitutiones eius non obligent ad culpam, sicut in nostris expresse apparet; tûc tale ius non obligat ad mortale. Si verò nulla talis est declaratio, neque ex consuetudine Religionis aliud constat: lex hæc explicanda est iuxta vim verborum, & qualitatem materiæ, in quam cadit: & ideo ex suo genere inducet grauem obligationē propter rationem iā factam. Potest benè Prælatus cogere subdi-

Resolutio.

Prælatus potest cogere subditum per pœnas, vt pluries cōfiteatur.

ditum, etiam per pœnas corporales, si id non facit, quia alioqui viueret præter communem vsum Religionis: eò magis, quia quando professus est Religionem, sponte se obligauit ad viuendum, non solùm iuxta Regulam, verùm & iuxta constitutiones ipsius Religionis; ergo ratione huius spontaneæ obligationis potest cogi vt faciat, quod cæteri Religiosi communiter faciunt.

ARTICVLVS III.

An si Religiosus non habeat nisi venialia, possit cogi, vt illa confiteatur? Respondeo quòd Sotus in dist 18. quæst. 1. art. 3. cum D. Thoma in 3. part. quæst. 65. artic. 1. tenet partem negatiuam, quia, inquit Sanctus Thomas, ad delectionem venialis peccati, nullum est directè institutum sacramentum: & ratio est, quia sacramenta omnia ad infusionem gratiæ sunt instituta: veniale verò peccatum absque gratiæ infusione remitti potest per actum chari

Sot.
D. Thom.

charitatis: eandem opinionem tenent Scotus in 4. distin. 17. & Dur. ibidem quæst. 9. *Scot. & Dur.*

Citatur autem à Soto vbi suprà S. Bonauent. in 4. distin. 17. artic. 2. quæst. 1. ac si teneat contrarium; attamen si tota illa quæstio perpendatur, nihil contra dicta inuenietur; ait enim Seraphicus Doctor, Confessio venialium non est in præcepto, est tamen in consilio: in præcepto non est, quia cùm sint de sui natura, venialia, per se possunt veniam consequi, siue per pœnitentiam internam, siue per exteriorem assumptam, siue etiam per pœnam purgatoriam: Quamuis autem de ratione sui generis non sit necessarium ea confiteri; tamen congruum est, maximè viris perfectis, quia vtile est multùm, & pœna illis debita minuitur virtute clauium. In casu autem contingit, quòd homo teneatur ea confiteri; siue propter dubium; quia dubitat probabiliter, vtrum sit mortale, vel veniale; ideo si non pœnitet sicut de mortali, discrimini se exponit: & ideò debet *D. Bon. falsò citatus à Soto.*

con

confiteri, sicut iacet in conscientia, & iudicio sacerdotis relinquat, vtrùm sit veniale, vel mortale. Sine etiam propter Ecclesiasticum statutum tenetur, quia omnis fidelis semel in anno tenetur confiteri; sed hoc non propter peccati venialis morbum, sed propter præceptum. Hæc S. Bonau. cum quo concordat Riccardus ibidem.

Non habens nisi venialia nõtenetur confiteri, sic Moderni.

Sotus nihilominus cõtendit, quòd neque ex præcepto Ecclesię, nam tale præceptũ præsupponit materiam necessariã, quæ cùm non sit talis respectu venialium; concludit, quòd qui non habet mortale peccatum, non tenetur confiteri, & talis sententia videtur plausibilis Modernis.

Quòd aliquãdo teneantur placet D. Bonauen. & Nau.

Nihilominus sententia S. Bonauenturæ etiam est plausibilis Nauarro in cap. placuit sub num. 110. vbi refert Clem. in agro §. sanè de stat monach. & Caietanum in paucul. opuscul. tom. 1. tract. 5. quæst. 1. asserentem, monachos etiam nulla mortalia, quæ confiteantur, habentes, ad id teneri, & oportere illos eo casu venialia confiteri, vel mortalia pridem

dem detecta confessario. Et sequitur ibidem Nauarr. Sicut igitur nemo tenetur venialia confiteri, si ius diuinum tantùm attendas; si tamen humanum, tenetur. Ex quibus verbis possumus concludere, quòd quia Religiosi, maximè nos Capuccini, per nostra statuta pluries in hebdomada teneamur confiteri, quippe qui ad seruanda talia statuta spontè nos obligauimus, quòd (supposito ex diuina gratia nos non habere mortalia peccata) tunc tenemur venialia confiteri, ad hoc vt in confessione sit materia, supra quam cadat forma.

ARTICVLVS IV.

An quilibet sacerdos possit absoluere à venialibus? Respondeo quòd Caietanus in quæstione de ministro confessionis ait, quemlibet posse se subiicere cuilibet pro peccatis venialibus, quia in illa materia nulli est subiectus: quare quilibet sacerdos per hanc potestatem, quam accipit

Quilibet sacerdos potest absoluere à venialibus.

Caiet.

Prima opinio.

ARTICVLVS V.

Pœnitens tenetur acceptare pœnitentiam satisfactoriã à confessario sibi impositam.

Pœnitentia est duplex, satisfactoria, & præseruatoria.

AN *pœnitens teneatur acceptare pœnitentiam sibi à confessario impositam?* Respondeo quòd distinctione opus est; nam duplex est pœnitentia, quædam est satisfactoria, & quædam est præseruatoria: Quantùm ad præseruatoriam, seu ad exeundum à peccato, & amplius ad illum non reuersurum, qualis est alieni restitutio, odij mortalis depositio, dimissio officij, quod sine peccato exerceri nequit, & conuersationis, qua se credit in mortale peccatum lapsurum, necessariò imponenda est, quam si nolit acceptare, nullatenus est absoluendus. Quantùm verò ad satisfactoriam pœnitentiam, si pœnitens noluerit acceptare aliquam magnam pœnitentiam, confessarius debet eam diminuere, declarando ei pœnam alterius mundi, iuxta Maior. in 4. distin. 20. quæst. 1. col. 3.

Maior.

SI VERO pœnitentia imposita non est tam magna, imò & leuis, & nihilominus pœnitens nolit eam acceptare,

ceptare, quid agendum? Scotus in 4. dist. 17. quem sequitur Gabr. dist. 16. quæst. 2. & Medina in Cod. de confess. dicit, quòd sufficit pœnitententi habere propositum satisfaciendi Deo hîc, vel in purgatorio: quibus consonat Hostiens. in summa de pœnit. §. & an sit. versic. Quid de operibus. & Panor. in cap. significauit. num. 2. eod. tit.

Prima opinio.
Scot.
Gabr.
Medin.
Hostiens.
Panorm.

Contra quam sententiam videtur facere cap. omnis vtriusque sexus. de pœnit. & remiss. habens, pœnitentiam à confessario iniunctam à pœnitente acceptari debere: & Concilium Florentinum agens de sacramento Pœnitentiæ habet, confessarium sicut potestatem habet ad absoluendum, ita ad obligandum habere: cuius oppositum, esse hæreticum declarauit Concilium Trid. sess. 14. cap. 8. & can. 15. vbi sic habetur. Si quis dixerit, claues esse datas Ecclesiæ tantùm ad soluendum, non etiam ad ligandum: & propterea sacerdotes dũ imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem clauium, & contra institutioné Christi,

Refutatur.
Conc. Trid.

ana

ARTICVLVS V.

Pœnitens tenetur acceptare pœnitentiam satisfactoriã à confessario sibi impositam.

Pœnitentia est duplex, satisfactoria, & præseruatoria.

AN *pœnitens teneatur acceptare pœnitentiam sibi à confessario impositam?* Respondeo quòd distinctione opus est; nam duplex est pœnitentia, quædam est satisfactoria, & quædam est præseruatoria: Quantùm ad præseruatoriam, seu ad exeundum à peccato, & amplius ad illum non reuersurum, qualis est alieni restitutio, odij mortalis depositio, dimissio officij, quod sine peccato exerceri nequit, & conuersationis, qua se credit in mortale peccatum lapsurum, necessariò imponenda est, quam si nolit acceptare, nullatenus est absoluendus. Quantùm verò ad satisfactoriam pœnitentiam, si pœnitens noluerit acceptare aliquam magnam pœnitentiam, confessarius debet eam diminuere, declarando ei pœnam alterius mundi, iuxta Maior. in 4. distin. 20. quæst. 1. col. 3.

Maior.

SI VERO pœnitentia imposita non est tam magna, imò & leuis, & nihilominus pœnitens nolit eam acceptare,

ceptare, quid agendum? Scotus in 4. dist. 17. quem sequitur Gabr. dist. 16. quæst. 2. & Medina in Cod. de confess. dicit, quòd sufficit pœnitententi habere propositum satisfaciendi Deo hîc, vel in purgatorio: quibus consonat Hostiens. in summa de pœnit. §. & an sit. versic. Quid de operibus. & Panor. in cap. significauir. num. 2. eod. tit.

Prima opinio. *Scot.* *Gabr.* *Medin.* *Hostiens.* *Panorm.*

Contra quam sententiam videtur facere cap. omnis vtriusque sexus. de pœnit. & remiss. habens, pœnitentiam à confessario iniunctam à pœnitente acceptari debere: & Concilium Florentinum agens de sacramento Pœnitentiæ habet, confessarium sicut potestatem habet ad absoluendum, ita ad obligandum habere: cuius oppositum, esse hæreticum declarauit Concilium Trid. sess. 14. cap. 8. & can. 15. vbi sic habetur. Si quis dixerit, claues esse datas Ecclesiæ tantùm ad soluendum, non etiam ad ligandum: & propterea sacerdotes dū imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem clauium, & contra institutioné Christi; ana

Refutatur. *Conc. Trid.*

ARTICVLVS V.

Pœnitens tenetur acceptare pœnitentiam satisfactoriã à confessario sibi impositam.

Pœnitentia est duplex, satisfactoria, & præseruatoria.

Maior.

AN *pœnitens teneatur acceptare pœnitentiam sibi à confessario impositam?* Respondeo quòd distinctione opus est;nam duplex est pœnitentia, quædam est satisfactoria, & quædam est præseruatoria. Quantùm ad præseruatoriam, seu ad exeundum à peccato, & amplius ad illum non reuersurum, qualis est alieni restitutio, odij mortalis depositio, dimissio officij, quod sine peccato exerceri nequit, & conuersationis, qua se credit in mortale peccatum lapsurum, necessariò imponenda est, quam si nolit acceptare, nullatenus est absoluendus. Quantùm verò ad satisfactoriam pœnitentiam, si pœnitens noluerit acceptare aliquam magnam pœnitentiam, confessarius debet eam diminuere, declarando ei pœnam alterius mundi, iuxta Maior. in 4. distin. 20. quæst. 1. col. 3.

SI VERO pœnitentia imposita non est tam magna, imò & leuis, & nihilominus pœnitens nolit eam acceptare,

ceptare, quid agendum? Scotus in 4. dist. 17. quem sequitur Gabr. dist. 16. quæst. 2. & Medina in Cod. de confess. dicit, quòd sufficit pœnitententi habere propositum satisfaciendi Deo hîc, vel in purgatorio: quibus consonat Hostiens. in summa de pœnit. §. & an sit. versic. Quid de operibus. & Panor. in cap. significauit. num. 2. eod. tit. *Prima opinio. Scot. Gabr. Medin. Hostiens. Panorm.*

Contra quam sententiam videtur facere cap. omnis vtriusque sexus. de pœnit. & remiss. habens, pœnitentiam à confessario iniunctam à pœnitente acceptari debere: & Concilium Florentinum agens de sacramento Pœnitentiæ habet, confessarium sicut potestatem habet ad absoluendum, ita ad obligandum habere: cuius oppositum, esse hæreticum declarauit Concilium Trid. sess. 14. cap. 8. & can. 15. vbi sic habetur. Si quis dixerit, claues esse datas Ecclesiæ tantùm ad soluendum, non etiam ad ligandum: & propterea sacerdotes dũ imponunt pœnas confitentibus; agere contra finem clauium, & contra institutionẽ Christi; *Refutatur. Conc. Trid.*

ana

ARTICVLVS V.

Pœnitens tenetur acceptare pœnitentiam satisfactoriã à confessario sibi impositam.

AN *pœnitens teneatur acceptare pœnitentiam sibi à confessario impositam?* Respondeo quòd distinctione opus est; nam duplex est pœnitentia, quædam est satisfactoria, & quædam est præseruatoria. Quantùm ad præseruatoriam, seu ad exeundum à peccato, & amplius ad illum non reuersurum, qualis est alieni restitutio, odij mortalis depositio, dimissio officij, quod sine peccato exerceri nequit, & conuersationis, qua se credit in mortale peccatum lapsurum, necessariò imponenda est, quam si nolit acceptare, nullatenus est absoluendus. Quantùm verò ad satisfactoriam pœnitentiam, si pœnitens noluerit acceptare aliquam magnam pœnitentiam, confessarius debet eam diminuere, declarando ei pœnam alterius mundi, iuxta Maior. in 4. distin. 20. quæst. 1. col. 3.

Pœnitentia est duplex, satisfactoria, & præseruatoria.

Maior.

SI VERO pœnitentia imposita non est tam magna, imò & leuis, & nihilominus pœnitens nolit eam acceptare,

ceptare, quid agendum? Scotus in 4. dist. 17. quem sequitur Gabr. dist. 16. quæst. 2. & Medina in Cod. de confess. dicit, quòd sufficit pœnitententi habere propositum satisfaciendi Deo hîc, vel in purgatorio: quibus consonat Hostiens. in summa de pœnit. §. & an sit. versic. Quid de operibus. & Panor. in cap. significauit. num. 2. eod. tit. *Prima opinio. Scot. Gabr. Medin. Hostiens. Panorm.*

Contra quam sententiam videtur facere cap. omnis vtriusque sexus. de pœnit. & remiss. habens, pœnitentiam à confessario iniunctam à pœnitente acceptari debere: & Concilium Florentinum agens de sacramento Pœnitentiæ habet, confessarium sicut potestatem habet ad absoluendum, ita ad obligandum habere: cuius oppositum, esse hæreticum declarauit Concilium Trid. sess. 14. cap. 8. & can. 15. vbi sic habetur. Si quis dixerit, claues esse datas Ecclesiæ tantùm ad soluendum, non etiam ad ligandum: & propterea sacerdotes dũ imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem clauium, & contra institutioné Christi, *Refutatur. Conc. Trid.*

ana

confiteri, ſicut iacet in conſcientia, & iudicio ſacerdotis relinquat, vtrùm ſit veniale, vel mortale. Siue etiam propter Eccleſiaſticum ſtatutum tenetur, quia omnis fidelis ſemel in anno tenetur confiteri; ſed hoc non propter peccati venialis morbum, ſed propter præceptum. Hæc S. Bonau. cum quo concordat Riccardus ibidem.

Non habens niſi venialia nõtenetur confiteri, ſic Moderni.

Sotus nihilominus cõtendit, quòd neque ex præcepto Eccleſię, nam tale præceptũ præſupponit materiam neceſſariã, quæ cùm non ſit talis reſpectu venialium; concludit, quòd qui non habet mortale peccatum, non tenetur confiteri, & talis ſententia videtur plauſibilis Modernis.

Quòd aliquãdo teneantur placet D. Bonauen. & Nau.

Nihilominus ſententia S. Bonauenturæ etiam eſt plauſibilis Nauarro in cap. placuit ſub num. 110. vbi refert Clem. in agro §. ſanè de ſtat monach. & Caietanum in paucul. opuſcul. tom. 1. tract. 5. quæſt. 1. aſſerentem, monachos etiam nulla mortalia, quæ confiteantur, habentes, ad id teneri, & oportere illos eos caſu venialia confiteri, vel mortalia pridem

dem detecta confessario. Et sequitur ibidem Nauarr. Sicut igitur nemo tenetur venialia confiteri, si ius diuinum tantùm attendas; si tamen humanum, tenetur. Ex quibus verbis possumus concludere, quòd quia Religiosi, maximè nos Capuccini, per nostra statuta pluries in hebdomada teneamur confiteri, quippe qui ad seruanda talia statuta spontè nos obligauimus, quòd (supposito ex diuina gratia nos non habere mortalia peccata) tunc tenemur venialia confiteri, ad hoc vt in confessione sit materia, supra quam cadat forma.

ARTICVLVS IV.

An quilibet sacerdos possit absoluere à venialibus? Respondeo quòd Caietanus in quæstione de ministro confessionis ait, quemlibet posse se subiicere cuilibet pro peccatis venialibus, quia in illa materia nulli est subiectus: quare quilibet sacerdos per hanc potestatem, quam

Quilibet sacerdos potest absoluere à venialibus.

Caiet.

Prima opinio.

accipit

accipit à ſubdito, poteſt abſoluere illum. Sed hæc opinio confutatur à Nauar. in c.placuit.n.26. quia Concilium Florentinum requirit miniſtrum, qui habeat poteſtatem, aut ordinariam, aut delegatam: poteſtas autem non eſt niſi à iure, aut à iudice; ipſe verò Nauarrus dicit, quòd quilibet ſacerdos poteſt abſoluere à venialibus quemcunque, non propter auctoritatem ab ipſo pœnitente acceptam, ſed propter poteſtatem à Deo acceptam, & ab Eccleſia non impeditam. Et num. 22. ait: Dico primo nullibi me videre textum, quo probetur, eum, qui ſola venialia peccauit, cui voluerit confeſſario confiteri poſſe. At ſi, vt multi affirmant, id receptum eſt, concedò, ſed nego illos presbyteros, quibus talis confitetur, nullam habere in confeſſum iuriſdictionem, habent enim illam habitualem in ſuſceptione ordinis acceptam, quæ in actualem reducitur per legitimam confitentis ſubiectionem. Confitens autem legitimè ſe illis ſubiicit, ſi cum licentia expreſſa, vel tacita proprij ſacer

ſacerdotis id faciat: & eos, qui ſola venialia habent, hanc licentiam habere à lege, vel legiſlatore tacitam, credendum eſt: ſic Nauarrus.

Sotus verò dicit, ideò quemlibet poſſe abſoluere à venialibus, quia ad abſoluendum à talibus non eſt neceſſaria iuriſdictio, ſicut à mortalibus. Sed hoc eſt gratis dictum, cùm enim confeſſio venialium ſit ſacramentalis, iudicium quoque illorum exigit iuriſdictionem. Alij dicunt id poſſe, quia omnes ſacerdotes poteſtatem habent à Deo reſpectu venialium, ratione enim talium homines non ſubduntur Papæ. Sed hoc etiam gratis eſt dictum; nam Chriſtus conſtituit Apoſtolos iudices omnium peccatorum. *Sotus. Secunda opinio. Refutatur. Tertia opinio. Refutatur.*

Dicendum ergo; ideo quemlibet ſacerdotem poſſe abſoluere à venialibus, quia Papa tacita conceſſione permittit, vt quilibet ſacerdos à venialibus abſoluat: concordat Suarez in 4. tom. diſput. 26. ſect. 5. num. 5. & 7. *Vera reſponſio.*

ARTI

ARTICVLVS V.

Pœnitens tenetur acceptare pœnitentiam satisfactoriã à confessario sibi impositam.

Pœnitentia est duplex, satisfactoria, & præseruatoria.

AN *pœnitens teneatur acceptare pœnitentiam sibi à confessario impositam?* Respondeo quòd distinctione opus est; nam duplex est pœnitentia, quædam est satisfactoria, & quædam est præseruatoria: Quantùm ad præseruatoriam, seu ad exeundum à peccato, & amplius ad illum non reuersurum, qualis est alieni restitutio, odij mortalis depositio, dimissio officij, quod sine peccato exerceri nequit, & conuersationis, qua se credit in mortale peccatum lapsurum, necessariò imponenda est, quam si nolit acceptare, nullatenus est absoluendus. Quantùm verò ad satisfactoriam pœnitentiam, si pœnitens noluerit acceptare aliquam magnam pœnitentiam, confessarius debet eam diminuere, declarando ei pœnam alterius mundi, iuxta Maior. in 4. distin. 20. quæst. 1. col. 3.

Maior.

SI VERO pœnitentia imposita non est tam magna, imò & leuis, & nihilominus pœnitens nolit eam acceptare,

ceptare, quid agendum? Scotus in 4. dist. 17. quem sequitur Gabr. dist. 16. quæst. 2. & Medina in Cod. de confess. dicit, quòd sufficit pœnitenti habere propositum satisfaciendi Deo hîc, vel in purgatorio: quibus consonat Hostiens. in summa de pœnit. §. & an sit. versic. Quid de operibus. & Panor. in cap. significauit. num. 2. eod. tit.

Prima opinio. Scot. Gabr. Medin.

Hostiens.

Panorm.

Contra quam sententiam videtur facere cap. omnis vtriusque sexus. de pœnit. & remiss. habens, pœnitentiam à confessario iniunctam à pœnitente acceptari debere: & Concilium Florentinum agens de sacramento Pœnitentiæ habet, confessarium sicut potestatem habet ad absoluendum, ita ad obligandum habere: cuius oppositum, esse hæreticum declarauit Concilium Trid. sess. 14. cap. 8. & can. 15. vbi sic habetur. Si quis dixerit, claues esse datas Ecclesiæ tantùm ad soluendum, non etiam ad ligandum: & proprerea sacerdotes dũ imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem clauium, & contra institutioné Christi,

Refutatur.

Conc. Trid.

ana

Concil. Later. anathema ſit. Et Concilium Lateranen. ſub Leone X. ſeſſ. 9. §. ad abolendum, præcipit confeſſariis, ne blaſphemos Dei, & ſuæ Matris abſque magna pœnitentia, ad arbitrium ſeueri confeſſarij abſoluant.

Secunda opinio tenenda. QVIBVS diligenter perpenſis, videtur concludendum, confeſſarium obligare poſſe pœnitentem, vt ſatisfactionem impoſitam acceptet, & impleat: quæ concluſio videtur nunc tam certa, vt ſine temeritate negari non poſſit; nam ferè definiuit eam Concilium Tridentinum vbi ſuprà, adeò vt Magiſter Victoria *Magiſter Victoria.* exiſtimauerit eam eſſe de fide. Et probatur etiam ratione; nam vnuſquiſque tenetur parere iudici rectè iudicanti; ſed impoſitio pœnitentiæ eſt pars iuſtitiæ, ergo. Hanc concluſionem docuit Magiſter in 4 diſt. 16. *Magiſter.* & 18. & ibi D. Thom. quæſt. 1. art. *D. Thom.* 3. quæſt. 3. Riccard. art. 2. quæſt. 5. *Ricc.* Palud. diſt. 20. quæſt. 2. in fin. & ibi *Paludan.* Maior. quæſt. 5. & diſt. 17. quæſt. 2. *Maior.* & ibi Dur. quæſt. 2. Alenſis 4. part. *Dur.* quæſt. 24. membr. 4. art. 5. Anton. *Alenſ. Anton.* 3. part. tit. 18. cap. 19. §. 19. Ruardus *Ruard.* artic.

artic. 3.pag. 273. Victoria in summa. *Victoria.* num. 240. Sotus. distin. 20.quæst. 2. *Sotus.* artic.2. Cano. relect. de pœnit. part. *Cano.* 5. in fine. Ledesma. 2. part.4. quæst. *Ledesma.* 20. art. 3. & alij.

ARTICVLVS VI.

AN peccare cum spe veniæ aggrauet peccatum? Respondeo quòd *Peccare cum spe veniæ nõ aggrauat peccatũ.* ex vna parte videtur dicendum affirmatiuè, quia assumere bullam ea intẽtione quòd se absoluere faciat à casu reseruati peccati, quod molitur facere, sit circunstantia necessariò confitenda propter grauem abusum bullæ. Nihilominus ex alia parte respondemus cum Nauarro in Manuali *Nauar.* cap. 6. num. 4. quòd secundùm Caietanum talis circunstantia non est *Peccare cum spe veniæ, nõ est circũstãtia aggrauans peccatũ, sed minuens.* aggrauans, sed minuens, quia peius esset, si sine spe, & proposito pœnitendi peccatum fuisset aggressus. Et ad obiectionem in contrarium dicitur, quòd ibi licet propositum obtinendi absolutionem à reseruato peccato non aggrauet; tamen est abu-

Assumere bullā pro occasione peccandi est abusus.

sus priuilegij, quando sumit bullam, vt occasionem ad peccandum habeat; ideóque illam assumit, aliàs non peccaturus, vt peccet propter abusum priuilegij, priuilegium bullæ ei in hoc non valet: secus si postquam bullam sumpsit, cùm aliàs esset paratus peccare cum confidentia obtinendi absolutionem per illam, peccaret; tunc enim ei valet, quia peius esset (secundùm Caietanum, & Nauarrum) si sine proposito pœnitendi, & obtinendi absolutionem peccaret.

Caiet.

ARTICVLVS VII.

AN liceat pœnitenti manifestare personam complicis in confessione?

Prima opinio.

Respondeo quòd hæc quæstio pro vtraque parte habet suos fautores: pro parte enim affirmatiua habet fautores multos Doctores antiquos, vnde videtur inter illos fuisse communis: pro parte verò negatiua etiam suos defensores habet, nempe Caietanum Medin. & Nauarrum in

Secunda opinio. Med. Nauar.

in ſumma latè cap. 7. num. 2. Canus, *Canus.* & Sotus mediant. Pro dilucidatione *Sot.* verò tantæ difficultatis dico plura.

PRIMO, quando pœnitens habet legitimum alium confeſſorem, vel poteſt illum adire, vel poteſt confeſſio differri, nullatenus licèt circunſtantiam complicis in peccato, aliàs neceſſariò confitendam, reuelari confeſſario peruenturo ſtatim ad notitiam complicis, cum iactura eius exiſtimationis apud confeſſarium: quia ſolùm in arcto neceſſitatis caſu, vbi aliter fieri non poteſt, venit intelligenda quæſtio.

SECVNDO dico, quòd reuelatio complicis in peccato, in confeſſione fieri poteſt, ſi aliter nõ poteſt pœnitens confiteri ſpeciem ſui peccati, quando talis reuelatio creditur profutura, & nõ obfutura complici. Hęc aſſertio elicitur ex Nau. vbi ſuprà, *Nau.* num. 7. vbi ſubiungit de hoc rationem: quia, inquit, reuelatio criminis poteſt fieri profutura perſonæ, & non obfutura, ſi præceſſerit correctio, id eſt monitio, vel ſi nulla alia ſubſit ſpecies correctionis cri-

minosi: & patet, quia ista iactura est parua, & aliunde compensatur, dum ad eius profectum animæ detegitur, & personæ non obfuturæ, sed perpetuò occultaturæ peccatũ illud.

TERTIO dico, quando ex tali reuelatione, complici nihil aliud incommodi sequitur, quàm quòd apud se solùm confessarius non tantam opinionem bonam complicis concipiet, sed tamen non obsit aliter confessarius complici; poterit illam explicare. Hæc assertio videtur
Nauar. esse Nauarri vbi suprà, scilicet cap. 7. num. 4. & 5. vbi etsi videatur illam negare verbis, in exemplis tamen à se positis videtur illam tenere
Soto. cum Soto in 4. & cum Corduba in
Corduba. tract. de casibus conscientiæ, quæst. prima. Probatur autem nostra assertio, quia in hoc casu talem circunstantiã complicis prodere, apud confessarium non obfuturam, non est propriè infamare complicem, quia cùm infamia secundùm eius definitionem, sit communis opinio sinistra de aliquo, diuulgata apud multos; hæc reuelatio, quæ vni tantùm

tùm ſit, id eſt confeſſario cælaturo, non eſt propriè infamia: quòd ſi aliqualis iactura famæ eſt, illa modica eſt, & quam tenetur complex pati, propter commodum ſalutis animæ proximi: maximè quia cùm complex conſenſerit cooperando in peccatum ſuum, & alterius, vt in copula carnali, ex culpa ſua ſe poſuit in tali ſtatu, vt (ſi conſors ſibi in culpa non poſſet eam aliter confiteri), cum iactura illius eam explicaret, quia benè nouerat, iſtum conſortem ſibi in peccato, confitendo illam circunſtantiam ſpecificam, ſuæ conſcientiæ eſſe proſpecturum: & preterea confitens facit, quod debet, nempè confitendo integrè peccata ſua, abſque eo, quod intendat iacturam famæ complicis.

QVARTO dico, quando ex reuelatione complicis in confeſſione, non tantùm paruæ exiſtimationis iacturam patietur apud confeſſarium, ſed, quod maius eſt, ex tali reuelatione aliquod notabile damnum probabiliter creditur, quòd imminet complici apud confeſſarium, vel

quia confessarius reuelaturus esse creditur illam circunstantiam extra confessionem, vel quòd vlciscetur se de complice, vel contra eum in futurum malè loquetur in præiudicium famæ, & reputationis, vt putà, non dando ei suffragium, & votum in electionibus; vel si est superior confessarius, timetur, quòd amouebit eum de illo loco; vel priuabit eum aliquo officio; tunc neque in vita, neque in morte licitè potest pœnitens hanc circunstantiam complicis in confessione prodere. Ratio est, quia infamare aliquem iniustè, & reuelare aliena peccata ea ignoranti, est peccatum lege diuina cautum, & lex præcipiens, vt confessio sacramentalis sit integra, est lex diuina positiua à Christo Domino nostro instituta, vt in glos. summæ de pœnit. dist. quinta. Et regula generalis est, quòd quando duæ leges contrariæ in aliquo casu concurrunt, in quo alterius obseruatio est omittenda; tunc temporis illa, quæ maior est, minori debet anteferri, & hæc illi cedere.

arg.

arg. in cap. Iulianus, & cap. si dominus. 11. quæst. 3. & cap. sicut. aditinet. glos. verbo necessitate dist. 1. de consecrat.

Hinc pœnitens nullo pacto debet nominare personam, cum qua peccauit, sed neque eam sic describere, vt confessarius possit in eius cognitionem deuenire, quoniam suprà dicta lex naturalis diuina hoc prohibet. Imò si confessarius præuidet, pœnitentem velle nominare personam delicti consortem, debet statim ei occurrere, ipsumque admonere, ne illam nominet, ne ipse confessarius pariter peccet, infamiæ peccato consentiendo, vt ait noster Seraphicus Doctor in 4. dist. 21. art. 1. quæst. 3. & facit cap. notum 2. quæst. 1. & cap. 1. de off. deleg. Vnde licèt quàm plurimi antiqui teneant in 4. dist. 16. quòd quando circunstantia necessariò confitenda, non potest manifestari absque reuelatione tertiæ personæ; quòd tunc potest licitè illam reuelare; Opposita nihilominus sententia est verior, quam tenet Innoc. in cap. omnis vtr. sex. de

D. Bon.

Pœnitens non debet manifestare personã conplicis in confessione.

Innoc.

Hostiens. pœnit. & remiss. & Hostiens. ibi,
Nauarr. quos sequitur Nauarr. in manuali c. 7. num. 3. & in cap. 3. & in cap. sacerdos num. 95. & 96. de pœnit. dist. 6. nempe quòd potius debet circunstantiam tacere, quàm proximum diffamare, quando alterum de duobus fieri oportet. Exemplum Nauarri est, de eo, qui commisit incestum cum propria matre, vel filia, vel extitit mediator, vt ab alio committeretur; sed quia pœnitens, vel mater, vel filia confessario sunt noti, non potest cognationis gradum exprimere absque mulieris infamia; in hoc casu tenetur circunstantiam tacere, & eam non infamare. Vide Nauarr. vbi suprà, sed pondera numerum 6. 7. & 8.

ARTICVLVS VIII.

AN liceat confessario interrogare pœnitentem in confessione de complice? Articulus iste videtur, quòd pertineat ad sectionem secundam, in qua de pertinentibus ad confessarium

rium tractatur; nihilominus huc reposuimus illum, propter coniunctionem, quam habet cum eo: benè verum est, quòd diuersus est articulus iste, ab articulo præcedenti; nam ibi fuit sermo de pœnitente ex se propalante, vel propalare volente complicem; hîc verò quærimus de confessario, An scilicet possit interrogare pœnitentem de complice.

Nō debet confessarius interrogare de cōplice in confessione.

Respondetur igitur cum distinctione; nam confessarius vel est subditus, vel Prælatus: si subditus est, debet omninò abstinere à tali interrogatione: nam si debet obuiare, & impedire, quando percipit, quòd pœnitens vult explicare, & propalare complicem, vt dictum est in præcedenti articulo: multò magis debet abstinere ipse à tali interrogatione. Si verò & Prælatus, aliquibus visum est, quòd possit interrogare de complice, ad hoc, vt remedium adhibeat, vel pœnitenti, vel complici; nihilominus & ipse quoque abstinere debet, & remittat omnia iudicio Dei. Ratio est, quia vt plurimum iuuenes, & illi, qui apud

nos (recenter professi) nuncupantur, Superioribus confitentur: vnde licèt Prælatus interroget tanquam pater, & vt prodesse possit; nihilominus quælibet interrogatio circa hoc, iuuenibus à Superiore facta in confessione, apud ipsos est, ad instar præcepti: vnde videtur, quòd Superior cogat ipsos: & ex hac coactione proueniunt multa mala, quæ melius est truncare, non interrogando de complice. Et præterea, quia ipsi iuuenes possunt de hoc conqueri, & quia imperiti sunt, & inexperti, putant sibi fuisse factum præceptum cum illa tali simplici interrogatione de reuelatione complicis: vnde postea instant apud Superiores maiores, quòd per vim Superior voluit ab eis scire complicem: & cùm Superior confessarius non possit respondere aliud, nisi, functus sum officio meo: sæpè talis punitur. Et denique, si peccatum commissum aliter non manifestatur, nisi in confessione: signum est, quòd Deus vult, vt illud permaneat sic occultatum; non ergo curare debet, & curiosus

esse Superior confessarius scire de complice; sed adhortetur pœnitentem, & commoneat de obligatione, quam tenet, vt fugiat talem conuersationem, & alia huiusmodi remedia adhibeat, absque eo, quòd se exponat tantæ ruinæ.

ARTICVLVS IX.

AN Religiosus incurrens in casum reseruatum in sua Prouincia, pergens in aliam Prouinciam possit absolui à præsentatione à Prouinciali huius Prouinciæ, ad quam venit? Respondeo quòd sufficit, vt pœnitens se præsentet Ministro Prouinciæ, in qua sua confessus est peccata, secundùm constitutionem Eugenianam, & ius commune, cui standum est. Eò magis, quia in omnibus Prouinciis modò sunt iidem casus reseruati, illi scilicet, qui positi sunt in Decreto Clem. 8. Prædicta verò intelliguntur de Fratribus hospitibus subditis: nam si fuerint Prælati, poterunt seipsos intra Ordinem cuicunque con-

fessario, quem elegerint, se subiicere, & ab eo absolui, cum eodem tamen debito se præsentandi, si reseruata habeant.

ARTICVLVS X.

Sacerdotes sunt in triplici differentia.

AN *Religiosi itinerantes, dum sunt in via, possint simul se confiteri, antequàm ad locum, seu ad Monasterium perueniant?* Respondeo quòd distinguendum est de sacerdotibus, sunt enim in triplici differentia: quidam sunt, qui nunquam fuerunt admissi à Superiore ad audiendas confessiones: quidam, qui fuerunt admissi, sed modò non sunt deputati: quidam verò, qui de facto sunt deputati.

Peccata sunt in triplici differentia.

Et de peccatis etiam distinguendum est; nam vel sunt venialia, vel mortalia simplicia, vel mortalia cum reseruatione adiuncta: nunc verò respondeo plura. Primum si peccata sunt venialia, quilibet sacerdos potest ea absoluere: nam cùm

iure diuino ea confiteri non teneamur, vnusquisque sacerdos potest ea absoluere, si à pœnitente eligatur. Si verò peccata sunt mortalia, tunc ille sacerdos, qui nunquam fuit admissus, nullo pacto potest ea absoluere, quia non habet potestatem iurisdictionis: si verò ille sacerdos fuit aliquando admissus, vel etiam si est de facto deputatus; tunc multis videtur, quòd non possit ea absoluere; nihilominus praxis est in contrarium, & Prælati hoc sciunt, nec prohibent, sed tolerant. Si verò sacerdos est deputatus, & in conuentu audiebat iam confessiones; tunc talis potest audire confessionem huius, & absoluere sicut poterat in conuentu. Sic habet Sotus in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 3. cuius verba sunt ista, Religiosus, qui facultatem habet sui Prælati, audiendi Religiosorum confessiones, quemcunque subditum sui conuentus potest vbicunque terrarum absoluere, perinde ac Prior ipse, præterquàm à casibus reseruatis. Et ego addo, quòd quia in nostra Religione sta-

tutum est, vt confessarij deputati, etiam à reseruatis absoluant, cum onere se præsentandi; hinc poterunt etiam à reseruatis absoluere; dummodo acceptent obligationem se præsentandi.

ARTICVLVS XI.

Promittens se præsentaturum, dum id non facit, semper tenetur.

AN *pœnitens, qui promisit se repræsentaturum, postea habita opportunitate Prouincialis, aut Generalis, non se repræsentans, peccet? & an teneatur denuo se præsentare?* Respondeo quòd tenetur statim se præsentare, dummodo fiat sine suæ infamiæ suspicione: in hoc conueniunt omnes. Sed quantùm ad aliam partem quæsiti, dicunt aliqui, quòd tunc non se repræsentans, habita opportunitate, peccat benè mortaliter, sed quòd non tenetur amplius se præsentare: & prætendunt elicere hoc ex verbis Nauarri, qui in Manuali cap.26. num.12. sic ait, SI SVPERIOR absens inferiori facultatem dederit, vt à casibus sibi reseruatis

Nauar.

absoluat

absoluat sub eo modo, vt iterum illi confiteatur, quando præsens fuerit; confessarius tenetur illum modum pœnitenti declarare: & si eum non acceptauerit, non debet audire, si ante confessionem id sciuit: si tamen consenserit absolutioni, adeò valet absolutio, quòd quamuis postea pœnitens Superiori non confiteatur, valere illa non desinat, peccatum tamen mortale nouum committet. Hæc Nauarrus.

Ex quibus verbis eliciunt aliqui, quòd commisso nouo peccato, ad nihil aliud postea teneantur, qui se non præsentant. Sed profectò hallucinantur: nam præsentatio est veluti debitum contractum, quod quousque non soluitur, semper remanet obligatio illud soluendi. Est etiam veluti obligatio, quam quis habet de voto obedientiæ, paupertatis, & castitatis, in quibus si casus aduenerit, quòd quis transgrediatur aliquod votum mortaliter; licèt postea confiteatur de peccato illo, & de transgressione facta mortaliter; remanet tamen obligatio adhuc

huc seruandi votum promissum, quia iam est debitum contractum.

Quod disertis verbis docet idem Nauarrus, in tom. 1. consil. de voto, & voti red.consil.34. vbi sic concludit: Absolutio fractionis voti differt, ab absolutione voti, ita quòd votum perpetuũ semper obligat, licèt vouens à peccato fractionis voti absoluatur, vt ait S. Antoninus: vnde quando quis non adimplet promissionem factam, de se præsentando, frangit quidem debitum illud, non tamen exoneratur à debito semel contracto. Hæc Nauarrus.

Nauar.

Clarius id habet Sotus dist. 18. quæst. 2. art. 5. in his verbis: Tunc inferior absoluit quidem directè à peccatis non reseruatis, consecutiuè tamen à reseruatis: dummodo pœnitens firmum habeat propositum recurrendi ad Superiorem: nam dum est in mora recurrendi, putà, habita opportunitate, absolutionem non procurans, semper manet in culpa. Sic Sotus: in quibus verbis notanda sunt illa vltima (semper manet in culpa:) nam non tollitur obligatio,

Sotus.

quo

quousque se non præsentat, licèt frangat pluries talem obligationem.

Quod optimè etiam perpendit noster Pater Politius super c. 7. Regulæ, num. 31. dicens, quòd hæc præsentatio est, ex sacramentali confessione dependens, & pars quædam eius, ad satisfactionem pertinens: solutio scilicet debiti, quo se pœnitens ligauit, vt à reseruatis absolueretur. Et ibidem num. 33. ait, Nouum peccatum committit, qui promisit se repræsentare, & non se repræsentauit, & in eodem semper est, dum scilicet, quod promisit, implere non vult. Sicut qui confitendo, aliquorum oblitus peccatorum, ea, cùm memoriæ occurrerint, licèt fuerit absolutus, semper confiteri tenetur: & nouo peccato ligabitur, si ea confiteri noluerit, eóque erit astrictus, donec oblita confiteatur. Quod ex Soto nos suprà annotauimus num. 30. toties pœnitentem peccare mortaliter, quoties habita opportunitate, Superiori denuò non confitetur reser-

uata,

uata, quæ cum hac ligatura fuerunt ab inferiori absoluta, & à pœnitente acceptata. Hucusque Politius.

Idem censeo de confessariis deputatis, qui rationabili causa ducti, suscipiunt super se obligationem, & onus se præsentandi; scilicet quòd debent id facere, quàm plurimùm se illis offert copia Superioris: nisi ratione efficaci ducti, iudicauerint aliud expedire pœnitenti: nam potest dari casus, in quo si tunc confessarius se præsentat, Superior veniet in cognitionem pœnitentis, & propterea melius est, vt differatur præsentatio in opportuniorem occasionem. Sed ordinariè loquendo, tenetur se statim præsentare, si habeat copiam Superioris, quia habet idem onus, ac pœnitens, dum super se illud suscipit.

Non licet Regularibus se confiteri indifferẽter extra suum ordinem.

ARTICVLVS XII.

AN liceat Regularibus indifferenter se confiteri extra suum Ordinem? Respondeo quòd exceptis

Pœni

Pœnitentiariis Sanctissimi Domini Nostri Papæ, qui habent plenariam potestatem audiendi confessionem omnium ad se recurrentium, etiam Religiosorum cuiuscunque Ordinis de reliquis tàm sacerdotibus sæcularibus, quàm regularibus cuiuscunque Ordinis hoc certum est, Regulares confiteri non posse: cùm enim Religiosi sui iuris non sint, non habent ad id facultatem, cùm non solùm non faueat illi licentia Prælatorum suorum; imò è contra Prælati semper reclament, & contradicant; vnde stante tali prohibitione, nullus regularium poterit extra ordinem confiteri, eritque nulla confessio, & absolutio attentata.

Pœnitentiarij Papa super omnes fideles etiam Regulares, potestatē habent in foro conscientia.

Hæc autem Superioris prohibitio semper extitit in Ordine, satisque ex vsu, & antiqua consuetudine comprobatur, quæ etiam vim legis in hoc habet. Et de hoc insuper habetur statutum Clem. 4. quo inhibetur vniuersis Ecclesiarum Prælatis, & quibuscunque aliis, ne confessiones Fratrum Minorum præsumant, eorum Prælatis inuitis, audire: vt

habetur

Compēd. Priuileg. habetur in Compendio Priuilegiorum titulo confeſſio. num. 1. & Bonifacius octauus ſic habet, Inhibemus vniuerſis Fratribus veſtri Ordinis ne aliquis eorum, niſi in neceſſitatis articulo, aliis, quàm Prælatis ſuis peccata ſua cōfiteri præſumant, vel aliis ſacerdotibus eiuſdem Ordinis, ſecundùm Regulæ, & ipſius Ordinis ſtatuta. Hæc ibi.

Hugo. & Piſanus. HOC autem adeò verùm eſſe putat Hugo, & Piſanus ſuper Regul. cap. 7. vt aſſerant, etiam ex vi Regulæ prohibitum eſſe Miniſtris, poſſe facere facultatem Fratribus, vt extra Ordinem valeant confiteri de caſibus ipſis Miniſtris reſeruatis: etenim Regula peccantes Fratres, non ad alios, quàm ad Miniſtros Ordinis mittit: & ipſis Ordinis Miniſtris, qui curam animarum Fratrum ſuorum habent, modum præſcribit, vt in caſibus ſibi reſeruatis, non aſſignent extraneos ipſis Fratribus confeſſarios ſæculares, ſcilicet presbyteros, vel alios Religioſos, ſed tantùm huius Ordinis ſacerdotes: ait enim Regula, IPSI VERÒ MINISTRI,

NISTRI, si presbyteri non sint, per alios sacerdotes Ordinis pœnitentiam iniungi faciant. In mortis autem articulo, poterunt Fratres deficientibus sacerdotibus Ordinis nostri, etiam absque licentia Prælatorum, aliis sacerdotibus confiteri, & absolui sine obligatione, & debito reconfitendi reseruata peccata Ministris, vt est communis regula Doctorum in 4. dist. 17. & de hoc latè potest videri Nauarrus in cap. 1. de pœnit. distin. 6. num. 73. cum quo concordat Corduba super Regula in cap. 7. quæst. 2. *Nauar.* *Corduba.*

SOLVM PREDICATORES nostri Ordinis, & etiam alij Fratres, quando sunt extra Monasterium, & non possunt habere copiam sacerdotis Ordinis nostri, quia scilicet, non habent socium sacerdotem, & confessarium, possunt confiteri peccata sua alteri sacerdoti alterius Ordinis, vel etiam presbytero sæculari: dummodo fiat sine fraude, & dicantur suo Prælato denuò reseruata. Sic ex concessione Leonis X. habetur in Compendio Priuilegiorum, titulo *Leo. 10.* *Compēd. Priuil.*

Abso

Absolutio ordinaria. §. 19. Circa quam concessionem animaduerto, *Conc. Trident.* quòd quia ex Concilio Tridentino in articulo mortis nulla est reseruatio casuum; hinc in tali casu dicimus, quòd si ægrotus conualescat, non tenetur amplius ad reconfitendum peccata reseruata, nisi habeant annexam excommunicationem, & tunc solùm sufficit recurrere pro censura, vt suprà pluries dictum est: at extra talem articulum, seruanda est forma concessionis.

Politius. Deinde pondero, quòd Pater Politius super Reg. cap. 7. num. 44. conatur infringere talem concessionem Leonis X. ac si esset contra Regulam, & nos Capuccini per nostra statuta renunciauimus omnibus priuilegiis, relaxantibus Regulam, vnum de quibus est hoc præsens, de *Refutatur. Politius.* quo agimus. Oppositum nihilominus verum, nempè quòd talis concessio non solùm non est contra Regulam, imò & iuxta Regulam; nam prouidet Fratribus, copiam sacerdotis quando ex nostro Ordine illi non possunt haberi, quomodo munda

munda conſcientia ad altare accedere valeant. Id quod ipſe Pater Politius poſtea animaduertens dicit infrà, num.46. his verbis: Sed eſto, inquit, quod non ſit præceptum Regulæ, negari tamen non poteſt, ſecundùm morem Regulæ eſſe, vt extra Ordinem Fratres nullatenus confiteantur, niſi in neceſſitatis articulo. Et in num. 47. declarans neceſſitatis articulum, ait, Neque hîc neceſſitatis articulus ſumendus eſt tantùm pro articulo, ſeu periculo mortis, ſed pro quacunque alia neceſſitate, ad id iuſtè cogente, quæ eſſe poterit, ſi neceſſariò ad euitandum manifeſtum ſcandalum debeat ſacerdos celebrare, & confeſſarium noſtri Ordinis, cui confiteatur, non habeat; vel ſi in terris infidelium reperiatur, vbi noſtri Ordinis ſacerdos non ſit; in tali enim neceſſitate poſſunt miniſtri diſpenſare, & tacitè intelligitur diſpenſatum, & facta facultas, quia nec Regulæ menti aduerſatur, in caſu neceſſitatis diſpenſare. Et in num. 48. ſubdit. Prædicta tamen ſemper intelligas pro culpis,

pis, seu absoluendis peccatis, non de censuris; nam de his nec ex Regula, nec ex aliqua Papali constitutione videtur prohibitum Ministris, posse committere alicui extra Ordinem potestatem absoluendi, vel dispensandi, vt iudicauerint expedire: vnde vbi expediens fuerit, poterunt extra Ordinem prædictam facultatem absoluendi à censuris committere. Sic Politius,& annotauit etiam Corduba vbi suprà, in quæst.3. puncto primo. Vide etiam quæ posita sunt suprà, in art.17. primæ sectionis in decreto Clem. 8. caueant tamen Superiores ne sint faciles in concedenda tali facultate: nisi in maxima necessitate.

Politius.

Corduba.

ARTICVLVS XIII.

Virtute cruciata nō possūt Regulares absolui à reseruatis.

AN virtute Indulgentiarum Cruciatæ, vel Iubilæi plenissimi vel Indulgentiæ ad instar Iubilæi, in quibus datur facultas, vt quis possit sibi eligere confessarium sæcularem, seu regularem, qui eos absoluat omnibus casibus, &c.

possint

possint (inquam) Fratres extra suum Ordinem confiteri? Respondeo cum distinctione.

PRIMO, de facultate Bullæ Cruciatæ, iam dictum est suprà, in artic. 17. primæ sectionis quòd non; nam de mente duorum Summorum Pontificum scilicet, Clem. 8. & Pij Quinti, & de mente aliorum, Regularis non potest vti Bulla Cruciatæ, quò ad particulare de confessione, & absolutione. Scio Rodriquez tenere oppositum in tomo 1. regul. qq. quæst. 21. art. 10. scilicèt, quòd Fratres Mendicantes possunt accipere Bullam Cruciatæ, cum licentia tamen Superiorum: & quòd Prælati Regulares talem licentiam, pro te tam sancta facilè dare debent: Et addit, quòd Fratres Minores, quibus ex Regula est prohibitum recurrere ad pecuniam, absque præsente, vel imminente necessitate, possunt illam pecuniam cum licentia Prælatorum procurare, pro huius Bullæ receptione, seruatis tamen reliquis modificationibus Summorum Pontificum, iuxta eorum professionem. *Rodriquez tenet quòd possunt.*

Et

Et ſubdit, licèt Collect. verbo.Cruciata. §. quinto in Comp. Priuileg. dicat, quòd hæc Bullæ acceptio non ſit cauſa ita neceſſaria, vt poſſit perinde ad pecuniam recurri, cùm totum quod in ea conceditur, in noſtris Priuilegiis habeatur: attamen Corduba in expoſitione noſtræ Regulæ, cap. 4. quæſt. 7. tenet contrarium, dicens, quòd imò iſta ſit ſufficiens neceſſitas, vt Prælati poſſint dare licentiam talem, cùm ſit negotium tantæ pietatis. Quibus addo (ait Rodriquez) quòd licèt poſſint, per virtutem Priuilegiorum ſuas animas liberare, ſanctum tamen eſt, pluribus aliis viis id attentare. Hæc ille.

Rodriquez confutatur. Nihilominus ſententia Collectoris eſt verior, & omninò amplectenda: non enim licèt pro talis Bullæ acceptione recurrere ad pecuniam, cùm non ſit neceſſaria: nam quantùm ad Indulgentias, iam nobis multis aliis viis conceduntur, & quantùm ad abſolutionem à caſibus reſeruatis, etiam remedia plura ſunt data. Poteſt benè opinio Rodriquez, & Cor

& Cordubæ saluari in cæteris Mendicantibus, qui habent pecuniam, etiam in particulari, de quorum numero, si erant Rodriquez, & Corduba, vel etiam habebant ad id socios; poterant etiam ad hoc pecunias dare. At nos Capucini, qui per misericordiam Dei obseruamus Regulam iuxta textum, nullo pacto possumus recurrere ad pecuniam, pro receptione talis Bullæ, eò magis, quia id prohibitum est à duobus Summis Pontificibus, vt visum est. Et fortasse si Rodriquez, & Corduba vidissent Bullam Clem. 8. circa hoc, de qua suprà, non tenuissent vtrique talem opinionem. Hæc de Bulla Cruciatæ.

Capucini obseruant Regulam iuxta literam.

SECVNDO de facultatibus, quæ dantur tempore Iubilæi plenissimi, pro tota Ecclesia, & pro omnibus fidelibus; dicimus, quòd quando in eis specificè datur facultas, vt Regulares possint sibi eligere confessarium extra Ordinem, nedum intra, qui possit eos absoluere ab omnibus casibus, sicut Sanctissimus Dominus Noster Paulus Papa

Virtute verò Iubilæi plenissimi quando id conceditur, possunt regulares confiteri extra Ordinem.

Quintus, qui hodie viuit, & fœlix regnat in Petri Sede, in duobus Iubileis generalibus promulgatis, hucusque, indulsit: quod etiam fecerat ante Clem. 8. & tunc nulli dubium, quin Frater possit confiteri extra Ordinem, & eligere sibi confessarium iuxta tenorem Bullæ. Sciendum est tamen circa hoc, quòd dubitatum fuit coram Illustrissimis, super Concilium Tridentinum, An tempore Iubilæi suprà dicti, concessi cum facultate, vt pœnitentes possint sibi eligere confessarium quemcunque, siue regularem, siue sæcularem, à quo possint absolui, &c. An scilicet, possint Religiosi, virtute dictarum literarum Apostolicarum Iubilæi, confiteri peccata sua sacerdotibus sæcularibus approbatis ab Episcopo loci, & ab eis absolui; cùm ipsi Regulares non sint subiecti Ordinario, sed exempti? Et die 15. Decembr. 1580. *Congregatio Concilij pro maiori parte sensit pro negatiua: dixit tamen, dubium referendum esse Sanctissimo Domino. Qui postea die 19. Decemb. 1581. in Consi-*

Congreg. Concil.

storio

ſtorio reſpondit, tempore Iubilæi poſſe omnes Regulares confiteri peccata ſua ſacerdotibus, etiam ſæcularibus approbatis ab Ordinario, ad audiendas confeſſiones: nam in Bulla non fit mentio, niſi de Ordinario eorum, qui audiunt confeſſiones, non autem de Ordinario pœnitentium.

TERTIO de facultatibus aliarum Indulgentiarum, in quibus additur (per modum Iubilæi) ſciendum, quòd circa tales Indulgentias, quidam putant per talem particulam, concedi facultatem abſoluendi ab omnibus cenſuris, & caſibus: quod indicat Graffius. in lib. 4. caſuum conſcientiæ. cap. 15. num. 29. nam, inquit, illa particula (per modum Iubilæi) aliquid addit ſuprà Indulgentiam: ipſe autem putat, Iubilæum, præter Indulgentiam continere poteſtatem commutandi vota, & abſoluendi à cenſuris, & caſibus reſeruatis: & ideò cùm Indulgentia per modum Iubilæi conceditur, facultatem abſoluendi à cenſuris concedi, ſentire videtur. Rodriquez in ſua ſumma tom. 1. cap. 18. num. 2.

Declaratur, quid importet verbū illud (per modum Iubilæi.)

Prima opinio. Graffij, & Rodriquez.

 ait

ait, in Iubilæo vltra Indulgentiam plenariam concedit etiam Summus Pontifex, quòd possint absolui fideles sacramentaliter, ab omnibus peccatis reseruatis, etiam Sedi Apostolicæ, & à censuris in Bulla cænæ Domini, nisi ab hæresi, quia hic casus est commissus in foro interiori, & exteriori Dominis Inquisitoribus. Fauet huic positioni, quòd Bulla indictionis Iubilæi, nihil aliud dicit, nisi quòd concedit Indulgentiam plenariam in forma Iubilæi: sic in Bulla Anni sancti tempore Clem. 8. quam vidi, & nihilominus fideles omnes absoluti fuerunt ab omnibus casibus, & censuris, &c.

Secunda opinio. Suar. Suarez nihilominus in tom. 5. disput. 7. sect. 5. num. 9. ait, id non esse verisimile, quia explicatio illius vocis, Iubilæi, & quæ totam illam potestatem includat, nullo iure, aut auctorite ostenditur. Vnde licèt cùm Iubilæo sæpè soleat illa potestas, vel facultas concedi; tamen Iubilæus propriè eam non significat: sumpta est enim illa vox ex scriptura, in qua Iubilæus annum remis-

remiſſionis ſignificabat : & inde tranſlata eſt, ad ſignificandam plenam remiſſionem, quæ per Indulgentiam conceditur. Deinde illa poteſtas commutandi vota, vel abſoluendi à cenſuris, non eſt definita, & certa, ſed interdum ampla eſt, & interdum magis reſtricta: ergo in abſoluta voce, Iubilæi, non poteſt intelligi aliqua poteſtas huiuſmodi.

Sed quanta erit? non ampliſſima, quia hæc non ſemper, ſed rarò conceditur: neque cum certa aliqua reſtrictione, quia hæc nulla eſt definita, ſed arbitraria ad voluntatẽ concedentis. Non eſt ergo veriſimile, tam grauem poteſtatem, tam confusè concedi: & ideo quoties conceditur, ſpeciatim exprimitur, etiam ſi Iubilæus concedatur, vt ex vſu conſtat. Quando ergo Indulgentia conceditur per modum Iubilæi, nihil aliud ſignificatur, niſi concedi Indulgentiam plenariam, qualis concedi ſolet in Iubilæis: quòd ſi ſimul dicatur, concedi Indulgentiam plenariam ad inſtar Iubilæi, eſt repetitio quædam ad maiorem ex-

plicationem, & commendationem Indulgentiæ, non verò est noua concessio: hucusque Suarez.

Probabilis est sētētia Suarez, sed probabilior sententia. Graffij, & Rodriquez.

In hac sententia Suarez, tota vis fit in voce Iubilæi, & nihilominus praxis est in contrarium quoad vnum, nempè quòd semper in omnibus Iubilæis conceduntur casus: ergo saltem quoad hoc erit semper vniformis, & sic licèt probabilem existimem opinionem Suarez, probabiliorem tamen censeo opinionem Graffij, & Rodriquez.

Absolutus tempore Iubilæi, licèt non consequatur Indulgentiam, quia non facit, id quod præcipit Bulla, remanet tamē absolutus.

Suar.

VNUM hic animaduerto, pro tempore Iubilæi amplissimi; potest enim dari casus tunc, vt aliquis absoluatur antequam finiat reliqua opera necessaria ad consequendum Iubilæum, & nihilominus obliuiscitur alicuius casus, qui habet vel reseruationem, vel excommunicationem, & deinde non facit reliqua opera ad consequendum Iubilæum, vnde nec consequenter recipit Indulgentiam; dubitatur ergo circa hoc, quid dicendum? Respondeo cum Suarez tom. 4. disput. 31. sect. 4. assert. 2. sub num. 23. quòd si ille per

per confessionem, & absolutionem consecutus est absolutionem plenam à reseruatis confessis, & à censuris; consequenter videtur obtinuisse liberationem à reseruatione oblitorum, quia iam vsus est priuilegio sibi concesso: ergo licèt postea non lucretur indulgentiam, non incidit propter hoc in reseruationem. Sic Suar. Deinde, qui semel confitetur legitimè peccata sua, & absoluitur, non tenetur illa vnquàm reconfiteri, nec iure naturali, nec diuinó, nec Canonico communi; imò nulla lege humana potest constitui, vt quis absque consensu suo obligetur ad confitendum bis idem peccatum, vt post D. Thom. in quodlib. 1. art. 12. & post alios in 4. dist. 17. Nauarrus docet in cap. Fratres. num. 3. de pœnit. & in Man. cap. 9. num. 1. At is, de quo quæritur, legitimè fuit semel confessus peccata reseruata, & legitimè absolutus: ergo non tenetur iterum ea confiteri. Et postremò, quia si præfatus pœnitens fecisset omnia ad Iubilæum lucrandum requisita, vel obiret mortem

ante diem dominicum iudicaretur absolutus, etiam quò ad reseruata, & non per aliam absolutionem; ergo illa absolutio fuit valida etiam quò ad reseruata. Si dicas, quòd non lucratur Indulgentiam, concedo; nam quia non facit omnia, quæ iubet diploma: propterea non lucratur eam: at quando confitetur peccata sua, absque vlla conditione, absoluitur; ergo. Nec propter hoc datur occasio delinquendi, & fraudandi fructum Iubilæi illis, qui nollent aliud, quàm absolutionem à reseruatis, quia nos loquimur de illo, qui verè contritus, & cum proposito firmo lucrandi Iubilæum, & faciendi omnia ad id requisita, legitimè confitetur: & qui tali fraude vteretur, non esset legitimè confessus, nec absolutus à reseruatis, neque à non reseruatis, quia confessio sua non esset integra, eo quòd peccatum illud fraudandi, admissum tacet.

ARTI

ARTICVLVS XIV.

AN *Nouitij teneantur se præsentare pro casibus reseruatis*? Respondeo quòd Corduba lib. 1. qq. quæst. 30. disputat hanc quæstionem ad vtramque partem; sed ipse posteà inclinat ad partem affirmatiuam, quia licèt illi in rigore non sint Religiosi: nihilominus quantùm ad hoc sunt astricti sub iurisdictione Prælatorum illius Religionis in qua viuunt. Quod potest probari à simili: nam sæcularis mutans Diœcesim, vbi est aliquis casus Episcopo reseruatus, qui in priori Diœcesi non erat, tenetur ad illum, quia tenetur viuere secundùm regionem, in qua reperitur, vt communiter affirmant omnes Canonistæ. Ita pariter Nouitij tenentur viuere secundùm iura, & statuta illius Religionis, in qua reperiuntur: & sic videtur, quòd tenentur se præsentare Prouinciali, sicut faciunt professi, quando aliquod tale peccatum reseruatum committunt. *Nouitij nō tenentur se præsentare pro casibus reseruatis.* *Corduba affirmat.*

Opposita sententia est verior. Nihilominus sententia opposita est verior, & omninò tenenda; nempè quòd non teneantur, cuius ratio firma est, quia si non tenentur ad præcepta Regulæ, cùm non sint professi; à fortiori neque tenentur ad hoc, quod tantummodò habet vim præcepti. Et confirmatur, quia sicut Nouitius non potest puniri tanquam proprietarius, cùm nondum promiserit votum paupertatis, & per consequens, non peccat circa talem materiam, vnde nec mittendus esset ad Superiorem: & pariter si dimitteret habitum cum animo illum amplius non reassumendi, si postea reuertitur, non potest puniri vt apostata, quia nondum fuit professus, & per consequens non esset mittendus ad Superiorem: ergo neque pro cæteris casibus reseruatis, cùm æqua sit ratio omnium casuum reseruatorum.

Nec valet dicere, quòd non est simile, v. g. de lapsu carnis, cùm ex sua natura sit peccatum mortale, quòd non est dicendum neque de proprietate, neque de apostasia, ad

quæ

quæ non tenentur nisi professi; hoc, inquam, non obstat; nam concedo quòd lapsus carnis sit peccatum mortale,& coràm Deo sit culpa grauissima, & pro qua delinquens debet pœnitere, quia etiam ante quàm ingrederetur Religionem tenebatur ad se abstinendum à tali peccato: at dum est Nouitius, non tenetur ad præcepta Regulæ, neque Religionis, in quorum numero est, vt se præsentet Frater Ministris, pro casibus reseruatis. Præterea, licèt in materia fauorabili nomine Fratrum veniant etiam Nouitij, cum fauores sint ampliandi. capit. religiosè, de cleric. in 6. at in materia odiosa nullo pacto tales veniunt. Talis autem est materia, de qua agimus, est enim odiosa, & ideo non comprehendit illos. Hanc opinionem, quæ vera est, tenet etiam Emanuel Sà, in suis Aphor. tit.casus, vbi ait disertis verbis, casus reseruati non habent locum in Nouitiis antequam per vota admittantur ad professionem, vt neque præceptorũ obligatio.Idẽ etiam tenet Rodriq.to.1.qq.reg.q.21.art.11. *Rodriq.*

Verùm est tamen, quòd ego non probo id, quod habet idem Rodriquez, scilicet, quòd Nouitij non tenentur ad culpam, sed ad pœnam, scilicet expulsionis à Religione; & sic possunt Prælati expellere à Religione Nouitium, quem cognouerunt incontinentem, furem, proprietarium, & subreptitiè eligentem confessarium, præter nominatum ad confessiones Nouitiorum audiendas. Hoc, inquam, simpliciter non probo; nam si peccatum est omninò occultum, & secretum, quando capiuntur vota, communiter acceptatur, & omnes alij, qui peccatum illud non nouerunt, dant ei suffragia; Prælatus tenetur eum recipere ad professionem, nec potest sociis votantibus insinuare quicquam de scitis in confessione, & ad summum, solùm poterit ei negare suffragium. Si verò peccatum est notorium: tunc habet locum id quod dicit Rodriquez; debet enim statim expelli.

Confutatur Rodriquez.

Neque etiam probo id quod dicit Geminianus in cap. non solum, de regul.

Confutatur Geminianus.

regul. in 6. quem sequitur Rosella, *Rosella.*
verbo Nouitius. §. 12. & Syluester.
Religio. quinto quæst. 7. nempè
quòd Nouitius delinquens tali delicto,
quòd professus mereretur carcerem
perpetuum; pariter & ipse
Nouitius carceri perpetuo debeat
mancipari; nam cùm non sit professus,
non tenetur talem pœnam acceptare.
Et præterea si adhuc Nouitius
tale delictum commisit tanta
pœna dignum; quis, nisi parùm zelans
erga suam Religionem, dabit ei
suffragium, vt professionem emittat?
Eiiciatur ergo statim, ne morbida
purà pecus totum corrumpat
ouile. Nisi quis velit, vt ego pro talibus,
& similibus optimum, securum,
ac perpetuum carcerem eligerem;
& tunc statim assignabo totum
mundum, in quo tales permaneant,
donec eos mors præoccupet.

Ponderanda solutio.

PRO cæteris verò Nouitiis, qui
remanent in Religione, consulerem
Prælatis ipsorum, vt aliquàndo darent
eis facultatem mutandi confessarium,
vt puriori conscienta ad sacramentum
accedant. Quod facillimè

Nouitiis aliquando debent cõcedi cõfessarij extra ordinarij.

limè facere poterunt si tempore alicuius festi, vel in aliis diebus ad communionem deputatis, consultò ipsi Prælati; & Superiores domus, seu Magistri Nouitiorum eant in aliud Monasterium. Hoc enim maximè conduceret, non solùm pro reseruatis occultis, si quod haberent, verùm & pro aliis culpis: Nam si Monialibus datur cõfessarius extraordinarius, ex Concilio Tridentino ter, aut pluries in annò; bonum etiam esset, vt Nouitij tali facultate gauderẽt: melius enim esset illis hoc concedere, quàm quòd sæpè faciant confessiones inualidas, & non integras, propter timorem, quem habent de suo Superiore: putant enim, quòd tempore professionis sit eis suffragium negaturus.

ARTICVLVS XV.

AN Religiosi iuuenes teneantur confiteri Superiori, an verò gaudeant & ipsi facultate sibi data à Decreto Clem. 8. scilicet, vt sit in eorum liberta

bertate id facere, vel non? Respondeo quòd iuuenes debent seruare statuta, & Superiori confiteri; ex hoc enim magis conseruantur in disciplina regulari. Benè verũ est, quòd pro ipsis esset adhibendum remedium illud, quod pro Nouitiis est positum in articulo præcedenti, scilicet, vt Superiores domus aliquando vel discedant à Monasterio, vel in aliquibus festis dent eis facultatem alteri confitendi.

Si quis modò quærat, quandiu duret hæc obligatio iuuenum? Respondeo quòd de hoc sermonem habui cum admodum Reuerendo Patre Hieronymo à Castro Ferectorum, tunc Generali dignissimo (qui inter paucos annos per duas vices fuit electus in Procuratorem Generalem, & per aliàs duas vices fuit electus in Generalem totius nostræ Religionis)cum tali ergo Patre de hoc sermonẽ habui, & respondit mihi se habuisse ab Illust. Cardinali Monopoli (qui antea fuerat ex nostra religione ad Cardinalatum assumptus à Papa Clemente octauo)

de

de mente Summi Pōtificis, quòd intelligitur, dum ipsi iuuenes sunt in loco Nouitiatus, vel dum manent in seminariis ad proficiendum in disciplina regulari, quo tempore expleto, gaudent facultate cæterorum Fratrum.

ARTICVLVS XVI.

AN Religiosi subditi postquàm elegerunt sibi confessarium vnum ex deputatis, possint ad libitum mutare confessarium, nunc eundo ad vnum, nunc ad alium, absque licentia Superiorum? Respondeo quòd ex nostris Constitutionibus talem facultatem non habent, sed opus est, vt licentiam obtineant, quoties volunt facere talem mutationem. Et rectè quidem: nam secundùm ius commune, nullus sacerdos neque sæcularis, neque regularis potest audire confessiones Fratrum, nisi à Prælatis ipsorum Fratrum habeant iurisdictionem: sicut nemo potest audire confessiones fidelium alicuius Episco

Episcopatus, nisi ab Episcopo, aut à Papa iurisdictionem actualem super ipsos fideles habeat, prout cum multis resoluit Nauarrus in Manuali cap. 4. num. 1.

Hîc etiam notandum, quòd Religiosi itinerantes non possunt confiteri aliis Religiosis sui Ordinis, nisi à suis Prælatis licentiam habuerint, ad audiendas confessiones Fratrum: nam licet ante Concilium sacerdotes sæculares poterant sibi eligere confessarium quemlibet sacerdotem simplicem; tamen etiam ante Concilium sacerdotes Regulares minimè id poterant, sed tantùm Religiosum à suis Prælatis approbatum.

Et hæc consuetudo in Religionibus benè Ordinatis semper viguit, à qua non est recedendum: vnde Gregorius 13. (vt habetur in Comp. priuileg. societatis Iesu, titulo absotio. fol. 11.) declarat pro Religiosis societatis Iesu, non esse, neque fore mentis suæ, aut Sedis Apostolicæ, vt personæ societatis, absque expressa Superioris eiusdem societatis licentia vtantur facultatibus, quæ in

Iubilæis,

Iubilæis, Bullis Cruciatæ, confessionalibus, aut aliis quibusuis Apostolicis indultis, quæ communicantibus, aut priuatis personis, aut piis locis, quomodocumque aliter hucusque concessa sunt, aut in posterum concedentur, etiamsi in aliis expresse indulgeatur, vt omnes Regulares, etiam Mendicantes eiusmodi facultatibus vti possint.

Si quando verò vsus aliquorum ex huiusmodi facultatibus personis de dicta societate à Superioribus eiusdem societatis concedetur; nulli earum licere, nisi intra numerum eorum, qui ad confessiones personarum eiusdem domus, aut Collegij audiendas deputati sunt, confessarium eligere, nisi ratione itineris, aut alia de causa ab eisdem Superioribus aliis confessariis intra, aut extra societatem confitendi facultatem ad id specialiter daretur. Secus facta, irrita, & inania esse decreuit. Id ipsum quoque concessum est Fratribus Minoribus per Innocentium octauum, & Iulium secundum prout in Comp. priuileg. habetur titulo

confes

confeſſio, & confeſſores. §. 6. & 7. Itaque ſiue Regulares maneant domi, ſiue extra Monaſterium ſint, debent ſemper petere licentiam à ſuo Superiore, vt confiteantur, ſic de iure.

NVNC autem quia ex Decreto Clem. 8. deputantur confeſſarij ad audiendas Fratrum confeſſiones, & Superiores prohibentur cogere ſubditos ad ſibi confitendum; vnicuique Religioſo licèt eligere ſemel vnum de deputatis, & proſequi cum illo: quòd ſi voluerint mutare confeſſarium, in noſtra Religione non poteſt fieri abſque licentia, quia ſtatuta id prohibent: in aliis verò Religionibus, aliquando poſſunt mutare, prout à diuerſis Regularibus diuerſimodè ſtatuitur, & ordinatur.

Notandum verò eſt pro Regularibus noſtræ Religionis, quòd quando quis confitetur deputato confeſſario, ſubdito tamen, poteſt petere licentiam à Guardiano, vt alteri confiteatur: vel poterit confiteri ipſimet Guardiano, ſi ei libuerit, quia

ad

ad Superiorem vnusquisque potest ad suum libitum recurrere. Si verò confessarius suus electus est ipsemet Guardianus, & timet subditus, quòd si licentiam ab ipso petat, pro mutatione confessarij, Superior capiet vmbram de illo; poterit tunc confiteri alteri deputato, absque eo, quòd petat ab eo licentiam: tunc enim poterit interpretari intentionem Superioris maioris, & eò magis id poterit facere, si petit licentiam, & non obtinet, vel difficulter ei conceditur; tunc enim poterit mutare confessarium ad suum benè placitum: Habet hanc doctrinam Toletus in sua summa lib. 3. cap. 13. cuius hæc sunt verba. Tunc pœnitens debet petere licentiam alteri confitendi, qua non obtenta, potest cuiuis idoneo confiteri iuxta Sylu. verbo confessor. 1. §. 6. Adr. quæst. 4. de confess. dub. 3. Palud. Ricc. dist. 17. Nauarrus in cap. placuit. num. 144. sic Toletus.

Hæc quæ modò dicta sunt, adeò sunt vera, vt si neutrum poterit facere subditus, scilicet quòd non potest

test habere facultatem alteri confitendi, & timet, quòd petendo per se, vel per alium licentiam, ipse Prælatus veniet in cognitionem sui peccati; tunc potest ad celebrandum accedere, etiamsi sit excommunicatus, cum debita tamen contritione, necessitate maxima vrgente, & scandalo magno id efflagitante, pro vt tenet Victoria, de confess. numero 146. Sotus distin. 18. quæst. 1. art. 4. Ledesm. 2. part. 4. quæst. 7. artic. 5. versic. sed videatur. qui omnes affirmant, etiam causam esse sufficientem ad accedendum ad altare, aut communicandi cum casibus reseruatis, & excommunicatione, si adsit contritio, quando Prælatus non vult concedere suam auctoritatem, & scit pœnitens probabiliter, quòd si ipsi confiteatur, impediet ipse Prælatus maxima bona spiritualia, & etiam magna bona temporalia, negando illi suffragium ad ipsorum consecutionem, sic Rodriquez tomo 1. qq. regul. quæst. 21. art. 4.

ARTI

ARTICVLVS XVII.

AN subditi absque eo quòd petant licentiam, si confiteantur ad libitum alteri deputato, licitè id faciant? & An Prælati possint limitare facultatem talibus deputatis, ne id faciant? Respondeo plura.

PRIMO pro parte affirmatiua scilicet, quòd ad libitum possit mutare confessarium, facit, quia tale Decretum factum est in fauorem subditorum, & est factum à Summo Pontifice: & secundùm iura, quotiescunque quis delegatur à Principe, æquiparatur Ordinario. l. à iudice. de iudic. & ibi doctores cap. pastoralis, de offic. deleg. & talis delegatus est maior Ordinario in causa sibi commissa. cap. sanè de off. deleg. Nec obstat quòd delegati, seu deputati confessarij facti sunt à Superioribus, non à Summo Pontifice quia Superiores ex se id non faciunt, sed ex præcepto eiusdem Summi Pontificis, & munus ipsorum Superiorum solùm est delegare pruden-

tes,

tes, & ſapientes viros, & in reliquo videtur, quòd apud tales ſit libera facultas, vt audiant confeſſiones omnium ad ſe recurrentium: & pariter ſit liberum ipſis inferioribus mutare confeſſionem.

Tum quia ſtatutum Religionis non poteſt reſtringere facultatem hanc datam à Summo Pontifice, in fauorem Religioſorum ſubditorum; & fauores ſunt ampliandi, non reſtringendi, iuxta regulam: Odia ſunt reſtringenda, fauores ſunt ampliandi. Vnde nullus inferior poteſt tollere, aut impedire, ſeu retardare, ſed neque reſtringere conceſſionem, indultum, & priuilegium, per Principem alteri conceſſum: aliter enim ſequeretur maximum abſurdum, ſcilicet, quòd inferior haberet poteſtatem ſuper Prælatum Superiorem, & poſſet deſtruere penitùs facta, & conceſſa per eum, quod eſt contra tex. in cap. ſolitæ. de maior. & obed. dareturque repugnantia huius nominis (inferior) quod eſſe non debet, in præiudicium præſertim ſupremæ Poteſtatis, aliàs de facili

cili corruerent iussa, concessiones, & indulta Pontificum, quæ tamen summoperè sunt veneranda, & adimplenda: nec ipsimet Principes solent gratias à se semel factas reuocare, nisi ob demerita personarum.

Videatur de hac re Nauarrus lib. 3. de consil. de regul. consil. quinto num. 4. vbi dicit, quòd nullus inferior Papa, potest contra Ius commune canonicum statuere: capitulo, quòd super iis de maior. & obed. cum eis adnotatis. Sed statutum prædictum, vt scilicet non possit mutari confessarius absque licentia, aliquibus videtur esse contra ius commune, per quod vnicuique licet accedere ad quemlibet deputatum ad arbitrium suum, & videtur etiam esse contra Decretum Clem. 8. qui dat facultatem Regularibus, vt possint confiteri ad libitum: quod verbum, licèt non ponatur in Decreto; nihilominus, quia Papa non apponit ibi restrictionem aliquam; videtur quòd rectè possit elici.

Quod etiam confirmatur per id, quod habet Nauarrus ibidem, n. 8.

vbi

vbi ſic ait: Per quas rationes nunc firmiter credo, quod ante hac quaſi dubitabam, nempè, nulla Capitula, quantum Generalia prȩfati Ordinis, nec alicuius alius, poſſe ſtatuere, vt profeſſio trium votorum ſubſtantialium facta non valeat, ſi communi iure canonico (ſublato de medio illo ſtatuto) eſſet valitura. Et à ſimili dico ego, Nulla Capitula quantumlibet Generalia poſſe ſtatuere, vt confeſſio facta ad libitum pœnitentis, cuilibet de deputatis non valeat, quia ex Decreto Clem. 8. (ſublato de medio illo ſtatuto) valet.

Nec obſtat id quod dictum eſt ſuprà, in art. 1. ſect. primæ, nempè poſſe Superiorem arctare inferiorem, quoad perſonas; nam ibi eſt ſermo de iure communi, hic verò eſt ius ſpeciale in fauorem pœnitentis: Et præterea Superior poteſt arctare erga inferiorem id, quod ei Superior concedit; hîc verò Papa eſt, qui non ſolùm concedit, ſed iubet, & præcipit, vt ſubditus hac facultate gaudeat.

Ad hæc addo ea, quæ habet idem

Nauarrus, lib. 3. consil. de Regul. consil. 65. num. 1. vbi sic ait, inferior non potest legem Superioris, tollere, vel arctare argument. cap. inferior. dist. 22. & cap. cùm inferior. de maior. & obed. & ita communiter resoluitur, in cap. at si clerici, de iudiciis.

Tum etiam, quia facultas hæc non est facta ad petitionem, & ad instantiam partium; nam de hoc nulla fit mentio in Decreto; solùm est quasi motus proprius Summi Pontificis, vt animarum saluti consulat, sic enim ait textus: Sanctissimus Dominus Noster, qui iam pridem accuratè perpendit, & re ipsa comperit. Ex quibus verbis patet, quòd ex se motus est ad hoc determinandum. Et infrà: Quocirca, vt huic malo sua sanctitas opportunè prouideret, decreuit, &c. ergo ex his patet, quòd Papa Clemens ex se motus est ad faciendum hoc Decretum, vnde iuxta tenorem literæ debet obseruari: nec à statuto aliquo Religionis, neque à Prælatis ipsis debet restringi.

AT CONTRA ea, quæ dicta sunt, posset adduci Priuilegium Sixti 4. vt habetur in Compend. priuileg. tit. Generalis. §. 10. qui dat facultatem Generali Fratrum Minorum, vt quandocunque viderit Fratres suos, vel aliquem ipsorum abuti gratiis, & facultatibus Apostolicis ab eodem concessis, possit gratias, & facultates huiusmodi suspendere, ac suspensas tenere, donec consulat Summum Pontificem, & ab ipso responsum accipiat. Verùm nihil obstat suprà dictum priuilegium; nam Decretum Clem. 8. non est suspensum, sed est in obseruantia, & communiter receptum: Et præterea facultas data Generali loquitur de gratiis, & concessionibus à Summo Pontifice datis; in casu verò nostro non est sic; nam Decretum Clem. 8. est præceptiuum, vt patet ex litera textus: & non est concessio, sed præceptum, & prouisio facta ab ipso Summo Pontifice pro salute animarum Religiosorum; ergo nihil contra dicta.

Dices, quòd saltem obstant ea, quæ habentur in eodem Compen-

dio ex Leone X. vbi ſuprà. §. 24. qui conceſſit Generali Fratrum Minorum, vt in ſuo Capitulo Generali, de conſenſu eiuſdem Capituli, vel maioris partis, declarare poſſit, & valeat, vtrum vſu alicuius conceſſionis viuæ vocis oraculo factæ abſtineri debeat: poſt quam quidem declarationem, tam Fratres quàm Moniales ſuæ obedientiæ, ac ſi conceſſio huiuſmodi per ſanctitatem ſuam ſuſpenſa, vel reuocata fuiſſet, conceſſione eadem in poſterum non vtantur.

Sed neque hoc obſtat; nam inprimis facultas, de qua eſt ſermo, non eſt pro conceſſionibus, ſed pro decretis, & præceptis: & deinde non eſt factum hoc Decretum viuæ vocis oraculo, vt propterea Superior poſſit dubitare de veritate ipſius & ſuſpendere executionem, donec certior fiat; ſed eſt Decretum authenticum per ſcripturam, & per promulgationem factum, & ab omnibus Regularibus receptum. Vnde videtur, quòd hæc prima ſententia ſtet firma, & roborata.

Quoad

Quoad ſtatutum verò Religionis ſcilicet, vt non mutentur confeſſarij ad libitum pœnitentium, abſque ſui Superioris licentia; dico in primis, quòd non eſt præceptiuum, vt patet. Secundò ex proteſtatione, quam faciunt eadem noſtra ſtatuta, ſe non intendere obligare ad mortale, &c. videtur quòd non obligat. Terriò quòd ſtatutum factum non eſt reſtrictiuum ſimpliciter, nullam enim faciunt mentionem de reſtrictione (vnde hallucinantur aſſerentes, Religionem habere facultatem reſtringendi ius commune) ſed dat normam, & modum viuendi communiter Fratribus, ne in Ordine, in quo ſummus ordo eſſe debet, aliqua confuſio oriatur. Et quartò, quòd ſtatuta noſtra præſupponunt quòd Fratres tendant ad perfectionem in feruore ſpiritus, & quia vt viri pij docent, maximè noſter Seraphicus Bonauentura, ad hoc conducit, vt confeſſarius non mutetur; nam ex frequenti mutatione confeſſarij, anima parum proficit in vita ſpirituali, quia nouus medicus ſpiri-

tualis non poteſt ſic facilè cognoſcere infirmitates illius; propterea meritò decernit Religio, vt Fratres poſtquàm vnum confeſſarium ex deputatis elegerint, illum non mutent, abſque Superioris licentia.

PRO alia verò parte, ſcilicet, quòd Superior poſſit limitare facultatem tã confeſſariis, quam ſubditis facit: PRIMO, quia tales deputati propterea audiũt confeſſiones, quia delegantur: vnde ſicut delegans poteſt talem, vel tales non delegare; ita pariter poteſt limitare facultatem, quoad perſonas, vt ſcilicet hos, & non illos audiant: & vt ſic, & non ſic, quemadmodum diximus ſuprà, in art. 2. primæ ſectionis: poteſt inquam, Superior dicere, Volo, vt poſtquàm quis eligerit vnum, non mutet eum abſque licentia.

Facit ad hoc, quia iudex delegatus nullatenus poteſt egredi commiſſionis ſuæ fines, & quicquid vltrà aut ſecùs agit, nulliter agit, cap. cùm olim. de priuileg. cap. cùm dilecta, de reſcriptis, vbi latè Felinus num. 7. cum ſeqq. omne enim quod

fit,

sit, non solùm contra, sed etiam præter commissionis formam, est ipso iure nullum. l. illud. §. sed si ita, & ibi Bart. ff. quòd cuiusque vniuer. nem. Probat latè Menia (relatus à Gutierrez lib. 2. qq. canonicarum. cap. 15. num. 121.) in l. Regia Toleti de los terminos. in 11. fundamento 2. part. num. 2. vbi num. 3. habetur, quòd non solùm mandatum est seruandum, sed etiam qualitas mandati, vt in cap. cùm venissem, de eo, qui mittit in possess. caus. rei seruand. & ibi Baldus. *Bart.* *Menia.*

Nec obstat, quòd apud quosdam Regulares praxis sic habeat, nempè, quòd ad libitum mutantur confessarij; nam hoc fit fortasse ex consensu, & scientia Superiorum, qui id vel determinant, vel scienter tolerant: nos verò loquimur, quid de iure sit seruandum iuxta Decretum Clem. 8.

DEINDE facit, quia quando verba legis non sunt clara, debent interpretari secundùm ius commune, donec aliter à legislatore declaretur. At secundùm antiqua iura non licebat subditis eligere sibi confessa-

rium ad libitum, ſed ſemper cùm licentia Superiorum: ergo cùm in Decreto Clem. 8. circa hoc non habeamus verba clara, videtur, quòd nullo pacto inferiores poſſint id facere. ſ. vt mutẽt ad libitum, & è contra, ſuperiores id poſſunt limitare, quia ius antiquũ eis fauet, & nouum non impedit. Ex quibus videtur cõcludi, quòd ſuperiores Regularium poſſunt licitè limitare tam confeſſarios, quàm pœnitentes; vt dictum eſt.

SED quid dicendũ, ſi nihilominus mutẽt confeſſarium ad libitũ abſque licentia, an abſolutio data teneat? Reſpõdeo quod ſic, licèt enim ſit Regula apud iuriſtas, quòd actus factus cõtra legem prohibentẽ illum fieri, non valet. l. non dubium. c. de legibus: Fallit hoc, quando lex expreſsè non annullat actũ, & valor actus nõ reſpicit fauorem eius, cui pœna imponitur, vt reſoluit Bartolus communiter receptus in l. prætor ait. num. 3. ff. de nouo opere num. Et in caſu propoſito nõ annihilatur actus, ſed prohibetur tantùm, ne quis abſ-
que

que licentia mutet confessarium, & valor confessionis alteri factæ non pendet ab eo, cui prohibetur: nam absolutio sic data, vt prædictum est, licet prohibeatur à statuto Religionis; nihilominus non annullatur: ergo tenet: & quia non potest amplius annullari, quando semel est data, cùm absolutio non pendeat ex futura conditione; hinc concludimus, quod absolutio data tenet. Et hęc quantùm ad præsentem difficultatem, quæ maxima est, dixisse sufficiat, & quantùm ad primam partem huius tractatus.

SECVNDA PARS

IN HAC SECVNDA parte agemus de ipsis casibus reseruatis in particulari, iuxta ordinem quo positi sunt in Decreto.

PRIMVS CASVS.

Veneficia, Incantationes, Sortilegia.

CIRCA quem casum, præmitto primò, quòd tale peccatum maximoperè displicet Deo: nam illud prohibuit expressè in Leuit.cap.19. dicens: *Non declinetis ad magos, neque ab ariolis aliquid sciscitemini, vt polluamini per eos.* Magos. Septuaginta interpretes verterunt, *Ventriloquas*, id est Pythones, vel falsos Prophetas, qui de ventre cordis sui fabulas quasdam, & fœten

Leuit.19. Veneficia, incantationes, Sortilegia, maximè displicent Deo.

& fœtentes doctrinas proferunt. *Neque ab ariolis.* Septuaginta, *Veneficis*, qui Dæmonum scilicet nomina inuocant, & aliquando corpus curant, vt animam interficiant. Procopius hîc: Illas omnes superstitiones nemo sequatur Christianus, cuius spes omnes in Deo sitæ sunt: & si non illicò sentis auxilium, patientia opus est: & si quandoque vanissimarum superstitionum cultores vera prædixerint, non propterea fides acommodanda est: nam sub veritate, Dæmones occultum gerunt mendacium, non secus, ac si quis melle perungit poculum, in quo venenum esset propinaturus. At (obiiciunt quidam) inuocant Zabaoth, quid tum? Impiè hoc faciunt: nam appellationem non Deo, sed Dæmonibus tribuit, & plerumque Diabolistæ impiè vsurpant nomina diuina, dum ea imponunt Dæmonibus. Secundò præmitto, quòd tale peccatum seuerissimè punitur à legibus: vnde in cap. non obseruetis, 26. quæst. 7. dicitur: Qui has, scilicet obseruantias, & quascunque diuinationes ob-

Procopius.

Diabolista nomina diuina imponunt Dæmonibus.

Veneficia, incantamenta, & Sortilegia seuerissimè puniuntur à legibus.

seruat aut attendit, aut consentit obseruantibus, & qui talibus credunt, ad domum eorum euntes, aut suis domibus introducunt, & interrogant; sciant se fidem Christianam & baptismum præuaricasse, & tanquam paganum, & apostatantem, id est, retrocedentem, & Dei inimicum, iram Dei grauiter in æternum incurrisse. Et D. Aug. dicit, vt habetur in cap. admoneat. 6. quæst. 1. quòd clerici has incantationes exercentes sunt degradandi, laicíque anathematizandi. Et de incantatoribus dicit tex. in cap. infames. 6. quæst. 1. quòd ipsi sunt infames: sic de diuinatoribus, propter detestationem criminis, diuinatores in accusatione non admittuntur. 2. quæst. 5. cap. quisquis. Etsi clerici sunt incorrigibiles, sunt deponendi. 6. q. 1. cap. si episcopus. Magiam quoque non solùm qui sectantur, sed qui credunt talibus, perpetuæ damnationis interitum incurrunt. cap. qui sanè. 26. quæst. 2. Addo quòd huiusmodi malefici per quàmplurimos Summos Pontifices sunt excommunicati,

D. Aug.

nicati, vt eſt extrau. Io. 22. quæ incipit, ſuper illius ſpecula. Sixti 4. in conſtitut. edita anno 1473. quæ incipit. Dilecte fili. Innoc. 8. Summis. anno 1484. Alex. 6. Receptum, & Sixti quinti. Cœli, & terræ, edita anno 1586.

Tertiò præmitto, quòd tale peccatum cùm indecentiſſimum ſit omnibus Chriſti fidelibus, præcipuè tamen viris Religioſis, & Deo dicatis, qui, cùm quotidie ſacra pertractent, & ſacris rebus ſint conſecrati, non debent poſtea ipſis ſacris rebus abuti.

Veneficia, incantamenta, & Sortilegia ſunt omnibus, maximè Religioſis indecentiſſima.

Quibus præmiſſis ſciendum, quòd ſub his tribus ſpeciebus ſuperſtitionum, nempe *veneficiis*, *ſuperſtitionibus*, *& incantationibus*, expreſsè prolatis, & in Decreto poſitis, comprehenduntur cæteræ omnes ſpecies ex identitate, vel maioritate rationis, quia ſunt eiuſdem generis: nam quando agitur de ſalute animæ, & de euitando peccato, debet fieri extenſio etiam iuris pœnalis. Iaſon, qui alios citat, in Auċten. quas actiones. num. 25. cap. de ſacroſanctis Eccleſiis:

Comprehendũtur hîc omnes ſpecies.

ſiis: & potiùs dicitur incluſio ſimilium peccatorum, quàm extenſio, vt patet ex tit. Cod. qui inſcribitur, de malef. & mat. & cæteris ſimilibus. Eſt etiam ſciendum, quòd vt ea, quæ attinent ad ſortilegia, inducant caſum reſeruatum in religioſis, neceſſe eſt, vt ſint peccata mortalia ex dictis per Caiet. in ſumma, verbo, diuinatio, & verb. incantatio. Nauar. in manu. cap. 11. In hoc ergo caſu comprehenduntur.

Malefici, comprehenduntur. PRIMO malefici, qui per adhibitionem rerum naturalium, quas alicui dant ad bibendum, vel edendum, vt ſunt venenatæ herbæ, radices, & cætera talia, quorum occultas virtutes, & proprietates Dæmones nouerunt, ad finem, vt maleficiatus impudico amore aliquem amet, vel vt odio habeat.

Maleficæ etiã comprehenduntur. SECVNDO comprehenduntur etiam ipſæ maleficæ, quæ ſuis maleficiis ſolent nocere in perſona, vt faciunt ſtrigæ, occidendo pueros, aut infirmitates, & dolores cauſando, faciendo aliquas imagines cereas, vt dum imaginum illarum partes, vel

membra

membra pungunt, tunc personæ statim patiuntur in illa parte, quæ pongitur in imagine. Vnde non est censendum, illud nocumentum imaginis peruenire ad personam; sed Dæmon operatur circa personam, dum maleficus circa imaginem operatur: & hoc occulto, sed nunquam iniusto Dei iudicio permittente.

TERTIO sunt innodati etiam illi, qui ex Astrorum motu, vt Astrologi, ea, quæ pendent ex libero arbitrio volunt prædicere. Vel qui ex lineamentis in manu, aut spatula apparentibus, volunt futura prænunciare; qui Chiromantici appellantur. Contra quos omnes extat Constitutio Sixti Quinti Romæ publicata die 9. Ianuarij 1586. quæ incipit: Cœli, & terræ creator Deus. In qua sic habet. *Astrologi Iudiciarij.*

HAC *perpetuò valitura Constitutione Apostolica authoritate statuimus, & mandamus, vt tam contra Astrologos, Mathematicos, & alios quoscunque dictæ Iudiciariæ Astrologiæ artem, præterquàm circa agriculturam, nauigationem, & rem medicam in posterum exercen-* *Ex Constit. Sixti Quinti.*

exercentes, aut facientes iudicia, & natiuitates hominum, quibus de futuris contingentibus successibus, fortuitisque casibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus, aliquid euenturum affirmare audent, etiam si id non certò affirmare asserant, aut protestentur; quam contra alios vtriusque sexus, qui suprà dictas damnatas, vanas, fallaces, & perniciosas diuinandi artes, siue scientias exercent, profitentur, & docent, aut discunt: quive huiusmodi illicitas diuinationes, sortilegia, superstitiones, veneficia, incantationes, ac præmissa detestanda scelera, & delicta, vt præfertur, faciunt, aut in eis, se quomodolibet intromittunt, cuiúsque gradus, & conditionis existant, tam Episcopi, & Prælati Superiores, ac alij Ordinarij locorū, quàm Inquisitores hæreticæ prauitatis, vbique gentium deputati, etiamsi in plerísque ex his casibus antea non procedebant, aut procedere non valebant, diligentiùs inquirant, & procedant, atque in eos seueriùs canonicis pœnis, & aliis eorum arbitrio animaduertant. Prohibentes omnes, & singulos libros, opera, & tractatus huiusmodi Iudiciariæ Astrologiæ, Geometriæ,

triæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chyromantiæ, Necromantiæ, Artis magicæ, aut in quibus sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, execrabiles incantationes, ac superstitiones continentur, ac vt suprà in memorato indice interdictos; sub censuris, & pœnis in eo contentis, à quibuscunque Christi fidelibus legi, aut quomodolibet retineri: sed illos Episcopis, & Ordinariis locorum, vel Inquisitoribus prædictis præsentari, & consignari debere: & nihilominus eadem authoritate statuimus, & mandamus, vt contra scienter legentes, aut retinentes libros, & scripta huiusmodi, seu in quibus talia continentur, similiter iidem Inquisitores liberè, & licitè procedant, ac procedere, & pœnis condignis punire, & coërcere possint. Non obstant. Ex qua constitutione patet, quòd non solùm talia exercentes, verùm, & qui libros, seu scripta de huiusmodi materia tractantes tenere præsumunt, in pœnas prædictas incurrunt.

SED notum est, circa obseruantes auium volatus illud, quod docet D. Thom. in 4. & in Opusc. 25. c. 4. nẽpè, si pluuias, *Exceptio.* *D.Thom.*

pluuias,vel grādines futuras ex quorundam auium volatu, vel cantu quis pronunciet,vanū non erit:nam ex impressione cœlestium, quæ eorum vitæ necessaria consequuntur, vnde futuras pluuias,aut ventos citò cognoscunt, & annunciant, non est prohibitum,neque vanum: sed ex illis velle mysteria fidei, aut ea, quæ ex libero pendent arbitrio, vtpotè, quæ euenire, & nō euenire possunt, pronunciare per voces auium, aut brutorum quadrupedum,vel per obuiationem eorum,vel serpentum,est omninò vanum, superstitiosum, atque illicitum: & hoc vocatur Augurium.

Regula obseruāda. *D. Tho. 22.q.96. ar. 2. ad 2.& con. gen. lib... cap.105.*

VT autem circa prædicta, & similia quis prudenter agat, constituimus hanc regulam ex D. Thoma desumptam in 2. 2. q. 96.ar.2.ad 3.& contr.gent.lib.....cap.105. Si talis res assumatur, quæ possit naturaliter effectum, quem desideramus, producere, aut causare, erit absque dubio licita. Si verò non possit, reliquum erit, vt sit illicita, quia non adhibetur vt causa, sed potiùs tanquam signum

gnum pactionum, quæ si nō ipsi, qui seruant, saltem ij, qui seruandas tradiderunt, cum Dæmonibus iniêre.

CIRCA sortilegia verò, omnia illa sortilegia sapiunt hæresim, quæ cum aliquo dicto, aut facto hæreticali exercentur: vt si quis in sortilegio amatorio Deum abnegaret, & Ecclesię sacramenta, aut sacramentalia admisceret, sic Pater à Castro, lib. 1. cap. 15. de iusta hæretic. punit. Imò etiam includitur illa diuinatio, quæ fit cum candela, vel aqua benedicta ad sciendum futura, vel aliqua occulta, vel vbi verba sacra admiscentur.

Sortilegia quæ sapiant hæresim.

Pater à Castro, l. 1. de iusta hære. punit.

CIRCA Dæmonis inuocationē sciendū est pro regula, illam fieri dupliciter, expresſè, & tacitè. expresſè, vel faciendo pactum cum eo visibiliter, apparente, solemniter in suo solio sedente cum caterua Dæmonum, promittendo Dæmoni animam, & diuinorum præceptorum abnegationem. Alio modo fit inuocatio Dæmonum expresſè, opere, vt quando quis enititur efficere aliquid per causas, quæ nec virtute sua naturali,

Dæmon inuocari solet duplici modo.

aut diuina, aut ecclesiastica institutione possunt illud efficere, & credit illud effici opera ipsius Dæmonis. Sic Caiet. in 2.2.q.95.art.3. Si autem hoc non cogitabat, sed tantùm suum implere votũ, tũc dicitur tacita Dæmonum inuocatio. Quibus addo ea, quæ habet Nauar. in Manuali. cap. 15. n. 29. sic inquiens: Peccat mortaliter, qui aliquod maleficium, aut incantationem alio maleficio, aut incantatione dissoluit, aut precatur alium, vt dissoluat, quamuis ille esset ad id agendum paratus, secundùm Tho. in 4. d. 34. q. 1. art. 3. & Syluest. verb. maleficium. q. 8. Quicquid dicat Ang. verb. superstitio. §. 13. nunquam enim est licitum ad peccandum inducere alium, quamuis ille sit ad id paratus. Et ibidem num. 30. ait: Peccat mortaliter, qui interrogat, vel interrogare vult diuinos, siue diuinatores circa aliquod furtũ, vel quidpiam aliud secretum: vel id ipsum sortibus, aleis, chartis, cribro, astrolabio tentat aliquid cognoscere. Deut. 17. *Non inueniatur in te, qui Pythones, & Diuinos consulat.* & num 32. ait

Caiet. in 2.2.q.95. ar. 3.

Nauar.

Non licet vti maleficio pro dissolutione alterius maleficij.

D. Thom.

Syluest.

Angel.

Deut. 17.

32. ait: Peccat, qui rebus sacris, & ecclesiasticis aliquam incantationẽ, aut maleficium facit, aut si cui procurat, veluti aqua baptismali, oleo sancto, ara consecrata, verbis consecrationis, vel aliquid horum secum ob malum finem gestat.

SECVNDVS CASVS.

APostasia à Religione, siue habitu dimisso, siue retento, quando eò peruenerit, vt extra septa Monasterij, seu Conuentus fiat egressio.

Qui casus, vt intelligatur, notandum, quòd secundùm Hostiensem, Apostasia est temerarius recessus à statu fidei, obedientiæ, vel religionis. Vnde secundùm Glossam in ca. 1. de Apost. triplex est apostasia. s. à fide, ab obedientia, & à religione. Et S. Thomas sic declarat in 2. 2. q. 12. art. 1. Apostasia importat retrocessionem quandam à Deo, quæ quidem diuersimodè fit, secundùm diuersos modos, quibus homo Deo cõiungitur. Primò namque coniungitur homo Deo per fidem. Secundò, per

Hostiens. Apostasia quid.

Triplex apostasia.

D. Tho.

per debitam, & subiectam voluntatem ad obediendum præceptis eius. Tertiò, per aliqua specialia ad supererogationem pertinentia, sicut per religionem, & clericatum, vel sacrũ ordinem. Hæc sanctus Thomas.

Apostata à fide. Apostata ergo à fide est ille, qui postquàm recepit fidem, dimittit eã, & fit hæreticus. *Apostata ab obedientia.* Apostata ab obediẽtia (loquendo de religiosis) est quãdo quis non vult dimittere religionẽ simpliciter, quam professus est, sed fit rebellis alicui superiori, nolens ei obedire. *Apostata à Religione.* Apostata à religione est quando dimittit habitum cum animo eum ampliùs non resumendi, & circa hanc vltimam apostasiam est casus.

Animaduertẽdum ergo quòd Decretum summi Pontificis intelligitur de vero, & proprio apostata à religione, & sic in religioso illo, qui expresè, vel tacitè professus deserit religionem quam professus est, sine transitu ad aliam, cum animo non redeundi ad suam: de quo loquitur titulus de Apostatis. *D.Tho.* D.Thomas in 2. 2. q. 12. art. 1. *Caiet.* Et ibi Caiet. vbi inter

cætera

cætera ait, Religiosum cum habitu sine licentia; & alterius obedientia manere dicitur dupliciter. Primò, eo animo, & intentione, vt religiosus ampliùs non sit, & talis est verus apostata: nec excusatur ab apostasia, & censuris annexis ex hoc, quòd defert habitum, sed tenetur ad omnia, ad quæ tenentur apostatæ sine habitu. Secundò contingit, quòd nõ recedat, nec vagetur extrà animo retrocedendi à religione, sed propter Prælatorum fortè rigorem, aut propter libidinem vagandi, aut aliquid huiusmodi, & talis non est apostata, sed fugitiuus, & vagus. Et quòd hoc sit verum, patet, quòd apostasia consistit in retrocessione à religione: ac per hoc, qui retrocessioni à religione nunquam consensit, nunquam apostasiam incurrit, quamuis incurrat peccatum inobedientiæ, & rebellionis contra præceptum prælati exeundo: sicut etiam stans in claustro, & nolens pertinaciter obedire prælato aliquid iustè præcipiẽti, rebellis est, non apostata. Hæc ille. Nauarrus quoque in 5. lib. cons. *Nauarr.*
de apost.

Apostata à Religione quis dicatur. de apost.conf. 1. ait: Apostata à religione dicitur religiosus expressè, vel tacitè professus, qui deserit religionem, quam professus est, sine transitu ad aliam, cum animo non reuertendi ad suam: cui consequens est, non omnem religiosum fugitiuum esse apostatam: omnis enim, qui exit monasterium sine licentia superioris, & siue omisso, siue retento habitu vagatur, vel se celat, ne inueniatur, est fugitiuus, vt Io. And. quē Panorm. & communis sequitur, determinat in cap.fin. de reg.& probatur per l.si quis fugitiuus. ff. de add. edicto: attamen non omnis talis est apostata per prædicta. Consequens item est, nullum religiosum, qui transit ad arctiorem, petita, licèt nō obtenta licentia superioris, esse apostatam, quia eius transitio non est retrocessio criminalis, siue mortifera per d.cap. licèt.de reg. Consequitur item eadem ratione, nullum translatum ad aliam religionem, vel aliū locum, mediante dispensatione legitima, esse apostatam, vt prædicta Extrau. viam. de reg. sub finem probat, nec

Io. And. Panorm.

Trāsiens ad strictiorē Religionem non est apostata.

Neq; qui transit ad laxiorem

nec consequenter, qui est translatus ad Episcopatum, iux. Clem. primam de elect. & cap. statutum. 18. quæst. 1. & cap. cùm olim. 2. de priuil. & cap. ne pro cuius. 16. quæst. ... & cap. siquis iam translatus. 21. quæst. 2. Nec institutum perpetuò in aliqua Ecclesia, qui desinit esse claustralis, iux. gloss. singul. & memor. in Clem. prima. §. adhæc, de stat. monac. Neque qui auctoritate sui Generalis, vel Prouincialis exiit, & degit extra monasterium, subueniendo necessitati parentum, in quam post eius professionem inciderunt, iux. doctrinam. D. Thomæ 2. 2. quæst. 101. art. 4. relatam à nobis in com. 3. de regul. & in Manual. confess. cap. 14. num. 14. & minùs si ante professionem erant tanta necessitate oppressi, quia tunc, etiam nolente Superiore tenetur exire, & subuenire, si potest, secundùm eundem doctorem, vt ibidem diximus. Neque illum, qui per aliquot paucos passus sine licentia Prælati egreditur monasterium statim reuersurus, quia non videtur egressus ille mortifer, cùm exi-

cum dispensatione Summi Pontificis: est Apostata.

Neque qui cum licentia exit ad subueniendum patri, & matri. D. Thom.

guitas in omni materia excuset à mortali culpa, iuxta S. Thom. in 2. 2. quæst. 59. art. 5. & aliis locis, quem nos citamus in Manuali confess. cap. 11. num. 4. Hæc Nauarrus.

Et licèt Summus Pontifex hîc dicat, *siue habitu dimisso, siue retento*, hoc, (inquam) dicit, vt declaret, tam vno, quàm alio modo egressionem à Monasterio per apostasiam esse casum reseruatum: Nihilominus est magna differentia inter vnum, & alium modum: nam quando recedit à religione habitu dimisso, incidit etiam in excommunicationem latæ sentent. cap. 2. & ibi doct. ne cler. vel monac. in 6. Quando verò habitum retinuit, esto, quòd animum reuertendi non habuerit, neque transeundi ad aliam religionem, licèt peccet mortaliter, & incidat in casum reseruatum; non tamen est excommunicatus.

An liceat deferre habitũ coopertum.

Sed quid dicendum, si deferret habitum, sed absconsum, & coopertum, ita quòd patenter non se exhibeat conspectibus hominum in habitu monachali; an taliter deferens,

rens, dici possit habitum dimisisse, & per consequens sit innodatus sententia excommunicationis, iuxta tex. in d. cap. 2. Vide Doctores, præsertim Imol. & Vital. in Clem. 2. sup. glos. in verb. extrinseci, de vita, & honestate cleric. Oldrad. optimè in consil. 184. incipit: Pater sancte. num. 12. vsque in finem. Panormit. in cap. Deus, qui. num. 4. de vita, & hon. cler. Nauar. in consil. de regul. lib. 3. consil. 14.

Imol. *Vital.* *Oldrad.* *Panorm.* *Nauar.*

Circa hunc casum sunt diligentiùs excutienda aliqua dubia. PRIMO, An dicatur apostata professus ille, qui parentes habens in necessitate positos, exiit extra claustrum ad subueniendum eis animo redeundi, sed non durante necessitate parentum: nam deficit requisitum illud, scilicet, sine animo redeundi. Et ad hoc respondet Syluester titulo religio. 6. §. 9. secutus opinionem D. Thomæ in 2. 2. quæst. 101. art. vlt. ad quartum, quòd aut pater, vel mater erant in necessitate antequā filius ingrederetur religionem, vel non: in primo casu tenetur exire: sic etiam

An liceat exire à Religione ad subueniendum parentibus.

Syluest. *D. Thom*

Nauarrus in Manuali. cap. 14. num. 14. Et dicitur necessitas grauis, vtpotè si oporteat eos mendicare, vel aliis seruire cum magna indecentia status eorum. In secundo verò casu non tenetur, nec debet exire. Sic Syluester, & est communis opinio. Nihilominus, non video, cur propter necessitatem superuenientem post ingressum religionis non possit etiam non exire: Vnde meliùs dicit Nauarrus in consil. lib. 3. de regul. consil. 54. num. 1. scilicet, quòd etiam per superuenientem necessitatem post professionem id possunt facere. Verba Nauarr. sunt hæc. Quia vt post vtrumque Thomam in 2. 2. quæst. 101. artic. 4. Diximus in Man. cap. 14. num. 14. & in Comment. de regul. cap. nullam. 18. quæst. 2. numero 48. & seq. necessitas non solùm extrema, sed grandis; non solùm præcedens, sed etiam superueniens parentibus filiorum religiosorum; etiam post professionem eorum est iusta causa, vt Superiores possint dare ipsis licentiam manendi extra Monasterium causa eis subuenien

ueniendi. Sic Nauarr. in consiliis, vbi suprà. Et in comment. regul. vbi suprà ait, quòd non solùm potest, sed etiam tenetur exire cum licentia, vel sine illa, si necessitas est adeò extrema, quòd etiam extraneo adeò presso teneretur succurrere, non obtenta licentia. cap. pasce. 86. dist. & glos. in c. nó dicatis. de stat. mon. quæ recepta, vt in ea diximus, habet, regularem teneri facere eleemosynam egenti extremè etiam sine licentia Prælati: sic Nauarrus. Ex quibus concluditur, quòd religiosus exiens à religione vt parentibus subueniat, vti dictum est, vel cum licentia, vel sine, dummodò habeat animum redeundi, non est apostata, & non incurrit in hunc casum.

SECVNDVM, An liceat religioso exire de sua religione, & ingredi aliam siue laxiorem, siue strictiorem, absque eo quòd incurrat in hunc casum, & hoc vel habitu retento, vel dimisso? Respondeo quòd de strictiori regulla nulli dubiũ est, quòd omnes possunt transire de laxiori, ad strictiorem: videatur de hac

An liceat Religioso egredi de sua religione, & aliam intrare.

hac re Syluest. verb.religio.4. quæst. 2. quin quòd extat extrauag. communis viam. de regul. inter communes, quæ determinat Minoritas, & omnes alios Religiosos Mendicantes posse trãsire ad Cartusianos. Maius dubium est de transitu à strictiori ad laxiorem, & circa hoc dicimus, quòd talis neque est apostata, nec excommunicatus, & per consequens, neque incidit in hunc casum reseruatum. Innoc. communiter receptus in cap. intelleximus, in fine, de ætate, & qualitate, quia non deserit religionem in genere, sed in specie: Abb. in cap. fin. num. 4. de apostata: & in cap. sanè num. 6. de regul. Caiet. egregiè ad D.Thom. 2. 2. quæst. 12. art. 1.

Omnes Minores, & Mendicantes possunt transire ad Cartusianos.

Neque obstat, quòd si quis ab ordine Mendicantium ad aliquam monachalem religionem (Chartusiensium dumtaxat excepta) conuolet, absque debita licentia, fit ipso facto excommunicatus, per extrauag. Mart.4. in cap. Viam ambitiosæ. sub tit. de regul. inter communes; nam id non est ratione apostasiæ, sed pro-

pter transitum illum, vt rectè aduertunt Caietan. vbi suprà, & Nauar. in consil.1.de apost. Dixi (*absque debita licentia*) quia aliàs non esset excommunicatus, licèt sit priuatus omni voce actiua, & passiua in omnibus vicibus. Clem. 1. & ibi gloss. in verbo.officij.& Card.de regul. Si quis verò fusiùs hoc videre cupit, legat Menoch. de arbitrio iudic. cent. *Menoch.* 6. casu 546. à num. 28. vsque ad 46. in quo loco etiam reperies aliquas iustas causas per eum recollectas. num. 40. propter quas regularis professus posset habitum dimittere, animo tamen non deserendi religionem, nec habitum ipsum.

TERTIVS CASVS.

NOcturna è Monasterio, seu Conuentu egressio, etiam non animo apostatandi facta.

Tria simul concurrere debent, vt religiosus incidat in hunc casum, primum, vt egressio sit nocturna. Secundum, vt sit furtiua. Tertium,

vt fiat extra Monasterium, id est, extra clausuram.

Quoad primum, egressio debet esse nocturna: nam si quis egrederetur de die, etiam animo apostatandi, non incideret in hunc casum. Egressio ergo debet esse nocturna: quòd tanti refert, vt etiam si quis non haberet animum apostatandi, incideret in hunc casum per solam egressionem nocturnam, sic enim sonant verba Decreti, à quibus non est recedendum.

Si quis verò egrederetur in crepusculo diei, vel noctis, non incideret in hunc casum, quia tales partes pertinent ad diem, non ad noctem, non enim dicitur nox, nisi sint tenebræ: Et quando dubium vertitur in foro exteriori, an egressio facta fuerit in nocte, vel in vespere, aut in diluculo, interpretandum est in meliorem partem, vt sit facta de die, vt sic pœna mitigetur. l. si præses, & l. interpretatione, ff. de pœnis, & regulis. in pœnis. in 6.

Quoad secundum, egressio debet esse

esse furtiua: nam qui de nocte egrederetur, sed non occultè, non incideret in hunc casum: & dicitur, non occulta, quando talis egressio potest probari per testes duos, vel tres religiosos. Vide Sotum de rat. teg. vel deteg. secr. memb. 2. Quæcunquè ergo furtiua, hoc est, occulta, & nocturna egressio à Monasterio, siue fiat habitu dimisso, siue retento, siue fiat, vt se celet Superiori; quia tunc dicitur fugitiuus, siue causa Lasciuiæ, iterum eadem nocte reuersurus, siue ex leui causa associandi aliquem fugitiuum, seu ad malum finem exeuntem, est casus reseruatus.

Quoad tertium, egressio debet fieri extra Monasterium id est, extra septa Monasterij, quomodocumque illa sint recepta. Hoc dico, quia ab aliquibus receptum est, vt per (septa Monasterij) intelligantur muri domus seu Conuentus, non sepes hortorum. At in nostra religione receptum est, vt clausum se extendat etiam in horto clauso, vnde sepes hortorum faciunt apud nos

clausuram. Vbi ergo muri Conuentus tantum recepti sunt pro clausura, extra tales muros non licèt cuiquam religioso de nocte furtiuè egredi, quia sic incideret in casum. At vbi etiam sepes hortorum receptæ sunt pro clausura, opus est, vt egressio nocturna, de qua est sermo, fiat extra sepes, ad hoc vt sit casus reseruatus, alioquin si quis egrederetur muros Conuentus de nocte, & quando esset in horto, nollet amplius progredi foràs, existimo, quòd non incideret in hunc casum.

An fugiens sæuitiã Superioris, dicatur Apostata, & incidat in casum.

Dubitatur hîc, an incidat in casum ille Religiosus, qui ob nimiam sæuitiam Superioris in eum fugit? Respondeo quòd non, per ea, quæ habet Abbas in cap. ad nostram, de appellat. vbi dicit, quòd Abbate nimis in Monachos sæuiente, licitum est illis fugere de Monasterio: & nec per hoc dicuntur apostatæ: & allegat bonum textum in l. 2. §. dominorum. ff. de his, qui sunt sui, vel alieni iuris. Vbi etiam Baldus dicit, quòd correctio debet esse moderata, aliàs ad Superiorem remitti potest.

Baldus.

Et

Et quando Abbas odio haberet Monachum, & illum grauaret, Monachus assumere potest arma ad sui defensionem, vt notanter Cardin. dicit in Clem. 1. §. præfatæ. de stat. Monach. Vide Nau. de hoc in consil. lib. 2. de appellat. consil. 4. numero tertio.

Cardin.

Nauar.

QVARTVS CASVS.

PRoprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale.

Cauendum est omninò ab hoc peccato, & religiosi toto conamine debent à se illud expellere, cùm directè repugnet statui ipsorum: Vnde licèt Papa possit dispensare cum Monacho iusta de causa, vt contrahat matrimonium, prout habet communis opinio. Riccar. Palud. Ioannes Maior in 4. dist. 38. & gloss. Innoc. Host. Ioannes Andreas, Panorm. & communiter omnes in cap. cùm ad Monasterium. §. fin. de stat. mon. Nihilominus non potest dispensare cum religioso ad habendum

Papa potest dispensare cum Monacho, vt cōtrahat matrimonium.

Riccar. *Palud.* *Maior.* *Innoc.* *Host.* *Ioannes Andr.* *Panorm.*

proprium. cap. cùm ad Monaſt. vbi ſuprà, pro vt habet Nau. lib. 3. conſil. de ſtat. Monach. conſil. 13. num. 10. & vt à religioſo tale peccatum deteſtetur, ſciendum quòd proprietarij ſimiles ſunt vxori Loth, quæ à flammis Sodomæ fugiens, ducta per Angelum verſus montem, vt ſaluaretur, quia reſpexit retrò, vt ciuitatis derelictæ videret incendium, conuerſa fut in ſtatuam ſalis. Sic euenit illis, qui è mundi flammis fugientes, vt in monte Religionis ſaluentur, quia reſpiciunt retro, amando ſcilicet, & poſſidendo iniuſtè res derelictas, euadunt lapides duri in ſeruitio Dei, frigidi in charitate, & graues; cadendo de peccato in peccatum, quouſque in profundum Inferni perueniant.

Adnotãda sũt hæ ſimilitudines.

Similes ſunt illis, qui manna colligebant, & pro die ſequenti abſcondebant, & quia talis prouiſio erat contra præceptum Dei, inueniebant eam vermibus ſcatentem. Sic proprietarij, qui colligunt res deſerti huius mundi, quæ licèt eis dent guſtum, veluti manna; nihilominus

euadunt

euadunt pro eis tot vermes, qui rodant, & ſtimulent eorum conſcientias donec ad inferna deſcendant, vbi vermem illum inueniant, de quo ſcriptum eſt: Vermis eorum non moritur.

Similes ſunt Regi, qui vt Deo ſacrificaret, tulit de ſpoliis inimici contra diuinum mandatum, & propterea perdidit regnum, traditus fuit Dæmoni, qui eum ſæuiſſimè tormentabat, & finaliter manibus propriis ſe interemit. Sic proprietarij ſumunt de ſpoliis inimici mundi, ſub ſpecie meliùs Deo inſeruiendi: ſed quia contra promiſſum votum paupertatis id faciunt, aufertur ab eis regnum cœli, & traduntur in prædam vitiorum, quæ veluti Dæmones eos cruciant, & denique ab ipſiſmet vitiis ducentur in infernum, & tunc cognoſcent, ſed inaniter, & ſerò, quòd propriis manibus ſe interemerunt.

Sunt ſimiles Machabæis illis, qui ab inimicis interfecti, dum ad ſepulturam ducerentur, inuenta fuerunt ſub veſtimentis eorum idola, propter

pter quòd à suismet derelicti fuerunt, arbitrantibus id meritò eis euenisse, qui res prohibitas celauerunt. Sic iusto Dei iudicio omnibus proprietariis eueniet; nam quia res prohibitas à suis Prælatis abscondunt; propterea vitam spiritualem in hoc mundo amittunt, & in alio in mortem æternam incurrunt.

Similes sunt Iudæ traditori, qui propter hoc peccatum in tantam cæcitatem deuenit, vt Christum vendiderit, propter quod amissa Apostolatus dignitate, suum corpus cum bursa, & denariis in ligno suspensum remansit, & anima in Infernum descendit. Sic proprietarij amittunt dignitatem illam maximam, esse scilicet coronatos inter omnes illos Reges cœli, de quibus in Euangelio Matt. cap. 5. Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum, & corpus, quod tantoperè dilexerunt, postquàm à vermibus est corrósum, simul cum anima cruciabitur in sempiternum.

Smiles sunt Ananiæ, & Sapphiræ, qui propterea quòd partem denario

nariorum abſconderunt, ne eam darent in communem omnium vtilitatem, ad quod propter emiſſum paupertatis votum tenebantur; iuſto Dei iudicio ceciderunt mortui in terram: vt ex hoc ſaltem pertimeſcant proprietarij, qui à vita communi, quam profeſſi ſunt, & à voto paupertatis ab eis emiſſo recedere volunt. Quæ omnia hic congeſſimus, vt tale vitium à religioſis mentibus relegaremus.

Vt autem circa hunc caſum ordinatim procedamus, tria ſunt videnda per ordinem. Primum, quid ſit proprietas, & quis ſit, & dici debeat proprietarius. Secundum, An quælibet proprietas ſit peccatum mortale. Tertium, quanta debet eſſe proprietas, vt ſit peccatum mortale.

Quoad primum, Proprietarius eſt ille Monachus, qui tenet aliquid occultè, vel contra voluntatem ſui Superioris: ſic habet Ioan. Andr. communiter receptus in cap. cùm ad Monaſter. de ſtat. Monach. & probat Nauarr. lib. 3. conſil. de regular. conſil.

Proprietarius quis ſit.

Io. Andr.

Nauar.

consil. 75. num. 49. Itaque iuxta præfatum doctorem hæc duo concurrere debent simul scilicet, vt religiosus teneat aliquid occultè, & contra voluntatem Superioris, ad hoc, vt sit proprietarius: nam si alterum deficit, simpliciter non dicetur proprietarius, vt putà, si occultè teneat, sed cum voluntate Superioris: vel si palàm teneat res, vt non solùm Superior, verùm, & alij Fratres eas videant, dum tolerat Superior, non est censendus proprietarius. Si verò contra dicat Superior, debet puniri, non tanquam proprietarius, sed tanquam inobediens. Cardinalis de Turrecremata in cap. non dicatis. 12. quæst. 1. num. 8. ait: Proprium est illud omne, quod non est resignatum in manu Prælati, & non administratur in communi vtilitate Monasterij, nec est reseruatum sub communi custodia. Hinc infertur, primò, quòd qui tenet res, vel actu resignatas in manu Prælati, vel saltem in præparatione animi, quòd propter hoc non est censendus proprietarius. Secundò infertur, quòd si

si Superior concesserit Monacho vsum seu detentionem alicuius rei, potest hanc licentiam semper ad libitum reuocare, adeóque si ipse religiosus negaret reddere Superiori semel concessum, vel non esset animo paratus ad resignandum ipsi Superiori quotiescunque voluerit, esset in peccato mortali, & esset casus reseruatus. Tertiò infertur, quòd si regularis dono aliqua acciperet, vel à conseruatorio bonorum caperet habitus, vestes, calceos, & similia sine licentia Superioris, licèt fecerit contra votum, & regulam; non tamen esset proprietarius, si ea detineret, tanquam dependentia à voluntate Prælati in loco patenti. Vide pro hoc ea, quæ habent doctores in cap. cùm ad Monast. de statu Monach. vbi huius materiæ sedes iacet: quibus adde tex. in cap. exiit de verb. signif. in 6. & Clem. exiui de Paradiso. D. Thom. 2. 2. quæst. 186. art. 3. D. Antonin. in 3. part. summæ. tit. 16. cap. 1. §. 11. Concil. Trid. sess. 25. de regular. cap. 1. & 2. Syluest. verb. relig. 6. num. 7. Nauar. in cap. non

D. Thom. *D. Ant.* *Concil. Trid.* *Syluest.* *Nauar.*

non dicatis. 12. quæst. 1. num. 17. & consil. 75. de regular. in antiq. vel consil. 3. de statu Mon. ch. in modernis.

An quælibet proprietas sit peccatum mortale.

Quoad secundum, An quælibet proprietas sit peccatum mortale; circa hoc sciendum, quòd in nostra Religione apud multos Patres viguit sententia, vt etiam de vna acu Frater fieret proprietarius, si illam teneret occultè, & contra voluntatem Superioris, vel expressam, vel interpretatiuam: & moti sunt propter verba Regulæ in cap. 6. vbi sic ait sanctus P. Franciscus, *Fratres nihil sibi approprient.* Et qui dicit nihil, omne includit. Nec habet locum in hoc illa regula, Parum pro nihilo reputatur, sicuti si quis vouisset dicere vnam coronam de B. Virgine & dimitteret dicere vnum *Aue Maria*, propter hoc non frangeret votum, nisi fecisset votum etiam de illa re minima, scilicet, non relinquere, nec vnum *Aue Maria*: nam tunc teneretur etiam ad illam rem minimam ratione voti. Sic autem est in casu nostro (aiebant illi:) nam cùm

nos

nos ex Regula in cap. 6.? habeamus FRATRES *nihil sibi approprient*; fit, vt quælibet res, etiam minima, veluti de acu, possit Frater esse proprietarius. Et confirmatur per ea, quæ habet Doctor Nauar. in consil. de regul. lib. 3. consil. 75. num. 10. vbi recitat esse quosdam Monachos Cartusianos, qui aiunt sufficere quamlibet rem minimam, modò ea mente accipiatur, vel retineatur, vt velit eam sibi appropriare; ita quòd occultans vnum denarium, siue obolum, vel volens habere illum clàm, nolente Superiore, peccat mortaliter. Et num. 13. ibidem ait: Sextò, vrget grauiter statutum eiusdem Ordinis positum in 2. part. statutorum antiquorum, cap. 31. disponens, quòd monachi defuncti in proprietate duodecim denariorum, & infrà, non sepeliantur in cæmeterio, aut sepulti exhumentur. Ex quo palàm colligitur, eum, qui admittit proprietatem summæ minoris summa duodecim denariorum, debere carere sepultura Ecclesiastica: qua tamen non debet carere quis ob peccatum veniale. *Nauarr.*

D. Tho. niale. Præterea S. Thomas 2. 2. q. 66. artic. 6. ad 3. expreſſe videtur dicere, quòd furans aliquod minimum, mente nocendi domino eius, peccat mortaliter. Præterea, omnis proprietas, ſiue voluntas appropriandi in vniuerſum, eſt vetita Monachis. cap. cùm ad monaſt. §. fin. de ſtat. Monach. & voluntas appropriandi vnum denarium, eſt proprietas, & voluntas appropriandi; ergo eſt etiam illa vetita, & conſequenter videtur mortifera.

Quanam proprietas cõſtituat peccatum mortale. His tamen non obſtantibus, oppoſitum eſt dicendum, ſcilicet, quòd appropriatio vnius denarij, vel plurium non facientium quantitatem notabilem, non facit Monachum Cartuſianum peccati mortiferi reum. ſic Nauar. vbi ſuprà: Et à ſimili eſt dicendum in noſtra Religione ſcilicet, quòd appropriatio vnius acus, vel ſimilis rei, non faciunt Minoritam peccati mortiferi reum. Et ratio firma eſt, quia licèt omnis tranſgreſſio præcepti obligantis ſub pœna peccati mortiferi, ſit regulariter mortifera; fallit tamen

men quoties vnum de tribus concurrit, ſcilicet, rei paruitas, ſubreptio, vel defectus iudicij ad id ſufficientis, ſic Nau. in Manual. cap. 11. num. 4. At in propoſito, in tranſgreſſione præcepti Regulæ, de nihil ſibi appropriando, per huiuſmodi appropriationem occurrit paruitas rei, vt palàm eſt; ergo illa non eſt mortifera. Deinde præceptum Regulæ de nihil ſibi appropriando, non eſt fortior, quàm lex Dei de nihil furando: nec adeò fortis, quia hæc eſt lex naturalis, & diuina, ſine vllo facto humano mediante obligans: illa verò eſt humana, aut certè diuina mediante facto humano ſcilicet, voto obligans: tranſgreſſio autem legis de non furando excuſatur à culpa mortali, propter rei exiguitatem, vt vult S. Thomas 1.2.quæſt. 88. art. 5. Præterea, contraria opinio, inquit Nauarrus ibidem, nimis videtur accedere ad hæreſim Lutheranorum, aſſerentium omnia peccata eſſe mortalia, & nulla venialia. Equidem arbitror actum fore de omnibus nobis, ſi per exiguitatem, &

Tria excuſant à peccato mortali.

Confirm.

& paruitatem non excusaremur à culpa mortifera.

Respondetur ad obiecta. AD rationes autem prioris sententiæ respondetur. PRIMO, ad Cartusianos Patres Nauarrus vbi suprà putat, literam statutorum incuria librariorum vitiatam esse, & habere (infrà) pro (vltra) & est optima responsio.

AD D.Thomam respondet Gratianus, esse intelligendum de illo, qui furatur minimum, non solùm simpliciter, animo nocendi Domino illius, sed etiam notabiliter.

AD aliud verò sequens, conceditur, omnem voluntatem appropriandi esse Monacho peccatum, sed negamus omne tale peccatum esse mortiferum. Et prætereà, negamus omne præceptum Regulæ nostræ Seraphicæ esse votum, videatur de hac re Emanuel Rodriquez tomo 1. q. q. regular. quæst. 26. art. 4. qui fusè hoc probat: Nam exceptis præceptis de castitate, obedientia, & paupertate, quæ sunt formaliter vota, reliqua verò præcepta non sunt computanda inter vota solemnia, sed

An quod libet præceptū Regulæ S. Francisci sit votū.

Rodriq.

ſed ſunt ſolùm præcepta nobis tradita inſtar præcepti ieiunij quadrageſimalis Chriſtianis per Eccleſiam impoſitis. Si enim omnia præcepta Regulæ noſtræ ſunt vota, quæro, súntne ſimplicia, an ſolemnia? Simplicia autem minimè, nullum enim tale emittimus in profeſſione. Si autem ſunt ſolemnia, iterum rogo, recipiuntúrne talia pręcepta ſub voto abdicationis, proprietatis, aut continentiæ? Nequaquam: nullus enim hactenus in eam incidit amentiam, vt mandatum ieiunandi, non equitandi, preces canonicas perſoluendi, & alia huiuſmodi generis, quæ Minoribus Fratribus præcipiuntur, affirmare audeat, eſſe materiam paupertatis, aut continentiæ, vt ſub his votis contineantur. Dices, vniuerſa præcepta contineri ſub voto ſolemni obedientiæ. Sed neque hoc: nam nihil in hac re tam certum eſt apud ſapientes Catholicos, quàm neminem eſſe reum voti ſolemnis obedientiæ, niſi ea ſolùm quis prætermittat, quæ virtute obedientiæ, aut ſub excommunicatione

latæ

latæ ſententiæ ſibi à Prælato aut verbo tenus, aut ſcripto præcipiuntur. Si igitur præcepta ſub nullo trium votorum ſollemnium continentur, perſpicuum eſt, non eſſe vota. Hæc & alia multa habet Rodriquez vbi ſuprà.

Quid ſit votum. SED eſto ſint vota, nihil tamen contra ea, quæ determinata ſunt: nam votum eſt lex quædam, quæ ab hominis voluntate dimanat, quam quiſque ſibi ponit: ergo, non aliter obligare debet, quàm ſi eadem lex ab Eccleſia vel à Deo ipſo imponeretur: homo enim ſibi leges præfigens, intendit ſe obligare inſtar legis, & non aliàs; eo inquam, modo, quo lex diuina, vel Eccleſiaſtica obligaret, ſi id præciperet. At in legis diuinæ tranſgreſſione paruitas rei excuſat à mortali; ergo. Hinc ſequitur, quòd omnis voti violatio peccatum eſt, ſed non ſemper mortiferum, quia ob exiguitatem deſinit eſſe mortifera, ſicut furtum, & quælibet alia tranſgreſſio præcepti minima. Concluditur ergo, quòd non omnis proprietas ſit peccatum mortale,

mortale, vnde licèt S. Bernardinus ponat quàm plures casus proprietatis: non propter hoc sequitur, quòd omnes illi sint mortiferi.

Quoad tertium, quanta debeat esse proprietas, vt ob eam religiosus peccet mortaliter? Circa hoc multæ sunt opiniones Doctorum; nam quia id non est determinatum in iure, vnusquisque loquitur probabiliter: quin & Nauatrus vbi suprà multa dicit, & variat; nam in Manuali cap. 17. num. 3. dicit, sufficere dimidium Iulij, seu Carolini. In consiliis verò tenet, appropriationem vsque ad Iulium, siue Regale, non esse peccatum mortale, sed si excedit. Noster Pater Sorbus in addit. ad Compendium priuilegiorum dicit, quòd valor duorum Iuliorum. Rodriquez in summa. tom. 1. cap. 150. num. 6. ait, quòd inter homines communes quatuor, aut quinque argentei sunt sufficientes, vt efficiant peccatum mortale: & inter pauperes vnus, aut duo argentei. At placet id quod habet Graffius hîc, requiri scilicet tantam quantitatem, quanta sufficeret,

Quanta esse debeat proprietas vt sit peccatum mortale.

Nauar.

Sorbus.

Rodriq.

Graffius.

O vt

vt aliquod furtum laici esset mortale: hoc verò stat arbitrio boni viri. Placet etiã hîc animaduertere vnum cum eodem Graffio; nempè quòd talis proprietas licèt videatur sonare in pecuniam; nihilominus cùm nomine pecuniæ non sólùm numerata pecunia veniat, sed omnes res tam mobiles, quàm immobiles; ideò hîc includitur proprietas, non solùm pecuniæ numeratæ, sed etiam cuiuscunque rei mobilis, vel immobilis. Plura de proprietate vide apud Doctorem Nauar. in consil. 3. de statu Monach.

Graffio.

Nauar.

QVINTVS CASVS.

IVramentum falsum in iudicio regulari, & legitimo.

Prelati Religionũ sunt Iudices, & Patres.

Antequàm veniam ad declarationem huius casus, præmitto primò, quòd in Religionibus iudices sunt Patres, & propterea debent diligenter attendere, vt quoad fieri possit, nihil de suppliciis cogitent, Monachorum vitia radicitus euellant,

euellant, eorúmque piè medeantur vulneribus. Hinc D. Benedictus in sua Regula in 3. cap. scripsit, quòd meminisse debent, quo nomine sint insigniti, Patres, videlicèt, atque idcirco curent rē ipsam egregiè præstare. Et noster Pater S. Franciscus in decimo capite suæ Regulæ ait, FRATRES, *qui sunt Ministri, & serui aliorum* FRATRVM, *visitent, & moneant* FRATRES *suos, & humiliter, & charitatiuè corrigant eos*: Nam, vt correctio prosit, humiliter, & charitatiuè est facienda: Etsi enim aliquando pastor rigidè agere debeat, modum tamen humilitatis, & compassionis affectum, nec in ipso rigore deserere debet, si corrigendis cupit prodesse: & vsque adeò humilis debet esse correctio, vt saltem contumelia careat: infirmas enim animas sæpè ad irreuerentiam, & desperationem contumelia mouet: Adeò charitatiua, vt odio, vel indignatione nihil agat. Nec solùm Regula, verùm & aliàs sæpè in suis epistolis monuit sanctus Pater noster Ministros suæ Religionis, vt

D. Benedictus in Regula.

Correctio vt prosit quomodo, facienda à superioribus.

tanquam patres curarent reducere ouem perditam ad ouile. Facit ad hoc, id quod docet Diuus Gregorius in suo Pastorali, dum ait, Actio congruat nomini, noménque actioni, ne sit nomen inane, & crimen immane: honor sublimis, & vita decliuis. Sciant ergo iudices Regulares, quòd duobus modis possunt procedere contra suos subditos, vel vt patres, vel vt iudices. Quando vt pater agit, tunc, vt docet Panormit. in cap. reprehensibilis. de appellat. & in cap. cùm continet. de foro comp. potest iudicij forma omissa rem, vt sibi libet, gerere, nihil scilicet de suppliciis cogitando, sed alia via Religiosorum vitia euellendo. Quando verò agit vt iudex, & tunc secundùm allegata, & probata debet procedere, aut seruato iuris ordine, aut summariè de facto, siue de plano, sola veritate facti inspecta.

D. Greg.

Iudices Regulares duobus modis possũt procedere in iudiciis.

Panorm.

SECVNDO præmitto id, quod habet Sotus lib. 3. de iust. & iur. quæst. 4. art. 2. Ad rectitudinem iudicij requiritur, vt proficiscatur ab affe-

Sotus.

affectione, & inclinatione iustitiæ: quocirca siquis iudicium iuri alterius partis quicquam adimat, quod alteri tribuat, substantiam iustitiæ subuertit. Et subdit idem Sotus paulò post: Iudicium, cui auctoritas deest præsidentis, dicitur vsurpatum: cui autem iustitiæ substantia, nuncupatur iniquum: sed quod fit absque prudentia, si absit iuris ordo, censetur suspectum: Si verò ex leuitate, & absque legitimis probationibus proferatur, est temerarium. Et prosequitur idem Doctor. Circa harum conditiones singulas hoc primum animaduerto, quòd singularium defectus genere suo facit mortale peccatum.

Iudex, inquam, qui vel nullam habens auctoritatem, vel alienam vsurpans, eum iudicat, qui sibi non subditur, lethaliter peccat. Secunda etiam conditio est oculatè perpendenda. Assertũ enim illud, quod iudicium debet ex affectione, & inclinatione iustitiæ procedere, amphibolum est, trinúmque potest facere sensum. Primus est, vt non

fiat contra iustitiam, atque hic est legitimus, vt scilicet vnicuique sincerè tribuatur, quod suum est: cuius idcirco defectus reddit iudicium iniquum. Secundus sensus est, vt iudicium procedat ex affectu iustitiæ: atque huius defectus nunquam est peccatum mortale: enim verò si iudex iustam ferat sententiam, licèt hoc non faciat ex habitu, vel amore iustitiæ, quia improbus homo est, non peccat mortaliter, sed esset veniale delictum: nam iudex cùm sit iustitiæ custos, debet eius affectu semper iudicare. Tertius denique sensus est, vt iudicium non feratur ex alio prauo affectu, scilicet odio, amore, vel cupiditate: atque huius defectus, peccatum erit secundùm affectum ex quo procedit. Exempli gratia: si iudex eum, qui verè latro est, ac legitimè talis comprobatus, patibulo affigit ex odio, non quidem peccat contra iustitiam, sed tamen contra charitatem: & si cupiditate pecuniæ id faciat, non quidem iniquus, sed auarus erit: Et si cupidine inanis gloriæ, tunc erit vanus,

vanus, quia venialiter peccabit. Quocirca licèt ex odio occidat, non censebitur homicida: sicuti si esset priuata persona, quandoquidem ius habet occidendi.

Defectus etiam tertiæ conditionis erit peccatum mortale, vt si regulas, & circunstantias iuris prætermittat: dum persona priuata leuiter, ac temerè de occultis iudicat: Potest autem fieri veniale ex leuitate materiæ, vt si iudex leues aliquot terminos iuris missos faciat: aut siquis quempiam de re leui leuiter iudicet. Hæc Sotus.

Nauar.

Peccat iudex, qui sine sufficienti probatione iudicat.

Tertiò præmitto id quod habet Nauarrus in Manuali cap. 25. sub num. 13. in his verbis: Quintò peccat (iudex) qui iudicat etiam rectè, sine tamen probatione sufficienti: siue quia testes sunt suspecti, vel iniustè torti: aut non vidit (saltem mediocriter) processum, aut probationem legitimam non admisit. S. Thom. 2. 2. quæst. 60. art. 3. & 6. addens peccare quoque eum, qui probationem maiorem necessaria exigit, pro quibus omnibus sunt cap.

S. Thom.

Peccat qui probationem maiorem requirit, quàm necessaria sit.

ira. 11. quæst. 3. & cap. 2. de probat. & cap. ad nostram iuncta gloss. antepenult. de iureiuran. Et qui ordinem iuris non seruat, procedendo sine libello, aut sine contestatione litis, vbi sunt necessaria: aut sine dilationibus necessariis: aut superfluas concedendo: non admittendo iustas exceptiones: aut iniustas admittendo. Clem. sæpè de verb. sign. interrogando ea, ad quæ pars respondere non tenetur. gloss. magna cap. 2. de confess. lib. 6. Et qui in sententia aliqua clausula obscura vtitur, quà condemnatus aliquo tempore se contra iustitiam defendere possit. Et qui appellationem, aut recusationem, quam non debet, admittit: vel contrà, quam debet, non admittit, præsertim propter preces, aut munera, quod est peccatum quotidianum. S. Anton. 1. part. tit. 9. cap. 14. §. 2. aut differt sine iusta causa expeditiones iudiciorum petitorum. Hæc Nauarrus, & hæc quantum ad iudices.

Peccat, qui ordinem iuris non seruat.

Peccat, qui in sententia aliquã clausulam obscurã ponit.

D. *Ant.*

Testis regularis quando peccat.

Quantùm verò ad testes Regulares dico, quòd peccat, & incidit in

in casum reseruatum testis Regularis, qui à Iudice suo competente interrogatus secundùm iuris ordinem iurat, & dicit falsum testimonium, tàm asserendo ea, quæ vera non sunt, quàm tacendo ea, quæ vera noscuntur. Vnde, vt casus iste sit reseruatus, necesse est, vt iuramentũ falsum sit factum à Religioso, in iudicio, coram superiore, vel coràm alio iudice competente, & ab ipso interrogatus sit cum iuramento: quia si ex se deponat coràm iudice, absque ipsius interrogatione, non incidit in casum, cùm non iuret dicere veritatem. Benè verũ est, quòd comprehenditur sub litera tam is, qui examinatur, vt principalis, quàm is, qui tanquam testis, si falsum dixerit, cùm litera simpliciter loquatur de iuramento falso.

Comprehenduntur sub littera tã Principalis quàm testis, si non iurant veritatem.

Includitur etiam ille, qui interrogatus à iudice cum iuramento, vt dicat veritatem, illam occultat, ex eo, quia præcesserat iuramentum de tenendo secretum: quia tale iuramentum non est seruandum, quando imminet rationabile nocumentum

poťale, vel ſpirituale Reipublicæ, vel particularis perſonæ, ita text. iuncta gloſſ. in cap. nerui : verb. à

Innoc. 35. tranſgreſſione. diſt. 13. Innoc. in c. qualiter. il primo, de accuſat. Nam interpretatur iuramentum hoc, niſi fuerit productus in teſtem: vnde hoc iuramentum ſeruari nequit abſque interitu ſalutis æternæ, quia inducit mortale, ſcilicet taciturnitatem veritatis.

Includitur etiam ſub litera reus iuridicè interrogatus, ſi negat delictum, quamuis ob confeſſionem eſſet morte plectendus, vnde niſi veritatem in iudicio palàm confiteatur, non eſt in foro animæ abſoluendus.

An qui vim tormentorũ confeſſus fuit falſum de ſe, peccauerit.

Hîc verò ſtatim ſe offert dubitatio, quidnam dicendum ſit de illo, qui propter vim tormentorum confeſſus eſt de ſe aliquod crimen falſum : vel ne patiatur tormenta ei comminata à iudice, dicit ea, quæ non fecit? Num incidat in caſum reſeruatum? Reſpondeo quòd cùm confiteri de ſe crimina falſa, regulariter non ſit de ſe mortale, vt docet

cet Nauarrus in Man. cap. 18. num. 29. quòd neque incidit in caſum reſeruatum: Nam detegere propria peccata vera, & ſecreta, & imponere ſibi falſa, ſuo genere non eſt niſi veniale, quamuis per illud fama notabiliter lædatur, aut omninò amittatur. Sic Sotus de rat. teg. vel deteg. ſecr. memb. 1. quæſt. 3. Adrian. in 4. de reſtitut. quæſt. 35. quos ſequitur Nauarrus. vbi ſuprà, num. 27. Potuit tamen eſſe mortale in quatuor caſibus, ſcilicet, quando ex ſui ipſius infamia damnum animæ, aut vitæ propriæ, aut alienæ, aut honoris, aut bonorum alienorum ſequeretur. Animæ propriæ, ſcilicet, vt quando indigens notabiliter fama ad ſe honeſtè continendum, eam prodigit. Animæ alienæ, vt qui pro iuſto habitus, hæreſes, aut alia ſua delicta detegit: quod probabile eſt, fore cauſam, vt alij in eandem incidant. Vitæ propriæ, vt qui crimen aliquod detegit, ob quod eiuſdem, aut alicuius membri iacturam mereatur. Infamiæ alienæ, vt qui Religioſus, aut Religioſa ſe-

Sotus. *Adrian.* *Nauar.* *Mortaliter peccari poteſt, in quatuor caſibus.*

ipſam infamat peccatis, quæ ipſorum Ordini, aut Monaſterio notabiliter infamiam inferunt. Bonorum alienorum, vt cùm is, cuius opera ad ſui gubernationem Reſpublica indiget, ob illam ſe facit ad id ineptum. In his quatuor caſibus nemo negat eſſe mortale, ſeipſum infamare, quia præiudicat alteri, vel ſibi in his, quæ iure renunciare nemo poteſt, qualis eſt ſalus animæ, & ad illam neceſſaria. Sic Nauar. vbi ſuprà tom. 28. citans cap. iurauit: cùm ei adnotatis, de prob. c. tenor. de re iudic. Totum hoc verum eſt: ſed non propterea ſequitur, quòd ſtatim ſit caſus reſeruatus, quia prædicta poſſunt fieri extra actum iudicij, ſi verò quis iuridicè interrogatus, infamat ſe, vel alium vno ex ſupradictis quatuor modis, ſicut peccat mortaliter, ſic incidit in caſum.

Nauarr.

Excuſatur.

Excuſatur benè talis à peccato mortali, & per conſequens à caſu reſeruato, quando detegit aliquod tale, perſuaſus ſe torquendum eſſe, donec confiteatur, aut vitam amittat, vt ſingulariter dixit Sotus. de rat.

teg.

teg. membr.6. quæst finali, quem se- *Sotus.*
quitur Nauar. vbi suprà, num. 29. *Nauar.*
quia eo casu, non tam mortis suæ
dat causam, quàm vna morte multas
redimit, vt Sotus ait. Confirmantur *Toletus.*
prædicta per ea, quæ habet Toletus
in sua summa lib.5. cap. 66. vbi dicit
duo. Primum, quòd potest quis
absq; peccato in tortura manifestare
suum crimen verum, quamuis non
interrogetur iuridicè, & consequenter
se infamare: nec enim tenetur
famam sustentare cum tanto labore,
cùm sit ipsius Dominus. Sed hoc
intellige exceptis quatuor illis supra-
dictis casibus. Secundum, quòd potest
etiam sine peccato mortali, confiteri
crimen falsò sibi impositum,
pro cuius confessione torquetur: nec
hoc est mortale, quamuis sit ob talem
confessionem suspendendus.
Sed hoc intelligi debet citra iuramentum,
nam periurium semper
est peccatum mortale: crederem tamen
quòd in tali casu, licèt peccaret
mortaliter & propter periurium; tamen
quia propter vim tormentorum
id facit, nō incurreret in casum
refer

reseruatum: Quamuis, si iam commissum sit tale peccatum iurando, confessarius non debet obligare, vt iterum verum dicat. Intelligendum est etiam, vt non noceat alteri, imponendo ei falsum: nam tunc contra iustitiam peccaret mortaliter, quia non est Dominus famæ alterius, sicut suæ, & propterea incideret in casum.

Excusatur testis. EXCVSATVR autem testis, quando in iudicio regulari non dicit veritatem, de qua interrogatur in multis casibus.

PRIMO, quando iudex non est competens: nam tunc, quia non habet iurisdictionem, & authoritatem omninò: vel si habet, non tamen super eũ, cùm sit exemptus propter aliquod priuilegium: ideo non tenetur ei respondere verum.

SECVNDO quando iudex non seruat ordinem iuris, nempè quando iudex interrogat de aliquo delicto, quod notorium non est: neque de eo habetur semiplena probatio: neque eius infamia præcessit: neque indicia approbata intercedunt: neque

que ex eius occultatione alteri deuenit notabile nocumentum, quamuis indirectè in damnum accusatoris redundet: non tenetur ille iudici respondere secundùm eius intentionem, rei veritatem manifestando: satis enim est, eum qui iurat dicere veritatem iuxta intentionem suam. S. Thom. 22. quæst. 70. art. 1. vbi Caiet. Maior in 4. dist. 15. quæst. 18. vide Nauar. in Man. cap. 12. num. 9.

TERTIO excusatur testis à dicenda veritate, & etiam à casu reseruato, quando probabiliter timet sibi, ex hoc testimonio aliquod magnum damnum spirituale, aut temporale personæ, honoris, aut bonorum euenturum, secundùm Baldum receptum in cap. cùm nuncius. de testib. & eundem, & Felinum in cap. dilectorum. de testib. cogend. Et si ex eo scandalum oriatur: iuxta Syluestrum, verb. denunciatio quæst. 1. & verb. correctio. quæst. 7. sub finem. *Felin.*

QVARTO excusatur etiam, si interrogatus à iudice an aliquid sciat, quod ipse vel audiuit, vel habuit in consul

consultatione, & eò magis in confessione: tunc enim debet respondere se nescire, quia quod audit, nescire dicitur. l. 2. vbi glos. §. idem habeo. ff. de aqua pluu. arc. Quod nota pro excommunicationibus fulminatis contra scientes talem, vel talem rem fuisse subreptam, quòd non teneantur reuelare audientes, nec aduocati, neque illi, qui vt consulentes sciunt pro vt apud omnes summistas, & Doctores est in confesso.

Notanda est hæc doctrina.

SEXTVS CASVS.

P*Rocuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non secuto.*

Pauca de hoc casu dicenda veniunt, quia raro occurrit, & etiam, quia cognitis terminis, non habet difficultaté. Primò igitur videndum est, quæ requirantur ad hoc, vt verè dicatur, & fiat abortus: & dicimus breuiter, quòd tunc fit, quandó post animatum fœtum in ventre matris

pro

prouocatur aliqua via, siue potione, siue baculo, siue alio modo, vt fiat abortus. Quod quidem peccatum graue, & grande est; nam vt rectè ait Syluester verbo abortus num. 1. Abortum, & sterilitatis venena procurans homicida est, & mortaliter peccat. cap. aliquando, & sequ. 32. quæst. 3. Et si fœtus erat animatus, debet capite puniri, quia verus est homicida: si verò erat inanimatus; si nobilis est sceleris auctor, parte bonorum amissa relegatur: si ignobilis, damnatur in metallum. ff. de pœnis. l. si aliquid, §. qui abortionis.

Grauitas huius peccati.

Secundo videndum est quando dicatur animatus fœtus, & circa hoc dicimus breuiter, quòd in masculis est post 40. dies; nam tunc anima corpori infunditur; & in fœminis post dies octoginta; vnde hîc non agimus de qualibet animatione pro casu reseruato, sed de infusione animæ rationalis; nam licèt quando anima est vegetatiua, & quando etiam sensitiua in embrione, si quis procuret abortũ peccet mortaliter, non

Fœtus quando dicatur animatus.

non tamen indicit in casum: sed benè quando fœtus animatus est anima rationali. Et tunc non solùm procurans abortum incidit in casum reseruatum, verùm & incurrit in irregularitatem, quia cum fœtus ille sit animatus anima rationali, procurans abortum, homicida est, ex quo sequitur, quòd etiam fiat irregularis. Vide D. Thom. in 4. distin. 31. in litera. quem sequitur Syluester vbi suprà. Ponit hîc dubium Syluester, & est tale, vtrum censeri debeat homicida, si dubitatur de fœtus animatione? Et respondet, quòd in foro contentioso vbi agitur ad pœnam, interpretatio fieri debet in partem mitiorem. l. interpretatione. ff. de pœnis: sed in foro animæ, vbi agitur ad placandum Deum, & emendationem, debet quis se reputare homicidam, quia maximè in talibus tutior via est eligenda, vt in cap. iuuenis, de spons. & bonarum mentium est ibi culpam timere, vbi culpa non est. cap. ad eius. in fine. dist. 5.

D. Thom. *Syluest.* *dubium.* *Responsio.*

Abortus quando procurari possit.

Tertiò videndum est, quando possit

possit procurari talis abortus : & dico breuiter, quòd pluribus viis, potione scilicet, baculo, onere, vel alio modo.

Quartò, ponderanda sunt verba illa, *etiam effectu non secuto* : ex quibus infertur, tunc dici opus consummatum in casu nostro, quando mulier acceperit id, ob quod poterat sequi abortus, quamuis postea ille non fuerit secutus.

Quintò, dum dicit : *Ad abortum faciendum*, intelligi debet, etiam si illum procurauerit ad bonum finem, scilicet, ad præseruandam mulierem à morte : facit ad hoc id quod habet Syluester in verbo Medicus. §. 4.

Sextò, dum dixit : *auxilium, seu consilium*, Patet quòd non solùm ille, qui hoc procurat, verùm, & qui auxilium quoquo modo præbet, siue circa potionem conficiendam, siue circa portationem ipsius potionis, siue persuadeat mulierem & adiuuet ipsam ad tale facinus, siue etiam ad hoc præstet consilium; nam semper peccat mortaliter, incidit in casum reseruatũ, & irregularitatẽ incurrit.

Et

Et quia de potione venefica ad procurandum abortum verba fecimus, placuit etiam hîc subnectere pauca de eo, qui dat potionem veneficam, siue de eo, qui veneno procurat vt Religiosus quis, siue etiam secularis vitam amittat, ad quidnam teneatur.

Circa quod respondeo, quòd quia fusè de hoc differit Emanuel Rodriquez, in 2. tom. quæst. regular. quæst. 33. art. 4. sub titulo: *Qua pœna sint puniendi venefici*, placuit hîc transcribere ipsiusmet verba, prout sequitur.

De potione veneni, qua quis occidit quẽpiã, quàm graue peccatũ sit.

Respondeo dicendo, quòd clericus, qui veneno quempiam occidit, præter quàm quòd in pœnam homicidij incidit, quia verò grauiùs deliquit, quàm simplex homicida, dignè post depositionem grauiori detrusione, & longiori puniendus est: plus est enim hominem veneno necare, quàm gladio, vt in l. 1. C. de malefic. & math. continetur. Vnde dicit Bald. in l. nemo. Cod. de summa Trinit. quòd qui veneno occidit, dicitur proditoriè occidere, & vt communem

munem allegando aliquos, sequitur Diaz de Lugo in sua pract. c. 95. qui credit, quòd propter execrabile delictum, quòd clericus, qui venenum emit, vt daret alicui, tamen parauit, & per eum non stetit, eadem pœna puniatur, ac si dedisset. Quod eius additionator Salzedo eodem loco, verbo, ac si dedisset, intelligit, eum qui ad actum proximum accessit, & quia venenum propinauit, sed venenatus adhibitis medicamentis mortem effugit; tunc enim pœna ordinaria est puniendus, prout explicat Couarruuias in Clem. si furiosus. 2. part. relect. num. 11. non verò quando tentat aliquem veneno occidere, & ea de causa venenum emit, sed non propinauit, quia fortè pœnituit, aut fuit impeditus, tunc enim pœna extraordinaria iudicis arbitrio est plectendus. Sic Rodriquez, & addit infrà. *Diaz.* *Salzedo.* *Couarr.*

Aduertendum est circa hoc, quòd Sixtus Quintus Romæ anno 1588. 4. Calend. Decemb. Pontifi. sui anno 4. edidit quandam constitutionem, in qua definiuit, *Aduersus quascunque* *Sixti Quinti Constitutio.*

perso

ſunt Abbatiſſa, Prioriſſa, Vicaria, &c. In Conuentibus ſunt Generalis, Procurator Generalis, Prouincialis, Guardianus, Vicarius loci in abſentia Guardiani, & huiuſmodi. Quando ergo quis falſificat manum aliquorum prædictorum, aut falſificat ſigillũ alicuius eorũ ad malũ finem, peccat, & incidit in caſum. Et quam-
Syluest. uis iuxta Syluestrum, verbo falſitas, ad falſitatem tria requirantur, ſcilicet, vt ſit veritatis mutatio, & vt fiat cum dolo, hoc eſt, ſcienter, cum animo inferendi damnum, & realiter illud ſubſequatur. Nihilominus ad incurrendum hunc caſum, ſufficit mutatio veritatis, & dolus, licèt non ſequatur damnum: & ratio eſt, quia per falſificationem manus, vel ſigilli, iam eſt opus conſummatum.
Graffi. Sic Graffius hîc, nihilominus ſi nullum ſequatur damnum, nempè quia noluit vti tali falſa ſcriptura, ſeu ſigillo, ſed combuſſit, vel lacerauit, non video, quomodo incidat in caſum reſeruatum, quando nec peccat
Anton. mortaliter: nam ex notatis per D.
Butr. Anton. de Butr. in cap. penult. num. 3. de

de crimine falſi ſola falſificatio literarum ſine vſu, non obligat quemquam ad pœnam falſi, & falſificatio ſcripturæ, quam non probat, neque inducit pœnam falſi; ergo neque incidit in caſum reſeruatum.

Si quis verò vtatur ſigillo Superioris, non malo animo, ſed vt ſuæ literæ ſecuriùs perueniant ad manus illius, ad quem mittuntur; tunc non eſt caſus reſeruatus, quia deeſt malus animus, & frequenter fit in Religione.

OCTAVVS CASVS.

FVrtum de rebus Monaſterij, aut Conuentus, in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.

Pro intelligentia huius caſus ſciendum, quòd furtum propriè ſecundùm S. Thomam 2. 2. quæſt. 66. eſt acceptio rei alienæ occulta. Sed accipiendo furtum in ampliori ſignificatu, prout includit rapinam, latrocinium, & prædam, eſt contrectatio rei alienæ, fraudulosa, inuito

Furtum quid.

D.Thom.

domino, lucrifaciendi gratia, siue ipsius rei, siue vsus rei, siue possessionis. l. 1. ff. eo. & notanter dicitur primo CONTRECTATIO, quia sine ea non est furtum, etiam si voluntas interueniat, aut verbum, quoad homines, vt in d. l. 1. §. 1. Secus quoad Deum cap. vulgaris. de pœnit. dist. 1. & cap. si propterea. 14. quæst. vlt. quia est contra illud præceptum diuinum. NON CONCVPISCES. Secundo dicitur REI ALIENÆ, quia in re propria non potest esse furtum. Et nomine REI ALIENÆ, seu DE REBVS MONASTERII intelligitur, non solùm de rebus ipsius Monasterij aut Conuentus in communi, nempè de rebus pertinentibus ad communitatem, tam mobilibus, quàm immobilibus, tam de iis, quæ vsu quotidiano consumuntur, quàm de iis, quæ durant: Verùm etiam de rebus particularibus ad particularem vsum Religiosi concessis, prout fuit declaratum à Summo Pontifice legislatore, sicut refert Pater Sorbus in addit. ad comp. & ratio potest esse

Sorbus.

firma,

firma, quia licèt apud Regulares omnia ſint communia; nihilominus vſus aliquarum rerum non eſt omnibus communis, & debet à Superioribus limitari, qui habet auctoritatem diſpenſandi res Monaſterij Fratribus & Religioſis ſibi ſubditis, prout melius ſecundùm Deum eis videbitur, attendendo ad gradus, & ad officia vniuſcuiúſque Religioſi. vide Azor. lib. 12. cap. 11. quæſt. 6. *Azor.* Quibus addendum eſt, quòd incidit in caſum reſeruatum, non ſolùm qui à Religioſo particulari furatur, & ſubripit res Monaſterij, ſeu Conuentus à Superiori ſibi conceſſas; verùm & qui ſubriperet ab eo aliqua ſcripta, in quibus ille multum vigilauit: nam tunc illud iudicatur furtum magnum, vt dixit Angelus, in l. 1. C. vnde vi. Æſtimatur enim quandoque res plus vni, quàm alteri propter aliquam cauſam particularem. Quod intelligitur, non ſolùm quando talia ſcripta ſubriperet, vt illis vteretur contra voluntatem Domini, verùm, & quando malo fine id faceret, ſcilicet vt com-

Subripiens ſcripta incidit in caſum.

Angel.

 bureret,

bureret, vt proiiceret in foueam, vel in ſterquilinium. Et eò magis hoc, quia in tali caſu non ſolùm interuenit furtum, verùm & contemptus rerum ſacrarum, contra quos iudicio meo poſſet inquiri quidnam ſentiant de fide.

Dixi FRAVDVLOSA, quia ſine animo furandi, non committit furtum. Dixi INVITO DOMINO, quia ſi credit Dominum permiſſurum, & ſubeſt iuſta cauſa credendi, non tenetur, ſecus ſi non ſubeſſet. l. ſi is, qui rem. ff. eo. & dicitur: DOMINVS INVITVS, etiam ſi videat rem auferri, quamuis nõ cõtradicat, ſcilicet ex timore, vel verecundia. l. penult. ff. eo. aliàs non contradicendo, cùm poſſit, videtur conſentire. argum. cap. error. diſtinct. 82. Dixi IPSIVS REI VSVS, VEL POSSESSIO, quia non ſolùm committit furtum, qui rei dominium vult lucrari, ſed etiam, qui vult in re ipſa lucrari vſum, & poſſeſſionem. l. qui ſaccum. ff. eod.

Vt autem Religioſus incurat in hunc

hunc casum, duo concurrere debent, vnũ quòd, sit furtum, alterum, vt sit in ea quantitate, quæ faciat peccatũ mortale: quæ quia non est decisa, relinquitur iudicio boni iuri. Pro quo sciendum, quòd quantitas modica aliter consideratur in foro exteriori, & aliter in foro interiori: nam in foro exteriori Iureconsultus in l. si oleum. §. fin. ff. de dolo, declarauit, modicam quantitatem illam esse, quæ non excedit summam duorum aureorum. At in foro interiori Nauarrus lib. 3. de consil. de regul. consil. 75. num. 18. dat quandam regulam generalem, dicens, quòd sufficit illa quantitas, quæ requiritur, vt furtum laici sit mortiferum: deinde descendit ad taxandam hanc quantitatem pro peccato mortali, & ait, furtum vsque ad vnum Iulium, vel regale exclusiuè, non esse mortiferum. Pater Sorbus in addit. ad compend. dicit quòd debet pertingere ad valorem duorum. Vide quæ de his diximus suprà, in explicatione 4. casus versus finem, ibi: Quoad tertium.

Quæ quãtitas faciat peccatum m. in furto.

Nauar.

Sorbus.

Furtum factum in Ecclesia, quo modo censuretur.

Dubitatur hic, an sit casus reseruatus furari ab Ecclesia res spirituales, vt sunt, reliquiæ, calices, vestes altaris, & huiusmodi. Respondeo cum Syluestro, verbo reliquiæ. quæst. 2. quòd sic. Imò quia talis aufert sacrum de sacro, vel sacrum de non sacro, sacrilegium committit. cap. si quis. 17. quæst. 4.

Syluest.

An incidat talis in excommunicationem.

Sed num incidat in excommunicationem qui furatur calices, & patenas? Respondeo quòd secundùm Panormitanum in cap. ex literis. de fur. non est excommunicatus, nisi cum furto simul effregerit portas Ecclesiæ, vel armentaria, aut fenestras: ita Syluester. verbo. furtum. num. 7. Et hoc probatur per cap. conquestus. de sent. excommunicat. vbi habetur, esse excommunicatos sacrilegos, qui effringunt, & spoliant Ecclesias. Quæ decretalis non excommunicat, sed supponit esse excommunicatos, siquidem iubet denunciari eos vt tales. argum. cap. pastoralis. §. verùm, de appellat.

Syluest.

Duo requiruntur, vt incurrat quis hanc excommunicationem.

Ad incurrendam ergo hanc excommunicationem duo requiruntur,

tur, ſcilicet perfringere, & furari, & ob id, effringens crucem, ſacrarium, aut perpetrans ſimilia ſcelera, ſi non furatur, non incurrit in excommunicationem, prout poſt Panormitanum tenet Antoninus. 3. part. tit. 24. & Caietan. in ſumma. Nomine verò Eccleſiæ intelliguntur Monaſteria, Hoſpitalia, & reliqua pia ædificia auctoritate Epiſcopi ad id ſacrata, & non alia, ſecundùm Panorm. in d. cap. conqueſtus. cap. ad hæc. de religioſis domib. Is autem dicitur effringere Eccleſiam, qui effringit, vel effodit parietem, aut frangit fores, diruit ſeras, & qui impellendo, vel quocunque alio medio violento ingreſſum ſibi parat, prout tenet Syluester. verbo. excommunicatio 7. num. 8. non autem qui reſerat eas claue, ſiue eam ſubripuerit, vel extorſerit, ſiue non, iuxta communem, quam ſequitur Nauarrus in Man. cap. 27. num. 94. Inſuper vt cognoſcatur quàm graue malum ſit furari in Religione, & ab omnibus Religioſis explodatur tale facinus; apponã hîc, quę habet Rodriquez

Eccleſia nomine quænam veniant.

Effractio quo modo intelligatur.

Nauar.

Grauitas huius peccati ex multis.

Rodriq.

driquez tom. 2. qq. regul. quæst. 38. art. 1. sub titulo. *Qua pœna sint puniendi Religiosi fures*, & habet sic: Respondeo quòd quidam modernus
Ioannes Trullo. Ioannes Trullo lib. 2. canon. regul. cap. 23. num. 9. nimis rigidè, religiosè tamen cum furibus se gerit, ait enim, quòd est graue crimen in Religione peccatum furti, & vt incorrigibilis est tractandus, ita quoque fur in Religione est puniendus. Quòd si contra obiicias (ait) qua ratione propter furtum, quod duntaxat damnum est temporale, abiiciendus sit Frater, propter quem Christus mortem pertulit? Respondet primò, quòd fures in Religione non solùm rebus temporalibus, sed etiam spiritualibus nocent, deinde & sanctam congregationem conturbant, bonumque aliorum spirituale impendunt. Est quoque alia ratio in ipsorum furum vtilitatem, vt cùm expulsos se intueantur, confusione, tribulationéque percussi, ad cor reuertantur. Quapropter (ait) propter ipsorum, illorúmque spirituale bonum, tanquam iusta infligitur eis

eis pœna huiusmodi. Vide hoc ad longum apud Rodriquez vbi suprà.

Aliud dubium hîc subnectam. Num incidat in casum reseruatum Religiosus, qui intuitu pietatis furatur aliquid de rebus Monasterij, seu Conuentus, quod constituit peccatum mortale, vt scilicet inde faciat eleemosynã? Respondeo quòd sic, & elicitur ex cap. non est putanda. 14. quæst. 5. & cap. si fortè. ibidem, vbi habetur, quòd etiam si totum retribuat parentibus, quod abstulerit, non minuit peccatum: nam species furti est ex alieno largiri. l. si pignore. ff. deputatis. Nisi necessitas pauperis fuerit extrema, quæ æstimanda est iudicio boni viri, vt quæ moraliter præ se fert periculum magnum damni salutis vitæ. cap. si quis. de furtis. excepto hoc casu non excusantur Religiosi, qui intuitu pietatis furantur, siue sint in administratione, siue non. Vide Grassium hîc. *An liceat furari intuitu pietatis.*

Tu tamen limita in nostra Religione Minoritana circa ea, quę communiter dari solẽt pauperibus iuxta

Nicol. 3. præſcriptam formam à Nicolao 3. in cap. exiit. de verb. ſignif. Et inſuper limita quando in dando, quis habuerit exceſſum charitatis, & ille, cui datur, fuerit in extrema neceſſitate: nam de talibus, & ſimilibus, quamplurima exempla habemus in Chronicis noſtris ex ſanctiſsimo P. Noſtro Franciſco, qui etiam aliquando habitum, quem deferebat, dabat.

NONVS CASVS.

Lapſus carnis voluntarius opere conſummatus.

Materia hæc valde delicata eſt, & ideò cùm magna diſcretione tractanda: Igitur ad hoc vt quis Religioſus incurrat in hunc caſum, opus eſt vt incidat in lapſum carnis voluntariè, & quòd illud opere compleat: & hoc tam in prima perſona, quàm in ſecunda quomodocumque, & ſecundùm quaſlibet ſpecies; nam omnes comprehenduntur in hoc caſu. Vide quæ habet D. Thomas opuſcul.

D. Thom.

opuſcul. 4. Nomine *lapſus carnis* intelligitur effuſio ſeminis quomodocunque procuratus cum actu exteriori: & debet eſſe *voluntarius*, alioquin non erit pertinens ad hunc caſum. Et dicitur *opere conſummatus*: nam licèt lapſus carnis voluntarius non conſummatus opere ſit peccatum mortale, cùm Deus, potiùs animum, quàm opus conſideret; non tamen erit caſus reſeruatus, cùm ille requirat opus externum perfectum, & completum. Vide doctores in cap. perpetuo. de elect. in 6.

Hinc fit (ait Graffius) quòd tangens perſonam, quantumcunque libidinosè faciēdo varios actus impudicos, abſque tamen ſeminis effuſione, licèt peccet mortaliter, vt dixit Caiet. 2. 2. quæſt. 148. art. 5. non tamen includitur ſub litera, ſed oportet quòd ſit conſummatus cum ſeminis effuſione. Hic verò ſubnectam aliqua dubia. *Graffi.* *Caiet.*

Primum Dubium. An Religioſus cogitans turpia aduertenter, & ſe delectans in illis, in pollutionem labitur, abſque tamen contactu *Dub.*

manuum, vel alterius instrumenti, propterea incidat in hunc casum? Respondeo quòd aliquibus videtur vera pars affirmatiua; nam hîc est lapsus carnis voluntarius, scilicet, quia voluntariè cogitat turpia, & opere consummatus, scilicet, quia voluntariè cogitat turpia: & opere consummatus, quia iam polluitur.

Vera sententia. Nihilominus opposita sententia est verior, & omninò tenenda, per ea, quæ pluries diximus, præcipuè verò in art. 3. sect. primæ, ibi: Quartò notandum; nempè quòd ad hoc vt sit casus reseruatus requiritur actio externa, non solùm in vltimo effectu, sed etiam respectu mediorum, nempe vt cum aliquo opere externo id procuret. At verò in casu proposito, licèt & cogitando turpia, & se polluendo committat quis peccatum mortale; non tamen incidit in casum reseruatum, quia talis pollutio habet originem, & est causata à cogitatione interna, de qua non ponitur casus; & insuper, non fuit procurata cum actione externa, scilicèt cum manu, cum motu, vel cum

cum tactu tertiæ personæ. Quod dico, quia non est necesse, vt tertia persona cũ manu sua propria procuret pollutionem tangendo, & cõtrectando virilia; sed sufficit, quòd quis in lecto tangat alterius corpus libidinosè, vel extra lectum tangat pudenda, vel viciniora loca aliquo modo, & ex tali contactu oriatur pollutio, quia sic concurrunt requisita ad casum reseruatum, nempè lapsus carnis voluntarius & per opus externum procuratus.

Idem dicimus de Religioso illo, qui cum alio deuenit ad oscula, ad tactus, seu amplexus impudicos, siue in propria, siue in aliena persona in lecto, qui postea dormiens, incidit in pollutionem siue ierit ad cubandum cum hoc proposito, siue absque eo: & ratio est, quia tunc lapsus carnis non fuit opere consummatus, dum vigilaret.

Pater Graffius ponit aliud dubium hîc de Religioso, qui cubans cum alio, deuenit ad actum propinquum operis explendi, & cum sentiret se de proximo semen emissurum, disiunxit *Graffi. Dub.*

iunxit ſe à perſona illa, & extra vas ſeminauit, an ſcilicet incurrat in hunc caſum? Et videtur quòd non, quia tunc dicitur actus conſummatus in ſecundam perſonam, quando fuit ſecuta pollutio cum illa, quod modò non fuit. *Vera ſententia.* Nihilominus oppoſitum eſt verum, ſicuti à ſimili, qui membrum ponit in partes pudendas contra naturam licèt intus ſemen non effundat, quando eſt effundendum, ſed in fine extra vas effundit, dicitur verè ſodomita, & comprehenditur ſub caſu reſeruato, vt vult Iulius Clarus in ſua praxi §. Sodomia. in fine, non enim in fraudem legiſlatoris eſt aliquid faciendum. cap. conſtitutus. de conceſſ. præbend. Sic nec in fraudem legis. Hucuſque Graffius.

Dub. Vertitur in dubiũ ab aliquibus de Sodomita, qui patiens eſt, an talis incidat in hunc caſum reſeruatum: *Reſolut.* ſed miror, quomodo hoc in controuerſiam ducatur, cùm luce clara pateat, talem incurrere, ſicut & ille, qui agens eſt, & quia de ſe hoc clarum eſt, non eſt, cur in huius rei

pro

probatione diutius immorer, ne amplius in conſcribendo talia mens pura perturbetur.

Et quia in Decreto fœlic. record. Clem. VIII. datur facultas Generali cum Capitulo Generali, & Prouinciali cum Capitulo Prouinciali, vt poſſint alios caſus ſibi reſeruare, maximè circa materiam eiuſdem caſus, vt puta circa lapſum carnis, poteſt reſeruari tactus impudicus, oſculum, &c. vt videre eſt ſuprà in Decreto, ſub num. 3. Et aliquando fit reſeruatio de tactu impudico, ſubiungam hîc aliqua ad propoſitum. Caſus ſic ſolet proponi: *Tactus impudicus, & enormis.*

Pro cuius declaratione ſciendum, quòd non defuerunt aliqui, qui dixerunt, quòd impudicitia reſpiciebat intentionem turpem, & enormitas reſpiciebat partem illã corporis, quæ tangebatur. Sed verior ſententia eſt, quòd impudicitia reſpicit partem, & locum corporis: enormitas verò reſpicit intentionem prauam. Probo intentum ex D. Thoma 22.c. 151. ar. 4. in corp. vbi ait: Pudicitia D.Th.

dicitia à pudore dicitur, in quo verecũdia significatur,& ideo oportet, quòd pudicitia propriè sit circa illa, de quibus homines maximè verecũdantur: Maximè autem verecundãtur homines de actibus venereis: & infrà: & ideò pudicitia attenditur propriè circa venerea, & præcipuè circa signa venereorum, sicut sunt aspectus impudici, oscula,tactus: & quia hæc magis solent deprehendi, ideò pudicitia magis respicit huiusmodi exteriora signa. Ex qua doctrina colligitur clarè, quòd impudicitia non est circa intentionem solũ, sed præcipuè circa partes pudendas exteriores: vnde tactus impudicus erit ille, qui fit tangendo partes verendas: & enormis erit, si cum praua intentione id fiat:nam vtrumque requiritur ad hoc, vt sit casus reseruatus, nempe, quòd interueniat tactus,& pars impudica corporis, super quam fit tactus.

Hoc dico maximè,quia potest dari tactus impudicus de sua natura, & non enormis, dum quis vel sua, vel alterius pudenda tangit ad bonum finem,

finem, nempe vt purget, vt medeatur, & huiuſmodi: & cùm deficiat intentio praua, nõ ſolùm non erit peccatum, & caſus reſeruatus: verùm & multoties fiet cum maximo merito, ſcilicet propter charitatem illã proximo factam, quod frequenter practicatur in infirmariis Religioſorũ. Item, ſi quis haberet intentionẽ prauam, & non tangeret locum, & partem corporis, in quam propriè reſidet pudicitia, ſed ſolùm tangeret alterius manũ, vel faciem, vtique non incideret in caſum. Vtrumque ergo coniungi debet, & tactus impudicus reſpectu partis corporis, in qua reſidet pudicitia, quæcumque ea ſit, & enormitas reſpectu intentionis prauæ.

Concludam hanc materiam, ſi priùs adiiciam hoc, ſcilicet, quòd circa vitium nefandum contra clericos, & Religioſos, vltra diſpoſita in Conc. Lateranenſi ſub Alex. III. relato in cap. clerici. de exceſſ. prælator. pœnæ fuerunt aggrauatæ per duas Conſtitutiones Pij V. quarum prima eſt ſub datum Romæ Calend. Aprilis

Animaduertenda ſunt conſtitut. Pij V. pro nefando euitando.

Aprilis 1566. & incipit, *Cùm primùm*, in qua in §. *si quis crimen*. sic habetur: *Si quis crimen nefandum contra naturã, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetrauerit, curiæ sæculari puniendus tradatur: & si clericus fuerit omnibus Ordinibus degradatus, simili pœna subiiciatur*. Altera verò Constitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio sæculari. Est eiusdem Pij V. publicata Romæ die 3. Septembris, quæ incipit sic: H*orrendum illud scelus, quo polluta, fœdataque ciuitates tremendo Dei iudicio conflagrarunt, acerbissimum nobis dolorem intulit, grauiterq; animum nostrum commouet, vt ad illud, quantùm fieri potest cõprimendum studia nostra conferamus. Sanè Lateranensi Concilio dignoscitur constitutum, vt quicunque clerici, illa incontinentia, quæ contra naturam est, propter quam ira Dei venit in filios diffidẽtiæ, deprehensi fuerint laborare, à clero deiiciantur, vel ad agendam in monasteriis pœnitentiam detrudantur. Verùm, ne tanti flagitij contagium impunitatis spe, quæ maxima peccandi illecebra est, fiden*

fidentius inualescat; clericos huius nefarij criminis reos, grauiùs vlciscendos deliberauimus, vt qui animæ interitum non horrescunt, hos certè deterreat ciuilium legum vindex gladius sæcularis. Itaque quod nos iam in ipso Pontificatus nostri principio hac de re decreuimus, pleniùs nunc, fortiúsque persequi intendentes, omnes, & quoscunque presbyteros, & alios clericos seculares, & regulares, cuiuscunque gradus & dignitatis, tam dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio Ecclesiastico præsentis canonis auctoritate priuamus. Ita quod per Iudicem ecclesiasticum degradati, potestati statim seculari tradantur, qui de eis illud idem capiat supplicium, quod in laicos hoc in exitio deuolutos, legitimis reperitur sanctionibus constitutum.

De iis verò, qui in actu confessionis sollicitauerint pœnitentes, quid dicendum, & an suspecti sint de hæresi, vide in 1. parte, in sect. 2. art. 22. per totũ. Itẽ, qua pœna puniendi sunt confessarij, qui incestum cum filiabus spiritualibus committunt, & qua pœna sint puniendi illi, qui masculos

culos ad Sodomiam inducunt paulò post confessionem; vide omnia hæc
Rodriq. fusè apud Rodriquez in qq. regul. tom.2.quæst.26. art.1.& 2. Pro nunc breuiter dico, quòd qui in confessione ista sollicitant ad malum tam mulieres,quàm pueros, sunt suspecti de hæresi, & Inquisitores hæreticæ prauitatis possunt inquirere contra eos, prout dictum est in præallegat. art. 22.secundæ sectionis, primæ partis. At quantùm ad sollicitantes ad malum filios, & filias spirituales extra actum confessionis, tales (inquam) non censentur suspecti de hæresi,nec Inquisitores de his possunt agnoscere, prout affirmat doctissimus Nauarrus lib. 5. consil. titul. de hæretic. cons. primo. Et ratio huius est, quia Constitutio summi Pontificis, quæ posita est in prædicto articul.22.tantùm loquitur de his, qui in actu, vel iuxta actum confessionis hoc crimen committunt, maculantes, quantum ex sua parte est,actum à Deo Optimo Maximo institutum, & ordinatum ad animas purificandas, ratione cuius suspecti de hæresi iure optimo reputan

reputantur. Quæ præſumptio ceſſat in his, qui multò poſt tranſactum dictum actum id pertentant, in eo enim innuunt nolle ipſum actũ confeſſionis ſuis ſedibus commaculare, & per conſequens eum ſanctũ à Deo ordinatum, & inſtitutum prædicant. Sed quomodo debent puniri? Reſp. quòd ſi eorum delictum fuerit probatum, ſunt deponendi. Quod probatur ex cap. ſi quis ſacerdos. 30. q. 1. vbi ſic habetur: *Si quis ſacerdos cum filiabus ſpiritualibus fornicatur, graue delictum committit:* & qui malum exemplum dant hominibus, ab omni officio deponantur, & peregrinando, duodecim annos pœnitere debent, & tandem ad monaſterium vadant, vbi per totum vitæ tempus Deo ſeruiant. Vide pro hoc, quæ habet Abbas in capit. vlt. de purgat. canone Ananiam. in capit. cùm dilectus. de accuſat. Felinus in cap. at ſi clerici. num. 15. de iudic. *Abb.*

Et licèt ille textus videatur loqui de filia ſpirituali ſimpliciter, nihilominus idem eſt, cùm fornicatur cum ea, quæ propter ſacramentum

pœni

pœnitentiæ fuit filia ſpiritualis effecta., vt vult Diaz in ſua pract. crimin. capit. 82. num. 1. & probatur ex cap. præcedenti proximo dictũ canonẽ, vbi habetur: *Omnes quos, in pœnitentia accipimus, ita filij noſtri ſunt, vt in baptiſmate ſuſcepti.* Et ſubdit: *Qui hoc ſcelus perpetrauerit, non ſolùm dignitatis honorem amittit, verùm etiam vſque ad exitum vitæ ſuæ iugi pœnitentiæ ſe ſubdat.* Et hæc quantùm ad hunc caſum.

DECIMVS CASVS.

Occiſio, aut vlneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſcumque perſonæ.

Tria veniunt explicanda pro intelligentia huius caſus, & ſunt, quid ſibi velint termini illi, *Occiſio, vulneratio, ſeu grauis percuſſio.*

Occiſio. Vox iſta non habet difficultatem, ab omnibus enim intelligitur, & cognoſcitur, ſed pariter ab omnibus debet abhorreri; ita vt profligatur omninò talis actio à Religioſis: nam ſi homicidium graue peccatum eſt in omnibus, eò maximè

ximè in Religiosis. Ad hoc autem vt tale facinus sit peccatum, & reseruatum, necesse est, vt sit voluntarium, factum scilicet dolo malo, & animo occidendi, alioquin factum à Religioso dormiente, vel furioso, non facit vt Religiosus incidat in casum, cũ nec etiam in tali casu Religiosus fiat irregularis. Clem. si furiosus. de homicid.

Dubitatur hîc, an comprehendatur hîc etiam adiuuans & associans? vt putà quia per se non valebat quis illud perpetrare, & notauit quempiam, qui illum associauit, & adiuuit, ex qua associatione, & adiutorio euenit, vt ille alius committeret homicidium. Et respondeo affirmatiuè, quia fuit in causa, vt ille committeret homicidium, quod sine tali adiutorio, non commisisset. *Dub.* *Respond.*

Aliud dubium hîc mouetur, & est, An qui mortem aliter euitare non potest, nisi occidendo incurrat in casum reseruatum? vt putà quia aliter euadere non potest mortem sibi imminentem per inuasionem ei factam ab aliquo. Et respondeo *Dub.* *Respon.*

quòd

quòd non, quia vim vi repellere licet, & hoc eſt de iure naturæ, maximè cum moderamine inculpatæ tutelæ.

An mandans incurrat casum reseruatũ. Sed an incurrat Religioſus, qui in tali caſu per ſe poteſt occidere inuaſorem, & tamen mandat hoc alicui alteri, vt pro ſe faciat? Reſpondeo quòd Baldus in cap. primo de pace vir. firm. tenet quòd non, cum quo concordat textus in l.Gracchus. cap.de adult. vbi Bartholus ait, quod non ſolùm pater, ſed etiam filij ad præceptum patris poſſunt impunè interficere adulterũ inuentum cum vxore, aut matre: ita vt ſint impunibiles in foro exteriori, quamuis peccent mortaliter. 33. quæſt.2. cap. admonere. Graffius tamen diſtinguit caſum: nam aut inuaſor inuadit Religioſum vt interficiat, & tunc ſi Religioſus neque fuga, neque clamore, neque vllo alio modo poteſt aggreſſorem euitare, niſi occidendo, aut mutilando, tunc non ſolùm ipſe, verùm & alij Religioſi poſſunt percutere volentem Religioſum occidere, ne occidat. Ita eſt doctri

Reſpond. Bald.

Graff.

doctrina Bartholi valde notabilis in l. deuotum. Cod. de metat. lib. 12. si talis defensio fuerit incontinenti, id est, dum actu impugnatur, non autem postquàm violentia pertransiit. Est tamen magna differentia inter Religiosos prædictos percutientes; nam ille, qui fuit inuasus, neque irregularitatem incurrit. d. Clem. 1. alij num. incurrunt irregularitatem si occidunt. vide gloss. ibi.

Sequitur secundus terminus declarandus, & est VVLNERATIO. Hoc non debet intelligi de quolibet vulnusculo, sed de vulnere graui: facit text. in l. 1. §. proinde. ff. de ædil. delicto: vbi habetur, quòd leuis febricula non dicitur febris: ergo non vulneratio leuis, sed vulneratio notoria, grauis, & iniuriosa facit casum: & hoc siue fiat ense, siue gladio, siue alio apto instrumento, & quia hoc est clarum, ad alia properamus. Tertius terminus declarandus est. GRAVIS PERCVSSIO, & pro intelligentia dicimus, quòd percussio ad hoc vt faciat casum reseruatum debet esse grauis, atrox,

Percussio grauis, leuis, & enormis, qua. *Nauarr.*

siue enormis, non autem leuis. Ad ignoscendum autem quænam percussio sit grauis; siue enormis, siue leuis, referam id quod habet Nauarrus in suo Manual. cap. 27. num. 92. vbi ait enormem percussionem esse illam, qua quis interficitur, scinditur membrum, aut inutile, vel quasi ad suum munus efficitur: & illam, ob quam, factam in alia parte, quàm in naribus, vel alia, vnde sanguis facilè erumpere solet, defluit multum sanguinis: Et illam, quæ fit in proprium episcopum, aut Abbatem (addo ego, etiam in Generalem, Prouincialem, Guardianum, & in sua absentia Vicarium loci) & quæ magno scandalo est populo, vt declarat, & sentit Innoc. 3. in cap. cum illorum: & quamuis idem dicat gloss. eiusdem cap. mutilationem de quolibet excessu notorio, & idem asserat Syluester. verbo, absolutio. 4. in princ. de ea, quæ infertur in foro, vel audientia publica coram iudice, aut in oculo, aut in facie, secundum glos. aut in Ecclesia, aut in domi torio. Non tamen

Syluest.

putamus

putamus id eſſe verum, niſi quando percuſſio eſt in ſe notabilis, & gignit aliquod magnum ſcandalum: quia Cardinalis in conſil. 42. & Lapus in allegat. 76. declarant, aliquas ex his non eſſe mediocres, ſed leues: ego tamen ſequerer primam opinionem. *Cardin.*

Secundò addimus, quòd iniuria mediocris eſt, quæ eſt media inter leuē, & enormē, & quia de hoc certa regula tradi non poteſt, relinquitur arbitrio Epiſcopi, & etiam confeſſarij, qui habent facultatem Epiſcopi, iuxta Hoſtienſem receptum ab omnibus in cap. peruenit. de iudic. vt diiudicent, habita ratione circunſtantiarum, perſonarum locorum, & temporum, cauendo ne iudicent leuem eam, quæ enormis eſt, iuxta Panormit. ibidem.

Tertiò quòd Lapus vbi ſuprà concluſit eſſe percuſſionem leuem, à qua poſſet abſoluere Epiſcopus, colaphum, quem impegit capellanus quidam perpetuus Aretinæ Eccleſiæ cuidam Canonico in eadem Eccleſia abſque ſanguinis emiſſione: & quod *Lapus.*

Cardinalis vbi suprà conclusit, percussiones duorum clericorum, qui sibi ipsis mutuò pugno, & pedes impegerunt in itinere, esse leues, à quibus posset absoluere Episcopus.

An percutiẽs Nouitiũ incidat in casum. Dubitatur hîc, an incurrat in hunc casum Religiosus, qui percutit Religiosum Nouitium vnius diei? & respondetur quod sic, per cap. siquis suadente diabolo: nam extenditur etiam ad Nouitios, & etiam esset excommunicatus. cap. religioso. §. 1. de sent. excom. Non tamen esset excommunicatus si percuteret de proximo vestiendum, qui in Monasterio est in habitu sæculari sub cura Magistri Nouitiorum.

An prælatus excedẽs correctionem incidat. Dubitatur secundò, An incidat in casum Prælatus, cui permissa est moderata correctio in subditos, si in correctione excesserit modum, ex quo mors secuta sit? Et dicendum quòd non; nam quamuis fiat irregularis, tamen puniri non debet vt homicida dolosus, quia hoc dolosè non fecit. capit. siquis iratus. 15. quæst. 1.

Dubitatur hîc tertiò quidnam facere

cere debeant Religiosi quando ad inuicem se percutiunt? nam tunc non solùm incidunt in casum reseruatum, verùm & in excommunicationem latam in cap. si quis. De hoc vide quæ habet Compend. priuileg. verbo excommunicatio, ibi: Capuccini annotatio.

Religiosi se percutientes ad inuicem, quid facere debeant.

Respondetur tamen, quòd possunt absolui à Prælatis Religionis, prout ex concessione Clem. 4. habetur in libro Nocumenta Ordinum, in prima impressione. fol. 57. & in 2. impress. fol. 140. concess. 138. & 139. Concedit enim Generali, & Prouincialibus Ministris, & eorum Vicariis, atque etiam Custodibus Fratrum Minorum in Prouinciis., & Custodiis sibi commissis, Fratribus prædictis ibidem constitutis, nec non Fratribus aliis eiúsdem Ordinis, interdum ad eos declinantibus, vndecunque absolutione, & dispensatione indigentibus, siue prius quàm intrauerint Ordinem, siue post, in casibus excesserint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrerint sententias

An possint absolui à suis Prælatis.

à iure, vel à iudice generaliter promulgatas, & huiusmodi sententiis innodati, aut in locis suppositis interdicto diuina celebrantes, vel suscipientes ordines, sic ligati notam irregularitatis incurrerint, vt absolutionis, & dispensationis beneficium valeant impartiri. Nisi adeò fuerint graues, & enormes excessus, quòd sint ad Sedem Apostolicam meritò destinandi. At similiter concessit, quòd Fratres quos Generales, & Prouinciales Ministri, & eorum Vicarij, ac etiam Custodes in proprios habuerint confessores, possint eis absolutionis, & dispensationis beneficium impartiri.

Et quia eandem concessionem habent Fratres Prædicatores extensam ad priores conuentuales? hinc fit, quòd per communicationem priuilegiorum, idem facere possunt Guardiani, & eorum Vicarij, prout tenet etiam Rodriquez. tom. 1. qq. regul. quæst. 20. art. 12. *Rodriq.*

Excipit autem ab hac concessione Sixtus IV. absolutionem illarum excommunicationum, quæ latæ sunt contra

contra Hæreticos relapſos, chiſmaticos, & literas Apoſtolicas falſificantes, aut ad infideles prohibita deferentes. Ex quo collige cum Rodriquez vbi ſuprà, quòd cum exceptio firmet regulam in contrarium, quod poſſunt ſine dubio dicti Patres abſoluere ab excommunicatione propter iniectionem manuum violentarum in clericum, etiam ſi ſit Sedi Apoſtolicæ reſeruata.

Sed dubium oritur, An dicta abſolutio concedatur eis, quando Fratres mutuò ſe percutiunt in clauſtro, an verò quando etiam extra clauſtrum? Et videtur quòd non extra clauſtrum, quia priuilegia debent explicari iuxta terminos iuris communis: & in capit. Monachus. de ſent. excom. ordinatur quòd Regulares ſi in clauſtro ſe percuſſerint, poſſint à ſuo Prælato, vel Epiſcopo abſolui. Reſpondetur tamen, quòd licèt extra clauſtrum ſe percuſſerint; poſſunt nihilominus abſolui à ſuo Prælato virtute ſupradicti priuilegij. Neque obſtat obiectio facta: illa enim verba non ponun- *Dub.* *Reſpond.*

tur in Decretali, quasi innuant, quòd si extra claustrum se percusserint, ab Episcopo, & non à suo Prælato debeant absolui, sed quia hoc crebius in claustro contingit, prout aduertit Panormitanus in cap. cùm illorum: de sent. excomm. allegans aliqua iura, nempè cap. canonica. eod. tit. & alia, in quibus probatur clarè, Prælatos Regulares posse absoluere suos subditos extra claustrum se percutientes.

Quid verò sit dicendum, si Superior aliquis percusserit subditum suum? Num poterit ipse secundùm prædicta priuilegia absolui ab alio subdito suo electo ab ipso in confessarium? Respondeo quòd sic: & si subditus, & Prælatus ad inuicem se percusserint, & in Conuentu non sit, qui eos possit absoluere, possunt ad inuicem se absoluere, prout tenet Ioannes Fabianus in verbo. absolutio. 2. §. 6. & probat Rodriquez vbi suprà. Nam licèt secundùm ius ordinarium, excommunicatus maiori excommunicatione non possit alium excommunicatum maiori excommu

Dubit. *Respond.* *Ioannes Fabian.*

communicatione absoluere, prout notatum est in cap. audiuimus. 24. quæst. 1. In casu tamen necessitatis, vbi non est alius Religiosus, qui possit eos absoluere, potest excommunicatus alium excommunicatum absoluere: & ratio est, quia necessitas non habet legem: & probat Ioannes Fabianus à maiori, quia si excommunicatus in casu necessitatis potest absoluere à peccatis, à fortiori poterit ab excommunicatione absoluere. Sed quid faciendum, quando Religiosi diuersorum ordinum se percutiunt, ad inuicem? Respondeo quòd tunc debent absolui à suis Prælatis ab excommunicatione, quam incurrerunt.

Sed quid si seipsum percutiat, aut vulneret? Respondeo quòd si deliberato animo sibi ipsi manus immittit, excommunicationẽ incurrit, iuxta Ioann. Andr. Panorm. Felinum, & alios omnes in cap. contingit. il 1. de sent. excom. & per consequens incurrit in casum reseruatum: nam tunc non solum peccat mortaliter, verùm & incurrit in excommunica- *Io. Andr. Panorm. Felin.*

tionem. Ratio verò est, quia nemo est dominus, quoad hoc, suæ vitæ, aut suorum membrorum.l. liber homo. ff. ad legem Aqueleiam. & d.c. contingit & ob alias rationes, quas adducit D. Thom. 2.2.q.64.art.5. Videatur de hac re Nau. in suo Man. cap. 15. num. 11.

D.Thom.
Nauar.

VNDECIMVS CASVS.

Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

Hæc verba clara sunt, scilicet, quòd in hunc casum incurrunt omnes illi, qui dolosè, & data opera impediunt, ne literæ Superiorum perueniant ad inferiores, & è contrà, inferiorum ad Superiores, ad quos diriguntur: & qui non impediunt, sed malitiosè retardant dare: Et qui neutrum faciunt, sed aperiunt literas, dissigillando, & postea iterum sigillant, & mittunt ad quos diriguntur.

Dubitatur hîc, An qui solùm aperit,

aperit,& non legit, incidat in hunc casum? Respondetur quod Pater Graffius hîc dicit quòd non est casus reseruatus, hæc sunt verba ipsius. Per solam aperturam absque lectura, non est casus reseruatus, arg. in tex. in cap. si quis in graui. §. si quis tabulas: sic ille. Ego tamen dico quòd incurrit, & ratio est, quia verba legis sunt clara, nempè *aut apertio literarum*, nihil addens de lectura. Quod adeò existimo verum, quòd siquis legat literas tales absque eo, quòd aperiat, vt sæpè euenire solet, legendo ad lumen solis, vel candelæ, quando caracteres transparent,quia charta bibit,vel etiam si quis per latera nizzæ (vt Italicè dici solet) introspicit, & legit; tunc enim quia non aperit, non incurrit in hunc casum, cùm in litera textus legis nihil dicatur de lectura. *An aperiens & non legẽs incidat in hũc casũ.*

Si quis verò aperit tales literas inaduertenter, existimans illas ad se esse missas, & legit cum tali credulitate; nihil ad casum hunc: quod similiter dico de eo, qui cum tacito mittentis consensu eas aperit, per-

legit, vt quia est suus familiarissimus, & timet, ne si non aperiantur literæ, potest negotium amici aliquod pati detrimentum: Vel bona fide speraret in ratihabitione eius cui mittuntur.

Notanda sunt quæ habet hic doctor, & quomodo, validè impugnet Circa hunc casum animaduertendum censeo id quod habet Stephanus Quaranta in suo Compendio Bullarij sub tit. Casus reseruati, num. 12. vbi sic loquitur. Vt autem Religiosi propter impedimentum, retardationem, & apertionem literarum incurrant casum reseruatum, necesse est, quod manifestè sit peccatum mortale: esset autem tale, si eo animo aperiantur, vt nocumentum notabile proximo inferatur: Secundò si illud eueniret sine tali intentione. Tertiò eas proditoriè scribentis aduersario ostendendo.

Quando non est mortale aperire literas. Non esset mortale in manifesto inimico mittentis, vel illius cui mittuntur iustè timente per illas aliquod damnum sibi parari, vel dubitante, ne aliquid in illis contra eum tractetur. Secundò in referante eas, & illas bono fine impediente, scilicet ad

præ

præcauendum aliquod malum iniustum alteri per illas probabiliter illaturum. Tertiò quando communiter tangerent ipsum,& tertium ei illas manifestando. Quartò non esset etiam mortale aperire literas, quæ non sunt alicuius momenti, neque continerent materiam grauem, sed leuem. Quintò non incidit in casum reseruatum Religiosus malitiosè frangens solùm illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel sigillum auferens, non tamen illas legens, quia literæ non dicuntur apertæ, si sola ligatura sit dissoluta, nisi etiam fuerint lectæ; cùm simus in pœnalibus, in quibus fieri debet stricta interpretatio. Bart. in l. si quis in graui. §. si quis tabulas. ff. ad senatus, in cap. cum olim. il 2. de offic. deleg. Hinc est, quòd de laudabili, & communi Religiosorum obseruantia, missio, & acceptio literarum ipsis prohibetur, sine Superioris licentia. Quod vltimum limitatur non procedere in literis necessariis, & vtilibus Monasterio, quas iuridicè possent ipsi Regulares sine
Superio

Superioris voluntate dare, vel accipere, quales essent illæ, quibus Regularis denunciaret delicta ipsius Superioris. arg. tex. in cap. ex parte. de accusat. vel literas super hoc à Papa impetratas acciperet. Nauar. in cap. non dicatis. in 4. not. in fine. 12. quæst. 1. & in consil. 33. num. 4. de sent. excom.

Nauarr.

Impugnatur prædicta sententia.

Contra quam doctrinam dico plura. Primò, quòd licèt apud me prædictus D. Stephanus Quaranta plurimi æstimetur propter eruditionem suam maximam, nihilominùs in hac materia (pace sua) hallucinatur: nam doctrina prædicta potest habere locum, loquendo de literis, quas æquales ad se inuicem mittunt, & Nauarrus, quem ipse sequitur, in cap. sacerdos. de pœnit. dist. 6. nihil agit de literis, quas Superiores ad inferiores mittunt, vel è contra, vt est videre apud eundem. Vnde resolutoriè dicimus, quòd quotiescunque quis aperit, impedit, vel malitiosè retardat literas Superiorum ad inferiores, & inferiorum ad Superiores missas, incidit in casum reseruatum, sic

Resolut.

ſic enim ſonant verba legiſlatoris, qui eſt Summus Pontifex, & poteſt id præcipere, ſcilicet, *Malitioſum impedimẽtum, aut apertio literarum etiam*, quod non habet locum in aliis literis, quas inferiores ad ſe inuicem mittunt, cùm non habeant auctoritatem id præcipiendi.

Secundò dico, quòd non eſt vera illa doctrina, quæ habetur in quinto ſuo notabili, nempè: Non incidit in caſum reſeruatum Religioſus malitiosè frangens ſolùm illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel ſigillum auferens, non tamen illas legens. Ratio eſt, quia in littera textus nulla fit mentio de lectura literæ, fit benè mentio expreſſa de apertura, vt patet intuenti. Et confirmatur, quia cum tali apertura occaſionem præbet cæteris, qui tales literas ſic apertas, ſeu diſſigillatas repererint, illas legendi: quod nullo pacto eſt faciendum. Tertiò quòd omninò ſunt animaduertendæ rationes, quas Nauarrus in præd. cap. ſacerdos, ponit ne literæ aperiantur, & Nauarrum ſequitur Menochius, *Notanda eſt doctrina. Nauar.*

nochius de arbit. Iudic. casu 311. num. 12. cent. 4. & nos hîc libenter eas transcribimus, vt qui ad aperiendas literas sunt propensi, per tales rationes reprimantur. Sunt autem hæ.

D.Thom. Prima, quia regulariter, omnis iniustitia est peccatum mortale secundum D. Th. 2. 2. q. 59. ar. 4. receptũ. At qui aperit literas alienas, peccatum iniustitiæ committit: tollit enim ius alterius, scilicet aperiendi literas tam mittẽti, quàm ei cui mittitur. Tollit item custodiam, quæ vtrique illorum conuenit. Facit etiã quod iuris gentium est, ne legati violentur, cap. ius gentium. dist. 1. at literæ quidam legati muti, & inanimati sunt. Adde, quòd publicæ fidei expedit literarum sigilla inuiolata esse: & quidem hoc certissimum est, si eo aperiat animo, vt notabile nocumẽtũ ex eo proximo inferat: certũ quoq; si aperiat sine tali animo, si tamẽ nocumentũ fiat, quia paria quoad hoc, illa esse. Quibus addo ego, quòd ex tali apertione literarũ multæ inquietudines, perturbationésq; animi, odia, rancores, & sexcẽta huiusmodi mala

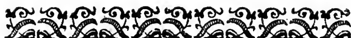
mala oriuntur: vnde cōsultius esset, vt literæ aliorũ nunquã aperirentur.

Excipe ex dictis Superiores, & omnes illi, quibus de Iure competit aperire literas inferiorum, quibus sicut non intendimus adimere talem facultatem; sic, vt modestè ea vtantur, consulimus. Ait enim Nauar. in d.c.sacerdos peccet.n.19. Hac eadem ratione fit, vt non etiã Monachis, vel regularibus Canonicis præfectus, vel præfecta, dum aperit eas literas, quas, sui ad alios mittunt, vel alij ad suos quoniam lege publica id eis licet. cap. non dicatis. 12. q. 1. Itaque rationes D.Stephani prædicti, si quæ concludunt, habent locum in literis æqualium subditorũ, qui nō habent auctoritatẽ præcipiendi contrarium. At non possunt habere locum in literis Superiorum ad infer. & è contra, cùm id sit expressè prohibitum à Summo Pontifice, qui ad id, quemadmodum & ad alia quàm plura habet auctoritatem.

Superiores possunt aperire literas Inferiorum.

LAVS DEO. *Beatæ Mariæ, Deiparæ, & B. Patri Nostro Francisco.*

IN

INDEX RERVM, ATQVE VERBORVM INSIGNIVM, COPIOSISSIMVS.

Numerus vbique paginas indicat.

A

 ribus.

Dimi

I

Peccata

P

Pœniten-

Prælati

F I N I S.

APPROBATIONES.

EX commissione admodum R. P. Generalis nostri Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Capuccinorum, Ego Fr. Anselmus de Consentia Theologorũ minimus, & in Conuentu nostro Coriolani lector, vidi hunc *Tractatum de Casibus reseruatis ab admodum R. P. Francisco de Coriolano* compositum, in quo omnes difficultates, quæ in tali materia euenire solent apud Regulares breuiter, sed clarè enucleat; nihilque in eo fidei repugnans reperi, nihil almæ matris Ecclesiæ Romanæ, atque sacrorum Canonum Decretis, aut bonis moribus contrarium. Imò potiùs in omnibus explicandis, quæ hanc materiam concernere possunt, tantam in eo eruditionem reperi, vt typis dignum, & omnibus confessariis tum Regularibus, tum sæcularibus perutilem esse censeam. In quorum fidem has præsentes manu mea subscriptas dedi: Datum Coriolani in Conuentu nostro Fratrum Capuccinorum, die 8. mensis Decembris, quæ est festum Conceptionis Sanctissimæ Virginis Mariæ, 1615.

FRATER ANSELMVS de Consentia, manu propria.

FACVLTAS ADMODVM R. Prouincialis Generalis.

CVm opus hoc *de Casibus reseruatis apud Regulares à fœlicis record. Clementis VIII. positis à R. P. Fratre Francisco de Coriolano nostræ Religionis sacræ Theologiæ olim Prælectore, & nunc in Prouincia Lugdunensi nostro Commissario Generali*, compositum, Pater Anselmus de Consentia eiusdem instituti lector, cui id commisimus, recognouerit, ac in lucem edi posse probauerit; facultatem concedimus, vt seruatis seruandis typis mandetur. In quorum fidem has literas manu nostra subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus. Datum Papiæ die 2. Iulij, quæ est festum Visitationis B.Mariæ. 1616.

FRATER PAVLVS à Cesena Generalis.

Locus sigilli.

IOannes Claudius Deville in ſacra Theologia Magiſter,&diuini verbi Prædicator; in Sancti Pauli huiuſce Ciuitatis Canonicus,& in hac Lugdunenſi Diœceſi à Domino Dionyſio Simone de Marquemont, Illuſtriſſimo & Reuerendiſſimo Archiepiſcopo Librorum cenſor deſignatus, Fidem facimus, nos hunc *Tractatum de Caſibus reſeruatis, Authore R. Patre Franciſco de Coriolano,&c.* euoluiſſe,nihilque in eo à Catholica, Apoſtolica, & Romana fide, & probis moribus alienum non modò non contineri; quinimò quæſtiones ſubtiles, & Religioſam vitam profitentibus quibuſcunque perutiles, ne dicam neceſſarias,ac demum doctrinam Scholaſticis,Caſuiſtis,& ſacrorum Canonum Chriſtianæ Eccleſiæ Doctoribus conformem & probatam, eruditè admodum tractari & tradi, nobis viſum. Lugduni apud Sanctum Paulum. V. Idus Auguſti. M. DC. XVI.

DEVILLE.

ERRATA QVÆ EXCIDERUNT *sic corrigantur.*

PAgina 8. linea 26. tantùm : corrige tamen. p. 15. l. 26. absoluere præpone debet. p. 15. l. 27. dele , debet & non absoluere. p. 19. l. 2. Hæc , Nec. pag. 31. l. 28. peccatum. pœnitentem. p. 34. l. 27. confiteari. confiteri. p. 36. l. 19. nostræ Comitiæ Generales. nostra Comitia Generalia. p. 48. l. 15. & peccata. dele, &, ac in ipsius loco lege , absque eo , quòd. p. 54. l. 27. quod obliuionem, lege per obliuionem. p. 55. l. 8. soluendi. absoluendi. p. 60. l. 11. simili , simile. p. 65. l. 15. vers , vtriusque. p. 71. l. 26. dele quòd , lege per. p. 105. l. 22. dele &, lege vt. p. 122. l. 2. dele. 51. lege finali. p. 146. l. 8. minoris & interdicti, lege minoris , suspensionis , & interdicti. p. 206. l. 22. delectionem. lege deletionem. p. 223. l. 3. cum eo, lege cum præcedenti articulo. & l. 21. & Prælatus : est Prælatus. p. 253. l. 16. puta : facta. p. 281. l. 27. notum: notandum. p. 341. l. 5. iuri : viri. p. 345. l. 22. sine : siue. p. 357. l. 5. Sedibus : Sordibus. p. 361. l. 10. Alij num. num. Alij. p. 362. l. 28. domitorio : dormitorio. pag. 363. l. 14. confessarij : confessariorum. p. 367. l. 1. chismaticos : schismaticos. p. 377. l. 4. illi : illos. p. 377. l. 10. non etiam: lege non etiam peccet.

